

*Załącznik nr 1
do Uchwały Nr / 2022
Rady Miasta Ostrołęki
z dnia 2022 r.*

STUDIUM

UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA OSTROŁĘKI

CZEŚĆ I. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Ostrołęka, 2022 r.

Sporządził:

Prezydent Miasta Ostrołęki

Opracowanie:

Biuro Architektoniczno-Urbanistyczne „BDK” s.c.

ul. Wilczyńskiego 6G/3

10-686 Olsztyn

tel. 89 541 42 24

biuro@bdk.olsztyn.pl

www.bdk.olsztyn.pl

DOM-Pracownia Autorska architektury-Lucjan Chojnowski

ul. Skrzetuskiego 34

07-409 Ostrołęka

oraz

PHU Maxi Usługi Urbanistyczne

ul. Władysława IV 14

86-300 Grudziądz

siedziba w Warszawie

Zespół autorski:

Główny projektant:

mgr inż. Adam Syczewski

Projektanci:

mgr inż. Michał Sobieraj

mgr inż. arch. Lucjan Chojnowski

mgr inż. Hanna Czajkowska

inż. Katarzyna Bazyłko

mgr Piotr Czajkowski

inż. Magdalena Glica

inż. Patrycja Kryśkiewicz

inż. Karolina Kubajek

inż. Mateusz Olender

mgr inż. Monika Szymańska

SPIS TREŚCI

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA	9
WPROWADZENIE	9
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY ORAZ DIAGNOZY, O KTÓREJ MOWA W ART 10A UST. USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII GMINY	11
1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W MIEŚCIE OSTROŁĘKA – STAN PRAWNY	11
1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny.....	11
1.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrołęki.....	12
1.1.3. Obowiązujące plany miejscowe.....	13
1.1.5. Wydane decyzje.....	18
1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	18
1.2.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa	21
1.2.2. Tereny usługowo – produkcyjne	21
1.2.3. Tereny inwestycji celu publicznego.....	22
1.2.4. Tereny zieleni i wody.....	22
1.2.5. Komunikacja i infrastruktura techniczna	23
1.2.6. Tereny specjalne i zamknięte.....	24
1.2.7. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	24
1.2.8. Diagnoza, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy	25
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	25
2.1.1. Warunki klimatyczne	25
2.1.2. Geomorfologia, rzeźba terenu i krajobraz	26
2.1.3. Warunki geologiczno-inżynierskie.....	28
2.1.5. Surowce naturalne.....	28
2.1.6. Warunki glebowe.....	28
2.1.7. Hydrologia	29
2.1.8. Flora.....	31
2.1.9. Fauna	32
2.1.10. Powiązania przyrodnicze	33
2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZAGROŻENIA	35
2.2.1. Zagrożenia i stan powietrza atmosferycznego	35
2.2.2. Klimat akustyczny	36
2.2.3. Pola elektromagnetyczne	38
2.2.4. Zagrożenia i stan gleb.....	38
2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi	38
2.2.6. Zagrożenia i stan wód.....	38
2.2.7. Zagrożenia fauny i flory	39
2.2.8. Zagrożenia i stan lasów	39
2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	40
2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	40
2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	42
3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	42
3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN	42

3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH.....	42
3.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA.....	42
4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH...	42
5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	43
5.1. OBSZARY OSUWISK.....	43
5.2. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO.....	43
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	43
6.1. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	43
6.1.1. Rys historyczny – Ostrołęka.....	44
6.1.2. Architektura.....	48
6.1.3. Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków.....	48
6.1.4. Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków.....	51
6.1.5. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	53
6.1.6. Archeologia.....	55
6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	56
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.....	56
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.....	56
8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY.....	56
8.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY.....	61
8.2.1. Aktywność zawodowa.....	61
8.2.2. Podmioty gospodarcze.....	63
8.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	66
8.3.1. Oświata.....	66
8.3.2. Kultura.....	67
8.3.3. Ochrona zdrowia.....	68
8.3.4. Opieka Społeczna i bezpieczeństwo.....	68
8.3.5. Sport i rekreacja.....	69
8.3.6. Warunki mieszkaniowe.....	69
8.3.7. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem.....	72
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	72
9.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ I STANU BEZPIECZEŃSTWA.....	72
9.2. JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNE ZA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA.....	73
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA OSTROŁĘKI.....	74
10.1 ANALIZA EKONOMICZNA.....	74
10.2. ANALIZA SPOŁECZNA.....	81
10.3. ANALIZA ŚRODOWISKOWA.....	81
10.4. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE.....	82
10.5. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ MIASTO WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH.....	86
10.6. MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ.....	87
10.7. PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ ORAZ CAŁKOWITEJ W SKALI GMINY CHŁONNOŚCI TERENÓW, W PODZIALE NA FUNKCJE ZABUDOWY.....	96
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	104
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	106

12.1	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	106
12.1.1.	<i>Obszary Natura 2000</i>	106
12.1.2.	<i>Pomniki przyrody</i>	107
12.1.3.	<i>Obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody</i>	108
12.2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	108
12.3.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	108
12.3.1.	<i>Obiekty i obszary prawnej ochrony konserwatorskiej</i>	108
13.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	111
13.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO	111
13.1.1.	<i>Układ drogowy</i>	111
13.1.2.	<i>Komunikacja kolejowa</i>	113
13.1.3.	<i>Komunikacja publiczna autobusowa</i>	114
13.1.4.	<i>Transport ładunków</i>	114
13.1.5.	<i>Ruch pieszy i rowerowy</i>	115
13.1.6.	<i>Parkowanie pojazdów</i>	115
13.2.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCZĄCYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM	115
13.3.	OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY.....	116
14.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	117
14.1.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	117
14.1.1.	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	117
14.1.2.	<i>Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków</i>	119
14.2.	GOSPODARKA ODPADAMI.....	122
14.3.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII.....	123
14.4.	ZAOPATRZENIE W GAZ.....	128
14.5.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	129
14.6.	TELEKOMUNIKACJA	130
15.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH ORAZ UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO	131
15.1	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO I POWIATOWEGO	131
15.1.1.	<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego</i>	131
15.1.2.	<i>Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze</i>	134
15.2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO	138
15.2.1.	<i>Strategia Rozwoju Miasta Ostrołęki do roku 2020</i>	138
15.2.2.	<i>Program Rewitalizacji dla Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023</i>	139
15.2.3.	<i>Program Ochrony Środowiska Miasta Ostrołęki na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku</i>	141

SPIS TABEL:

TABELA 1.	WYKAZ PLANÓW MIEJSCOWYCH OBOWIĄZUJĄCYCH NA OBSZARZE MIASTA OSTROŁĘKI.	13
TABELA 2	STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW.....	19
TABELA 3	LICZBA MIESZKAŃ WYPOSAŻONYCH W INSTALACJE TECHNICZNO – SANITARNE W LATACH 2010- 2019	24
TABELA 4	WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA LUDZ ..	35

TABELA 5 WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ ORAZ KLASA ŁĄCZNA DLA STREFY, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN	36
TABELA 6 STAN EKOLOGICZNY WÓD POWIERZCHNIOWYCH W NAJBLIŻSZYCH PUNKTACH KONTROLNYCH.....	38
TABELA 7 UDZIAŁ WYBRANYCH TYPÓW UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIERZCHNI EWIDENCYJNEJ MIASTA OSTROŁĘKA	40
TABELA 8 POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LASÓW W LATACH 2016-2020	41
TABELA 9 WYKAZ OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH DO WOJEWÓDZKIEGO REJESTRU ZABYTKÓW	48
TABELA 10 WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH ARCHEOLOGICZNYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW	51
TABELA 11 WYKAZ OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH UJĘTYCH W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	51
TABELA 12 WYKAZ CMENTARZY I MIEJSC PAMIĘCI POSIADAJĄCYCH KARTY CMENTARZY	53
TABELA 13 WYKAZ OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH TYLKO DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW.....	53
TABELA 14 WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH UJĘTYCH W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW POŁOŻONYCH	55
TABELA 15 ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W MIEŚCIE OSTROŁĘKA NA TLE KRAJU, WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO ORAZ W PORÓWNANIU DO INNYCH MIAST O POWIERZCHNI POWYŻEJ 30 KM2 W LATACH 2013 I 2020	56
TABELA 16 GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIASTA OSTROŁĘKA NA TLE KRAJU, WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO ORAZ W PORÓWNANIU DO INNYCH MIAST O POWIERZCHNI POWYŻEJ 30 KM2 W LATACH 2012 I 2020..	57
TABELA 17 PODMIOTY GOSPODARCZE WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI W MIEŚCIE OSTROŁĘKA WEDŁUG KRYTERIUM LICZBY ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW	63
TABELA 18 PODMIOTY GOSPODARCZE WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020.....	64
TABELA 19 ZMIANA LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020 WEDŁUG SEKCJI PKD 2007.....	65
TABELA 20 WARUNKI MIESZKANIOWE W OSTROŁĘCE W 2019 R. NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO WG DANYCH GUS	71
TABELA 21 DANE DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI STRAŻY POŻARNEJ W OSTROŁĘCE W LATACH 2019-2020.....	73
TABELA 22 LICZBA LUDNOŚCI MIASTA W LATACH 1995-2020.....	82
TABELA 23 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH.....	85
TABELA 24 DANE DOTYCZĄCE MIESZKALNICTWA.....	89
TABELA 25 PROGNOZA LICZBY OSÓB PRZYPADAJĄCYCH NA MIESZKANIE	91
TABELA 26 PROGNOZA ŚREDNIEJ WIELKOŚCI MIESZKANIA.....	92
TABELA 27 PRZYJĘTE PARAMETRY PRZELICZENIOWE DLA ZABUDOWY	96
TABELA 28 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ.....	100
TABELA 29 STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW MIASTA OSTROŁĘKA STAN NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2019 R.....	104
TABELA 30 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE MIASTA OSTROŁĘKA.....	107
TABELA 31. WYKAZ OBIEKTÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW POŁOŻONYCH NA OBSZARZE MIASTA OSTROŁĘKA	108
TABELA 32. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE UJĘTE W WOJEWÓDZKIM REJESTRZE ZABYTKÓW	110
TABELA 33. WYNIKI GENERALNEGO POMIARU RUCHU NA DROGACH KRAJOWYCH I WOJEWÓDZKICH W ROKU 2015.....	113
TABELA 34. ISTNIEJĄCE LINIA 400KV, 220KV, 110KV W MIEŚCIE OSTROŁĘKA.....	123
TABELA 35. GPZ NA TERENIE MIASTA OSTROŁĘKI.	124
TABELA 36. WYKAZ LINII 15KV ZASILAJĄCYCH MIASTO	124
TABELA 37. OBCIĄŻENIE STACJI TRANSFORMATOROWYCH 15/0,4KV W %.	126
TABELA 38. DŁUGOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW LINII Z PODZIAŁEM NA NAPIĘCIA.....	126
TABELA 39. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ OKREŚLONE W SRWM DO 2030 ROKU.....	135
TABELA 40 STRUKTURA CELÓW STRATEGICZNYCH ZAWARTA W SR MIASTA OSTROŁĘKA DO ROKU 2020	139
TABELA 41. ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z POŚ MIASTA OSTROŁĘKI	141

SPIS WYKRESÓW:

WYKRES 1. STRUKTURA FUNKCJI KIERUNKOWYCH PRZYJĘTYCH W OBOWIĄZUJĄCYM STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA OSTROŁĘKI	12
WYKRES 2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W MIEŚCIE OSTROŁĘKA.....	18

WYKRES 3 STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA	19
WYKRES 4. STRUKTURA TERENÓW ZABUDOWANYCH I ZURBANIZOWANYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA	20
WYKRES 5 LICZBA MIESZKAŃCÓW MIASTA OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020	57
WYKRES 6 STRUKTURA WIEKU I PŁCI MIESZKAŃCÓW MIASTA OSTROŁĘKA W 2020 R.	58
WYKRES 7 UDZIAŁ LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKOWYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020.....	59
WYKRES 8 PRZYROST NATURALNY NA 1000 OSÓB W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020	59
WYKRES 9 SALDO MIGRACJI GMINNYCH NA 1000 OSÓB I SALDO MIGRACJI ZAGRANICZNYCH GMINNYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA	60
WYKRES 10 LICZBA ZAMELDOWAŃ I WYMELDOWAŃ W UKŁADZIE MIASTO-WIEŚ DLA MIASTA OSTROŁĘKA	61
WYKRES 11 PRZYROST RZECZYWISTY NA 1000 OSÓB W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020	61
WYKRES 12 LICZBA OSÓB PRACUJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010- 2020.....	62
WYKRES 13 LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2020	62
WYKRES 14 UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2010-2020	63
WYKRES 15 STRUKTURA UDZIAŁU POSZCZEGÓLNYCH PRZEDSIĘBIORSTW W SEKCJACH PKD W MIEŚCIE OSTROŁĘKA	65
WYKRES 16 GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WG KRYTERIUM DOCHODOWEGO ORAZ RODZINY OTRZYMUJĄCE ZASIŁKI RODZINNE NA DZIECI W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2019	69
WYKRES 17 MIESZKANIA I BUDYNKI MIESZKALNE W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2019	70
WYKRES 18 MIESZKANIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW I LICZBA OSÓB NA 1 MIESZKANIE W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2019.....	70
WYKRES 19 ŚREDNIA POWIERZCHNIA MIESZKANIA I ŚREDNIA POWIERZCHNIA NA 1 MIESZKAŃCA W MIEŚCIE OSTROŁĘKA W LATACH 2010-2019	71
WYKRES 20 DOCHODY MIASTA OGÓŁEM W LATACH 2010-2020.....	74
WYKRES 21 DOCHODY MIASTA W ZŁ NA JEDNEGO MIESZKAŃCA W LATACH 2010-2020	75
WYKRES 22 DOCHODY WŁASNE GMINY W ZŁ W LATACH 2010-2020	76
WYKRES 23 WYDATKI OGÓŁEM GMINY W ZŁ W LATACH 2010-2020.....	77
WYKRES 24 WYDATKI GMINY W ZŁ NA JEDNEGO MIESZKAŃCA W LATACH 2010-2020	77
WYKRES 25 WYDATKI MAJĄTKOWE MIASTA W ZŁ W LATACH 2010-2020 (W TYM INWESTYCYJNE)	78
WYKRES 26 DOCHODY I WYDATKI OGÓŁEM. DEFICYT BUDŻETOWY.....	78
WYKRES 27 DOCHODY I WYDATKI BIEŻĄCE. NADWYŻKA OPERACYJNA	79
WYKRES 28 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ	80
WYKRES 29 LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ W PODZIALE NA RODZAJE.....	80
WYKRES 30 ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI OSTROŁĘKI W LATACH 1995-2021	83
WYKRES 31 PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI DO ROKU 2051.....	84
WYKRES 32 ZMIANA LICZBY OSÓB NA MIESZKANIE W LATACH 1995-2019	90
WYKRES 33 ZMIANA ŚREDNIEJ WIELKOŚCI MIESZKANIA W LATACH 1995-2019.....	90
WYKRES 34 DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI ROZDZIELCZEJ WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2010-2020	118
WYKRES 35 ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W MIASTACH NA 1 MIESZKAŃCA W LATACH 2010-2020	118
WYKRES 36 DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ W LATACH 2010-2020	119
WYKRES 37 PRZYŁĄCZA PROWADZĄCE DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH I ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA W LATACH.....	120
WYKRES 38 KORZYSTAJĄCY Z SIECI KANALIZACYJNEJ (% LUDNOŚCI)	120
WYKRES 39 ZEBRANE ZMIESZANE ODPADY NA PRZESTRZENI LAT 2010-2020	123
WYKRES 40 DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI GAZOWEJ NA PRZESTRZENI LAT 2010-2019.....	128
WYKRES 41 LICZBA ODBIORCÓW GAZU (LICZBA PODŁĄCZONYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH).....	129

SPIS RYSUNKÓW:

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE MIASTA NA PRAWACH POWIATU OSTROŁĘKA NA TLE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I POWIATU OSTROŁĘCKIEGO (OKALAJĄCEGO MIASTO)	10
RYSUNEK 2. BUDOWA GEOLOGICZNA MIASTA OSTROŁĘKA.....	27

RYSUNEK 3. MIASTO OSTROŁĘKA NA TLE PROJEKTU KORYTARZY EKOLOGICZNYCH	34
RYSUNEK 4. MIASTO OSTROŁĘKA NA TLE FORM OCHRONY PRZYRODY	34
RYSUNEK 5. MAPA HALSU KOMUNIKACYJNEGO NA GŁÓWNYCH DROGACH MIASTA OSTROŁĘKA	37
RYSUNEK 6. GRANICE OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	98
RYSUNEK 7. GRANICE OBSZARÓW OBJĘTYCH MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	99
RYSUNEK 8. GRANICE OBSZARÓW WSKAZANE POD ZABUDOWĘ W OBOWIĄZUJĄCYMI STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA OSTROŁĘKI POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	103
RYSUNEK 9. MAPA PRZYSTANKÓW W MIEŚCIE OSTROŁĘKA	114
RYSUNEK 10. ROZMIESZCZENIE LINII 400KV/220KV/110KV NA TERENIE MIASTA OSTROŁĘKA ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE.....	127
RYSUNEK 11. STRUKTURA CELÓW ROZWOJOWYCH SRWM DO 2030 ROKU ŹRÓDŁO: STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO 2030 ROKU. INNOWACYJNE MAZOWSZE	135
RYSUNEK 12. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WEDŁUG MBPR ŹRÓDŁO: SRWM DO 2030 R. INNOWACYJNE MAZOWSZE	138
RYSUNEK 13. OBSZAR REWITALIZACJI.....	141

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

Podstawę formalno-prawną opracowania stanowi Uchwała Nr 462/LXI/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrołęki.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) – dalej: uzpz, celem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru miasta Ostrołęka, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Tak zdefiniowany cel jako podstawową funkcję studium, wskazuje określenie polityki jego rozwoju przestrzennego. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga funkcja studium (koordynacyjna). Rangę niniejszego dokumentu określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl których studium, pomimo iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie obowiązujące studium, przyjęte Uchwałą nr 567/LXIX/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 24 czerwca 2010, zostało zmienione następującymi uchwałami:

- nr 294/XXVI/2012 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 31 maja 2012 r.;
- nr 629/LXIII/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 czerwca 2014 r.;
- nr 252/XXXVII/2016 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 29 grudnia 2016 r.;
- nr 538/LXXI/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 18 października 2018 r.;
- nr 25/IV/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 grudnia 2018 r.;
- nr 164/XVII/2019 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 września 2019 r.

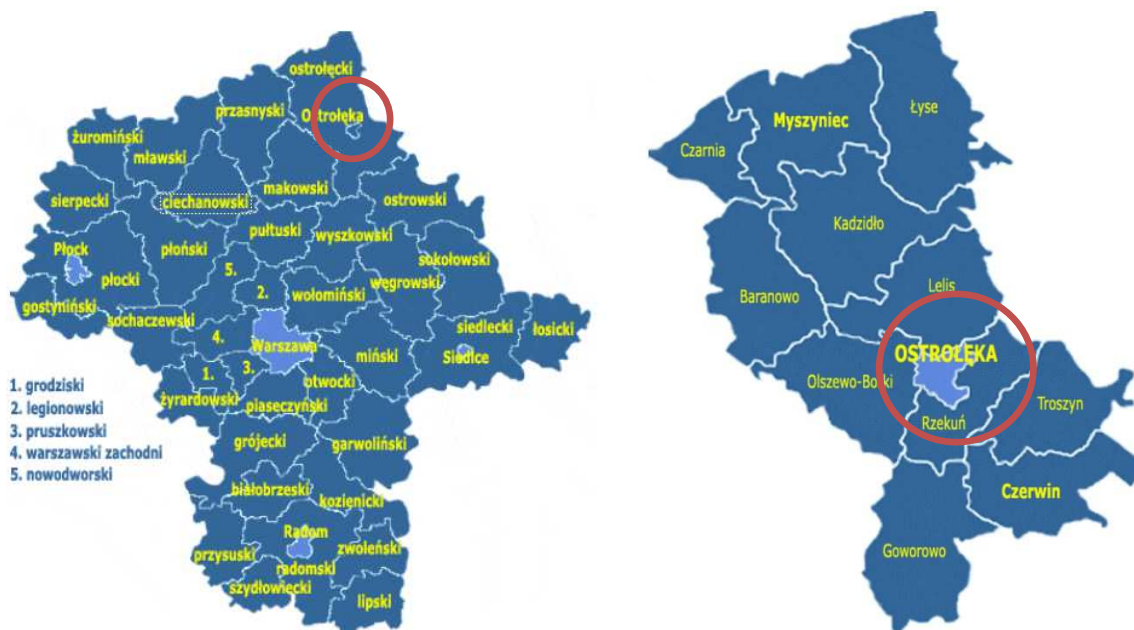
WPROWADZENIE

Miasto Ostrołęka położone jest w północnej części województwa mazowieckiego i jest miastem na prawach powiatu. Administracyjnie graniczy z następującymi gminami:

- od północy z Gminą Lelis;
- od wschodu i południa z Gminą Rzekuń;
- od zachodu z Gminą Olszewo-Borki.

Głównymi arteriami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren miasta są drogi krajowe nr 53 i 61 oraz drogi wojewódzkie nr 544 i nr 627. Ponadto dostępność komunikacyjną zwiększają linie kolejowe: nr 29 (Tuszczyce - Ostrołęka), nr 34 (Ostrołęka - Małkinia), nr 35 (Ostrołęka - Szczytno) oraz nr 36 (Ostrołęka - Łapy). Obecnie są to linie w większości niefunkcjonujące, ale w trakcie modernizacji i planowane do wznowienia połączeń.

Miasto posiada dogodne połączenie komunikacyjne z sąsiadującymi ośrodkami powiatowymi (m.in. Łomżą, Zambrowem, Ostrowią Mazowiecką, Wyszkowem, Ciechanowem, Przasnyszem czy Szczytnem) oraz pozostałymi ośrodkami gmin sąsiadujących. Również dojazd do ośrodka wojewódzkiego - Warszawy, oddalonego o ok. 120 km, jest przystępny ze względu na optymalne połączenia drogowe.

Rysunek 1. Położenie miasta na prawach powiatu Ostrołęka na tle województwa mazowieckiego i powiatu ostrołęckiego (okalającego miasto)

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.gminy.pl/>

Ostrołęka jest miastem na prawach powiatu o powierzchni 3 346 ha (powierzchnia miasta zwiększyła się w dniu 1 stycznia 2018 roku z 29 km² na 34 km²) i o liczbie ludności wynoszącej 51 656 osób (BDL GUS, stan na 21.09.2021r.). Gęstość zaludnienia wynosi 1 825,4 osób/km². Miasto w swych granicach administracyjnych obejmuje 17 osiedli: Łazek, Witosa, Łęczysk, Sienkiewicza, Centrum, Leśniewo, Stacja, Bursztynowe, Pomian, Leśne, Wojciechowice, Starosty Kosa, Śródmieście, Traugutta, Stare Miasto, Parkowe, Dzieci Polskich.

W mieście Ostrołęka istotną funkcję pełni przemysł. Główne gałęzie przemysłu występujące na terenie miasta to przemysł celulozowo-papierniczy (Stora Enso Poland, Lacroix-Opakowania), przemysł spożywczy (Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Piątka) oraz inne (Pilkington IGP Sp. z o.o., Starglass, Cella Polska, XellaYtong Poland). Dodatkowo w mieście znajduje się jedna z największych elektrowni województwa mazowieckiego – Zespół Elektrowni Ostrołęka - o łącznej mocy elektrycznej 690 MW.

Miasto leży na terenie Zielonych Płuc Polski. Innymi interesującymi walorami turystyczno-wypoczynkowymi są zasoby dziedzictwa kulturowego oraz obszary objęte formami ochrony przyrody, takie jak Obszary Ochrony Ptasiej Natura 2000: Dolina Dolnej Narwi oraz Doliny Omulwi i Płodownicy.

Ok. 31% powierzchni miasta stanowią użytki rolne, lasy natomiast zajmują ok. 15%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują największy procent powierzchni – ok. 46%, z czego największy udział w strukturze miasta mają tereny mieszkaniowe (ok. 13%), komunikacyjne – drogi (ok. 11%) i tereny przemysłowe (ok. 10%).

1.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU, STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY ORAZ DIAGNOZY, O KTÓREJ MOWA W ART 10A UST. USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII GMINY

1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W MIEŚCIE OSTROŁĘKA – STAN PRAWNY

Zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym jest m.in. prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego. Zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów oraz określania zasad ich zagospodarowania i zabudowy określone są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Prezydent Miasta Ostrołęki sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zwane dalej „studium”. Dokument ten, zgodnie z art. 9 ust. 5 wspomnianej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego, lecz opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Zgodnie z art. 14 ust. 8 ustawy, aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy ich sporządzaniu. Powyższe sprawia, że jest ono prawem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy dla realizacji określonych celów.

1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny

Polityka przestrzenna Miasta Ostrołęki jest obecnie realizowana poprzez dokument „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrołęki”, które zostało przyjęte Uchwałą Nr 567/LXIX/2010 Rady Miasta w Ostrołęce z dnia 24 czerwca 2010 r., a następnie kilkakrotnie zmieniane.

Aktualnie obowiązującym prawem miejscowym w zakresie zagospodarowania przestrzennego są plany miejscowe i zmiany planów uchwalone po 1 stycznia 1995 r. - niezależnie od tego, jaki zakres i stopień szczegółowości ustaleń zostały w nich określone. Obowiązujące plany miejscowe są obecnie bezpośrednią podstawą do sporządzania dokumentacji budowlanych i ubiegania się o decyzje o pozwoleniu na budowę, wydawaną przez odpowiedni organ administracji budowlanej.

W przypadku braku planu miejscowego ustawodawca, zgodnie z art. 4 ust. 2 upzpz, przewidział alternatywny tryb lokalizacji. Dla lokalizacji inwestycji celu publicznego jak również dla zmiany zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, obowiązują wówczas dwie niezależne procedury uzyskiwania decyzji:

- o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (określone w art. 50 upzpz);
- o warunkach zabudowy (określone w art. 59 upzpz).

Decyzje te wydaje Prezydent dopiero wtedy, kiedy jest znany potencjalny inwestor i konkretnie zdefiniowane są zamierzenia inwestycyjne. W tym trybie samorząd gminny zachowuje możliwość prowadzenia bieżącej polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią, chociaż musi zachować dosyć rozbudowany tryb wydawania decyzji (szczególnie decyzji o warunkach zabudowy). Problemem mającym często już swoje odzwierciedlenie w przestrzeni jest brak regulacji w aktualnym prawodawstwie odnośnie zachowania zgodności wydawanej decyzji ze studium. Od dnia 6 sierpnia 2009 r. problem jest rozwiązany poprzez orzeczenie NSA¹ w sprawie zachowania zgodności

¹Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego NSA II OSK 1250/08.

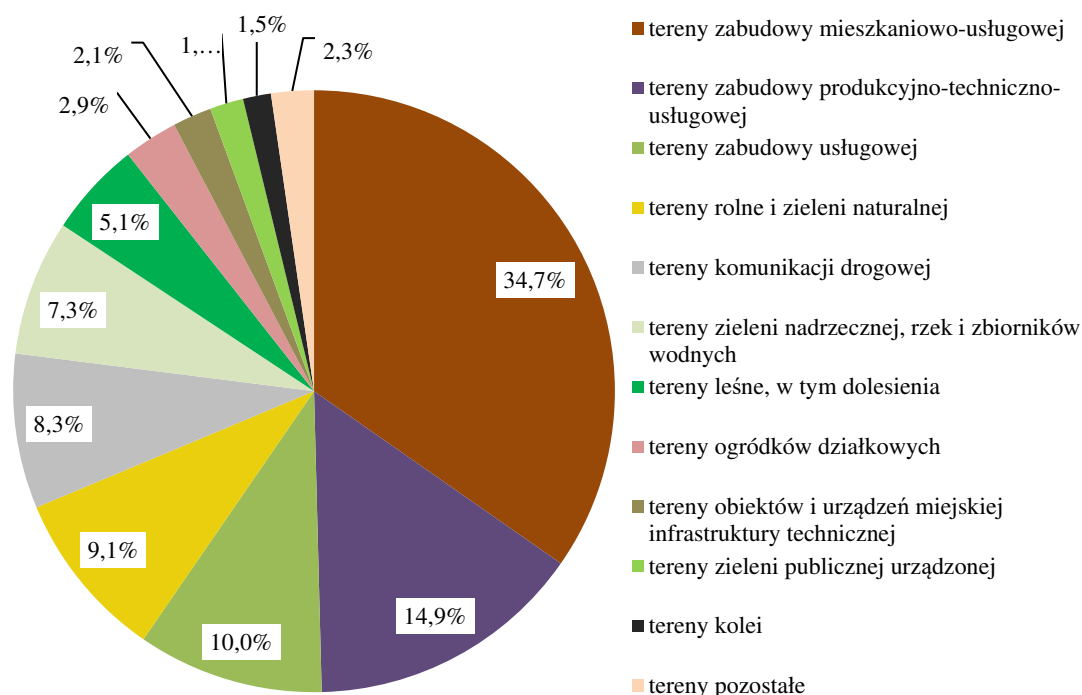
wydawanych decyzji ze studium, jednak skutki wydawanych wcześniej decyzji są widoczne w terenie. Z kolei w wielu sytuacjach przestrzennych wydanie decyzji o warunkach zabudowy nie jest prawnie możliwe i konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrołęki

Zgodnie z treścią tekstu jednolitego aktualnie obowiązującego studium dokument składa się z:

- części tekstowej (Załącznik nr 1 do uchwały):
 - Uwarunkowania rozwoju,
 - Kierunki zagospodarowania przestrzennego,
 - Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium,
- części graficznej (Załącznik nr 2 do uchwały):
 - Plansza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego – rysunek wykonany na mapie topograficznej w skali 1:5 000,
 - Plansza kierunków zagospodarowania przestrzennego – rysunek wykonany na mapie topograficznej w skali 1:5 000.

W strukturze funkcji kierunkowych przyjętych w dotychczasowym studium (Wykres 1) dominują tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej – wyznaczono je na ok. 34,7 % powierzchni miasta. Duży udział posiadają również pozostałe tereny inwestycyjne, takie jak: tereny zabudowy produkcyjno-techniczno-usługowej (14,9 %) oraz tereny zabudowy usługowej (10 %). Łącznie tereny wskazane pod rozwój zabudowy stanowią ok. 59,7 % powierzchni miasta. Udział obsługi komunikacyjnej związanej z układem drogowym przewidziany został na ok. 8,3 % pow. miasta. Do pozostałych terenów zaliczono: tereny specjalistycznych gospodarstw rolno-sadowniczych (1,1%), tereny zieleni naturalnej stanowiącej otoczenie zabytkowego grodziska (0,6%), tereny cmentarzy (0,5%) oraz tereny zieleni urządzonej i sportu (0,1%).

Wykres 1. Struktura funkcji kierunkowych przyjętych w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Ostrołęki

Źródło: opracowanie własne na podstawie rysunku Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrołęki

Dnia 29 marca 2018 r. Rada Miasta Ostrołęki podjęła Uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrołęki (Uchwała Nr 462/LXI/2018).

1.1.3. Obowiązujące plany miejscowe

Powierzchnia miasta Ostrołęki jest w ok. 74% pokryta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego. W granicach administracyjnych miasta w październiku 2021 r. obowiązywało 57 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (zgodnie z Tabelą 1).

Tabela 1. Wykaz planów miejscowych obowiązujących na obszarze miasta Ostrołęki.

Lp.	Nazwa	Uchwała	Publikacja
1	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego terenu "Bohaterów Westerplatte - Zachód" w Ostrołęce	Uchwała Nr 272/ XXVIII/2000 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 1 grudnia 2000 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 157, poz. 1510 z dnia 29 grudnia 2000 r.
2	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejon "Wyspiańskiego" w Ostrołęce	Uchwała Nr 94/XIII/2003 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 30 października 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 307, poz. 8259 z dnia 11 grudnia 2003 r.
3	Zmiany w Miejscowym Ogólnym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostrołęki w zakresie jednostek strukturalnych: B1 I, B1 II i B3 II (część północna) rejon "Wojciechowice"	Uchwała Nr 105/XVI/2003 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 3 grudnia 2003 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 312, poz. 8932 z dnia 16 grudnia 2003 r.
4	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego części Miasta Ostrołęki - rejon "Bemowo"	Uchwała Nr 296/XXVII/2004 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 5 listopada 2004 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 288, poz. 7846 z dnia 26 listopada 2004 r.
5	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn. - 11 Listopada" w Ostrołęce	Uchwała Nr 471/LII/2006 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 30 marca 2006 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 80, poz. 2621 z dnia 28 kwietnia 2006 r.
6	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd. - Goworowska" w Ostrołęce	Uchwała Nr 118/XIX/2007Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 października 2007 r.	dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 248, poz. 7264 z dnia 2 grudnia 2007r.
7	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej UT 2	Uchwała Nr 275/XXXVII/2008 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 października 2008 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 213, poz. 8752 z dnia 10 grudnia 2008 r.
8	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej AU 6	Uchwała Nr 476/LXI/2009 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 grudnia 2009 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 33, poz. 459 z dnia 15 lutego 2010 r.
9	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla części jednostki strukturalnej MWU 7	Uchwała Nr 517/LXIV/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 marca 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 33, poz. 459 z dnia 15 lutego 2010 r.
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Gorbatowa" w Ostrołęce	Uchwała Nr 574/LXX/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 19 sierpnia 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 176, poz. 4510 z dnia 15 października 2010 r.
11	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Uchwała Nr 575/LXX/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 19 sierpnia	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 189, poz. 5111 z

Lp.	Nazwa	Uchwała	Publikacja
	rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej UU1a	2010 r.	dnia 12 listopada 2010 r.
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd.-Goworowska" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej UU6c	Uchwała Nr 576/LXX/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 19 sierpnia 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 189, poz. 5112 z dnia 12 listopada 2010 r.
13	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd.-Goworowska" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej RP	Uchwała Nr 587/LXXII/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 września 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 197, poz. 5538 z dnia 27 listopada 2010 r.
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Turskiego" w Ostrołęce	Uchwała Nr 588/LXXII/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 września 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 197, poz. 5539 z dnia 27 listopada 2010 r.
15	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Łużycka" w Ostrołęce	Uchwała Nr 589/LXXII/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 września 2010 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 197, poz. 5540 z dnia 27 listopada 2010 r.
16	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Krańcowa " w Ostrołęce	Uchwała Nr 63/VII/2011 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 31 marca 2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 89, poz. 2855 z dnia 28 maja 2011 r.
17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Elektrownia I" w Ostrołęce	Uchwała Nr 73/VIII/2011 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 kwietnia 2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 107, poz. 3391 z dnia 20 czerwca 2011 r.
18	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Elektrownia II " w Ostrołęce	Uchwała Nr 153/XIV/2011 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 6 października 2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 205, poz. 6143 z dnia 8 listopada 2011 r.
19	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Turskiego - bocznicza" w Ostrołęce	Uchwała Nr 154/XIV/2011 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 6 października 2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 205, poz. 6144 z dnia 8 listopada 2011 r.
20	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd. - Goworowska" w Ostrołęce dla części jednostek strukturalnych MNU 4c i MNU 4d	Uchwała Nr 166/XV/2011 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 października 2011 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Nr 221, poz. 6726 z dnia 3 grudnia 2011 r.
21	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd.-Goworowska" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej UU2	Uchwała Nr 314/XXX/2012 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 7 września 2012 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 6848 z dnia 16 października 2012 r.
22	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Wiejska za Torami" w Ostrołęce	Uchwała Nr 410/XL/2013 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 lutego 2013 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 4529 z dnia 12 kwietnia 2013 r.
23	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Padlewskiego" w Ostrołęce	Uchwała Nr 483/XLIX/2013 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 września 2013 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 10347 z dnia 17 października 2013 r.

Lp.	Nazwa	Uchwała	Publikacja
24	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla części jednostki strukturalnej MNU 30	Uchwała Nr 501/LI/2013 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 31 października 2013 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 12295 z dnia 27 listopada 2013 r.
25	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Kolejowa" w Ostrołęce	Uchwała Nr 556/LVII/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 6 marca 2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 3788 z dnia 9 kwietnia 2014 r.
26	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd.-Goworowska" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej UUM7	Uchwała Nr 654/LXV/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 września 2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9991 z dnia 31 października 2014 r.
27	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla części jednostki strukturalnej ZP 5a i części jednostki strukturalnej MNU6	Uchwała Nr 652/LXV/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 września 2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9989 z dnia 31 października 2014 r.
28	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla jednostki strukturalnej UU8	Uchwała Nr 653/LXV/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 września 2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9990 z dnia 31 października 2014 r.
29	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płn.-11 Listopada" w Ostrołęce dla części jednostki strukturalnej MWU 7-KPJ	Uchwała Nr 675/LXVI/2014 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 października 2014 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 11825 z dnia 18 grudnia 2014 r.
30	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu "Śródmieście Płd.-Goworowska" w Ostrołęce dla części jednostki strukturalnej MNU 35	Uchwała Nr 50/VIII/2015 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 kwietnia 2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 5381 z dnia 12 czerwca 2015 r.
31	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu Hallera w Ostrołęce	Uchwała Nr 62/X/2015 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 maja 2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 5795 z dnia 1 lipca 2015 r.
32	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Ostrołęki - rejon „BEMOWO” dla części jednostki strukturalnej 6 ZL	Uchwała Nr 129/XIX/2015 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 grudnia 2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 793 z dnia 25 stycznia 2016 r.
33	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu "Niemena" w Ostrołęce	Uchwała Nr 128/XIX/2015 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 grudnia 2015 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 792 z dnia 25 stycznia 2016 r.
34	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu „Śródmieście Płd.-Goworowska” w Ostrołęce dla części	Uchwała Nr 209/XXX/2016 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 29 września 2016 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 8754 z dnia 11 października 2016 r.

Lp.	Nazwa	Uchwała	Publikacja
	drogi lokalnej oznaczonej symbolem 23 KUL		
35	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu „Spiro” w Ostrołęce	Uchwała Nr 236/XXXV/2016 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 24 listopada 2016 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz.10558 dnia 5 grudnia 2016r.
36	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu „11 Listopada ” w Ostrołęce	Uchwała Nr 237/XXXV/2016 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 24 listopada 2016 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 10559 dnia 5 grudnia 2016r.
37	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla rejonu „Ulmów” w Ostrołęce	Uchwała Nr 238/XXXV/2016 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 24 Listopada 2016 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 10560 dnia 5 grudnia 2016 r.
38	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu „Galeria Bursztynowa” w Ostrołęce	Uchwała Nr 293/XLI/2017 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 2 marca 2017 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 2777 dnia 22 marca 2017 r.
39	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Wilcza 2" w Ostrołęce	Uchwała Nr 374/LII/2017 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 września 2017 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9298 z dnia 13 października 2017 r.
40	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Hubalczyków" w Ostrołęce	Uchwała Nr 375/LII/2017 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 września 2017 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9299 z dnia 13 października 2017 r.
41	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Kołtąja" w Ostrołęce	Uchwała Nr 376/LII/2017 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 września 2017 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9417 z dnia 18 października 2017 r.
42	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Korcza” w Ostrołęce	Uchwała Nr 161/XVII/2019 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 września 2019 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 11931z dnia 17 października 2019 r.
43	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Koszarowa” w Ostrołęce	Uchwała Nr 476/LXIII/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 kwietnia 2018r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 5757 z dnia 1 czerwca 2018 r.
44	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "KEN" w Ostrołęce	Uchwała Nr 524/LXX/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 września 2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9552 z dnia 9 października 2018 r.
45	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Bohaterów Warszawy" w Ostrołęce	Uchwała Nr 523/LXX/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 września 2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9551 z dnia 9 października 2018 r.
46	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Pileckiego 2" w Ostrołęce	Uchwała Nr 525/LXX/2018 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 27 września 2018 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 10263 z dnia 29 października 2018 r.
47	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Geodetów" w Ostrołęce	Uchwała Nr 537/LXXI/2018Rady Miasta Ostrołęki z dnia 18 października 2018r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 10265 z dnia 29 października 2018 r.
48	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu "Partyzantów" w Ostrołęce	Uchwała Nr 108/IX/2019 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 kwietnia 2019 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 6719 z dnia 27 maja 2019 r.
49	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „5 Pułku	Uchwała Nr 163/XVII/2019 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 września	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 11932 z dnia

Lp.	Nazwa	Uchwała	Publikacja
	Ułanów” w Ostrołęce	2019 r.	17 października 2019 r.
50	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Rolna” w Ostrołęce	Uchwała Nr 162/XVII/2019 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 26 września 2019 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 12113 z dnia 21 października 2019 r.
51	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rejonu "Traugutta" w Ostrołęce	Uchwała Nr 276/XXVIII/2020 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 maja 2020 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz.6394 z dnia 8 czerwca 2020 r.
52	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Fieldorfa Nila” w Ostrołęce	Uchwała Nr 388/XXXIX/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 stycznia 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 1441 dnia 19 lutego 2021 r.
53	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Wilcza” w Ostrołęce	Uchwała Nr 406/XLII/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 marca 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 1441 dnia 19 lutego 2021 r.
54	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „11 Listopada 2” w Ostrołęce	Uchwała Nr 407/XLII/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 marca 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 1441 dnia 19 lutego 2021 r.
55	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Targowa” w Ostrołęce	Uchwała Nr 408/XLII/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 25 marca 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 1441 dnia 19 lutego 2021 r.
56	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Kościszki” w Ostrołęce	Uchwała nr 478/L/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 września 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 8795 dnia 13 października 2021 r.
57	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego rejonu „Gomulickiego” w Ostrołęce	Uchwała nr 479/L/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 września 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 8796 dnia 13 października 2021 r.
58	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu „Śródmieście Płn. – 11 Listopada” w Ostrołęce	Uchwała nr 500/LI/2021 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 października 2021 r.	Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 9685 z dnia 10 listopada 2021 r.

Źródło: Danych Urzędu Miasta Ostrołęki (październik 2021)

Największy udział procentowy w powierzchni objętej planami miejscowymi mają tereny zabudowy (ok. 47%). Tereny komunikacji, parkingów i placów zajmują 14%, zaś lasy 11%. Tereny infrastruktury technicznej stanowią 10%. Wśród obszarów przeznaczonych pod zabudowę największy odsetek zajmują tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej (27%). Stosunkowo duży odsetek gruntów zajmują także tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (16%) oraz tereny aktywności gospodarczej (15%). Tereny zabudowy produkcyjnej zajmują – 10%, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – 10% zaś tereny usług publicznych 8%

Od czasu uchwalenia pierwszego do ostatniego planu miejscowego minęło ponad 20 lat. Tak długi okres obarczony jest nie tylko naturalnym procesem doskonalenia warsztatu urbanistycznego, wzrostem kompetencji instytucji i organów biorących udział w procesie planowania przestrzennego

(zwłaszcza przy legalizacji uchwał), czy wzrostem świadomości i partycypacji społecznej, ale przede wszystkim zmianami w polskim prawodawstwie.

Nie bez znaczenia są także zmiany dotyczące dyscypliny planistycznej gmin, tj. zależności obu dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu lokalnym, pomiędzy którymi najpierw wymagana była jedynie spójność ustaleń, następnie zgodność. Aktualne zmiany legislacyjne ponownie przywróciły bardziej liberalne podejście wprowadzając tzw. stwierdzenie „nienaruszenia ustaleń studium”.

Zmieniały się także inne akty prawne powiązane z planowaniem i gospodarką przestrzenną. Wymienić tu należy przede wszystkim: Prawo budowlane, Rozporządzenie w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Ustawę o drogach publicznych, Ustawę o ochronie przyrody, Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, Ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

1.1.5. Wydane decyzje

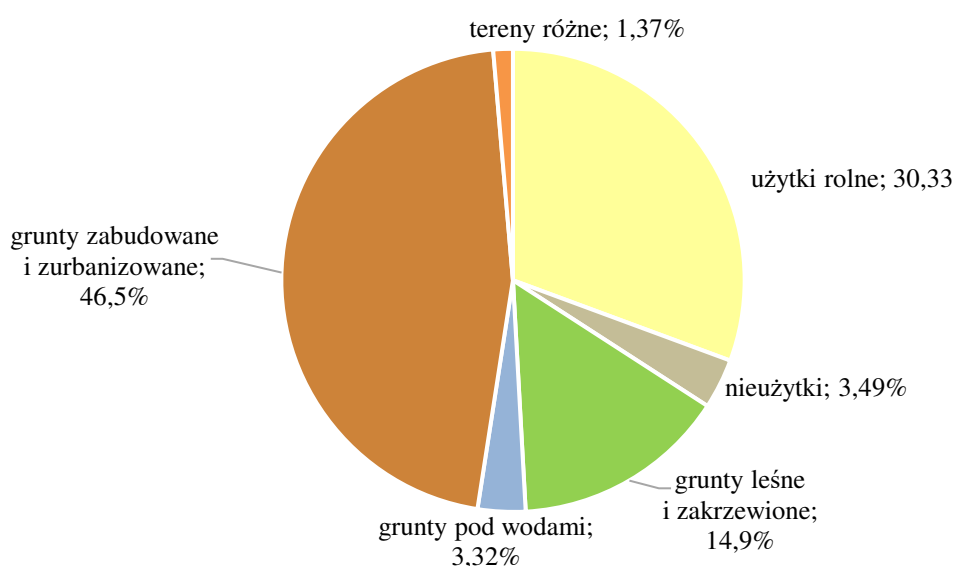
Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu pokazują tendencję zmiany przeznaczenia terenów, dla których nie ma obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego w poszczególnych latach jest zmienna, przy czym średnio jest to około 55 decyzji rocznie. Niemal 65% wydanych decyzji o warunkach zabudowy dotyczyło zabudowy mieszkaniowej (jedno i wielorodzinnej). Druga w kolejności była zabudowa usługowa, dla której wydano blisko 20% wszystkich tego rodzaju decyzji.

W odniesieniu do decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, zdecydowana większość dotyczyła infrastruktury technicznej (80%) oraz dróg (15%).

1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

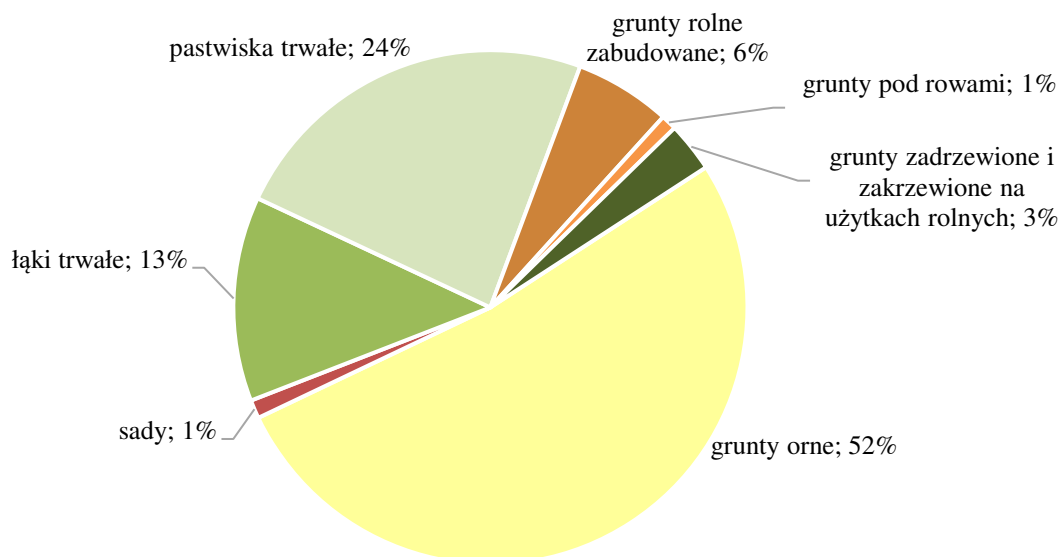
Według danych Urzędu Miasta, blisko połowę obszaru miasta zajmują tereny zabudowane i zurbanizowane. Składają się na nie przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej, usługowej, rekreacyjno-wypoczynkowej, a także ciągi komunikacyjne oraz sieci infrastruktury technicznej. Blisko 1/3 terenów stanowią użytki rolne, zaś grunty leśne i zakrzewione ok. -15%.

Wykres 2 Struktura użytkowania gruntów w mieście Ostrołęka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych

Wśród użytków rolnych zajmujących w sumie powierzchnię 1 015 ha, co stanowi prawie 31% ogólnej powierzchni miasta około 52% stanowią grunty orne (534 ha). Drugim dominującym typem użytkowania są pastwiska trwałe stanowiące ok. 24% użytków rolnych (243 ha). Łąki trwałe w strukturze zajmują ok. 13% (132 ha), grunty rolne zabudowane ok. 6% (62 ha), zaś grunty rolne zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych ok. 3% (32 ha). Najmniejszy udział mają sady ok. 1% (12 ha) i grunty pod rowami niecały 1% (10 ha). W strukturze nie występują grunty pod stawami. Ponadto 117 ha zajmują nieużytki (3,5% powierzchni miasta).

Wykres 3 Struktura użytków rolnych w mieście Ostrołęka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM

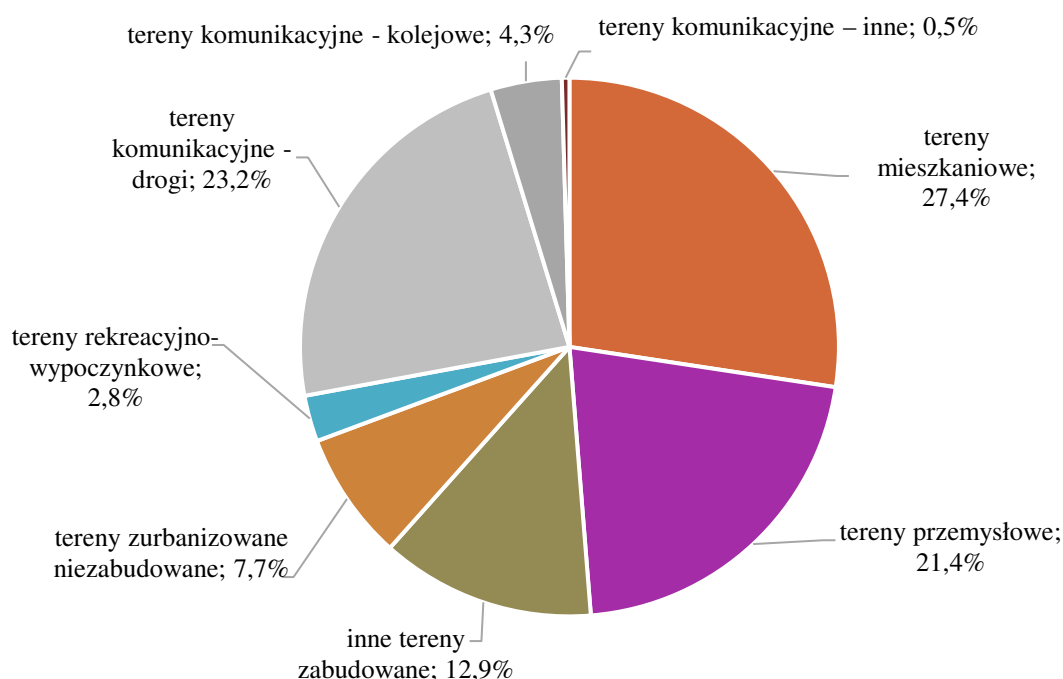
Tabela 2 Struktura użytkowania gruntów

Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia	Udział %
użytki rolne razem	1 015	30,33%
grunty orne	528	15,77%
sady	12	0,36%
łąki trwałe	131	3,91%
pastwiska trwałe	241	7,20%
grunty rolne zabudowane	61	1,82%
grunty pod rowami	10	0,3%
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	32	0,96%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	501	15%
lasy	485	14,52%
grunty zadrzewione i zakrzewione	16	0,48%
grunty pod wodami	111	3,32%
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	110	3,29%
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1	0,03%
grunty zabudowane i zurbanizowane	1 545	46,16%

Rodzaj użytkowania gruntu	Powierzchnia	Udział %
tereny mieszkaniowe	434	12,93%
tereny przemysłowe	329	9,86%
tereny inne zabudowane	200	5,95%
niezabudowane	118	3,56%
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	43	1,29%
tereny komunikacyjne - drogi	359	10,7%
tereny komunikacyjne - kolejowe	66	1,97%
tereny komunikacyjne - inne	7	0,21%
nieużytki	117	3,5%
tereny różne	46	1,37%
Powierzchnia ogółem	3 346	100 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM

Tereny zainwestowane zajmują ok. 1545 ha powierzchni miasta. Dominują tereny mieszkaniowe (ok. 28%), drogi (23%) oraz tereny przemysłowe (ok. 21,5%).

Wykres 4. Struktura terenów zabudowanych i zurbanizowanych w mieście Ostrołęka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM

Aktualna struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta kształtowała się pod wpływem szeregu uwarunkowań, do których należy zaliczyć przede wszystkim uwarunkowania przyrodnicze oraz historyczny rozwój miasta Ostrołęki, a w szczególności położenie nad rzeką Narew, rozwój przemysłu i infrastruktury technicznej i komunikacji.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta Ostrołęki, generalizując, można wyodrębnić dwa czytelnie rysujące się obszary funkcjonalne mianowicie: mieszkaniowo-usługowy charakterystyczny

dla zachodniej i południowej części miasta oraz przemysłowo-produkcyjny, charakterystyczny dla części północno – wschodniej.

Północ, południe, zachód miasta pełnią głównie funkcje mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową, którym podporządkowane są inne funkcje towarzyszące, uzupełniające i komplementarne dla funkcji podstawowych. Znajdują się tam liczne osiedla mieszkaniowe w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej.

Produkcja rolnicza w mieście Ostrołęka praktycznie nie występuje. Według Banku Danych Lokalnych w rejestrze REGON w 2020 roku było wpisanych 30 podmiotów gospodarki narodowej z zakresu rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (na 5 979 ogółem)

Zgodnie z Ewidencją Gruntów i Budynków lasy w Ostrołęce zajmują 485 ha. Składają się na nią: lasy miejskie – 60,61 ha (13,1% wszystkich lasów), lasy we władaniu Skarbu Państwa – 2,31ha (0,7%) oraz lasy prywatne – 422,08 ha (87,2%).

1.2.1. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

W granicach administracyjnych miasta, wśród terenów mieszkaniowych przeważa, pod względem zajmowanej powierzchni, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, przy mniejszym udziale zabudowy wielorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowej.

Zdecydowanie większy stopień urbanizacji, w tym zainwestowania pod różne formy mieszkalnictwa oraz jego intensywności widoczny jest na terenach leżących na lewym brzegu rzeki Narew.

Na obszarze Starego Miasta oraz w bezpośrednim jego sąsiedztwie występują skupiska zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Zabudowa ta posiada historyczny układ ulic i bardzo zwarty charakter, często tworząc zabytkowe pierzeje.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna znajduje się przede wszystkim w centralnej części miasta. Do najliczniejszych osiedli należy zaliczyć: Śródmieście, Sienkiewicza, Starosty Kosa, Parkowe, w rejonie ulic: Generała Augusta Emila Fieldorfa "Nila", Goworowskiej, Sienkiewicza, Modrzejewskiej, Jaracza, 11 Listopada, Marszałka Józefa Piłsudskiego, Psarskiego, Generała Józefa Hallera. Najwyższe budynki mieszkalne wielorodzinne w mieście posiadają 11 kondygnacji, większość jednak to budynki 4- lub 5-kondygnacyjne.

Na rozwój południowo-wschodniego rejonu miasta wpływ miała powstała w 1893 roku stacja kolejowa PKP wraz z liniami kolejowymi zapewniającymi relacje przestrzenne z Małkonią i Łapami, a co za tym szło – także z Warszawą i Białymstokiem.

Region ten charakteryzuje się uporządkowaną zabudową mieszkaniową jednorodziną (głównie wolnostojącą i bliźniaczą), przy mniejszym udziale innych form, w tym zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Na prawym brzegu rzeki Narwi, mieszkalnictwo przyjęło przede wszystkim formę wolnostojącej, ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obszar ten charakteryzuje się także większym rozproszeniem zabudowy.

Liczba mieszkań w Ostrołęce systematycznie rośnie. Powoli rośnie także metraż mieszkań, co zwiększa powierzchnię mieszkania przypadającą na 1 mieszkańca. Z danych GUS wynika, że rynek nowych nieruchomości w mieście zmienia się. Coraz więcej mieszkań budowanych jest pod sprzedaż lub wynajem (rynek deweloperski), przy zmniejszającym się udziale mieszkań spółdzielczych lub komunalnych.

1.2.2. Tereny usługowo – produkcyjne

Miasto Ostrołęka pełni rolę ośrodka wielofunkcyjnego, w którym dużą rolę stanowią wysoko rozwinięte usługi ponadlokalne. Pod względem kulturowym jest to ośrodek krzewienia folkloru kurpiowskiego.

Miasto skupia ważne i różnorodne usługi, w tym publiczne (m.in. administracji, oświaty, kultury, zdrowia) oraz handel, stanowiąc istotną obsługę w tym zakresie dla mieszkańców całego powiatu. Największe wysycenie przestrzeni obiektami usługowymi obserwujemy na osiedlach Centrum oraz Śródmieście.

Ostrołęka stanowi również ośrodek przemysłu energetycznego, budowlanego, celulozowo-papierniczego i spożywczego. Na przemysłowy charakter miasta znacząco wpływają (zlokalizowane w północno-wschodniej części miasta) jego dwa największe zakłady przemysłowe, zajmujące łącznie ok. 134 ha, tj. 4% powierzchni miasta i zatrudniające łącznie ok. 1800 pracowników. Są to:

- Stora Enso - największy zakład papierniczy w północno-wschodniej Polsce;
- Energa Elektrownie Ostrołęka.

W 2007 roku utworzono tzw. specjalną strefę ekonomiczną, gdzie na obszarze około 17 hektarów, wyposażonym w pełną infrastrukturę techniczną, stworzono dogodne warunki do prowadzenia działalności produkcyjnej i usługowej. W ramach strefy funkcjonuje kilka przedsiębiorstw, w tym: Lacroix-Opakowania Sp. z o.o. z kapitałem francuskim, czy KREISEL Technika Budowlana sp. z o.o.

W najbliższej okolicy miasta znajdują się również: Zakłady Mięsne „Pekpol Ostrołęka” S.A. (gmina, Rzekuń, z zakładami zlokalizowanymi w pobliskiej miejscowości Ławy ok. 1 km od wschodnich granic miasta, przy ulicy Przemysłowej 31) i firma Agrana Fruit (gmina Rzekuń, w miejscowości Ławy, przy ulicy Ławskiej 2, zlokalizowana ok. 300 metrów od wschodnich granic miasta) z branży przetwórstwa spożywczego. Zakłady te, mimo iż nie leżą na obszarze Ostrołęki, w znaczący sposób oddziałują na miasto, zwłaszcza funkcjonalnie (komunikacja i infrastruktura) i ekonomicznie (wpływ na rynek pracy).

1.2.3. Tereny inwestycji celu publicznego

Na obszarze miasta Ostrołęki znajdują się tereny inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, takie jak:

- tereny gminnych dróg publicznych, ciągów pieszo - jezdnych i ciągów pieszych,
- tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców,
- tereny usług publicznych,
- tereny gminnej zieleni,
- tereny ogólnodostępnych parkingów takich jak parki, place,
- tereny urządzeń wodnych i melioracji,
- pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Szczegółową charakterystykę terenów i obiektów celu publicznego zawarto w rozdziałach poniżej.

1.2.4. Tereny zieleni i wody

Zieleń publiczną w granicach miasta Ostrołęki należy ocenić jako stosunkowo ubogą.

najdują się tu dwa parki spacerowo-wypoczynkowe oraz jeden skwer (łącznie ok. 17 ha), a także 15 zieleńców (łączna powierzchnia ok. 23,6 ha). Tereny zieleni przy osiedlach mieszkaniowych zajmują powierzchnię ok. 83 ha (w tym 22,5 ha to tereny zieleni osiedlowej leżącej w gestii samorządu terytorialnego).

Na obszarze miasta znajdują się trzy Rodzinne Ogródki Działkowe: Bemowo, Czeczotka i Poddreżewo. Pierwszy znajduje się na prawym brzegu miasta, w okolicy przebiegu DK53, drugi w północno-wschodniej części miasta, w okolicy rzeki Czeczotki, przy ulicy Traugutta 4, trzeci natomiast zachodniej części miasta, w okolicy ul. Warszawskiej.

W Ostrołęce znajdują się trzy cmentarze:

- Cmentarz Parafialny znajdujący się przy ul. Kujawskiej 7;

- Cmentarz Komunalny znajdujący się przy ul. Krańcowej;
- Cmentarz Żołnierzy Armii Czerwonej przy ul. Dywizjonu 303.

Tereny lasów stanowią około 15% powierzchni miasta. Składają się na nią lasy: miejskie, Skarbu Państwa oraz prywatne.

1.2.5. Komunikacja i infrastruktura techniczna

Przez Ostrołękę przebiegają dwie drogi krajowe: nr 61 łącząca Warszawę z Augustowem oraz nr 53, która dociera do Olsztyna, a także dwie drogi wojewódzkie: nr 544 łącząca Brodnicę z Ostrołęką i nr 627 łącząca Ostrołękę z Sokołowem Podlaskim. Ważny element powiązań zewnętrznych i wewnętrznych miasta stanowi 48 dróg powiatowych. Drogi gminne uzupełniają powiązania komunikacyjne na szczeblu lokalnym, obsługują mieszkańców i ich potrzeby.

Miasto stanowi węzeł kolejowy o znaczeniu lokalnym, gdzie zbiega się 5 linii kolejowych. Ze stacji kolejowej wyprowadzona jest bocznica towarowa na potrzeby zaopatrzenia elektrowni węglowej.

Na terenie miasta funkcjonuje Zespół Elektrowni Ostrołęka, zlokalizowany w północno-wschodniej części miasta. w skład którego wchodzi Elektrociepłownia Ostrołęka A i Elektrownia Ostrołęka B, Elektrownia dostarcza energię elektryczną dla północno-wschodniej Polski (Elektrociepłownia Ostrołęka A jest największym dostawcą ciepła w tej części kraju). Składa się z trzech bloków energetycznych, w których sumaryczna moc osiągalna wynosi 690 MW.

Z tego źródła miasto jest również zaopatrywane w ciepło poprzez sieć ciepłowniczą i węzły cieplne. Długość sieci w 2019 roku wynosiła 73,8 km i korzystało z niej ponad 87% mieszkańców miasta. Dostępu do sieci ciepłowniczej nie posiada prawobrzeżna część miasta oraz lewobrzeżne osiedla i zespoły domów jednorodzinnych położone w znacznej odległości od centrum, na obrzeżach miasta. Sieć częściowo poprowadzona jest pod ziemią, a częściowo na powierzchni – zwłaszcza w północno-wschodniej części miasta, w okolicach elektrociepłowni. Na terenie miasta istnieją też lokalne kotłownie na gaz i paliwa stałe.

System zaopatrzenia miasta w energię elektryczną jest na bieżąco rozbudowywany i przebudowywany.

Pod koniec 2018 roku w Ostrołęce na byłej hałdzie popiołów, przy ulicy Generała Tomasza Turckiego, na obszarze ok. 8 ha powstała farma fotowoltaiczna o mocy 4MW.

Zaopatrzenie miasta w gaz odbywa się z gazociągu wysokiego ciśnienia DN 200 mm relacji Ostrów Mazowiecka – Ostrołęka poprzez stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia. Z sieci gazowej korzysta około 82% mieszkańców miasta. Długość sieci gazowej w 2020 roku wynosiła 135 km. Układ sieci gazowej w mieście i jego otoczeniu jest oparty na sieci średniego i niskiego ciśnienia i podlega ciągłej rozbudowie, zgodnie z założeniami „Koncepcji programowej gazyfikacji miasta Ostrołęki do 2020 r.”. Trwają prace związane szczególnie z rozbudową sieci gazowej dla prawobrzeżnej części miasta, w których uwzględnia się również potrzeby sąsiadujących miejscowości na terenie gmin Olszewo-Borki i Lelis.

Miasto Ostrołęka dysponuje dwoma ujęciami wody. Ujęcie „Kurpiowska” znajduje się przy ulicy Kurpiowskiej, posiada średnie rezerwy rzędu 50% obecnej wydajności. Ujęcie „Leśna” zlokalizowane jest przy Stacji Uzdatniania Wody nieopodal ulicy Leśnej. Powyższe ujęcia posiadają strefy ochrony bezpośredniej, nie posiadają natomiast stref ochrony pośredniej.

Ponadto w mieście istnieją zakładowe ujęcia wody (głównie do celów technologicznych, ale niektóre również do celów pitnych): ujęcie w zakładzie produkcji betonów, ujęcie PKP, ujęcie wody dla elektrowni, ujęcie zakładów celulozowo-papierniczych, ujęcie zakładów mleczarskich, ujęcie szpitala i ujęcie przedsiębiorstwa robót drogowych i mostowych.

Stopień zwodociągowania miasta jest bardzo wysoki. Zgodnie z danymi GUS w 2019 roku z sieci korzystało ok. 94,6% mieszkańców. Długość czynnej sieci rozdzielczej systematycznie wzrasta.

Na południe od śródmieścia, przy ulicy Chemicznej 2 zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków, oddzielona od kwartałów zabudowy dużym kompleksem zieleni naturalnej o charakterze częściowo leśnym. Wielkości charakteryzujące oczyszczalnię to 150 000 RLM o średniej dobowej przepustowości 20 000 m³/d. Ponadto w Ostrołęce zlokalizowane są 4 oczyszczalnie przemysłowe (w tym 2 biologiczne, 1 mechaniczna i 1 chemiczna).

W 2019 roku (dane GUS) z sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do ww. oczyszczalni ścieków, korzystało około 91,6% mieszkańców miasta. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej systematycznie wzrasta.

Tabela poniżej przedstawia liczbę mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne. Infrastruktura jest systematycznie rozbudowywana i modernizowana. Nowo powstające budynki są wyposażone w niezbędną infrastrukturę na etapie budowy.

Tabela 3 Liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno – sanitarne w latach 2010- 2019

	Rodzaj	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno - sanitarne	Wodociąg	18 591	18 647	18 878	18 982	19 142	19 306	19 685
	Ustęp splukiwania	18 539	18 595	18 826	18 930	19 090	19 253	19 632
	Łazienka	18 426	18 482	18 713	18 817	18 977	19 139	19 518
	Centralne ogrzewanie	17 993	18 049	18 280	18 384	18 544	18 703	19 082
	Gaz sieciowy	15 049	15 079	15 210	15 247	15 364	15 625	16 138
Liczba mieszkań [szt.]		18 716	18 772	19 003	19 107	19 267	19 435	19 814

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Urzędu Statystycznego

Odpady komunalne z miasta są zagospodarowywane w regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). W skład Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK) „Stacja Segregacji Odpadów Komunalnych miasta Ostrołęki i gmin powiatu ostrołęckiego” wchodzi 18 obiektów, w tym dwa najważniejsze – hala sortowni i kompostowni. W pobliżu ww. ZUOK od 2013 r. funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który obsługuje mieszkańców miasta Ostrołęki oraz gminy Rzekuń.

1.2.6. Tereny specjalne i zamknięte

Na obszarze miasta Ostrołęka występują tereny zamknięte, zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa:

- działka ewidencyjna o nr 51664 w obrębie 5, o powierzchni 0,36ha,.
- działki ewidencyjne o nr: 70297, 70298, 70299, 70300, 70362 i 70418 w obrębie 7, o powierzchni 54,16ha

Dodatkowo w mieście ustanowiony jest także teren zamknięty, na którym jest usytuowana linia kolejowa (nr 29 z Tłuszcz do Ostrołęki). Znajduje się on na działkach ewidencyjnych 10819/20 (obręb geodezyjny nr 1), 51424 (obręb geodezyjny nr 5), 60924 (obręb geodezyjny nr 6), 61875/44 (obręb geodezyjny nr 6), o łącznej powierzchni 47,64 ha.

1.2.7. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy można wydzielić kilka wyróżniających się funkcji, z wyraźną dominacją: przemysłowej, mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej oraz obsługi ludności, a także terenów otwartych rzeki Narwi i obszarów nadnarwiańskich. Analiza aktualnego zagospodarowania w kontekście istniejących uwarunkowań przyrodniczych oraz kulturowych

wskazuje względną jego zgodność. Ład przestrzenny jest pożądany w każdym miejscu przestrzeni miejskiej.

Głównym celem przy wyznaczaniu terenów nowej zabudowy powinno być racjonalne wykorzystanie przestrzeni. Rozwój powinien być ściśle związany z potencjałem demograficznym gminy i przebiegać etapowo. Przyjęte rozwiązania powinny zapewniać ochronę ładu przestrzennego, zachować harmonię przestrzenną oraz odpowiednią skalę i proporcje zabudowy. Równie istotne jest oddziaływanie na jakość życia mieszkańców (jakość powietrza, czystość wód powierzchniowych, wypoczynek, wartości estetyczne, krajobrazowe, kulturalne).

1.2.8. Diagnoza, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy

Strategia rozwoju miasta Ostrołęki do roku 2020 została przyjęta w lutym 2012 r. Jest to dokument nieaktualny i obecnie przygotowywana jest nowa strategia (stan na październik 2021 r.). Strategia nie uwzględnia szeregu zmian, które miały miejsce od jej przyjęcia, w tym np. powiększenia granic administracyjnych miasta. Uwarunkowania wynikające z diagnozy zostały wzięte pod uwagę przy tworzeniu studium, jednak wymagały szerokiej aktualizacji.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego, miasto leży w granicach dwóch mezoregionów geograficznych: Dolina Dolnej Narwi (318.66) i Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67).

Dolina Dolnej Narwi – region graniczy od północy z Wysoczyzną Kolneńską, od północnego zachodu z Równiną Kurpiowską, od południowego zachodu z Wysoczyzną Ciechanowską, od południa z Kotliną Warszawską, od południowego wschodu z Międzyrzeczem Łomżyńskim, od północnego wschodu z Kotliną Biebrzańską, a na południowym wschodzie region styka się z Doliną Dolnego Bugu. Dolina Dolnej Narwi leży na pograniczu województw mazowieckiego i podlaskiego. Mezoregion stanowi wąskie (1,5 – 7 km), meandrujące pasmo doliny dolnej Narwi o orientacji północny wschód — południowy zachód. Dolina w obrębie mezoregionu ciągnie się na długości ok. 210 km od ujścia Biebrzy do połączenia z Bugiem vis-à-vis Serocka. Region obejmuje dwa główne tarasy: szeroki zalewowy taras łąkowy oraz zalesiony taras piaszczysty.

Międzyrzecze Łomżyńskie - region we wschodniej części Niziny Północnomazowieckiej pomiędzy rzekami Narew i Bug. Na północnej granicy Międzyrzecza Łomżyńskiego znajdują się dwa ponad 50-tysięczne miasta leżące nad Narwią – Łomża i Ostrołęka. W środkowej jego części znajduje się Zambrów i Ostrów Mazowiecka, na południu nad Bugiem - Wyszaków. Południowa i wschodnia część zajęta jest przez Puszcze Białą i Czerwony Bór, w którym znajduje się najwyższy punkt międzyrzecza osiagający 227 m n.p.m. Pozostałe tereny są głównie rolnicze.

Wpływ człowieka na rzeźbę terenu dotyczy zarówno zmian liniowych, jak i powierzchniowych. Zmiany liniowe dotyczą utworzenia skarpi lub nasypów przy budowie dróg oraz linii kolejowej, czy wałów przeciwpowodziowych. Zmiany powierzchniowe to przede wszystkim hałdy popiołów, a w mniejszym stopniu lokalne zmiany rzeźby terenu związane z posadowieniem budynków.

2.1.1. Warunki klimatyczne

Miasto Ostrołęka znajduje się w mazurskiej strefie klimatycznej (według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn). Tutejszy klimat ma cechy klimatu kontynentalnego nasilającego się w kierunku wschodnim. Roczna amplituda temperatur osiąga wysokie wartości i może sięgać nawet powyżej 21,5°C. Lata są w tej strefie stosunkowo krótkie i łagodne, a zimy długie, śnieżne i chłodne.

Średnia temperatura (na podstawie danych IMGW dla wielolecia 1971-2000) notowana w lipcu wynosiła 17-18°C, a średnia temperatura w styczniu: od -2 do -3°C. Natomiast średnia roczna temperatura wynosiła 7-8°C.

Strefa mazurska charakteryzuje się nieco niższą sumą opadów niż w regionie pomorskim. Średnia roczna suma opadów mieści się w przedziale 550-600mm z czego największe opady przypadają na miesiące letnie, z maksymalnymi wartościami w czerwcu i lipcu – 70-80mm na miesiąc (na podstawie danych IMGW dla wielolecia 1971-2000). Najniższe opady w wieloleciu 1971-2000 odnotowano w miesiącach styczeń-marzec, gdzie średnia suma opadów na miesiąc nie przekraczała 40mm.

Najczęściej notowane są wiatry południowo - zachodnie (14,8%) i zachodnie (12,5%), tj. zgodne z przebiegiem doliny Narwi, ze średnią prędkością wiatru 2,6 m/s.

Z uwagi na fakt, że duża część obszaru to tereny otwarte, nie pokryte zadrzewieniami, występują tu znaczne nawietrzenie terenu oraz duże wahania temperatury w stosunku dzień – noc.

W porównaniu z innymi regionami kraju, region ten charakteryzuje się dużą amplitudą średniej temperatury zimy w stosunku do średniej temperatury w okresie lata. Nachylenie terenu skierowane jest w kierunku dolin rzecznych. W przypadku terenów położonych na prawym brzegu rzeki Narew, istnieje korzystna ekspozycja terenu pod względem nasłonecznienia. W stosunku do terenów leżących po lewej stronie brzegu rzeki ekspozycja ta jest ograniczona w rejonach skarp rzecznych.

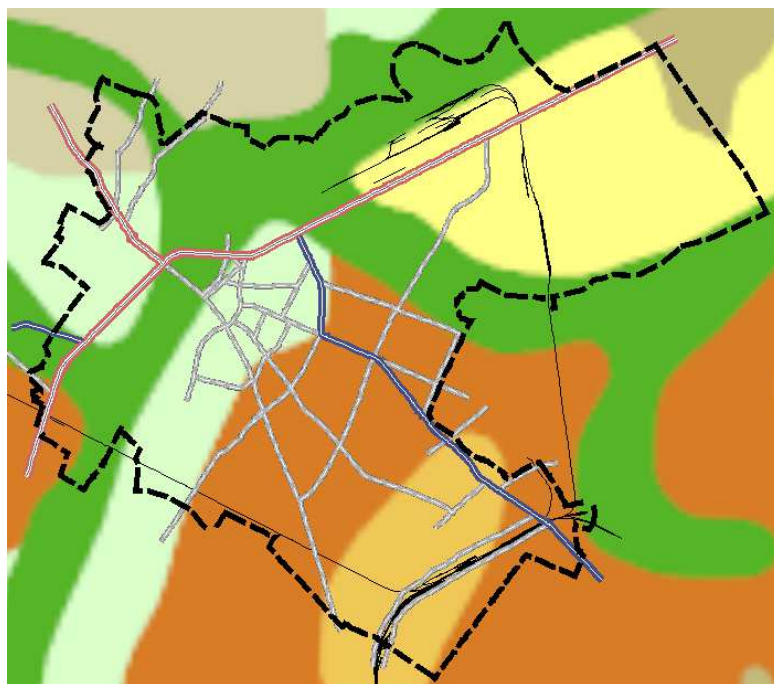
Na terenie Ostrołęki można wyodrębnić rejony z odmiennymi warunkami mikroklimatycznymi, które warunkowane są ukształtowaniem terenu i sposobem zagospodarowania.

Mikroklimat w strefie śródmiejskiej jest przekształcony i wykazuje szereg cech typowych dla obszarów miejskich, takich jak: zmniejszona amplituda temperatury w stosunku do terenów otwartych, zmniejszona wilgotność powietrza, ograniczone występowanie mgieł, zmniejszenie prędkości wiatru z jednoczesnym wzrostem jego porywistości w rejonach zwartej zabudowy wielopiętrowej wzdłuż ulic.

Tereny otwarte leżące w dolinach rzecznych charakteryzuje zwiększona wilgotność oraz amplituda temperatur w stosunku dnia do nocy, z wyłączeniem terenów nadwodnych. W okresie letnim amplituda temperatur w bezpośrednim sąsiedztwie Narwi powinna być zmniejszona (w stosunku do innych terenów otwartych cieplejsze powietrze wieczorem i chłodniejsze powietrze rano). Na terenach tych istnieje również zwiększona częstotliwość występowania mgieł, co ma istotne znaczenie dla prowadzenia przebiegów układu drogowego. Zrzut wody z zespołu elektrowni Ostrołęka modyfikuje w/w naturalne tendencje. Podgrzanie wód w okresie zimowym powoduje niezamarzanie rzeki, co wpływa również na zmniejszenie amplitudy temperatur w dolinie rzeki.

Tereny otwarte znajdujące się na obrzeżach miasta charakteryzuje zwiększona prędkość wiatrów oraz zwiększona amplituda temperatur w stosunku dzień-noc w okresie zimowym.

2.1.2. Geomorfologia, rzeźba terenu i krajobraz

- Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach;Czwartorzęd;
- Piaski, żwiry i mułki rzeczne;Zlodowacenia północnopolskie;
- Iły, mułki i piaski zastoiskowe;Zlodowacenia Środkowopolskie;
- Gliny zwałowe, ich zwięzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe;Zlodowacenia Środkowopolskie;
- Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły;Holocen;

Rysunek 2. Budowa geologiczna miasta Ostrołęka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych,
<http://web3.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm>

Cały teren opracowania składa się z trzech zasadniczych jednostek geomorfologicznych:

- wysoczyzny morenowej Międzyrzecza Łomżyńskiego,
- doliny Narwi,
- równiny sandrowej (Równiny Kurpiowskiej).

Położona na lewym brzegu Narwi wysoczyzna morenowa jest najwyżej wyniesioną częścią. Wznosi się średnio od 100 do 105 m n.p.m., ekstremalne zaś punkty są położone na 98 m i ok. 100 m w rejonie Wojciechowic. W regionalizacji fizyczno-geograficznej jest to mezoregion Międzyrzecza Łomżyńskiego reprezentujący typ rzeźby polodowcowej z okresu zlodowacenia środkowo-polskiego, wyrównanej procesami peryglacjalnymi i postglacjalnymi. Obecnie teren posiada charakter prawie płaskiej równiny o spadkach nie przekraczających 2%. Rzeźbę terenu urozmaicają liczne formy wydymowe oraz miejscami dobrze wykształcona i wysoka skarpa wysoczyzny o spadkach ponad 20% (wąska strefa krawędziowa, ciągnąca się wzdłuż rzeki Narwi). Obszar urozmaicają również rozległe i płytkie obniżenia powytopiskowe i formy dolinne pochodzenia fluwialno-denudacyjnego; największa to dolina Czczotki.

Miasto rozwinęło się głównie na omawianym lewym brzegu Narwi, stąd znaczne fragmenty są całkowicie przekształcone przez zabudowę mieszkaniową i obiekty przemysłu. Poza terenami zabudowanymi, na krajobraz składają się drobne uprawy rolne oraz enklawy leśne, głównie sosnowe (jeszcze w połowie XIX w., jak wynika z analizy map z 1830 r., prawie cały ten teren był pokryty lasami, obecnie znaczne powierzchnie, nawet poza zajętej pod zabudowę i uprawy, zostały zdegradowane, czego przykładem jest „pustynia” piaszczysta w rejonie osiedla Wojciechowice).

Prawy brzeg Narwi to obszar równiny sandrowej, według regionalizacji fizyczno-geograficznej mezoregion Równiny Kurpiowskiej. Pod względem morfologicznym jest to płaska powierzchnia równinna o spadkach poniżej 2%, której geneza związana jest z odpływem wód lodowcowych sprzed czoła łądolodu zlodowacenia bałtyckiego oraz środkowopolskiego. Powierzchnia sandru pochylona jest łagodnie z północnego zachodu na południowy wschód, zgodnie z kierunkiem biegu rzek

odwadniającego ten teren: Omulwi, Piasecznicy, Rozogi. Wyniesienie terenu mieści się w granicach 95 - 98 m n.p.m., a punkty ekstremalne położone są na wysokościach 94 do 99m. Dna dolin rzek są płaskie, często podmokłe, rzeki są płytko wcięte w powierzchnię sandru, szerokość dna dolin jest zróżnicowana, występują częste powiązania z systemem rozległych i dość licznych obniżzeń wytopiskowych. Uwagę zwraca dolina pięknie meandrującej Omulwi.

Powierzchnię nadbudowują liczne formy eoliczne, występujące głównie w postaci rozległych wałów wydmych o różnorodnych kształtach, wysokościach i nachyleniach zboczy. Krajobraz uzupełniają znaczne, lecz mocno rozczłonkowane obszary leśne, głównie suchych lasów sosnowych oraz ekstensywne uprawy na bardzo słabych glebach i nieużytki.

Dolina rzeki Narwi stanowi naturalną granicę morfologiczną pomiędzy wyżej omówionymi obszarami równiny sandrowej i wysoczyzny morenowej, a także w/w mezoregionami Międzyrzecza Łomżyńskiego i Równiny Kurpiowskiej. Jest ona wyniesiona średnio na wysokość 95-97m n.p.m., a punkty ekstremalne od 93 do 99 m n.p.m., taras zalewowy wyniesiony jest średnio około 2-5m nad poziom lustra wody w rzece. Jest to obszar płaski, ale urozmaicony lokalnie pagórkami wydmych i licznymi obniżeniami, kształtowanymi wodami powodziowymi rzeki. Spotykamy tu liczne łachy, odcięte odcinki starorzecza, wypełnione wodą. Teren pokrywają głównie łąki i pastwiska. Występują tu również małe grupy lasów łąkowych - największy kompleks to fragment między dawnym mostem drogowym a rzeką Omulew.

2.1.3. Warunki geologiczno-inżynierskie

Utwory budujące obszar wysoczyzny należą do gruntów nośnych korzystnych do zabudowy. Obszarami mniej korzystnymi dla budownictwa są doliny, obniżenia i zagłębienia terenu. Na obszarach ich występowania należy liczyć się z pewnym ograniczeniem budownictwa lub z większym nakładem kosztów, w związku z możliwością zalegania wśród nich włądek gruntów organicznych. Utwory bagienno-aluwialne, wykształcone w postaci wilgotnych lub mokrych torfów i namulów organicznych należą do gruntów słabonośnych nie wskazanych do zabudowy. W centralnym obszarze miasta Ostrołęka występują dobre warunki do posadowienia obiektów budowlanych (grunty nośne: głównie gliny, iły oraz piaski akumulacji rzecznej). Niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie występują głównie w dolinie rzeki Narwi, Omulwi oraz Czeczotki, na równinach zalewowych (grunty nienośne: organiczne), a także w północno-wschodniej części miasta, gdzie występują piaski eoliczne oraz miejscowo wydmy, stwarzające gorsze warunki do posadowienia budynków. Dodatkowo gruntami słabonośnymi i plastycznymi są iły, mułki i piaski zastoiskowe z możliwymi soczewkami i przewarstwieniami piasków wodonośnych, które występują w południowo-wschodniej części miasta. Niekorzystne warunki do posadowienia budynków mogą generować wyższe koszty prac budowlanych.

Ostrołęka jest położona na terenie pasa nizin północnomazowieckich niezagrażonych występowaniem obszarów predysponowanych do występowania osuwisk. Zgodnie z mapą opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach Systemu osłony przeciwosuwiskowej, na terenie Ostrołęki nie występują osuwiska, ani tereny predysponowane do występowania ruchów masowych.

2.1.5. Surowce naturalne

Z budową geologiczną ściśle związane jest występowanie surowców mineralnych. Na terenie miasta Ostrołęka zgodnie z Państwowym Instytutem Geologicznym – Bazą danych MIDAS nie ma zaewidencjonowanych złóż surowców naturalnych.

2.1.6. Warunki glebowe

Rejon Ostrołęki charakteryzuje się słabymi glebami. Przeważają bardzo słabe gleby klas V i VI, wytworzone głównie z piasków wodno-lodowcowych, w mniejszym stopniu także z piasków wydmych. Tylko w nielicznych miejscach występują gleby nieco lepsze, tj. klasy IV. Skałą macierzystą są tu gliny zwałowe. Występują przeważnie w lewobrzeżnej części okolic miasta, na większych powierzchniach w rejonie ulic: Kaczyńskiej i Pomian. Znacznie mniejsze powierzchnie występują na prawym brzegu Narwi. Grupują się one na terenach położonych na prawym, zachodnim

brzegu rzeki Omulew. W dolinach rzek oraz w zagłębieniach terenu występują gleby organiczne wytworzone z torfów niskich lub mineralne, wytworzone z piasków rzecznych, mad i namulów, namulów o znacznym stopniu uwilgotnienia. Są to grunty zaliczane do kompleksów pastewnych lub użytków zielonych.

Użytki rolne stanowią ok. 31% powierzchni miasta i skupiają się głównie wzdłuż cieków takich jak: Narew, Omulew czy Czeczotka, a także na lewobrzeżnej części miasta w jej południowej części, gdzie występują także w płatach gruntów wysokich klas bonitacyjnych, głównie III klasy. Użytkowanie gruntów rolnych traci na znaczeniu. Na terenie miasta Ostrołęki, rolnictwo ma znaczenie marginalne.

W obszarze zainwestowanym miasta, występują:

- hortisole (albo gleby ogrodowe) czyli gleby, których przeobrażony profil glebowy upodabnia je do gleb czarnoziemnych (czarnoziemów antropogenicznych lub czarnych ziem antropogenicznych),
- urbano- i industroziemy, czyli gleby przeobrażone w wyniku oddziaływania zabudowy i zainwestowania (głównie komunalnego i przemysłowego). Szczególnie niebezpieczne są te ostatnie, ze względu na kumulację substancji toksycznych - kadmu, ołowiu, tlenków siarki, czy azbestu.

Pomimo braku badań, umożliwiających ich jednoznaczne położenie, można przypuszczać, że na terenie Ostrołęki industroziemy występują na terenach poprzemysłowych dużych zakładów. Urbanoziemy charakterystyczne są z kolei dla zwartej zabudowy centralnej części miasta, a ich przemiany są głównie związane z przekształceniami chemicznymi, takimi jak: zasolenie, zakwaszenie, alkalizacja czy nagromadzenie metali ciężkich.

Ponadto gleby skażone przez gazy spalinowe, pyły oraz cząstki materiału drogowego występują wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych w pasie od kilku do kilkudziesięciu metrów. Zachodzi w nich głównie nagromadzenie metali ciężkich, choć zachowują cechy morfologiczne gleb nie zanieczyszczonych.

2.1.7. Hydrologia

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym Ostrołęka położona jest w dorzeczu rzeki Wisły. Sieć hydrograficzna na tym obszarze jest dość dobrze rozwinięta. Obejmuje ona ciek: Narew, Omulew i Czeczotkę. Narew stanowi dopływ Wisły i jest zaklasyfikowana jako ciek II rzędu, jej łączna długość to 448,1 km, w tym na terenie miasta -5km. Pozostałe cieki tj. Omulew i Czeczotka, są dopływami Narwi i stanowią cieki III rzędu. Rzeki te są płytko wcięte, zbierają wody za pośrednictwem rozbudowanego systemu rowów odwadniających. Występują również niewielkie zagłębienia bezodpływowe, niekiedy wypełnione wodą lub zabagnione.

Średnie stany wody w rzece Narwi (wodowskaz Ostrołęka) kształtują się na poziomie 150 –230 cm, przy amplitudzie rocznej 160-340cm. Zanotowane wartości ekstremalne – stan najwyższy w kwietniu 1958 r.– 526 cm, stan najniższy w listopadzie 1971 r. – 49cm. Przepływ średni to 100 m³/s, niski 35,5 m³/s, przepływ wysoki z prawdopodobieństwem 50% to 375 m³/s, z prawdopodobieństwem 1% - 1120 m³/s. Notowane są częste wylewy Narwi wykraczające miejscami nawet poza obręb morfologicznych tarasów zalewowych.

W mieście Ostrołęka wyznaczone zostały:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%).

Obszary zagrożone prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi zlokalizowane są w zachodniej części miasta, w sąsiedztwie rzeki Narew i Omulew.

Na terenie miasta Ostrołęka występują następujące Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- Omulew od Sawicy do ujścia z Płodownicą od dopł. spod Parciak (RW200019265499);
- Narew od Pisy do Omulwi (RW20002126539);
- Narew od Omulwi do Róžu (RW20002126555);
- Dopływ spod Starej Wsi (RW20001726552);
- Dopływ spod Białobiel (RW20001726534);
- Czeczotka (RW200017265369);
- Mała Rozoga (RW200017265329).

W obszarze miasta występują nieliczne naturalne zbiorniki i oczka wodne, wypełniające zagłębienia terenu. Większość z nich stanowią starorzecza rzeki Narwi. Na terenie miasta występują także mokradła. Zgodnie z „Programem małej retencji dla województwa mazowieckiego” (2008 r.) na terenie miasta Ostrołęka nie przewiduje się modernizacji ani budowy obiektów i urządzeń małej retencji wodnej.

Wody gruntowe

Na terenie miasta przeważają obszary o płytkich wodach gruntowych, występujących płycej niż 2 m p.p.t., przy znacznym udziale terenów z wodą gruntową płytszą niż 1 m p.p.t. Najpłytsze występowanie zwierciadła wód związane jest z osadami holoceniowymi w obrębie den dolinobniżeń, woda gruntowa występuje tu na ogół płycej niż 1 m p.p.t., a miejscami, bądź okresowo, występuje na powierzchni.

Tereny suche (z wodą gruntową występującą głębiej niż 2 m p.p.t., a nawet głębiej niż 4 m p.p.t.), to obszar starej zabudowy miasta, rejon przemysłowy osiedla Wojciechowice oraz rejonów ulic Kaczyńskiej i Ławskie, a na prawym brzegu Narwi: Łazek, Zabrodzie, Drężewo oraz centralna (stara) część miejscowości gminnej Olszewo- Borki.

Wody gruntowe den dolin rzecznych wykazują ścisłe uzależnienie od stanów wody w rzekach. Im dalej od den dolin, tym mniejsza jest ta zależność i wahania okresowe związane są w większym stopniu z wielkością i intensywnością opadów atmosferycznych. Wahania poziomu tych wód w skali rocznej nie są zbyt duże, zamykają się w granicach 0,6-1,8 m. Natomiast wahania zwierciadła wód gruntowych występujących w strefie utworów słabo przepuszczalnych i uzależnione są głównie od intensywności i wielkości opadów atmosferycznych.

Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym miasto Ostrołęka położone jest na obszarze niżowym w makroregionie mazowiecko-mazursko-podlaskim, regionie niecki mazowieckiej i podregionie północnym (wg regionalizacji hydrogeologicznej Polski B. Paczyński).

Zasoby wód podziemnych na terenie miasta nie są równomiernie rozłożone. Największe zasoby wodne znajdują się w centralnej, północno-wschodniej oraz zachodniej części Ostrołęki, a najmniejsze w południowej oraz północnej części. Zaopatrzenie w wodę realizowane jest z 2 ujęć zlokalizowanych na terenie miasta, są to SUW Kurpiowska i SUW Leśna. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują ujęcia zakładowe m.in. elektrowni i elektrociepłowni Ostrołęka. Za zaopatrzenie w wodę odpowiada Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Ostrołęce. SUW „Leśna” składa się z trzech studni głębinowych o poborze wody: $Q_d = 2000 \text{ m}^3/\text{dobę}$ oraz $Q_h = 86 \text{ m}^3/\text{godzinę}$, przy odprowadzaniu wód popłucznych z SUW do rzeki Omulwi w ilości $40 \text{ m}^3/\text{dobę}$. Pobór z SUW „Kurpiowska” z własnego ujęcia składającego się z 20 studni głębinowych zlokalizowanych na działkach o nr geodez. 20345, 20346, 20348 z utworów czwartorzędowych o zatwierdzonych zasobach $660 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S=6\text{m}$, w celu zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców miasta Ostrołęka, w ilości łącznej $Q_{sr/d} = 15\ 840 \text{ m}^3/\text{dobę}$.

Całe miasto leży w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska GZWP nr 215. Jest to piętro wód pochodzenia neogeńsko-paleogeńskiego o powierzchni ok. 51 000 km², a jego zasoby szacuje się na 250,0 tys. m³/d. Zbiorniki neogeńsko-paleogeńskie wyróżniają się wodami o naturalnie uformowanym składzie chemicznym i długim czasie przebywania wód w ośrodku skalnym. Są mało wrażliwe na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. Dominującym typem chemicznym wody jest HCO₃-Na, podczas gdy w wody z poziomów czwartorzędu należą do typu HCO₃-Ca. Zmiana dominującego kationu zachodzi wskutek wymiany jonowej w warstwach słabo przepuszczalnych w stropie neogenu, gdzie występują minerały ilaste pochodzenia morskiego. Zbudowany jest głównie z utworów klastycznych strefowo rozdzielonych trudno przepuszczalnymi mułkami i łałami eocen, oligocenu i miocenu. Warstwa wodonośna występuje na głębokości od 115 do 170 m i osiąga miąższość od kilkunastu do 90 metrów.

Wody podziemne występujące na terenie miasta są zanieczyszczone zwłaszcza na skutek zanieczyszczeń komunikacyjnych, systemu odprowadzania zanieczyszczeń bytowych oraz pochodzących z działalności przemysłowej, a także z działalności rolniczej w gminach powiatu.

2.1.8. Flora

Według podziału regionalizacji geobotanicznej Polski Matuszkiewicza (2008), miasto Ostrołęka przynależy do:

- Prowincji Środkowoeuropejskiej;
- Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej;
- Działu Mazowiecko-Poleskiego;
- Krainy Północnomazowiecko-Kurpiowskiej;
- Podkrainy Kurpiowskiej;
- Okręgu Międzyrzeczka Łomżyńskiego – podokręgów: Doliny Narwi „Łomża – Młynarze” i Ostrowsko-Łomżyńskiego,
- Okręgu Zielonej Puszczy Kurpiowskiej – podokręgu: Równiny Kurpiowskiej.

Potencjalną roślinność naturalną stanowią:

- lasy liściaste z klasy *Querco-fagetea* (głównie grądy subkontynentalne *Tilio-Carpinetum* – odmiana środkowopolska, seria uboga oraz seria żyzna);
- higrofilne lasy liściaste – nadrzeczne łągi wierzbowo-topolowe (*Salici-Populetum* (= *Salicetum albo-fragilis* + *Populetum albae*) oraz niżowe łągi jesionowo-olszowe (*Fraxino-Alnetum* (= *Circaeo-Alnetum*));
- lasy szpilkowe z grupy borów sosnowych głównie kontynentalne bory sosnowe, odmiana sarmacka (*Peucedano-Pinetum*).

Zbiorowiska roślinne w mieście stanowią jednak w przeważającej części mieszanek gatunków lokalnych z sąsiednich (naturalnych i półnaturalnych) biocenoz, a także przywleczonych świadomie lub przypadkowo przez człowieka z różnych stref klimatycznych. Stała ingerencja w biocenozy powoduje, że wyspecjalizowane gatunki rodzime zostały na wielu obszarach wyeliminowane (to właśnie one decydują o stabilności i trwałości układów ekologicznych), a w ich miejsce wkroczyły gatunki pionierskie, niewyspecjalizowane, łatwo kolonizujące nowe siedliska i szybko się rozmnażające. Uproszczenie struktury niektórych biocenoz miejskich powoduje zmniejszenie możliwości samoregulacyjnych układów ekologicznych, co stwarza konieczność stałej i kosztownej ingerencji człowieka.

Zbliżone do naturalnych, zbiorowiska leśne lub zaroślowe oraz leśne zbiorowiska zastępcze, występujące liniowo – wzdłuż koryta rzeki, na odcinkach biegnących poza terenami zabudowanymi, to obszary roślinności o urozmaiconej strukturze pionowej. Półnaturalne zbiorowiska łąkowe, częściowo z zadrzewieniami, leżą w kompleksie przestrzennym doliny Omulwi (zajmują głównie tereny leżące w bezpośrednim jej sąsiedztwie) oraz terenów podmokłych i o wysokim poziomie wody gruntowej (duże obszary występują we wschodniej części miasta).

Na system zieleni miejskiej składają się ponadto obszary roślinności kształtowanej przez człowieka, tj.:

- zieleńce i parki miejskie,
- zieleń towarzysząca obiektom użyteczności publicznej (szkołom, przedszkolom, urządcom itp.),
- zieleń towarzysząca wielorodzinnym osiedlom mieszkaniowym,
- zieleń towarzysząca ulicom,
- roślinność ogródków przydomowych,
- zieleń ogrodów działkowych,
- zieleń cmentarna.

Kompleksy leśne grupują się na obrzeżach opracowywanego terenu. W części prawobrzeżnej na uwagę zasługuje kompleks leśny położony w bezpośredniej bliskości centrum miasta, między mostem, a rzeką Omulew. Jest to kompleks o zróżnicowanych siedliskach, od suchych do bagiennych. Lasy wilgotniejszych siedlisk pokrywają teren w okolicy oczyszczalni ścieków na lewym brzegu Narwi. Ponadto, poza obszarem zwartej zabudowy miejskiej, zarówno w części lewobrzeżnej jak i prawobrzeżnej, występują dość licznie większe lub mniejsze zgrupowania zadrzewień olszowych i wierzbowo – topolowych typu łęgowego na terenach podmokłych oraz zadrzewień brzozowych na terenach bardziej suchych. Na uwagę zasługują także stare, około stuletnie zadrzewienia sosnowe parku miejskiego.

Największy kompleks leśny znajduje się na wschodzie miasta i został dołączony w związku z powiększeniem granic miasta w styczniu 2018 roku.

Dominującym typem siedliskowym lasu w mieście jest bór świeży (Bśw) – 38,9% oraz bór mieszany świeży (BMśw) – 27,7%. Występują również olsy (Ol) – 15,6%, las mieszany wilgotny (LMw) – 12,1%, las mieszany świeży (LMśw) – 5,0% oraz las świeży (Lśw) – 0,8%. Głównymi gatunkami pojawiającymi się na tym terenie są: sosna (59,9%), olsza (24,2%), brzoza (14,4%) oraz szczytkowo osika (0,9%) i dąb (0,6%). Tworzą one wraz z gatunkami domieszkowymi drzewostany o różnym składzie w poszczególnych typach siedliskowych lasu.

W obrębie terenów odłogowanych lub wykorzystywanych jako użytki zielone, wzdłuż cieków wodnych występują zbiorowiska łąk i pastwisk o zwiększonym udziale ziół. Na obszarach związanych głównie z dolinami rzek występują zbiorowiska roślinności wodnej, szuwały i zarośla. Wśród flory doliny Narwi można spotkać gatunki roślin objęte ochroną ścisłą, takie jak: grzybień biały, grażel żółty, widłak goździsty, storczyk szerokolistny, rosiczka okrągłolistna, irys syberyjski, wielosił błękitny, goździk pyszny, storczyk krwisty a także rośliny objęte ochroną częściową np. knieć błotna.

W obrębie zieleni urządzonej, w parkach, na cmentarzach, w przydomowych ogrodach oraz ogrodach działkowych występują liczne gatunki introdukowane.

2.1.9. Fauna

Faunę omawianego obszaru można podzielić generalnie na: gatunki związane z dolinami rzek i zbiornikami wodnymi, gatunki przestrzeni otwartych i półotwartych, siedlisk antropogenicznych, zieleni urządzonej oraz gatunki leśne. Najczęściej występujące będą tu gatunki związane ze środowiskiem zurbanizowanym. Dodatkowo ekstensywne zagospodarowanie na prawym brzegu rzeki Narew powoduje, że utrzymują się tutaj dogodne warunki dla występowania zwierząt charakterystycznych dla terenów półotwartych i otwartych. Rzadkie są natomiast gatunki związane z lasem.

Większe ssaki oraz część gadów i płazów jest stopniowo wypieranych z obszaru miasta ze względu na postępującą urbanizację, w tym gromadzenie i zmianę sposobu zagospodarowania terenów otwartych na peryferiach miasta. W pobliżu ludzkich zabudowań często występują: wróble, gołębie, jerzyki, bociany białe, dudki, kopciuszki, pliszki, jaskółki, sowy, muchołówki, kuny domowe, nietoperze.

Narew jest ważnym, ponadlokalnym korytarzem przelotowym dla ptaków, a także ich ostoją lęgową. Również w okresie zimowym dolina tej rzeki jest na odcinku Ostrołęka -Różan ważną ostoją dla zimujących ptaków. Zrzut ciepłych wód z wymienników ciepła Zespołu Elektrowni Ostrołęka S.A. decyduje, że woda nie zamarza nawet przy niskich temperaturach na odcinku kilkunastu km

od elektrowni. To z kolei warunkuje zimowanie na tym odcinku dużych stad krzyżówek *Anas platyrhynchos*, łabędzi niemych *Cygnus olor*, gągołów *Bucephala clangula*, nurogęsi *Mergus merganser* i łysek *Fulica arca* oraz pojedynczych sztuk: kormorana czarnego *Phalacrocorax carbo*, gęgawy *Anser anser*, gęsi białoczelnej *Anser chrysaetos*. Zrzut ciepłej wody warunkuje też lepsze warunki dla rozwoju ryb wśród których najczęściej występują: ukleja, płóc, sum, leszcz, lin, karp, okoń, szczupak i węgorz. W wodach żyją gatunki wodnego ptactwa - perkozy, kaczki, mewy.

Lasy i zadrzewienia stanowią jedynie kilka procent powierzchni miasta. Mogą występować tutaj zwierzęta leśne takie jak jelen: sarna, dzik, liczne ptaki. Na nizinach występują m.in.: ropucha szara, padalec, zaskroniec, zięba, kaczka krzyżówka, jastrząb, wiewiórka pospolita, zając szarak.

Tereny otwarte (pola uprawne, łąki, pastwiska, nieużytki) charakteryzują się występowaniem drobnych gryzoni (myszy, norniki), ssaków owadożernych (ryjówki, jeże, krety), drobnej zwierzyny łownej (zające, bażanty, kuropatwy, przepiórki) oraz ptaków preferujących przestrzeń otwartą (skowronki, słowiki, wilgi, grzywacze i in.). Bogata jest fauna bezkręgowców, głównie owadów.

2.1.10. Powiązania przyrodnicze

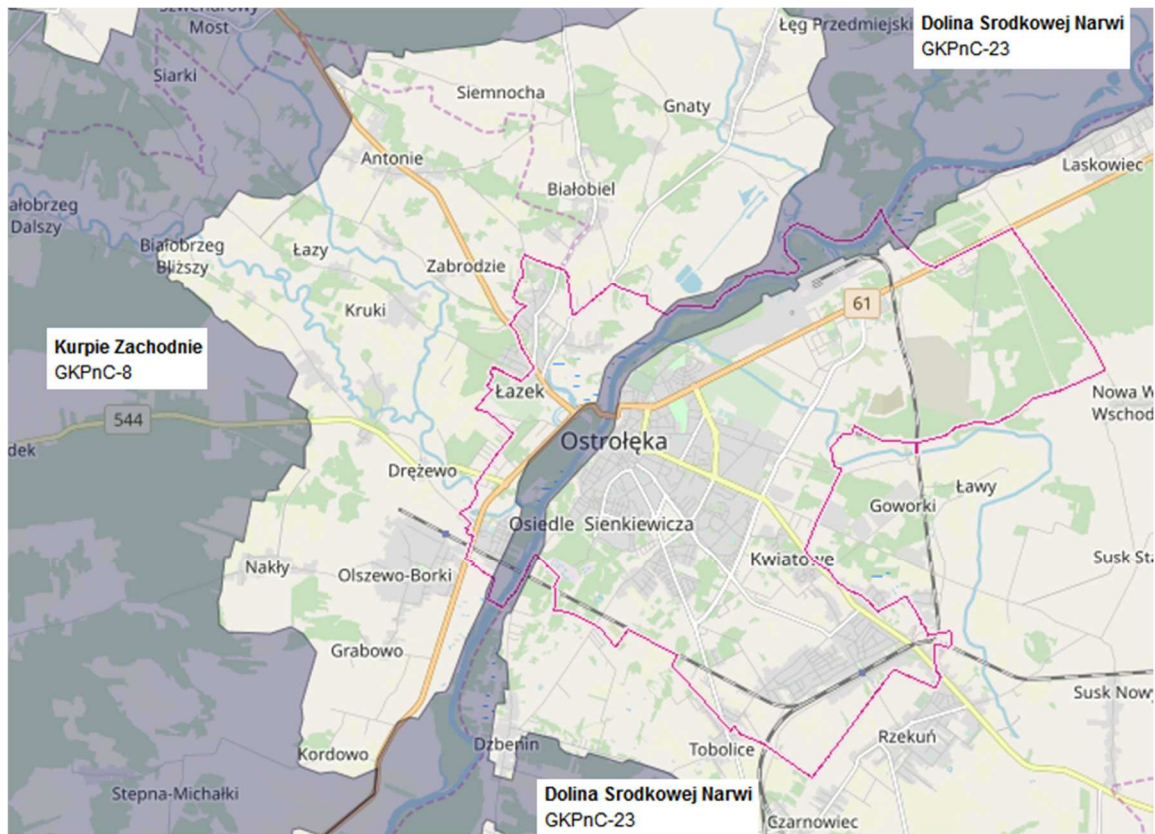
System przyrodniczy miasta opiera się głównie na rzekach: Narwi, Omulwi i Czeczotce. Stanowią one podstawowy układ przyrodniczy, w ramach którego odbywa się funkcjonowanie przyrodnicze Ostrołęki. Powiązania funkcjonalne zapewnia towarzysząca ciekom roślinność, będąca miejscem występowania drobnej zwierzyny i ptactwa. Ciągi te umożliwiają migrację roślin i zwierząt oraz wzajemne przenikanie się terenów otwartych o różnym zurbanizowaniu.

Większe kompleksy leśne (np. w okolicy budowy Elektrowni Ostrołęka w sąsiedztwie ulicy Krańcowej, przy osiedlu Sienkiewicza w okolicy ulicy Chemicznej, oraz przy granicy miasta z miejscowością Goworki w sąsiedztwie ulicy gen. T. Turckiego) –pełnią istotną rolę lokalnych węzłów ekologicznych, zasilając struktury przyrodnicze miasta oraz będąc ostoją różnorodności biologicznej.

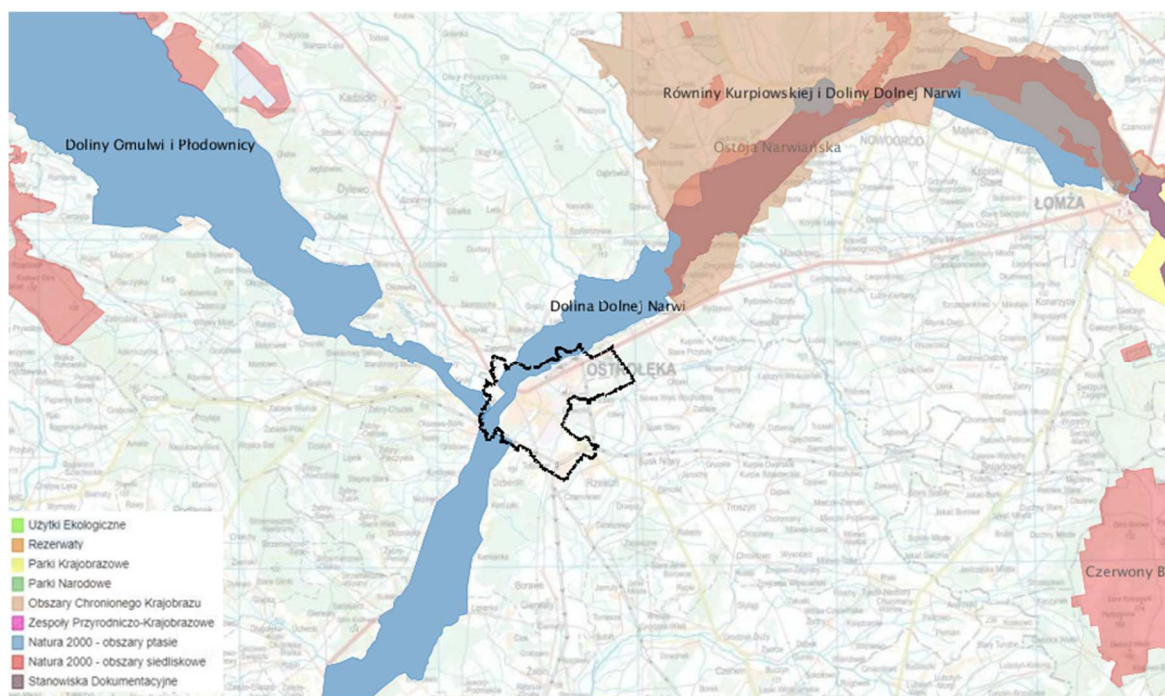
Podstawowy układ przyrodniczy jednostki wzbogacają tereny zieleni urządzonej, rodzinne ogródki działkowe, zarośla oraz pasy zieleni przydrożnej.

Rzeka Narew i jej dolina (Dolina Środkowej Narwi) zaliczona została do korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Na terenie miasta znajdują się 2 obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Dolina Dolnej Narwi (PLB140014) oraz Doliny Omulwi i Płodownicy (PLB140005).

Umieszczenie miasta na tle projektu korytarzy ekologicznych i form ochrony przyrody przedstawiono na schematach poniżej.

Rysunek 3. Miasto Ostrołęka na tle projektu korytarzy ekologicznych
Źródło: <http://mapa.korytarze.pl>

Rysunek 4. Miasto Ostrołęka na tle form ochrony przyrody
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZAGROŻENIA

2.2.1. Zagrożenia i stan powietrza atmosferycznego

Miasto Ostrołęka charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Główne źródła zanieczyszczeń to w zakresie źródeł energetycznych – elektrownia, w zakresie źródeł technologicznych – zakłady papiernicze. Przebudowy i rozbudowy obiektu elektrowni ostrołęckiej stwarzają szansę znaczącego ograniczenia emitowanych zanieczyszczeń poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Pozostałe zakłady stanowią znacznie mniejszą uciążliwość, zarówno ze względu na wielkość, jak i ze względu na ich usytuowanie w wyodrębnionej dzielnicy przemysłowej.

Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za 2020 r.” (WIOŚ, 2018) miasto Ostrołęka leży w strefie mazowieckiej, dla której została przeprowadzona ocena jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Ocenę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi wykonano dla następujących zanieczyszczeń: dwutlenku siarki - SO₂, dwutlenku azotu - NO₂, tlenku węgla - CO, ozonu - O₃, benzenu - C₆H₆, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, ołowiu w pyle - Pb(PM₁₀), arsenu w pyle – As(PM₁₀), kadmu w pyle – Cd(PM₁₀), niklu w pyle – Ni(PM₁₀) i benzo(a)pirenu w pyle – B(a)P(PM₁₀). W odniesieniu do ochrony roślin określono dopuszczalne poziomy dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) oraz ozonu (O₃) określonego współczynnikiem AOT40 w powietrzu.

Na terenie strefy dopuszczalne poziomy substancji określone ze względu na ochronę zdrowia ludzi zostały przekroczone. W strefie mazowieckiej zostały przekroczone poziomy stężenie: pyłu PM₁₀ dla normy dobowej (klasa C), pyłu PM_{2,5} zarówno dla poziomu dopuszczalnego fazy I (25 µg/m³) jak i fazy II (20 µg/m³) (odpowiednio klasa C i C1), benzo(a)pirenu oznaczane w pyle (klasa C) oraz ozonu dla poziomu celu długoterminowego (120 µg/m³) (klasa D2). Wyniki oceny jakości powietrza za 2017 rok w strefie mazowieckiej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
		dwutlenek siarki SO ₂	dwutlenek azotu NO ₂	pył zawieszony PM ₁₀	Ołów Pb	benzen C ₆ H ₆	tlenek węgla CO	ozon O ₃ *	ozon O ₃ **	Arsen As	Kadm Cd	Nikiel Ni	benzo(a)pirenBaP	PM _{2,5} (faza I)	PM _{2,5} (faza II)
strefa mazowiecka	PL1404	A	A	C	A	A	A	A	D2	A	A	A	C	A	C1

klasa A - klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego

klasa C - klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach substancji przekraczających poziomy dopuszczalne bądź poziomy docelowe

klasa D2 - klasa strefy dla ozonu o stężeniach przekraczających poziom celu długoterminowego

klasa C1 - klasa strefy dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} o stężeniach przekraczających poziom dopuszczalny dla fazy II

* wg poziomu docelowego

** wg poziomu celu długoterminowego

Źródło: WIOŚ, Warszawa 2018

Ogólne wyniki klasyfikacji stref w województwie mazowieckim ze względu na ochronę roślin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa łączna dla strefy, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		dwutlenek siarki SO ₂	tlenki azotu NO _x	Ozon O ₃ *	Ozon O ₃ **
strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	D2

klasa A – klasa strefy dla zanieczyszczenia o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego bądź docelowego,

klasa D2 – klasa strefy dla ozonu o stężeniach przekraczających poziom celu długoterminowego

* wg poziomu docelowego

** wg poziomu długoterminowego

Źródło: WIOŚ, Warszawa 2018

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony roślin, strefę mazowiecką pod względem dotrzymania wartości dopuszczalnych dla NO_x i SO₂ oraz poziomu docelowego O₃ zakwalifikowano do klasy A. Natomiast z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu, strefę mazowiecką określono jako D2. W latach 2014-2020 nie doszło do żadnej zmian w klasyfikacji ze względu na ochronę roślin.

Na terenie miasta znajduje się stacja manualna, Ostrołęka-Hallera (kod krajowy MzOstroHalle), która bada jakość powietrza w ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska województwa mazowieckiego.

2.2.2. Klimat akustyczny

W rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określone zostały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Poziomy te określono w zależności od rodzaju terenu (zabudowa mieszkaniowa, tereny uzdrowiskowe, rekreacyjno-wypoczynkowe, szpitale oraz domy opieki społecznej i budynki związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci), uwzględniając przy tym rodzaj obiektu lub działalności będące źródłem hałasu, a także pory dnia i nocy. Hałas przemysłowy stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie w północno-wschodniej części miasta.

Hałas komunikacyjny tj. pochodzący od środków transportu

Hałas komunikacyjny jest największym źródłem emisji hałasu w środowisku, szczególnie uciążliwy jest dla ośrodków miejskich. W Ostrołęce największe przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu można stwierdzić w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych, którymi odbywa się transport przy użyciu ciągników siodłowych. Do takich miejsc zaliczana jest w szczególności okolica DK nr 61 i 53. W związku z brakiem obejścia miasta Ostrołęka poza granicami administracyjnymi, szlak ruchu tranzytowego prowadzi przez główną część miasta. Przyczyną hałasu komunikacyjnego jest również ruch na drogach wojewódzkich nr 627 i nr 544.

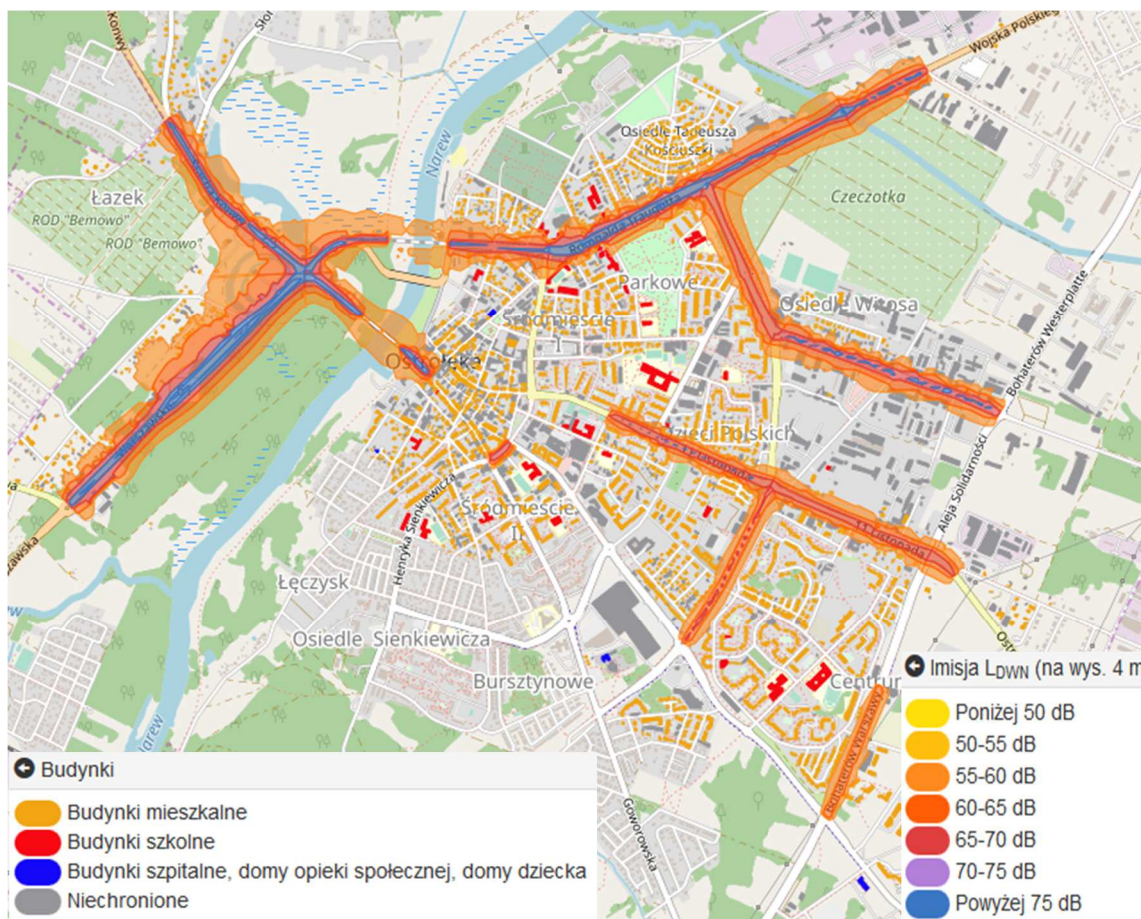
Monitoring hałasu został przeprowadzony w 2015 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w punkcie przy ul. Ostrowskiej. Równoważny poziom dźwięku dla hałasu drogowego wynosił wówczas:

- w ciągu dnia: LAeqD=66,1dB;
- w nocy: LAeqN=59,9dB.

Zarówno dla wartości LAeqD (dla pory dziennej) jak i LAeqN(dla pory nocnej) zostały przekroczone wartości dopuszczalne (wartość dopuszczalna odpowiednio 65dB i 56dB).

Według „Raportu o stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2016 r.” opublikowanego przez WIOŚ w Warszawie, Ostrołęka należy do miast najbardziej zagrożonych hałasem w województwie mazowieckim. Zagrożenie to występuje także w innych miastach województwa, m.in. w Siedlcach, Ciechanowie, Radomiu czy Warszawie.

W 2017 r. została stworzona mapa akustyczna dla dróg położonych na terenie miasta Ostrołęka o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Wyniki badań zostały przedstawione na rysunku poniżej.

Rysunek 5. Mapa hałasu komunikacyjnego na głównych drogach miasta Ostrołęki

Źródło: <http://mapy-akustyczne.bip.um.ostroleka.pl/>

Hałas przemysłowy tj. pochodzący z obiektów przemysłowych i usługowych

Zakłady przemysłowe, a zwłaszcza instalacje znajdujące się na ich terenie oraz transport wewnątrz zakładów są poważnym źródłem hałasu (zwłaszcza w porze nocnej).

Odczuwalny poziom hałasu jest indywidualny dla każdego obiektu i zależy od wielkości i jakości parku maszynowego, izolacji poszczególnych pomieszczeń i całych hal produkcyjnych, procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznych sąsiadujących z nim terenów. Wewnątrz hal przemysłowych hałas może sięgać poziomu 80 – 125 dB. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych poziomy dźwięku osiągają wartości od 50 dB (mało uciążliwe) do 90 dB (bardzo uciążliwe).

W Ostrołęce część zabudowy mieszkaniowej sąsiaduje z zakładami produkcyjnymi, przemysłowymi lub usługami mogącymi nieść uciążliwości, które mogą negatywnie oddziaływać na klimat akustyczny obszarów w sąsiedztwie. Dotyczy to przede wszystkim północno-wschodnich obszarów miasta, gdzie zlokalizowane są największe zakłady produkcyjne w mieście. Część zakładów znajduje się również w centralnej części miasta. Najbardziej zagrożone hałasem przemysłowym są osiedla: Wojciechowice, Dzieci Polskich, Parkowe i Starosty Kosa, - w mniejszym stopniu Osiedle

Traugutta i Śródmieście. Najmniejsza skala zagrożenia hałasem dotyczy osiedli mieszkaniowych w południowej części miasta, niemających w swoim otoczeniu dużych obszarów zabudowy przemysłowej.

2.2.3. Pola elektromagnetyczne

Przeprowadzony w 2020 r. w Ostrołęce monitoring pól elektromagnetycznych nie wykazuje przekroczenia dopuszczalnego poziomu częstotliwości (od 7 V/m do 20 V/m). Punkt pomiarowy zlokalizowany był na skrzyżowaniu ul. Piłsudskiego i ul. Hallera. Wartość wyniosła 0,48 V/m. Wyniki pomiaru wzrosły o połowę względem pomiarów z 2016 r., które wyniosły 0,25 V/m. Jednak nie jest to duża różnica.

2.2.4. Zagrożenia i stan gleb

W Ostrołęce gleby należą do ponadprzeciętnie zanieczyszczonych. Największe zanieczyszczenia powoduje zlokalizowany w północno-wschodniej części miasta przemysł (gleby średnio zanieczyszczone). Dodatkowymi elementami generującymi zanieczyszczenia gleb są zabudowa oraz transport. Przekształcenia i zanieczyszczenia środowiska glebowego mają lokalny charakter.

Ze względu na marginalne znaczenie rolnictwa dla rozwoju miasta nie zostały przeprowadzone dokładniejsze analizy, tej gałęzi rozwoju miasta.

2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenie występowania masowych ruchów ziemi

Zgodnie z mapą opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach Systemu osłony przeciwoświsiskowej, na terenie Ostrołęki nie występują osuwiska ani tereny predysponowane do występowania ruchów masowych.

Wszelkie przekształcenia powierzchni ziemi mają charakter antropogeniczny.

2.2.6. Zagrożenia i stan wód

Monitoring i jakość wód powierzchniowych

Monitoringiem jakości wód powierzchniowych objęte są rzeki Narew i Omulew.

Na terenie miasta znajduje się punkt pomiarowy Narew - Ostrołęka (most im. kard. S. Wyszyńskiego kod punktu PL01S0701_1187). Według „Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2017” (GIOŚ, 2018), stan JCWP (jednolitej części wód powierzchniowych) dla Narwi w danym punkcie określono jako „zły stan wód”. Ocena stanu chemicznego wskazała także klasyfikację wód w punkcie jako „stan chemiczny poniżej dobrego”.

Tak samo oceniona została rzeka Omulew w punkcie położonym w miejscowości Grabowo, w gminie Olszewo-Borki (kod punktu PL01S0701_1197), w powiecie ostrołęckim. Szczegółową ocenę tych punktów przedstawia tabela poniżej.

Tabela 6 Stan ekologiczny wód powierzchniowych w najbliższych punktach kontrolnych

Narew - Ostrołęka (stary most) / PL01S0701_1187			Omulew – Grabowo / PL01S0701_1197		
Kod JCWP : PLRW20002126539			Kod JCWP : PLRW200019265499		
Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych
IV	I	II	II	I	II
Stan ekologiczny - SŁABY			Stan ekologiczny - UMIARKOWANY		
Stan chemiczny - PSD			Stan chemiczny – PSD		
STAN			STAN		
ZŁY			ZŁY		

I – stan bardzo dobry, II – stan dobry, IV – stan słaby, PSD – poniżej stanu dobrego
Źródło: WIOŚ, Warszawa 2018 r.

Monitoring i jakość wód podziemnych

Na terenie miasta Ostrołęki nie ma punktu pomiarowego monitoringu jakości wód podziemnych. Miasto znajduje się w obrębie dwóch JCWPd (jednolitych części wód podziemnych) tj.: nr 50 (PLGW200050) i 51 (PLGW200051). Granica między nimi przebiega wzdłuż rzeki Narew (JCWPd 50 znajduje się na zachód od rzeki, a JCWPd 51 na wschód). Oba punkty należą do regionu wodnego RZGW – Środkowej Wisły. W roku 2016 r. (dane z pomiarów dla punktów w tym JCWPd) zarówno stan ilościowy, jak i chemiczny w obu punktach został określony jako dobry. Ryzyko niespełnienia celów środowiskowych oceniono jako niezagrażone.

2.2.7. Zagrożenia fauny i flory

Do głównych i potencjalnych zagrożeń dla szaty roślinnej Ostrołęki można zaliczyć: urbanizację, transport i komunikację, wypoczynek i rekreację, skażenia środowiska oraz zmiany stosunków wodnych. Największym zagrożeniem dla cennej flory jest zmiana warunków siedliskowych lub ich bezpośrednie niszczenie.

Zmiany abiotycznych komponentów przyrody prowadzą w dalszej kolejności do zmian w roślinności i faunie. Zachowane fragmenty naturalnych zbiorowisk roślinnych narażone są na:

- silną presją budownictwa na tereny otaczające, w tym tereny z naturalnymi zbiorowiskami roślinnymi,
- presją turystyczną,
- zmiany w poziomie i trofizmie wód gruntowych oraz ich jakość, prowadzące do ich ubożenia i zaniku,
- celowe ich usuwanie przez człowieka lub zmiana użytkowania (np. z łąk na nieużytki lub pod zabudowę – silna presja budownictwa),
- wypieranie zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne, zanik gatunków rzadkich i chronionych, wprowadzenie nowych konkurencyjnych gatunków, obcych rodzimej roślinności.

Dobrze wykształcona roślinność systemu zieleni urządzonej oraz krajobrazowej (parki, ogrody działkowe, cmentarze, ogrody przydomowe) narażone są na:

- presję budownictwa na tereny sąsiednie (uszczuplanie powierzchni terenów zielonych),
- izolację terenów pełniących rolę stabilizatorów w obrębie przyrodniczej struktury miasta,
- przerwanie korytarzy i sięgaczy ekologicznych systemu przyrodniczego miasta, zachowujących łączność między cennymi płatami ekosystemów (przerwywanie połączeń przyrodniczych sprzyja przede wszystkim rozwój zwartej zabudowy oraz ciągów komunikacyjnych o wysokich klasach technicznych),
- uproszczenie struktury gatunkowej, prowadzące do zmniejszenia zdolności samoregulacyjnych wykształconej roślinności.

W obrębie zwartej zabudowy największe zagrożenie dla zwierząt stwarza rozdrobnienie obszarów stanowiących ich ostoje oraz występowanie różnorodnych barier utrudniających ich migrację (np. szerokie ciągi komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu, ogrodzenia pełne, przegrody itd.). Równie ważne są zmiany poziomu trofizmu i jakości wód, które następnie prowadzą do pogarszania się kondycji i zdrowia, zmniejszenia liczebności gatunku lub jego wyginięcia.

2.2.8. Zagrożenia i stan lasów

Głównym zagrożeniem dla lasów Ostrołęki jest urbanizacja oraz intensywne użytkowanie przez mieszkańców. Duże ilości odwiedzających, przekraczające naturalną pojemność siedlisk, przyczyniają się do ich zubożenia. Dochodzi do mechanicznego uszkodzenia drzewostanu (połamane gałęzie), zaśmiecania czy nawet do zaproszenia ognia – zagrożenie to jest małe, lokalnie średnie.

Nadleśnictwo Ostrołęka zaliczono do najwyższej I klasy zagrożenia pożarowego. Na pożary najbardziej narażone (w okresie wiosny i lata) są drzewostany iglaste, szczególnie lasy borowe z dominującym udziałem sosny, gdzie odkłada się trudno rozkładająca się, sucha ściółka. Mniejszym

zagrożeniem dla lasów są silne wiatry, przyczyniające się do znacznych uszkodzeń, ale zazwyczaj występujących na niewielkim obszarze (zwłaszcza przy właściwej gospodarce leśnej).

Szczególnym zagrożeniem jest występowanie jednego z najgroźniejszych szkodników sosny (brudnica mniszka). Zagrożeniem dla lasów są także zanieczyszczenia powietrza oraz obniżenie poziomu wód gruntowych, będące efektem susz; zagrożenie średnie do dużego.

2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Miasto Ostrołęka posiada w swojej strukturze użytki rolne, jednak nie jest to istotny dział gospodarki dla miasta. Najwięcej terenów użytkowanych rolniczo znajduje się na południu miasta. Użytki rolne na terenie miasta Ostrołęka zajmują powierzchnię 1 024 ha, co stanowi prawie 30,6% ogólnej powierzchni jednostki. Około 52,05% wszystkich użytków rolnych stanowią grunty orne (533 ha). Drugim dominującym typem użytkowania są pastwiska trwałe -stanowiące ok. 23,73% użytków rolnych (243 ha). Łąki trwałe w strukturze zajmują ok. 12,89% (132 ha), grunty rolne zabudowane -ok. 6,05% (62 ha), a grunty rolne zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych -ok. 3,12% (32 ha). Najmniejszy udział mają sady -ok. 1,17% (12 ha) i grunty pod rowami niecałe 0,98% (10 ha). W strukturze nie występują grunty pod stawami. Dodatkowo 117 ha zajmują nieużytki (3,5% powierzchni miasta).

Tabela 7 Udział wybranych typów użytków rolnych w powierzchni ewidencyjnej miasta Ostrołęka

Pow.ew.mia sta	Użytki rolne łącznie		Grunty orne		Sady		Łąki		Pastwiska		Nieużytki		Pozostałe	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
3 346	1 015	30,3	527	15,66	12	0,36	131	3,91	241	7,20	115	3,43	104	3,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów.

2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy na terenie miasta położone są w obrębie IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej w mezoregionie przyrodniczo-leśnym: Doliny Dolnej Narwi (centralna część miasta wzdłuż Narwi), Wysoczyzny Łomżyńskiej (wschodnia część miasta) i Równiny Kurpiowskiej (północny-zachód miasta).

Na północnym-wschodzie miasta znajduje się jeden większy kompleks leśny, dołączony z fragmentem gminy Rzekuń w styczniu 2018 roku. Struktura pozostałych lasów jest bardzo rozdrobniona. Najwięcej rozdrobnionych obszarów leśnych znajduje się na południu i zachodzie miasta oraz wzdłuż rzeki Narew, a także przy wschodniej granicy z miejscowością Goworki.

Lesistość

Stopień lesistości miasta Ostrołęka (według Powiatowego zestawienia zbiorczego danych dotyczących gruntów) wynosi 14,52% (485 ha).Wskaźnik ten jest niższy niż średnia lesistość województwa mazowieckiego, która wynosi 23,3%. Wynika to jednak z charakterystyki jednostek miejskich, które są w dużej mierze zurbanizowane.

Struktura własności

Zdecydowana większość terenów leśnych, -aż 83,2% (256,15 ha) -to grunty należące do prywatnych właścicieli. Pozostała część lasów (51,93 ha) to lasy gminne (49,62 ha) oraz lasy Skarbu Państwa (2,31 ha). Bardzo mały odsetek lasów publicznych pozostaje we władaniu Lasów Państwowych. Największe ich skupiska znajdują się wzdłuż rzeki Narwi, przy Elektrowni Ostrołęka, osiedlu Łazek, osiedlu Sienkiewicza oraz przy granicy z Goworkami. Duży udział lasów prywatnych przekłada się także na bardzo niską zasobność drzewostanu (123 m³/ha). Niższa niż przeciętnie w kraju jest także potencjalna produktywność siedlisk.

Struktura siedliskowa

Zgodnie z danymi pochodzącymi z zasobu Banku Danych o Lasach, dominującym typem siedliskowym w mieście jest bór świeży (Bśw) – 38,9% oraz bór mieszany świeży (BMśw) – 27,7%. Występują również olsy (Ol) – 15,6%, las mieszany wilgotny (LMw) – 12,1%, las mieszany świeży (LMśw) – 5,0% oraz las świeży (Lśw) – 0,8%.

Struktura gatunkowa

Głównymi gatunkami pojawiającymi się na tym terenie są: sosna (59,9%), olsza (24,2%), brzoza (14,4%) oraz szczytkowo osika (0,9%) i dąb (0,6%). Tworzą one wraz z gatunkami domieszkowymi drzewostany o różnym składzie w poszczególnych typach siedliskowych lasu.

Tabela 8 Powierzchnia gruntów leśnych i lasów w latach 2016-2020

	j. m.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GRUNTY LEŚNE										
ogółem	ha	259,1	259,40	259,40	259,40	259,40	309,2	490,64	517,76	517,76
lesistość w %	%	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0	10,8	14,7	15,4	15,4
grunty leśne publiczne ogółem	ha	52,6	52,87	52,87	52,87	52,87	52,87	52,99	76,74	76,74
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	3,0	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,37	27,12	27,12
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1,0	0,94	0,94	0,94	0,94	0,94	0,94	0,94	0,94
grunty leśne prywatne	ha	206,5	206,53	206,53	206,53	206,53	256,15	441,02	441,02	441,02
LASY										
lasy ogółem	ha	258,1	258,46	258,46	258,46	258,46	308,08	493,07	516,82	516,82
lasy publiczne ogółem	ha	51,6	51,93	51,93	51,93	51,93	51,93	52,05	75,80	75,80
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	2,0	2,31	2,31	2,31	2,31	2,31	2,43	26,18	26,18
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	2,0	2,31	2,31	2,31	2,31	2,31	2,43	2,43	2,43
lasy publiczne gminne	ha	49,6	49,62	49,62	49,62	49,62	49,62	49,62	49,62	49,62
lasy prywatne ogółem	ha	206,5	206,53	206,53	206,53	206,53	256,15	441,02	441,02	441,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Administracyjnie obszar gminy przynależy do Nadleśnictwa Ostrołęka (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie). Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę leśną w obrębie Lasów Państwowych. Zgodnie z prawem nadzór nad lasami prywatnymi sprawuje Starosta Powiatowy. Na mocy porozumienia pomiędzy Starostą a Nadleśnictwem nadzór ten przekazano Nadleśnictwu.

2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Na terenie miasta Ostrołęki występują obszary i obiekty objęte ochroną zgodnie z wymogami ustawy o ochronie przyrody: dwa obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi (PLB140014) oraz Doliny Omulwi i Płodownicy (PLB140005), a także pomniki przyrody. Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa.

Na strukturę przyrodniczą miasta składają się głównie doliny rzeczne Narwi, Omulwi i Czeczotki. Uzupełniają je obszary leśne na północnym wschodzie miasta.

Miasto znajduje się na granicy rejonu etnograficznego Kurpi, będąc ważnym ośrodkiem kształtowania kulturowego regionu i wartości historycznych. Obszarem nawarstwień kulturowych jest Stare Miasto.

3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Wg stanu na styczeń 2022 r. na terenie miasta nie występują udokumentowane złoża kopalin.

3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Miasto Ostrołęka położone jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 215 Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik porowy, położony w utworach trzeciorzędowych, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 250 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęć 160 m. Zbiornik ten nie został udokumentowany.

3.3. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie miasta nie występują udokumentowane kompleksy składowania dwutlenku węgla.

4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Na terenie miasta, zgodnie z danymi na koniec stycznia 2022 r., nie występują obszary oraz tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

5.1. OBSZARY OSUWISK

Zgodnie z Rejestracją i inwentaryzacją naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)², a także Systemem Osłony Przeciw Osuwiskowej³ na terenie miasta Ostrołęka nie występują udokumentowane osuwiska. Nie występują także obszary predysponowane do występowania ruchów masowych (zgodnie z projektem SOPO - Systemem Osłony Przeciw osuwiskowej, prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny).

5.2. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne, obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowią obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, obszary między linią brzegu a wałem przecipowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przecipowodziowy, a także wyspy i przymuliska (o których mowa w art. 224 ww. ustawy), stanowiące działki ewidencyjne oraz pas techniczny.

W dniu 22 października 2020 r. zaktualizowane i opublikowane zostały Mapy zagrożenia powodziowego, które stanowią oficjalne dokumenty planistyczne i stanowią podstawę do podejmowania działań związanych z planowaniem przestrzennym i zarządzaniem kryzysowym.

W związku z położeniem części obszaru miasta w Dolinie Narwi, na obszarze Ostrołęki występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia wynikające z przepisów odrębnych.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

O charakterze miasta Ostrołęka stanowią zarówno historyczne struktury przestrzenne miasta wraz z elementami rozplanowania dokumentującymi historię rozwoju przestrzennego, jak również pojedyncze obiekty w postaci dominant urbanistycznych w skali poszczególnych osiedli.

Najcenniejszymi elementami historycznego krajobrazu kulturowego miasta Ostrołęki są:

- grodzisko wczesnośredniowieczne, gródek obronny pochodzący prawdopodobnie z XII lub końca XI w.,
- historyczny układ urbanistyczny starego miasta z rynkiem i ulicami przyległymi, miasto lokowane w XIV w. na prawie chełmińskim,
- kościół farny pw. NMP i św. Mikołaja z XIV w., rozbudowany w latach 1641–1658,
- zespół klasztorny pobernardyński: kościół św. Antoniego z lat 1666–1696 z polichromią z XVIII w., klasztor z 1660, dziedziniec kalwaryjny z lat 1751–1752,
- zespół budynków pokoszarowych, druga połowa XIX w.,

² Projekt badawczy nr: 415/2002/Wn-12/FG-go-tx/D zrealizowany na zamówienie Ministerstwa Środowiska sfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dostępny na stronie: <http://www.geozagrozenia.pgi.gov.pl/>.

³ Projekt o znaczeniu ogólnopaństwowym realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny.

- kościół pw. św. Wojciecha, wzniesiony w 1890 r., pierwotnie cerkiew prawosławna służąca stacjonującym wojskom rosyjskim,
- klasycystyczny ratusz, wzniesiony w 1824 r., zniszczony w 1915 r. odbudowany w 1924 r.,
- budynek dawnej poczty (obecnie Muzeum Kultury Kurpiowskiej), z I poł. XIX w., w którym najprawdopodobniej kwaterował Napoleon.

6.1.1. Rys historyczny – Ostrołęka

Za początek historii osadnictwa na terenie dzisiejszej Ostrołęki uznaje się powstanie gródka obronnego na wysokości ujścia rzeki Omulwi po lewej stronie Narwi, wybudowanego za sprawą książąt mazowieckich około XI-XII wieku. Osada została zlokalizowana na piaszczystej wyspie w sąsiedztwie przeprawy przez Narew, gdzie uwarunkowania naturalne ułatwiały jej obronę. Gródek stał się także częścią systemu ostrzegawczego na wypadek napaści ze strony nieprzyjaciela, przede wszystkim zachodnio-bałtyckiego ludu Jaćwingów.

Zmiany tras szlaków handlowych oraz meandry rzeki zmusiły jednak do przesunięcia centrum ówczesnej osady około 1 km na północ od pierwotnej lokalizacji w miejsce, gdzie jako element drogi z Prus i Litwy przez Mazowsze do Korony powstała nowa przeprawa mostowa. Na skrzyżowaniu tegoż szlaku ze szlakiem wodnym, czyli rzeką Narwią, utworzono plac targowy, wokół którego szybko urosła stała osada stanowiąca podwalinę przyszłego miasta.

Na zasadzie pewności źródeł pisanych uznajemy powszechnie, że początek Ostrołęki jako miasta wiąże się z pierwszym dokumentem, który o nim wspomina. Za takowy historycy uważają akt wydany przez księcia mazowieckiego Siemowita III, w którym nadawał przywilej na wójtostwo w Ostrołęce Świętosławowi Romie, wraz z ziemią zwolnioną od podatków i ciężarów miejskich. Pierwsze wzmianki o osadzie targowej o nazwie zbliżonej do obecnej – Ostrolanka – przekazują, iż w roku 1373 wspomniany książę nadał osadzie prawa miejskie na prawie chełmińskim. W 1399 r. książę mazowiecki Janusz ufundował kościół farny, który do dziś jest najstarszym zabytkiem miasta.

W 1526 r. Ostrołęka wraz z resztą Księstwa Mazowieckiego zostaje włączona do Korony. Od tego czasu następne cztery dekady uważa się za okres świetności miasta. W połowie XVI w. Ostrołęka stała się ośrodkiem starostwa niegrodowego oddanego w dożywocie królowej Bonie, która otoczyła miasto swą opieką. W tym też okresie miasto zyskało rangę ważnego ośrodka handlowo-administracyjnego, liczba jego mieszkańców sięgnęła 2.000 osób. Złoty okres zostaje gwałtownie zakończony w latach 60. XVI w., kiedy Ostrołękę nawiedził pustoszący pożar, a także dotkliwa zaraza. W tym czasie założono w mieście pierwszy szpital – przytułek, który mieścił się na gruncie kościelnym i utrzymywany był ze środków parafii i mieszkańców. W następnych latach udało się odbudować miasto, w czym duża zasługa ożywienia gospodarczego, głównie na skutek szybkiego rozwoju handlu. Niestety w czasie potopu szwedzkiego Ostrołęka ponownie doznała dotkliwych zniszczeń, w konsekwencji liczba mieszkańców spadła do około 400 osób. Mimo tego, pod koniec XVII w. była największym miastem nadnarwiańskim. W tym też okresie powstał klasztor i kościół w stylu barokowym (kościół św. Antoniego) oraz zakon bernardynów.

W 1708 r. w okolicach Ostrołęki toczyły się walki Kurpiów ze Szwedami, którzy bronili przed najazdem wejścia na tereny puszczańskie. W 1769 r. po zawiązaniu się konfederacji barskiej w Ostrołęce odbył się zjazd konfederatów ziemi łomżyńskiej. W drugiej połowie XVIII w. w mieście dało się zauważyć ożywienie gospodarcze, w 1777 r. Ostrołęka liczyła blisko 2.000 mieszkańców i była trzecim pod względem wielkości miastem Mazowsza, po Warszawie i Pułtusku. 12 marca 1794 r., kilka miesięcy po zatwierdzeniu II rozbioru Polski, z Ostrołęki w kierunku Krakowa wyruszyła I Wielkopolska Brygada Kawalerii narodowej pod dowództwem brygadiera Antoniego Madalińskiego. Wydarzenie to miało niebagatelne znaczenie, gdyż stało się impulsem i wezwaniem do rozpoczęcia insurekcji kościuszkowskiej. Po III rozbiorze i likwidacji państwowości

Rzeczypospolitej Ostrołęka znalazła się na terenach zaboru pruskiego, a dokładnie w granicach prowincji Prusy Nowowschodnie, przynależącej do Królestwa Prus.

Na początku XIX w. ziemia ostrołęcka stała się areną krwawych walk w okresie wojen napoleońskich. Na przełomie lat 1806–1807 miasto było okupowane przez Rosjan. 16 lutego 1807 r. pod Ostrołęką stoczono bitwę między wojskami Cesarstwa Francuskiego i Cesarstwa Rosyjskiego, w której każda z sił wystawiła po około 20.000 żołnierzy. Starcie zakończyło się zwycięstwem Francuzów, które zostało upamiętnione wyryciem nazwy Ostrołęki na Łuku Triumfalnym w Paryżu. W tym samym roku Ostrołęka stała się miastem powiatowym w departamencie plockim nowo powstałego Księstwa Warszawskiego, liczyła w tym czasie około 2.000 mieszkańców.

W 1815 r. Ostrołęka znalazła się w granicach utworzonego decyzją kongresu wiedeńskiego Królestwa Polskiego, gdzie po reformie administracyjnej stała się siedzibą obwodu i powiatu w województwie plockim. Lata 20. XIX w. przyniosły pewne oznaki rozwoju miasta i jego najbliższej okolicy. Na prawym brzegu Narwi, pomiędzy ujściem Omulwi a drogą do Myszyńca, rozpoczęto budowę osady rękodzielniczej i manufaktury włókienniczej. Opracowano także plan regulacyjny, natomiast liczba mieszkańców zbliżyła się do 3.000.

26 maja 1831 r. pod Ostrołęką stoczona została jedna z najważniejszych bitew powstania listopadowego. Miasto i jego najbliższa okolica stały się areną starcia między powstańczymi oddziałami polskimi pod wodzą gen. Jana Zygmunta Skrzyneckiego, a oddziałami rosyjskimi pod dowództwem Iwana Dybicza. Walki toczyły się przez cały dzień zarówno w samej Ostrołęce, jak i na jej przedpolach, w ich trakcie miasto mocno ucierpiało. Wieczorem, wykończone całodzienną ciężką walką oddziały polskie z licznymi stratami zaczęły się wycofywać. Około godziny 19.00 do bitwy dołączyła dowodzona przez podpułkownika Józefa Bema i składająca się z dziesięciu dział 4 Bateria Lekkokonna. W wyniku szarży Bem stracił w walce połowę ludzi i koni, jednak swymi brawurowymi manewrami zaskoczył Rosjan i umożliwił uporządkowany odwrót polskich oddziałów, a w konsekwencji zakończenie bitwy bez wyraźnego rozstrzygnięcia. Za swój czyn Bem został awansowany na stopień pułkownika i odznaczony krzyżem *Virtuti Militari*. Bitwa z 26 maja 1831 r. należy do najkrwawszych starć powstania listopadowego, w których poległo 2 generałów, 11 wyższych oficerów, 35 niższych oficerów oraz 1832 podoficerów i żołnierzy polskich. Zginęło również kilka tysięcy szeregowych żołnierzy-powstańców. Przeciwnik odniósł podobne straty.

Po wojnie polsko-rosyjskiej Ostrołęka była jednym z najbardziej zniszczonych miast i znacznie zbiedniała. W czasie powstania styczniowego w okolicy Ostrołęki nie odbywały się większe walki, gdyż w mieście ulokowano oddziały rosyjskie. Od 1865 r. naczelnikiem powiatu zawsze był Rosjanin, burmistrz Polak wykonywał jedynie zalecenia naczelnika. Po kolejnej reformie administracyjnej w 1867 r. miasto znalazło się w granicach guberni łomżyńskiej. W latach 70. XIX w. w mieście ulokowano duży garnizon wojsk rosyjskich, niedługo później wybudowano forty na prawym brzegu Narwi, a także koszary w podostrołęckich Wojciechowicach przy drodze łomżyńskiej. W 1893 r. otwarto połączenie kolejowe przez Łapy i Małkinię z linią Warszawa-Petersburg, a następnie połączenie z Tłuszczem. Stację kolejową „Ostrołęka” zlokalizowano we wsi Kaczyny w odległości ok. 4 km na południowy-wschód w pobliżu drogi do Ostrowi Mazowieckiej. Pod koniec XIX w. miasto zamieszkiwało ok. 8.000 osób, z wojskiem ok. 13.000.

W 1913 r. liczba mieszkańców wyniosła 13.000, nie wliczając osób wojskowych. W mieście powstało wiele nowych zakładów przemysłowych, m.in. browary, destylarnie, fabryki mydła i świec, cegielnia. Niestety wszelki rozwój został zahamowany wraz z wybuchem I wojny światowej. W 1915 r. przez Ostrołękę przeszedł front, miasto doznało bardzo dotkliwych zniszczeń. Liczba mieszkańców spadła do 5.000, z czego znaczną większość stanowiła ludność żydowska. Po wojnie Ostrołęka znalazła się w granicach województwa białostockiego niepodległego państwa polskiego. 7 sierpnia 1920 r. została zajęta przez Armię Czerwoną, jednak w rezultacie zwycięskiej Bitwy Warszawskiej, już 23 sierpnia nastąpiło wyzwolenie. Przez całe dwudziestolecie międzywojenne miasto sukcesywnie

odbudowywano, nastąpił dynamiczny rozwój szkolnictwa podstawowego i średniego. W 1936 r. do Ostrołęki przyłączono pobliskie wsie i osady: Kaczyny-Stacja, Kaczyny-Wypychy, Kaczyny-Stara Wieś, Łęczysk, Pomian, Grabowo, Omulew oraz osadę młyńską w Olszewie-Borkach. W nowych granicach miasta w 1937 r. Ostrołęka powróciła do przedwojennej liczby mieszkańców, zamieszkiwało ją ponad 13.000 osób. W kwietniu 1939 r. Ostrołękę przeniesiono do województwa warszawskiego.

1 września 1939 r. wraz z napaścią nazistowskich Niemiec na Polskę wybuchła II wojna światowa. Z chwilą jej rozpoczęcia do Ostrołęki napłynęły spore oddziały wojska, które po krótkim postoju przemieszczały się na drugą stronę rzeki. Obrona Narwi i Biebrzy została powierzona Samodzielnej Grupie Operacyjnej „Narew” pod dowództwem gen. brygady Czesława Młota-Fijałkowskiego. Ostrołęki bronił 42 Pułk Piechoty wchodzący w skład 18 Dywizji Piechoty. W pierwszych dniach września niemal wszyscy mieszkańcy opuścili miasto i ulokowali się w okolicznych wsiach. Wraz z postęпами wojsk nieprzyjaciela polscy żołnierze przy ostrzale artyleryjskim wycofali się w nocy z 5 na 6 września z powrotem na lewy brzeg Narwi, a wieczorem 8 września opuścili miasto z obawy przed nadciągającym od strony Różana wojskiem niemieckim. 9 września Niemcy wkroczyli do Ostrołęki. Już w październiku wypędzono kilku tysięcy żydowskich mieszkańców miasta na stronę radziecką, z których zdecydowana większość nie przeżyła wojny. Przez cały jej okres niemal bez przerwy trwały aresztowania, wywózki na roboty i do obozów koncentracyjnych oraz eksterminacje. W 1940 r. Ostrołęka została przemianowana na Scharfenwiese i stała się siedzibą władz okupacyjnych małego regionu ostrołęckiego, który wchodził w skład prowincji Prusy Wschodnie w Rzeszy Niemieckiej. Reżim hitlerowski trwał w Ostrołęce do 6 września 1944 r., kiedy Niemcy po dwudniowej walce z wojskami sowieckimi zostali wyparci z miasta. Do miasta wkroczyły wojska 3. Armii 2. Frontu Białoruskiego pod dowództwem gen. płk. Aleksandra Gorbatowa, jednak wojska niemieckie ostrzeliwały Ostrołękę jeszcze przez cztery i pół miesiąca. Miasto zostało przez wojnę głęboko doświadczone, zniszczeniu uległo 55% wszystkich znajdujących się w jego granicach budynków, a liczba ludności skurczyła się o 2/3, do ok. 5 tys. osób w 1945 r.

W 1945 r. Ostrołęka została miastem powiatowym w województwie warszawskim.

W 1951 r. rozpoczęto budowę elektrociepłowni, którą ukończono w 1956 r., natomiast w 1959 r. powstała Ostrołęcka Fabryka Celulozy i Papieru (od 1971 r. Ostrołęckie Zakłady Celulozowo-Papiernicze). W 1968 r. Ostrołęka została stolicą jednego z czterech podregionów gospodarczych w województwie warszawskim. W latach 1972-75 w mieście powstały kolejne zakłady przemysłowe, m.in. Elektrownia "B", Zakłady Wapienno-Piaskowe „Grabowo”, Zakłady Mięsne, Zakłady Betonów Komórkowych i Proszkownia Mleka. Rozbudowano również obiekty infrastruktury społecznej, powstał szpital, dworzec PKS, dom rzemiosła, międzyzakładowy dom kultury, dom sportowca, stadion. Z dniem 1 czerwca 1975 r. Ostrołęka po raz pierwszy w swej historii awansowała do rangi miasta wojewódzkiego, co umożliwiło dynamiczny rozwój funkcji administracyjnych i socjalnych miasta oraz spowodowało intensywny przyrost liczby mieszkańców. W 1977 r. w Ostrołęce powstała filia Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, w tym samym roku uruchomiono komunikację miejską. W 1978 r. otwarto pierwszą w mieście pływalnię. Na początku kwietnia 1979 r. miasto zostało sparaliżowane na skutek ogromnej powodzi, poziom Narwi osiągnął wówczas 6 m.

Na początku lat 90. liczba mieszkańców zbliżyła się do 45.000. W 1990 r., w pierwszych w Polsce powojennej demokratycznych wyborach do samorządu terytorialnego ostrołęczanie wybrali 32 radnych w 4 okręgach wyborczych. Wraz ze zmianą ustrojową rozpoczął się powoli proces prywatyzacji zlokalizowanych w Ostrołęce państwowych zakładów przemysłowych. W 1991 r. na zwyczajnej sesji Rady Miejskiej w Ostrołęce podjęto uchwałę o podziale miasta na 14 osiedli (Śródmieście, Łazek, Leśne, Wojciechowice, Traugutta, Stare Miasto, Parkowe, Dzieci Polskich,

Sienkiewicza, Witosa, Łęczysk, Centrum, Pomian, Stacja), w tym samym roku otwarto cmentarz komunalny przy ul. Krańcowej o powierzchni ponad 5 ha. W 1992 r. zdegradowano stację PKP w Ostrołęce do roli węzła lokalnego, wycofano prawie wszystkie pociągi dalekobieżne. W 1994 r. powstała Wyższa Szkoła Administracji Publicznej w Ostrołęce. W 1995 r. oddano do użytku wzorowany na moście Barqueta w Sewilli nowy most kołowy im. gen. Antoniego Madalińskiego na rzece Narwi. W 1999 r., wskutek wprowadzenia zmian w strukturze administracyjnej kraju, Ostrołęka straciła pozycję miasta wojewódzkiego, stała się siedzibą powiatów grodzkiego i ziemskiego.

W 2002 r. odbyły się pierwsze od 1945 r. powszechne wybory prezydenta miasta. W tym samym roku oddano do użytku nową halę sportowo-widowiskową (od 2005 r. Halę Sportowo-Widowiskową im. Arkadiusza Gołasia) oraz nową siedzibę Ostrołęckiego Centrum Kultury. 1 października 2006 r. oddano do użytku tzw. małą obwodnicę Ostrołęki, która ciągnie się od okolic wjazdu do miasta od strony Łomży do wjazdu do miasta od strony Goworowa. Na jej budowę miasto otrzymało wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. W 2007 r. utworzono w Ostrołęce podstrefę Warmińsko-Mazurskiej Strefy Ekonomicznej, w tym samym roku obszar Ostrołęki powiększył się o około 47 ha, do miasta zostało przyłączonych 30 ha należących do wsi Ławy i 17 ha należących do wsi Zabrodzie. W 2008 r. miasto współtworzyło Związek Gmin „Pisa-Narew”, którego celem jest wzrost konkurencyjności Doliny Pisy i Doliny Narwi jako regionu turystycznego. W 2009 r., po 26 latach od rozpoczęcia budowy, uroczystie otwarto mieszczącą się przy al. Jana Pawła II nową siedzibę Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Ostrołęce (obecnie Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Psarskiego w Ostrołęce), dokąd sukcesywnie przenoszono oddziały ze „starego szpitala” przy ul. Henryka Sienkiewicza. W 2010 r. zakończono modernizację i rozbudowę stacji oczyszczalni ścieków „Chemiczna”, projekt został dofinansowany ze środków Unii Europejskiej, a jego koszt wyniósł ponad 15 mln euro.

W 2011 r. oddano do użytku Park Wodny w Ostrołęce, w którym oprócz basenów sportowych znalazły się również miejsca i urządzenia do rekreacji, jak strefa dla dzieci, zjeżdżalnie, czy sauna. W 2013 r. utworzono samorządową jednostkę kultury pn. „Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce (w organizacji)”, której zadaniem ma być pielęgnacja i upowszechnianie historii i wiedzy o dziedzictwie zbrojnego podziemia antykomunistycznego w Polsce. W 2014 r. otwarto największe centrum handlowe w północno-wschodniej części województwa mazowieckiego – Galerię Bursztynową. Otwarto również nową siedzibę Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce przy ul. Janusza Korczaka. W tym samym roku Rada Miasta Ostrołęki podjęła uchwałę o ustanowieniu Ojca Świętego Jana Pawła II patronem Miasta Ostrołęki. W 2018 r. granice miasta powiększono o część terenów sąsiedniej gminy Rzekuń, które stały się nowym osiedlem pod nazwą Leśniewo. W tym samym roku rozpoczął się remont starego mostu drogowego na Narwi w ciągu drogi krajowej nr 61, na czas którego otwarto w pobliżu tymczasową przeprawę zastępczą. W 2019 r. zakończono budowę siedziby Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, która mieści się w budynku po byłym areszcie śledczym przy ul. gen. Romualda Traugutta. W 2020 r. zakończono remont mostu drogowego, w tym samym roku nadano mu imię Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia.

W 2021 r. Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce połączono z państwową instytucją kultury o tożsamej nazwie, jednostka tym samym przeszła pod zarządek państwa. W tym samym roku rozpoczęto remont nieużywanej od wielu lat linii kolejowej nr 35 relacji Ostrołęka – Chorzele, jednym z jego głównych elementów jest demontaż starego mostu kolejowego i budowa nowej przeprawy w jego miejsce. Rozpoczęto również remont budynku dworca PKP oraz jego najbliższego otoczenia, gdzie oprócz miejsca dla pasażerów znajdzie się również Centrum Kompetencji Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych „Multicentrum”.

6.1.2. Architektura

Architektura sakralna

1. Kościół Farny pw. NMP i św. Mikołaja z XIV w. - jest najstarszą świątynią w Ostrołęce. Wybudowany w 1399 r. w stylu gotyckim z fundacji Janusza I Starszego, księcia mazowieckiego. Był kilkakrotnie niszczone i palony. Na przełomie XVII i XVIII wieku został odbudowany, jego wnętrze ozdobiono barokowym wnętrzem i rzeźbami. Prezbiterium nosi cechy gotyckie. W elewacji zewnętrznej znajdują się kule kamienne i metalowe, m.in. z okresu wojen szwedzkich. Obok kościoła stoi dzwonnica o wysokości 13 m, zbudowana na planie kwadratu w XVIII wieku. W 1999 r. kościół został rozbudowany o nawy boczne i kruchtę.
2. Kościół św. Antoniego Padewskiego został oddany do użytku w 1696 roku. Został zbudowany w stylu barokowym. Wchodzi w skład zespołu poklasztorowego. W jego podziemiach znajdziemy jedne z największych w tej części Polski krypty z grobowcami osób związanych z Klasztorem Bernardynów i miastem. Od 2007 roku w Sanktuarium przechowywane są relikwie św. Antoniego z Padwy.
3. Kościół pw. św. Wojciecha - parafialny kościół rzymskokatolicki zbudowany w roku 1890. Pierwotnie była to cerkiew prawosławna, wybudowana na terenie ówczesnych koszar rosyjskich w Ostrołęce. Kościół znajduje się w dzielnicy przemysłowej Ostrołęki – Wojciechowicach.

Architektura użyteczności publicznej

1. Klasycystyczny ratusz - wzniesiony w 1824 r. Odbudowany po zniszczeniach I wojny światowej w roku 1924. Gruntownie przebudowany w 1969 r., kiedy nadbudowano drugie piętro, podwyższono i przekształcono wieżę, zmieniono kształt dachu. Pierwotnie klasycystyczny, po przekształceniach sprzed 45 lat - bezstylowy. Usytuowany we wschodniej pierzei rynku (plac generała Bema).
2. Budynek Muzeum Kultury Kurpiowskiej (dawnej poczty) - mieści się w budynku z 1928 r. przy Pl. Bema 8. Od 1975 r. prowadzi działalność w zakresie gromadzenia i udostępniania dóbr kultury, wystawiennictwa, edukacji, badań naukowych i wydawnictw popularnonaukowych. Działalność wystawiennicza to ekspozycje stałe związane z historią ziemi ostrołęckiej oraz zmieniające się kilka razy w roku wystawy czasowe.

Zabytki przestrzenne

1. Grodzisko wczesnośredniowieczne - gród obronny otoczony wałem o średnicy 90 m (prawdopodobnie z XII lub końca XI w.). Obok grodu funkcjonowała osada przygodowa, z karczmą i targiem. W tym miejscu powstało wczesne miasto.
2. Historyczny układ urbanistyczny starego miasta - szachownicowy układ bloków zabudowy rozmieszczonych wokół prostokątnego rynku Cztery ulice wychodzące z rynku (na północ i wschód) pozostały w formie mało zmienionej, a dwie z nich – ulice: Kilińskiego i Głowackiego stanowią obecnie podstawowy szkielet dzielnicy staromiejskiej.

6.1.3. Obiekty wpisane do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Mazowieckiego położonych na obszarze miasta Ostrołęka, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 9 Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków

Lp.	Adres	Nr działki	Obiekt	Datowanie	Nr decyzji	Data decyzji
1.	Położony między rzeką Narwią i ul. Bogusławskiego – Kopernika oraz między zespołem kościelnym i ul. Batorego – Pstrowskiego		Zespół urbanistyczny Starego Miasta w Ostrołęce	XIV w.	A-440	9 lutego 1977 r.

2.	ul. Wiktora Gomulickiego 1a	20780/5	Zespół sakralny: kościół pw. św. Antoniego i klasztor o.o. Bernardynów wraz z ogrodem i otoczeniem w promieniu 50 m	1666-1696, przed 1752 r.	A-384	8 grudnia 1958 r.
3.	ul. Wiktora Gomulickiego 1a	20780/5	Kościół pw. św. Antoniego	1666-1696	A-384	8 grudnia 1958 r.
4.	ul. Wiktora Gomulickiego 1a	20780/5	Klasztor o.o. Bernardynów	1666-1696	A-384	8 grudnia 1958 r.
5.	ul. Szwedzka 2	20560	Kościół parafialny pw. Nawiedzenia N.M.P. wraz z wyposażeniem wewnątrz i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	1641-1658 r.	A-388	20 stycznia 1959 r.
6.	Pl. Jana Pawła II	20560	Murowana dzwonnica	1959 r.	A-1186	16 maja 2013 r.
7.	Pl. gen. J. Bema 8	20756	Dom staromiejski murowany (d. poczta, obecnie Muzeum Kultury Kurpiowskiej)	Ok. 1828 r.	A-434	4 kwietnia 1974 r.
8.	ul. Bartosza Głowackiego 42	20882/1, 20882/2	Budynek drewniany (dom mieszkalny, obecnie biblioteka)	Ok. 1915 r.	A-438	2 maja 1977 r.
9.	Pl. gen. J. Bema 9	20755	Budynek murowany/kamienica (Obecnie Muzeum Kultury Kurpiowskiej)	XIX-XX w. (ok 1900 r.), piwnice XVI-wieczne	A-453	28 sierpnia 1979 r.
10.	ul. Kujawska	20497	Kaplica cmentarna	ok. 1840 r.	A-479	11 grudnia 1981 r.
11.	ul. Szpitalna 2 (d. ul. Szpitalna 33)	20559	Dawny szpital powiatowy św. Józefa (d. budynek szkoły, obecnie budynek Starostwa Powiatowego)	1850 r.	A-529	24 stycznia 1986 r.
12.	Pl. gen. J. Bema 3	20752	Klasycystyczny budynek dawnego Starostwa (obecnie budynek Urzędu Miasta)	1824 r.	A-581	17 listopada 1986 r.
13.	Pl. gen. J. Bema 1	21148/2	Ratusz klasycystyczny (obecnie budynek Urzędu Miasta)	1825-1828 r.	A-582	17 listopada 1986 r.
14.	Al. Wojska Polskiego 44 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 2)	30202	Cerkiew prawosławna (obecnie kościół parafialny pw. Św. Wojciecha)	1890 r.	A-583	17 listopada 1986 r.
15.	Al. Wojska Polskiego 44 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 2)	30202	Plebania kościoła parafialnego pw. Św. Wojciecha)	1890 r.	A-583	17 listopada 1986 r.
16.	Al. Wojska Polskiego 32 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 32)	30247/2	Budynek przedszkola (obecnie dom pomocy społecznej)	1890 r.	A-585	18 grudnia 1987 r.
17.	Al. Wojska Polskiego 23 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 23)	30036	Budynek murowany pokoszarowy	1886-1900	A-586	18 grudnia 1987 r.

18.	Al. Wojska Polskiego 42 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 42)	30637/3	Budynek murowany (obecnie budynek mieszkalno-administracyjny)	1886 r.	A-587	18 grudnia 1987 r.
19.	ul. Legionowa 15 (d. ul. Armii Czerwonej 15)	30634/2	Budynek pokoszarowy (obecnie budynek mieszkalny)	1886 r.	A-588	18 grudnia 1987 r.
20.	Al. Wojska Polskiego 21 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 5)	30024/39	Budynek pokoszarowy (obecnie budynek administracyjny)	1886-1900 r.	A-589	18 grudnia 1987 r.
21.	Al. Wojska Polskiego 21 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 6)	30024/39	Budynek pokoszarowy (obecnie budynek administracyjny)	1886 r.	A-590	18 grudnia 1987 r.
22.	Pln.-zach. narożnik skrzyżowania ulic Stacha Konwy i Warszawskiej	10319/12	Fortyfikacje ziemne „Forty Bema”	1880 r.	A-602	23 lipca 1991 r.
23.	Pln.-zach. narożnik skrzyżowania ulic Stacha Konwy i Warszawskiej	10319/12	Pomnik-Mauzoleum żołnierzy poległych w bitwie pod Ostrołęką 26 maja 1831 roku	1930-1939 r.	A-602	23 lipca 1991 r.
24.	ul. gen. Tadeusza Kościuszki 8	20719	Budynek mieszkalny (obecnie budynek biurowo- handlowy i mieszkalny)	1917 r.	A-606	4 maja 1993 r.
25.	Pl. gen. J. Bema 4	20753	Budynek murowany (obecnie budynek Starostwa Powiatowego)	1927-1929 r.	A-612	12 września 1994 r.
26.	ul. Szwedzka 2	20558	Budynek plebanii	pocz. XX w.	A-613	3 stycznia 1995 r.
27.	Al. Wojska Polskiego 21 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 21)	30024/39	Budynek koszarowy – elewacje zewnętrzne i gabaryt (obecnie budynek administracyjny)	ok. 1886 r.	A-622	12 stycznia 1998 r.
28.	ul. Kujawska	20497	Stara część cmentarza parafialnego rzymsko- katolickiego	ok. 1830 r.	A-560	30 stycznia 1986 r.
29.	ul. Łomżyńska 26 (d. Teodorowo 26, gm. Rzekuń)	70001	Dwór drewniany	3. ćwierć XIX w. ? 1905-1907 r.	A-454	22 sierpnia 1979 r.
30.	ul. Mazowiecka 6	21000/1	Elektrownia (obecnie budynek administracyjny)	ok. 1927 r.	A-1613	13 listopada 2020 r.
31.	Pl. gen. J. Bema 14	20591	Kamienica (obecnie budynek administracyjny - Galeria Ostrołęka)	pocz. XX w. (ok 1910 r.)	A-1563	25 lutego 2020 r.
32.	ul. Wiktora Gomułckiego 20	20741	Dom murowany	1918 r.	A-1635	23 marca 2021 r.

Źródło: dane Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Tabela 10 Wykaz zabytków nieruchomych archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Adres	Obiekt	Datowanie	Nr decyzji	Data decyzji
1.	Lewy brzeg Narwi na wprost ujścia rzeki Omulew	Grodzisko wczesnośredniowieczne	XI -XV w.	36/152	19 stycznia 1955 r.
2.	Między rzeką Narwią i ul. Bogusławskiego – ul. Kopernika oraz między ul. Mostową – ul. Leszczyńskiego i ul. Batorego – ul. Pstrowskiego	Nawarstwienia kulturowe Starego Miasta		A-320	4 sierpnia 1992 r.

6.1.4. Obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta Ostrołęka, zamieszczono w Tabeli poniżej.

Tabela 11 Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków

Lp.	Adres	Nr działki	Obiekt	Datowanie
1.	Al. Wojska Polskiego 19 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 17)	30024/9	Magazyn	1886-1900
2.	Al. Wojska Polskiego 24 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 24)	30264	Dom dowódcy pułku w zespole koszar, ob. budynek mieszkalny	1886-1900
3.	Al. Wojska Polskiego 32a (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 32a)	30248/44	Dom mieszkalny (obecnie budynek gospodarczy)	1886-1900
4.	Al. Wojska Polskiego 40 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 40)	30608/2	Dom mieszkalny - dom lekarza pułkowego w zespole koszar	Ok. 1890 r.
5.	Al. Wojska Polskiego 40 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 40)	30608/2	Komórka – budynek przy domu lekarza pułkowego w zespole koszar (obecnie budynek gospodarczy)	ok 1888-1900 r.
6.	ul. Legionowa 17a (d. ul. Armii Czerwonej 15a)	30210	Pralnia, stajnie (obecnie budynek mieszkalny)	Ok. 1886 r.
7.	ul. Czwartaków 6 (d. ul. Batalionu Czwartaków 6)	30199/2	Budynek orkiestry w zespole koszar (obecnie dom mieszkalny)	Ok. 1886 r.
8.	ul. Czwartaków 8 (d. ul. Batalionu Czwartaków 8)	30199/4	Budynek łaźni w zespole koszar (obecnie dom mieszkalny)	Ok. 1886 r.
9.	ul. Łomżyńska 2	30195/2	Lecznica dla koni (obecnie dom mieszkalny)	1886-1900 r.
10.	ul. Bartosza Głowackiego 37	20824	Dom mieszkalny/kamienica (obecnie budynek mieszkalny, biurowo-handlowy)	1923-1925 r., 197 r.

11.	ul. Bartosza Głowackiego 39	20825	Kamienica (obecnie budynek mieszkalny, biurowo-handlowy)	1923-1925 r.
12.	ul. Farna 1	20570	Kamienica staromiejska	1925-1928 r.
13.	ul. Farna 3	20571	Kamienica staromiejska	1925-1928 r.
14.	ul. Farna 5	20572	Kamienica staromiejska	1925-1928 r.
15.	ul. Wiktora Gomulickiego 1	20793/1	Kamienica	1936 r.
16.	ul. Króla Stanisława Leszczyńskiego 10	20662/1	Budynek mieszkalny	1928 r.
17.	ul. Wiktora Gomulickiego 2	20697	Budynek biurowy	ok. 1930 r.
18.	ul. Wiktora Gomulickiego 8	20701	Budynek mieszkalny	lata 30. XX w.
19.	ul. Wiktora Gomulickiego 10	20702	Budynek mieszkalny	ok. 1930 r.
20.	ul. Jana Kilińskiego 39	20932	Budynek biurowo-handlowy	ok. 1930 r.
21.	ul. Stefana Żeromskiego	61875/27	Wieża ciśnień	1947 r.
22.	ul. Stefana Żeromskiego	61875/44	Budynek PKP magazynowo-biurowy	ok. 1896 r.
23.	ul. Stefana Żeromskiego	61875/17	Budynek PKP biurowo-socjalny	ok. 1896 r.
24.	ul. Stefana Żeromskiego 82	61484	Dom mieszkalny	1932 r.
25.	ul. Kolejowa 65	62004	Dom mieszkalny drewniany	1933 r.
26.	ul. gen. Tadeusza Kościuszki 17	20607/2	Budynek biurowo-handlowy	1920 r.
27.	ul. Łęczysk 8	21017	Dom mieszkalny	1920 r.
28.	ul. Romualda Traugutta 7	20376	Dom murowany (obecnie Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Z. Noskowskiego)	lata 50-te XX w.
29.	Pl. Dworcowy 2	61865	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
30.	Pl. 1 maja 2	20957	Dom mieszkalny	1920-1925 r.
31.	ul. gen. Zygmunta Padlewskiego	10005/17, 10005/24, 10005/2, 10005/10	Cmentarz z I wojny światowej żołnierzy niemieckich i rosyjskich	1914-1916 r.
32.	ul. Stanisława Staszica	20780/5	Mogiła „Czwartaków”	1831 r.
33.	ul. Juliusza Słowackiego 43	62102	Dom mieszkalny	1933 r.
34.	ul. Romualda Traugutta 1	20409/4	Budynek dawnego gimnazjum męskiego Króla Stanisława Leszczyńskiego (obecnie I LO im. gen. J. Bema)	1928 - 1932 r.
35.	ul. Romualda Traugutta 9	20375	Dom mieszkalny (obecnie budynek administracyjny -	pocz. XX w.

			Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	
36.	ul. Romualda Traugutta 19	20316	Zespół aresztu śledczego (obecnie Muzeum Żołnierzy Wyklętych)	1903 r.
37.	ul. Romualda Traugutta 19	20316	Budynek główny w zespole aresztu śledczego	1903 r.
38.	ul. Romualda Traugutta 19	20316	Budynek administracyjny A w zespole aresztu śledczego	1903 r.
39.	ul. Romualda Traugutta 19	20316	Budynek administracyjny B w zespole aresztu śledczego	1903 r.
40.	ul. Romualda Traugutta 19	20316	Budynek kotłowni w zespole aresztu śledczego	1903 r.
41.	ul. Wąska 4	21124	Dom mieszkalny	lata 20-30-te XX w.

Źródło: Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, delegatura w Ostrołęce

Tabela 12 Wykaz cmentarzy i miejsc pamięci posiadających karty cmentarzy

Lp.	Cmentarze i miejsca pamięci posiadające karty cmentarzy
1	Cmentarz parafialny – karta cmentarza nr 81
2	Cmentarz żołnierzy radzieckich z II wojny światowej – karta cmentarza nr 82 (Ostrołęka – Wojciechowice)
3	Kirkut – karta cmentarza nr 149
4	Cmentarz z I wojny światowej żołnierzy niemieckich i rosyjskich – karta cmentarza nr 194 (Ostrołęka – Łazek)
5	Mogiła „Czwartaków” – karta cmentarza nr 180

Źródło: Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, delegatura w Ostrołęce

6.1.5. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomości ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta Ostrołęka, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 13 Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych tylko do Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Adres	Nr działki	Obiekt	Datowanie
1.	Al. Wojska Polskiego 5 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 5)	30018/3	Dom murowany	lata 20-30-te XX w.
2.	Al. Wojska Polskiego 18 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 18)	30376/1	Dom drewniany	30-te XX w.
3.	Al. Wojska Polskiego 36 (d. ul. I Armii Wojska Polskiego 36)	30234	Dom murowany	około 1930 r.
4.	ul. Fabryczna 4	30047	Dom murowany	około 1930 r.

5.	ul. Farna 7	20573	Kamienica staromiejska (obecnie budynek biurowy)	lata 30-te XX w.
6.	ul. Farna 9	20574	Kamienica staromiejska	1925-1928 r.
7.	ul. Bartosza Głowackiego 20	20972	Dom murowany (obecnie budynek mieszkalno-usługowy)	lata 30-te XX w.
8.	ul. Bartosza Głowackiego 24	20740	Dom murowany	lata 30-te XX w.
9.	ul. Bartosza Głowackiego 35	20809	Dom murowany (obecnie budynek mieszkalno-usługowy)	lata 20-te XX w.
10.	ul. Jana Kasprowicza 2	61477	Dom murowany	początek XX w.
11.	ul. Jana Kilińskiego 22	20972	Dom murowany (obecnie budynek mieszkalno-usługowy)	lata 20-te XX w.
12.	ul. Jana Kilińskiego 35	20923/3	Dom murowany (obecnie budynek mieszkalno-usługowy)	lata 20-te XX w.
13.	ul. Jana Kilińskiego 37	20924	Budynek biurowo-handlowy	1930 r.
14.	ul. Kolejowa 75	61991	Dom drewniany	lata 1924 - 1932
15.	Pl. gen. J. Bema 2	21148/1	Kamienica (obecnie budynek Urzędu Miasta)	lata 20-te XX w. / 1965-1966 r. / 1930 r.
16.	Pl. gen. J. Bema 5	20760	Budynek murowany (obecnie budynek Starostwa Powiatowego)	lata 20-te XX w. / 1930 r.
17.	Pl. gen. J. Bema 10	20587	Dom murowany (obecnie budynek administracyjny)	lata 20-te XX w.
18.	Pl. gen. J. Bema 11	20588	Dom murowany (obecnie budynek biurowy)	lata 20-te XX w.
19.	Pl. gen. J. Bema 12	20589	Dom murowany (obecnie budynek biurowy)	lata 20-te XX w. (1944 r.)
20.	Pl. gen. J. Bema 13	20590	Dom murowany	lata 20-te XX w. (1925 r.)
21.	ul. Juliusza Słowackiego 41	62101	Dom murowany	początek XX w.
22.	ul. Juliusza Słowackiego 45	62103	Dom murowany	1935 r.
23.	ul. Stacha Konwy 24	10067/10	Dom drewniany (obecnie budynek biurowy, siedziba GDDKiA)	lata 20-te XX w.
24.	ul. Stefana Żeromskiego 56	61762	Dom murowany	początek XX w.
25.	ul. Łęczysk 27	21096	Dom murowany	1933 r.
26.	ul. Łęczysk 27	21068	Dom murowany	1933 r.

27.	ul. Świętokrzyska 2	2160/1	Dom murowany (obecnie Muzeum Kultury Kurpiowskiej)	ok. 1930 r.

Źródło: Dane Urzędu Miasta Ostrołęka

6.1.6. Archeologia

Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze miasta Ostrołęka, zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 14 Wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków położonych

Lp.	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Chronologia	Uwagi
1	38-71	3 (Olszewo-Borki)	17	późne średniowiecze	
2	38-71	6 (Kruki)	20	epoka kamienia, epoka brązu, okres rzymski późne średniowiecze	
3	38-71	3 (Ostrołęka)	22	nowożytność	
4	38-71	10 (Ostrołęka)	23	epoka kamienia, epoka brązu, późne średniowiecze	
5	38-71	1 (Olszewo-Borki)	25	mezolit/neolit	
6	38-72	1 (Wojciechowice)	14	paleolit	
7	38-72	2 (Wojciechowice)	15	mezolit, neolit, średniowiecze	
8	38-72	3 (Wojciechowice)	18	starożytność	
9	38-72	4 (Wojciechowice)	19	starożytność, nowożytność	
10	39-71	4 (Ostrołęka)	1	mezolit	
11	39-71	5 (Ostrołęka)	2	średniowiecze, nowożytność	Stanowisko (grodzisko) wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego pod nr 36/152, decyzja z dnia 19.01.1955 r.
12	39-71	6 (Ostrołęka)	3	średniowiecze, nowożytność	
13	39-71	1 (Ostrołęka – Pomian)	4	nowożytność	
14	39-71	7 (Ostrołęka)	5	średniowiecze, nowożytność	
15	39-71	8 (Ostrołęka)	13	nowożytność	
16	39-72	1 (Ostrołęka)	22	średniowiecz/nowożytność	
17	39-72	2 (Ostrołęka)	23	okres rzymski, wczesne średniowiecze, nowożytność	
18	39-72	3 (Ostrołęka)	24	średniowiecz/nowożytność	

Źródło: Dane Urzędu Miasta Ostrołęka

Na terenie miasta znajduje się jedno stanowisko archeologiczne (grodzisko) wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego pod **nr 36/152, decyzja z dnia 19.01.1955 r.** Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest zbiorem zamkniętym – nadchodzące lata mogą przynieść nowe odkrycia lub negatywną weryfikację obecnie zewidencjonowanych stanowisk.

Ponadto na terenie miasta na osiedlu Wojciechowice w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wyznaczona została strefa ochrony konserwatorskiej. Szczegółowe ustalenia zasad zagospodarowania w ww. strefie zawiera uchwała nr 105/XVI/2003 Rady Miejskiej w Ostrołęce z dnia 3 grudnia 2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrołęki w zakresie jednostek strukturalnych: B1 I, B1 II i B3 II (część północna) – rejon „Wojciechowice”.

6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Duże nagromadzenie zabytkowych obiektów i elementów układu przestrzennego stanowi niezaprzeczalny walor w promocji atrakcyjności turystycznej miasta Ostrołęki.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, jakie dla historycznych elementów struktury przestrzennej stanowi w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej (często nie doinwestowywana przez długie lata), powodujący jej dekapitalizację, presja związana z rozwojem społeczno-gospodarczym (wprowadzenie nowych funkcji wymagających dostosowania zabudowy), presja związana z usprawnieniem układu komunikacyjnego i pozostałych elementów infrastruktury technicznej. Stąd powstają różnorodne napięcia i konflikty w stanie zabudowy i zagospodarowania przestrzeni, stanowiące bariery rozwoju.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

W związku z brakiem opracowanego audytu krajobrazowego, na terenie miasta Ostrołęka nie obowiązują rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Według danych GUS za 2020 rok, miasto zamieszkiwało 51 656 osób. W porównaniu do podobnych, pod względem obszarowym miast, w Ostrołęce notowany jest spadek na średnim poziomie. W związku z obserwowanymi w kraju procesami odpływu mieszkańców ze średnich miast, nie są to wyniki silnie alarmujące. Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby ludności w Ostrołęce na tle kraju, województwa mazowieckiego oraz miast o podobnej powierzchni.

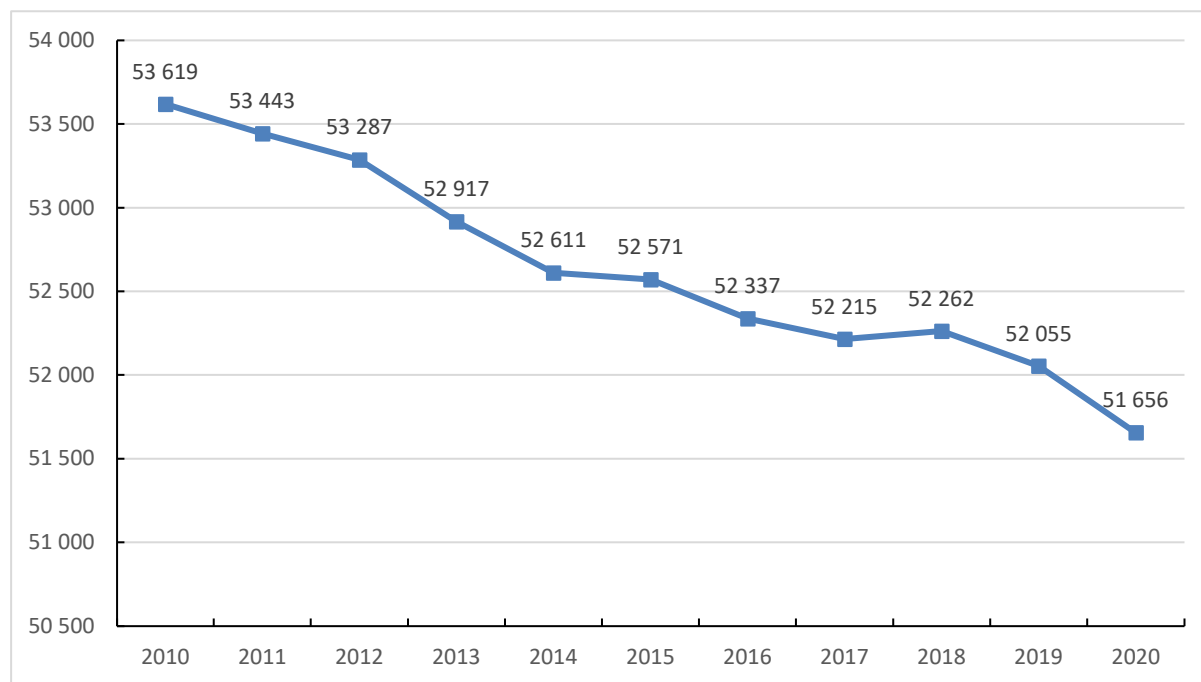
Tabela 15 Zmiana liczby ludności w mieście Ostrołęka na tle kraju, województwa mazowieckiego oraz w porównaniu do innych miast o powierzchni powyżej 30 km² w latach 2013 i 2020

Obszar	2013 r.	2020 r.	Zmiana liczby ludności w latach 2010-2020
Polska	38 533 299	38 411 148	-0,32%
mazowieckie	5 301 760	5 425 028	2,32%
Ostrołęka	53 287	51 656	-3,06%
Ciechanów	44 974	43 883	-2,42%
Kutno	45 975	43 332	-5,78%
Łomża	62 812	62 573	-0,38%
Łuków	30 827	29 441	-4,49%
Mława	30 969	31 129	0,52%
Siedlce	76 393	77 813	1,85%
Skierzwice	48 695	47 655	-2,13%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2013-2020 liczba ludności w mieście systematycznie spadała. W roku 2013 Ostrołękę zamieszkiwało 53 287 osób i przez ostatnie 10 lat zmniejszyła się ona o 1 631 osób. Liczba

mieszkańców średnio zmniejszała się rocznie o 163 osoby. Zgodnie z poniższym wykresem w roku 2018 roku zauważalny jest niewielki wzrost liczby ludności w stosunku do roku 2017, związane jest to z przyłączeniem do miasta Ostrołęka terenów gminy Rzekuń. Obszar ten, według Urzędu Miasta Ostrołęka, zamieszkuje 177 osób.

Wykres 5 Liczba mieszkańców miasta Ostrołęka w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

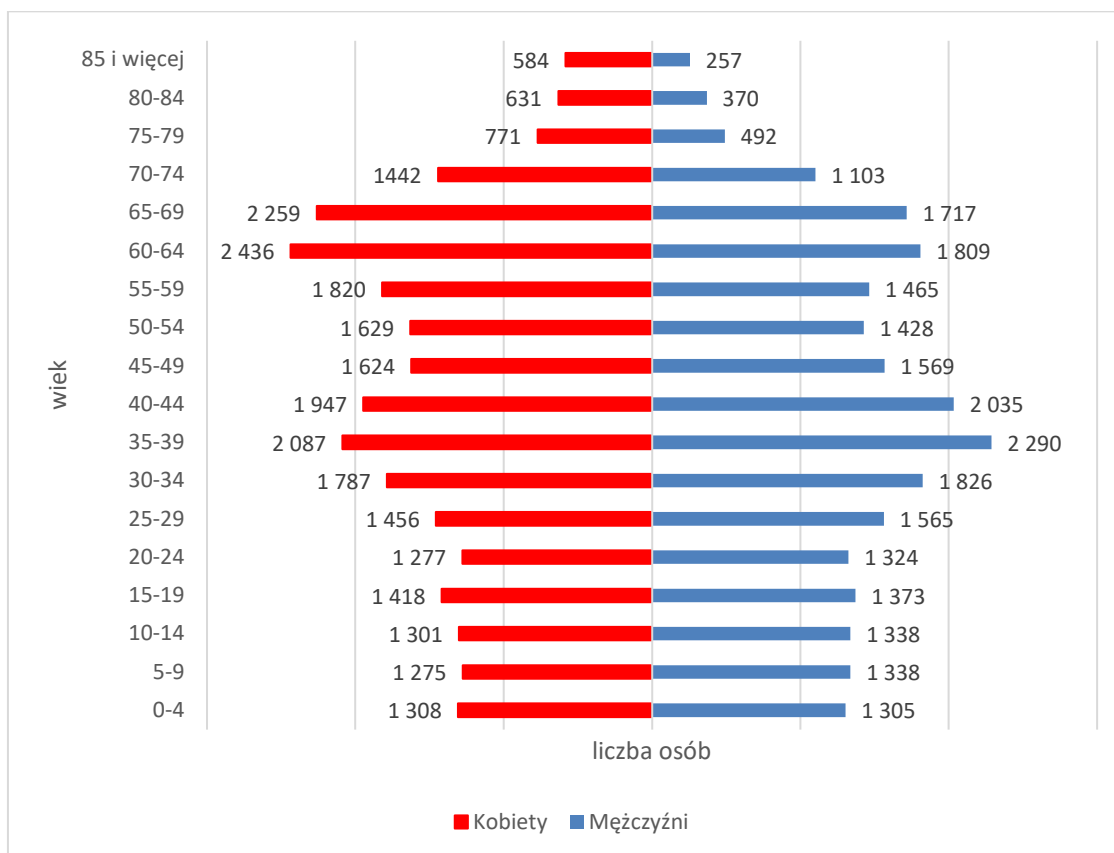
Gęstość zaludnienia (2020 r.) wynosiła 1544 osób/km². Porównując Ostrołękę do innych miast o podobnej powierzchni i specyfice, należy uznać, iż wskaźnik gęstości zaludnienia jest jednym z wyższych, mimo iż 2018 roku znacznie się zmniejszył. Ma to jednak związek z przyłączeniem do miasta dużego obszaru gminy Rzekuń (obszar 482,6 ha), w większości terenów leśnych i niezamieszkałych. Przyłączony obszar stanowi 14,4% obecnej powierzchni miasta.

Tabela 16 Gęstość zaludnienia miasta Ostrołęka na tle kraju, województwa mazowieckiego oraz w porównaniu do innych miast o powierzchni powyżej 30 km² w latach 2012 i 2020

Obszar	2012r.	2020 r.	Zmiana gęstości zaludnienia w latach 2013-2018
Polska	123	122	-1
mazowieckie	149	153	4
Ostrołęka	1 861	1 544	-317
Ciechanów	1 357	1 339	-18
Kutno	1 369	1 290	-79
Łomża	1 923	1 915	-8
Łuków	862	824	-38
Mława	890	895	5
Siedlce	2 398	2 442	44
Skierzwice	1 415	1 377	-38

Struktura wieku mieszkańców miasta Ostrołęki według płci została przedstawiona na Wykresie 13. Rozpatrując ogólną liczbę kobiet i mężczyzn można zauważyć, że w 2020 r. kobiety stanowiły 52,3% wszystkich mieszkańców. Sytuacja wygląda inaczej w poszczególnych przedziałach

wiekowych. Liczba kobiet jest większa niż liczba mężczyzn w przedziałach wiekowych powyżej 45 roku życia, zaś liczba mężczyzn jest w niewielkim stopniu przeważająca we wcześniejszych grupach wiekowych (od 0-39 roku życia).

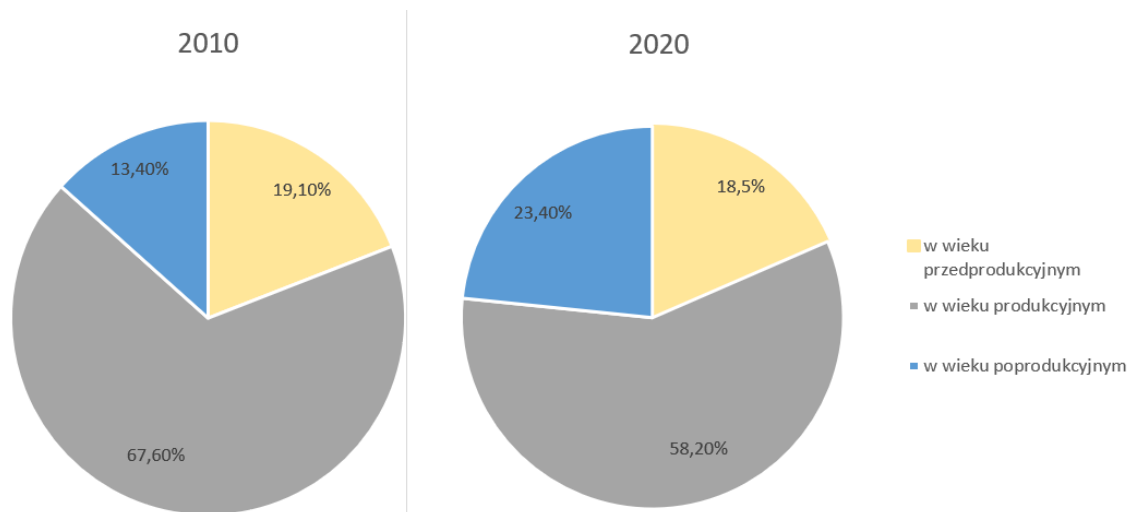

Wykres 6 Struktura wieku i płci mieszkańców miasta Ostrołęka w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym sytuację demograficzną miasta Ostrołęki jest udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych. Systematycznie maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (w ostatnim dziesięcioleciu udział ten zmniejszył się o około 1%) oraz ludności w wieku produkcyjnym (w analogicznym okresie zmniejszenie o około 9%). Wzrastał udział ludności w wieku poprodukcyjnym (w ostatnim dziesięcioleciu o około 10%), co spowodowało znaczny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym.

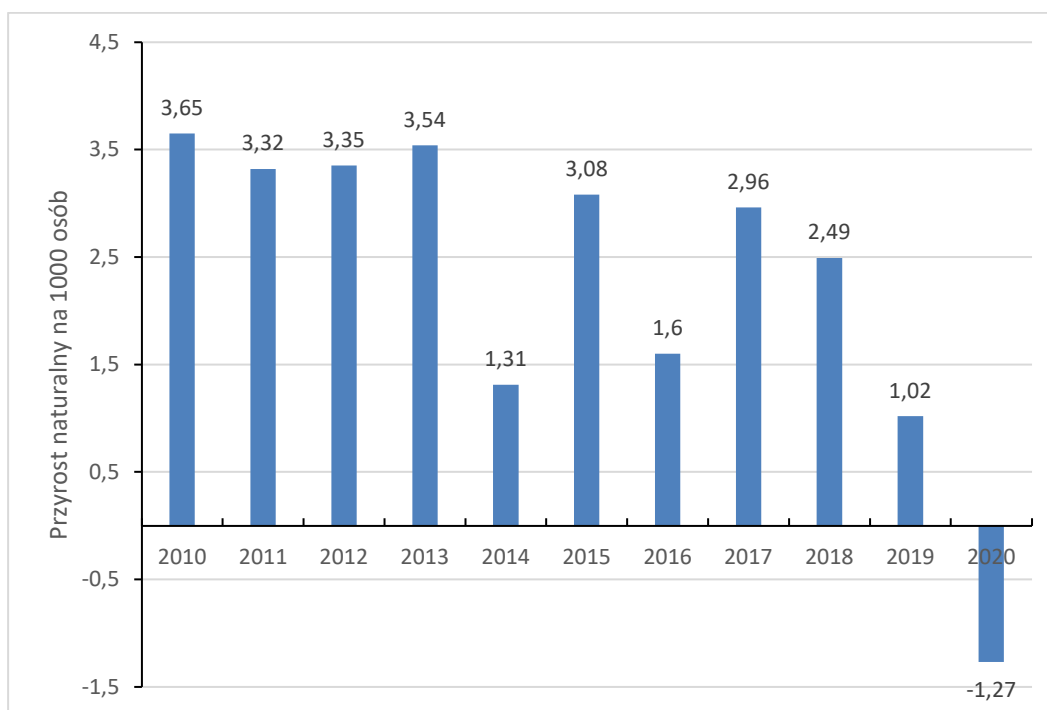
Powyższe zmiany są wynikiem zachodzących na terenie miasta zmian w kształtowaniu się ruchu naturalnego.

Wykres 7 Udział ludności według ekonomicznych grup wiekowych w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, przyrost naturalny w mieście Ostrołęka na przestrzeni lat 2010-2020 był prawie każdego roku dodatni. Wyjątek stanowi rok 2020, w którym był ujemny i wyniósł $-1,27$.

Wykres 8 Przyrost naturalny na 1000 osób w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020

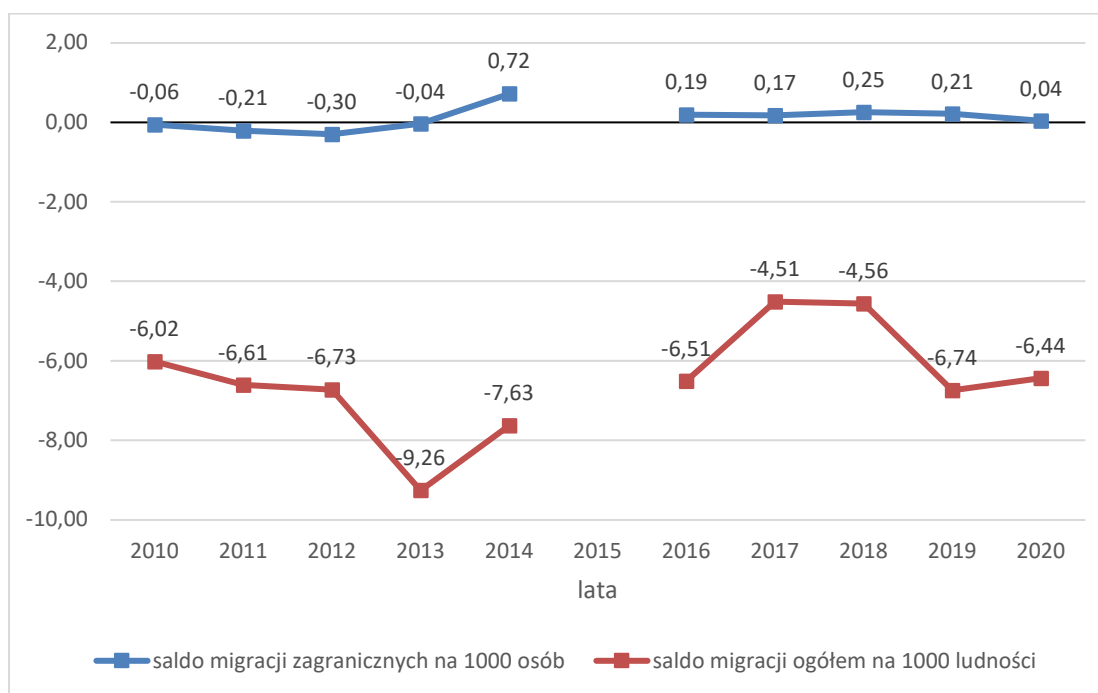
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Porównując liczbę urodzeń i zgonów w ostatnich 10 latach można zaobserwować, że w mieście utrzymuje się tendencja wyższej liczby urodzeń niż umieralności, a przyrost naturalny we wszystkich latach był dodatni z wyjątkiem 2020 roku. Zatem za spadek liczby mieszkańców może być odpowiedzialny ruch naturalny.

Wykazany wcześniej spadek liczby ludności miasta jest spowodowany ujemnym saldem migracji (największy wpływ na stan migracji mają zameldowania i wymeldowania ze wsi). Obserwuje

się bardzo duży odpływ mieszkańców do okolicznych wsi, skąd dojeżdżają do pracy na terenie miasta, zaś ich dzieci korzystają w mieście m.in. z usług oświaty, kultury, sportu i rekreacji. Jest to spowodowane przede wszystkim względami ekonomicznymi – wiele osób wyprowadza się z Ostrołęki do gmin ościennych ze względu na niższe ceny nieruchomości. Przykładem takiej sytuacji jest prężnie rozwijająca się zabudowa w gminie Olszewo-Borki czy, w gminie Rzekuń, przy granicach miasta.

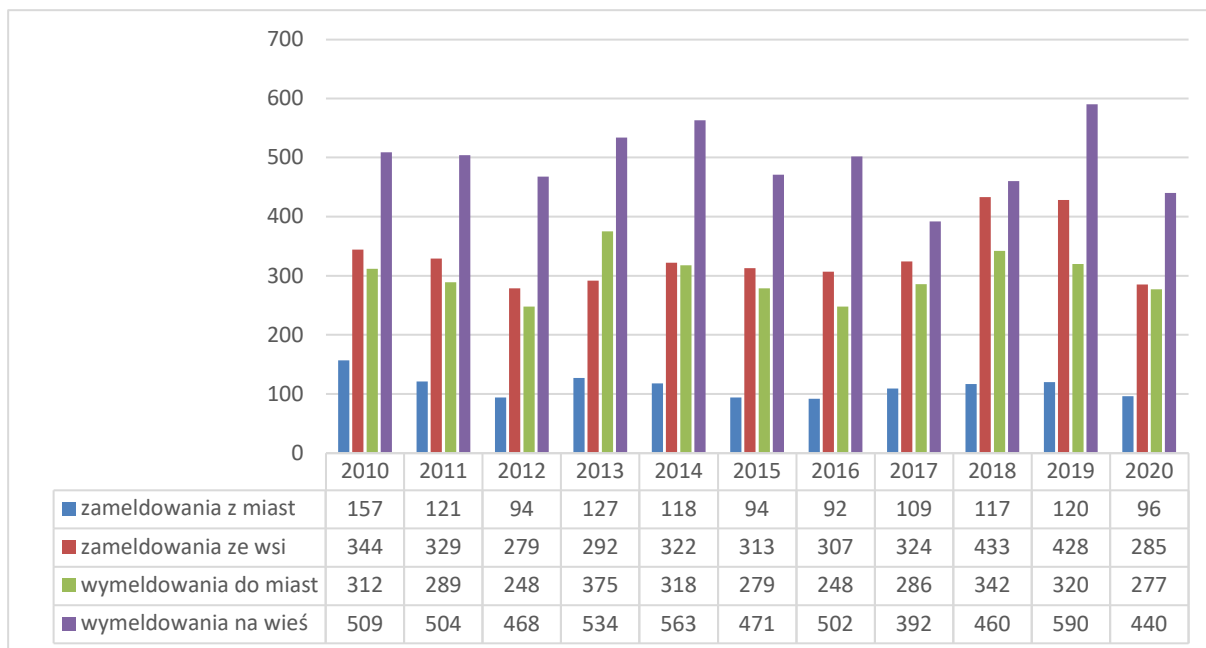
Można jednak przypuszczać, iż Ostrołęka jako dawny ośrodek wojewódzki, z siecią szkolnictwa średniego oraz niepubliczną szkołą wyższą przyciąga młodych mieszkańców z rejonu dawnego województwa. Czynnikiem zachęcającym do osiedlenia się na stałe jest również rozwój innych dziedzin gospodarki, w których można znaleźć zatrudnienie.

Wykres 9 Saldo migracji na 1000 osób i saldo migracji zagranicznych w mieście Ostrołęka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

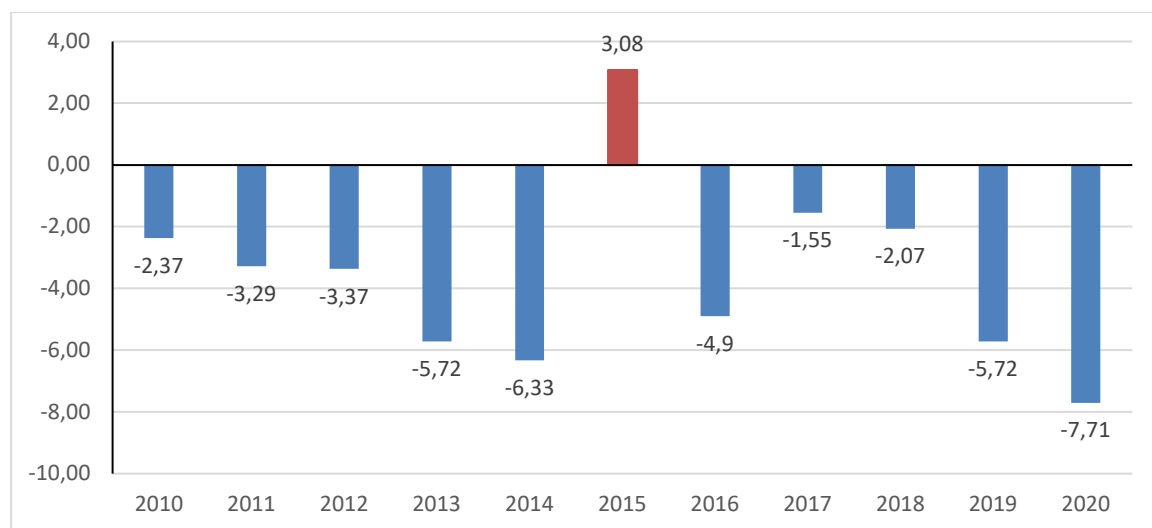
Rozpatrując migracje w układzie wieś-miasto, w przypadku miasta Ostrołęka, można zaobserwować, że na przestrzeni badanych lat zdecydowana większość nowych mieszkańców to osoby wcześniej mieszkające na wsi. Takich przypadków w 2020 r. było blisko trzy razy więcej niż osób przenoszących się do Ostrołęki z miast. W przypadku wymeldowań miejscem docelowym większości osób wyprowadzających się z miasta Ostrołęki, są tereny wiejskie. Dane obrazujące zmiany miejsca zameldowania zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 10 Liczba zameldowań i wymeldowań w układzie miasto-wieś dla miasta Ostrołęka

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS

Syntetycznym wskaźnikiem obrazującym zmiany liczby mieszkańców jest przyrost rzeczywisty na 1000 osób, wyrażony jako suma wartości przyrostu naturalnego na 1000 osób oraz salda migracji na 1000 osób. W latach 2010-2020 przybierał on wartości ujemne (z wyjątkiem roku 2015 – 3,08). Wartości wskaźnika na przestrzeni lat były jednak dosyć zróżnicowane, co utrudnia wskazanie jednoznacznej tendencji zmian. Najniższą wartość przyrostu rzeczywistego na 1000 osób, wynoszącą -7,71, odnotowano w 2020 r.

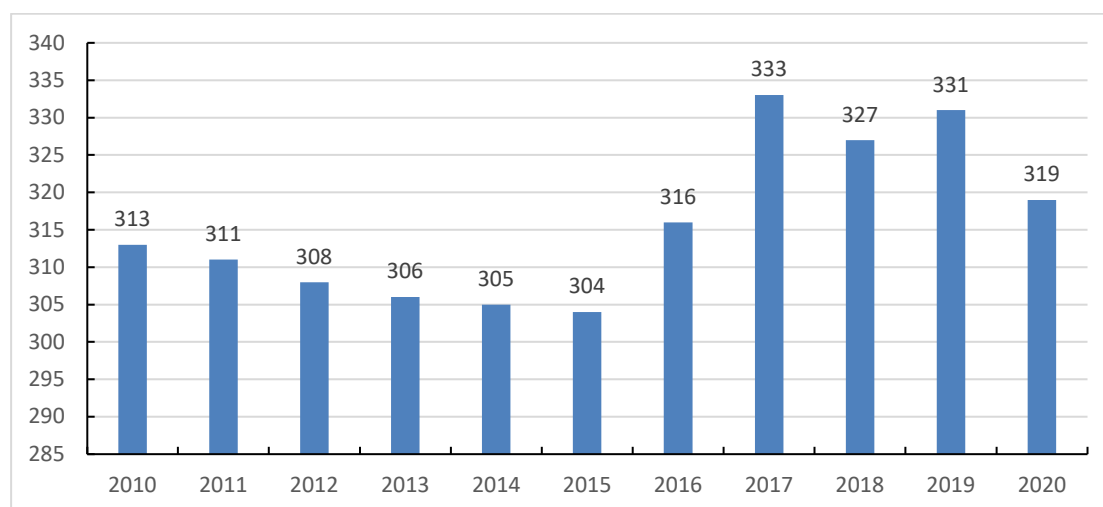
Wykres 11 Przyrost rzeczywisty na 1000 osób w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020

8.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

8.2.1. Aktywność zawodowa

Liczba osób pracujących w mieście Ostrołęka na przestrzeni lat 2010-2020 zdecydowanie wzrosła. Najmniejsza liczba pracujących na 1000 mieszkańców wstąpiła w 2015 r. i wynosiła 304

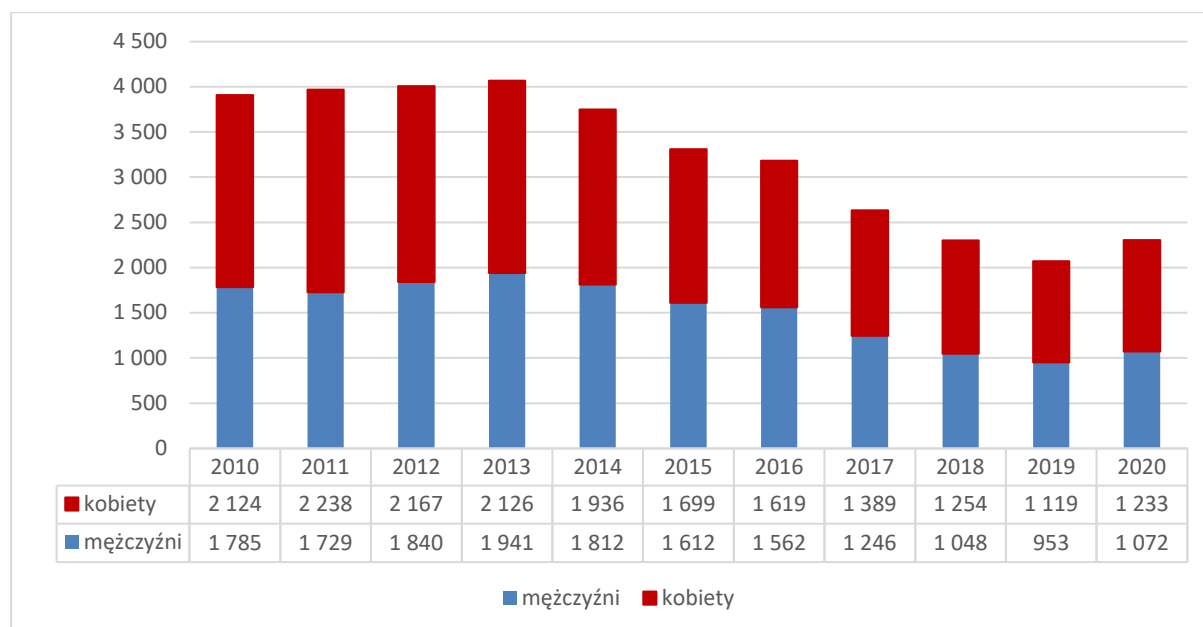
osoby. Od tamtej pory liczba osób pracujących waha się w przedziale 315-335 osób, jednak obecnie tendencja jest spadkowa.

Wykres 12 Liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020

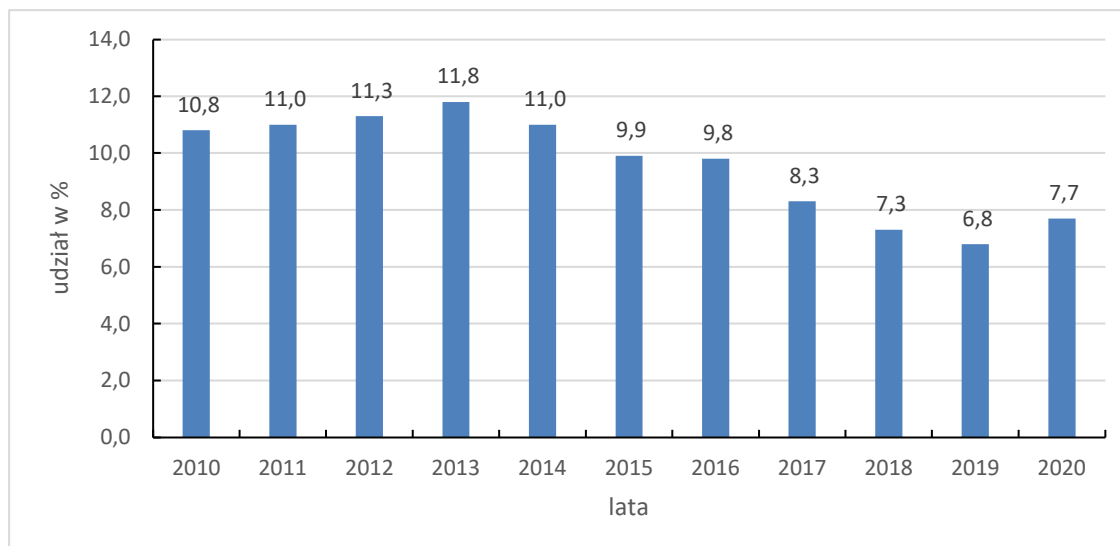
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształt rynku pracy, a także ogólnej kondycji gospodarczej miasta, jest wskaźnik bezrobocia. W 2020 r. w mieście zarejestrowanych jako bezrobotne było 2305 osób, co stanowiło około 4,5% wszystkich mieszkańców. Wśród bezrobotnych w każdym badanym okresie przeważały kobiety. Od 2011 r. zarejestrowana liczba bezrobotnych stale maleje, zmniejsza się również różnica między rejestrowanym bezrobociem wśród kobiet i mężczyzn. Wyjątkiem jest rok 2020, w którym bezrobocie zwiększyło się. Co prawdopodobnie było wynikiem, pandemii COVID-19. Wzrost bezrobocia można było zaobserwować w całej Polsce, więc liczba ta nie pokazuje danych porównywalnych do lat poprzednich.

Wykres 13 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020

W 2020 roku udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w mieście Ostrołęka wyniósł 7,7%. Jest on wyższy od roku poprzedniego, co może być spowodowane pandemią COVID-19, której skutkiem było zamykanie działalności gospodarczych a co za tym idzie -zwolnienia. Jednak tendencja na przestrzeni dekady jest spadkowa.

Wykres 14 Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

8.2.2. Podmioty gospodarcze

W 2020 r. w mieście Ostrołęka działalność prowadziło 6113 podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni dekady liczba podmiotów gospodarczych systematycznie wzrastała. Jedynie w roku 2018 liczba podmiotów gospodarczych nieznacznie spadła, by powrócić do trendu wzrostowego w roku następnym.

W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych zdecydowanie dominują małe firmy, zatrudniające do 9 osób, które w 2020 r. stanowiły 96,8% wszystkich przedsiębiorstw. W ciągu 13 lat różnice między wynikami były minimalne. Zmiany wynikały najprawdopodobniej z zakwalifikowania do niższej lub wyższej grupy na granicach wartości przedziałów. Największe różnice zaobserwowane były w klasach podmiotów gospodarczych zatrudniających 0-9 i 10-49 pracowników. Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniająca powyżej 250 pracowników jest w większości niezmienna.

Tabela 17 Podmioty gospodarcze według klas wielkości w mieście Ostrołęka według kryterium liczby zatrudnionych pracowników

liczba zatrudnionych pracowników	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 - 9	5 621	5 437	5 621	5 459	5 561	5 665	5 695	5 743	5 738	5 743	5 632	5783	5921
10 - 49	157	167	168	175	150	154	154	158	156	155	140	140	136
50 - 249	55	54	55	56	56	54	54	52	51	51	49	48	48
250-999	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6
1000 i więcej	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
SUMA	5 840	5 665	5 851	5 697	5 774	5 880	5 910	5 960	5 952	5 957	5 829	5 979	6 113

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

W latach 2010-2020 odnotowano wzrost udziału sektora prywatnego w strukturze podmiotów gospodarczych. Wśród form prawnych zdecydowanie dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - 79,94% wszystkich prywatnych podmiotów. Na przestrzeni badanych lat wzrosła liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych.

W sektorze publicznym, następuje spadek liczby podmiotów gospodarczych i w 2020 r. było ich 115. Jest to o 12 podmiotów mniej niż w 2010 roku.

Tabela 18 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020

lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor publiczny											
ogółem	127	127	131	132	130	127	126	119	112	112	115
Sektor prywatny											
ogółem	5 724	5 570	5 643	5 748	5 778	5 819	5 815	5 826	5 706	5855	5985
osoby fizyczne	4 668	4 488	4 494	4 569	4 568	4 584	4 527	4 497	4 555	4673	4785
spółki handlowe	313	321	340	351	370	383	403	432	309	339	348
spółdzielnie	85	83	78	81	82	82	82	82	60	61	60
fundacje	4	4	4	4	6	10	12	15	15	17	17
stowarzyszenia i organizacje społeczne	148	155	163	167	175	177	182	188	157	158	160

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Na podstawie analizy struktury podmiotów gospodarki narodowej sektora prywatnego zarejestrowanych w systemie REGON w podziale na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007*, stwierdzono, że wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na obszarze miasta Ostrołęka największy udział mają: handel hurtowy i detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G), stanowiąca 24,91% wszystkich podmiotów, budownictwo (sekcja F) (11,96%) oraz transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) (9,08%). Sekcje PKD o największym udziale zostały przedstawione na wykresie poniżej.

*Podział na sekcje PKD 2007:

A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;

B – Górnictwo i wydobywanie;

C – Przetwórstwo przemysłowe;

D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;

E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;

F – Budownictwo;

G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;

H – Transport i gospodarka magazynowa;

I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;

J – Informacja i komunikacja;

K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;

L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;

M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;

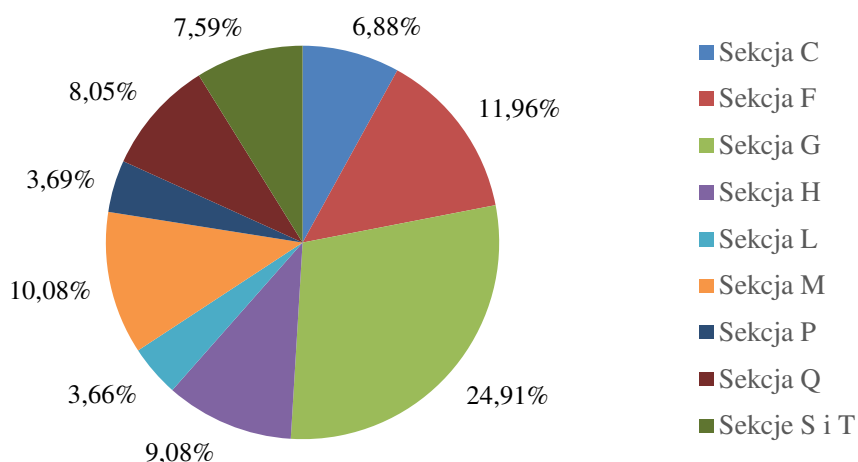
N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;

O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; P – Edukacja;

Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna; R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;

S – Pozostała działalność usługowa;

T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Wykres 15 Struktura udziału poszczególnych przedsiębiorstw w sekcjach PKD w mieście Ostrołęka

(Pozostałe – sekcje o udziale mniejszym niż 3,5%: A (0,46%), B (0,12%), D (0,12%), E (0,19%), I (2,95%), J (2,57%), K (3,04%), N (2,35%), O (0,03%), R (2,27%), U (brak podmiotów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

W stosunku do 2010 r. obserwowany jest spadek liczby podmiotów w 6 sekcjach. Największa różnica obserwowana jest w sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – o 375 jednostek) oraz sekcji A (rolnictwo – o 54 jednostek).

W latach 2010-2020 największy wzrost liczby podmiotów nastąpił w sekcjach: Q –opieka zdrowotna i pomoc społeczna (wzrost o 169), M –działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (wzrost o 188), i F- budownictwo (wzrost o 75). Największy spadek liczby podmiotów nastąpił w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (spadek o 377).

Tabela 19 Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w mieście Ostrołęka w latach 2010-2020 według sekcji PKD 2007

sekcja PKD	liczba podmiotów		
	2010	2020	zmiana w latach 2010-2020
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	84	30	-54
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	7	10	3
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	414	396	-18
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	11	8
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12	16	4
Sekcja F - Budownictwo	681	756	75
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1745	1370	-375
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	559	558	-1
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	187	190	3
Sekcja J - Informacja i komunikacja	104	176	72
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	203	172	-31
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	184	221	37

sekcja PKD	liczba podmiotów		
	2010	2020	zmiana w latach 2010-2020
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	455	643	188
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	124	152	28
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	23	19	-4
Sekcja P - Edukacja	206	275	66
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	369	538	169
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	104	143	39
Sekcje: S - Pozostała działalność usługowa i T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	387	437	50

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Wśród największych podmiotów gospodarczych w mieście można wyróżnić:

- Zespół Elektrowni Ostrołęka przy ulicy Elektrycznej 5;
- Stora Enso Poland - jeden z największych w kraju producentów celulozy i papieru z zakładem przy al. Wojska Polskiego 21 (od 1956 r. Ostrołęcka Fabryka Celulozy i Papieru, następnie od 1971 r. - Ostrołęckie Zakłady Celulozowo-Papiernicze i aktualnie Stora Enso Poland);
- Lacroix-Opakowania Sp. z o.o. – produkcja opakowań, z zakładem przy ul. Bohaterów Westerplatte 9;
- Xella Polska - zakład YTONG, przy ul. Księdza Antoniego Pęksy 16;
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „Piątka” - produkcja mleka i jego przetworów, z zakładem przy ulicy Ławskiej 1;
- KREISEL Technika Budowlana sp. z o.o. przy ul. Łużyckiej 5;
- Beton-Stal Ostrołęka;
- Omis- konstrukcje stalowe;
- CEMEX Polska- wytwórnia betonu towarowego;
- Pilkington IGP Sp. z o.o. Oddział w Ostrołęce – producent szyb zespolonych;
- Starglass – producent szyb zespolonych;
- Blattin Polska- wytwórnia pasz.

8.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna jest jednym z podstawowych elementów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie układu społeczno-gospodarczego miasta, a tym samym dostęp do niej współdecyduje o warunkach i jakości życia mieszkańców. Na infrastrukturę społeczną składają się między innymi instytucje oświaty i wychowania, służby zdrowia i opieki społecznej, porządku publicznego, kultury i sztuki oraz sportu i rekreacji.

W Ostrołęce koncentrują się usługi publiczne, kultury, społeczne, zdrowia, sportu i oświaty, umożliwiające zaspokojenie potrzeb zarówno mieszkańców miasta, jak i okolicznych gmin. Swoją siedzibę mają tutaj władze administracyjne oraz instytucje odpowiadające za bezpieczeństwo (Straż Pożarna, Policja, Straż Miejska).

8.3.1. Oświata

Ostrołęka jako miasto powiatowe, realizuje jednocześnie zadania oświatowe gminne i powiatowe. W ramach zadań własnych w mieście prowadzonych jest:

- 11 przedszkoli,
- 11 szkół podstawowych, w tym 1 szkoła podstawowa specjalna,
- 24 szkoły ponadpodstawowe, w tym,

- 18 szkół dla młodzieży, tj. 9 liceów ogólnokształcących, 4 technika, 5 branżowych z oddziałami zasadniczej szkoły zawodowej – w tym branżowa szkoła specjalna I stopnia, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy,
- 4 licea ogólnokształcące dla dorosłych, 4 szkoły policealne,
- 2 placówki oświatowe, w tym:
 - poradnia psychologiczno – pedagogiczna,
 - centrum kształcenia praktycznego.

Na terenie miasta funkcjonują także podmioty niepubliczne, świadczące usługi oświaty na poziomie nauczania przedszkolnego, podstawowego, ponadpodstawowego oraz wyższego. W Ostrołęce od 1994 r. działa niepaństwowa Wyższa Szkoła Administracji Publicznej.

W ramach tworzenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017 – 2023” przeprowadzono badania ankietowe dotyczące zaspokojenia potrzeb na usługi oświaty. Uczestnicy badania wskazali zapotrzebowanie na przedszkola i żłobki oraz proponowali utworzenie szkół językowych, a także większej liczby szkół średnich i uczelni wyższych. Szczegółowe informacje dotyczące wyników ankiety znajdują się w wyżej wspomnianym dokumencie.

8.3.2. Kultura

W Ostrołęce działalność kulturalna prowadzona jest przez:

- Ostrołęckie Centrum Kultury (z siedzibą przy ul. Inwalidów Wojennych 23), w którego skład wchodzi:
 - Ośrodek Folkloru i Tańca, przy ul. Inwalidów Wojennych 23 – organizuje m.in. imprezy folklorystyczne, konkursy i przeglądy zespołów ludowych, a także turnieje tańca towarzyskiego,
 - „Galeria Ostrołęka” przy pl. Gen. J. Bema 12– prowadzi działalność wystawienniczą, a także zajęcia plastyczne, malarskie, fotograficzne, rzeźbiarskie czy garncarskie, aukcje eksponatów oraz wernisaże,
 - Klub „Oczko” przy ul. Gen. Władysława Sikorskiego 6 – skupia amatorskie zespoły artystycznego ruchu OCK, urządza przedstawienia teatralne, recitale, koncerty muzyczne, a także konkursy recytatorskie. Klub organizuje coroczną imprezę „Ostrołęcka Jesień Teatralna”, na której spotkać się można z różnymi formami teatralnymi, zarówno scenicznymi, jak i ulicznymi. Od roku 2005 festiwalowi towarzyszy Przegląd Małych Form Teatralnych „Igła”,
 - Kino „Jantar” przy ul. Inwalidów Wojennych 23– jest jednym z najnowocześniejszych kin w tej części kraju;
- Muzeum Kultury Kurpiowskiej przy pl. Gen. J Bema 8 - obejrzyć można m.in. stałą ekspozycję z czasu powstania listopadowego,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. W. Gomułckiego przy ul. Głowackiego 42- posiada blisko 190 tys. pozycji książkowych i innych. Promuje działalność wydawniczą rodzimych twórców;
- Zespół Pieśni i Tańca „Kurpie”, ul. Inwalidów Wojennych 23 - zespół ludowy działający od 1952 roku; występuje z sukcesami w całym kraju, od 2002 r. jest współorganizatorem Ogólnopolskiego Konkursu Tańców Polskich „Kurpiowskie Dwojaki”;
- Muzeum Żołnierzy Wyklętych przy ul. Traugutta 19- mieści się na terenie dawnego aresztu śledczego;
- Multimedialne Centrum Natura - przy ul. Natury 7- kino 5D.

Ważną imprezą są Ostrołęckie Spotkania z Piosenką Kabaretową OSPA oraz coroczny Ogólnopolski Festiwal Filmów Amatorskich „Filmowe Zwierciadła” odbywający się w Kinie „Jantar”.

Ankieta przeprowadzona w ramach realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017 – 2023” wykazała, że atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w mieście została przez uczestników badania ankietowego oceniona dobrze. Wśród placówek, których w mieście

brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, ankietowani wymieniali: teatr, świetlice integracyjne, salę koncertową, miejsce na organizowanie warsztatów artystycznych dla dzieci i młodzieży, kluby dla seniorów.

Na terenie miasta występuje 6 parafii rzymskokatolickich, należących do Diecezji Łomżyńskiej:

- Kościół Pw. Zbawiciela Świata przy ul. Goworowskiej 49;
- Kościół NMP Królowej Rodzin przy ul. Kaczyńskiej 33;
- Kościół Pw. św. Franciszka z Asyżu przy ul. Bohaterów Warszawy 21;
- Kościół Pw. św. Wojciecha Bis kupa i Męczennika przy ul. aleja Wojska Polskiego 44;
- Kościół Rzymskokatolicki pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny przy ul. Szwedzkiej 8;
- Sanktuarium pw. Św. Antoniego przy ul. Wiktora Gomułckiego 1A.

Działalność duszpasterską prowadzą także wspólnoty protestanckie o charakterze ewangelicznym:

- Kościół Chrześcijan Baptystów;
- Kościół Zielonoświątkowy;
- Świadkowie Jehowy;

A także Świadkowie Jehowy:

- zbór Ostrołęka–Wschód (w tym grupa języka migowego);
- zbór Ostrołęka–Zachód, z Salą Królestwa.

8.3.3. Ochrona zdrowia

W Ostrołęce znajduje się Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr Józefa Psarskiego, zajmujący kompleks zabudowań przy al. Jana Pawła II 120A, który jest głównym ośrodkiem świadczącym usługi zdrowia w mieście i całym regionie. Szpital dysponuje nowoczesnym Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym z Izbą Przyjęć oraz 17 całodobowymi oddziałami. W szpitalu dostępnych jest 491 łóżek dla pacjentów (stan na 2021 r.).

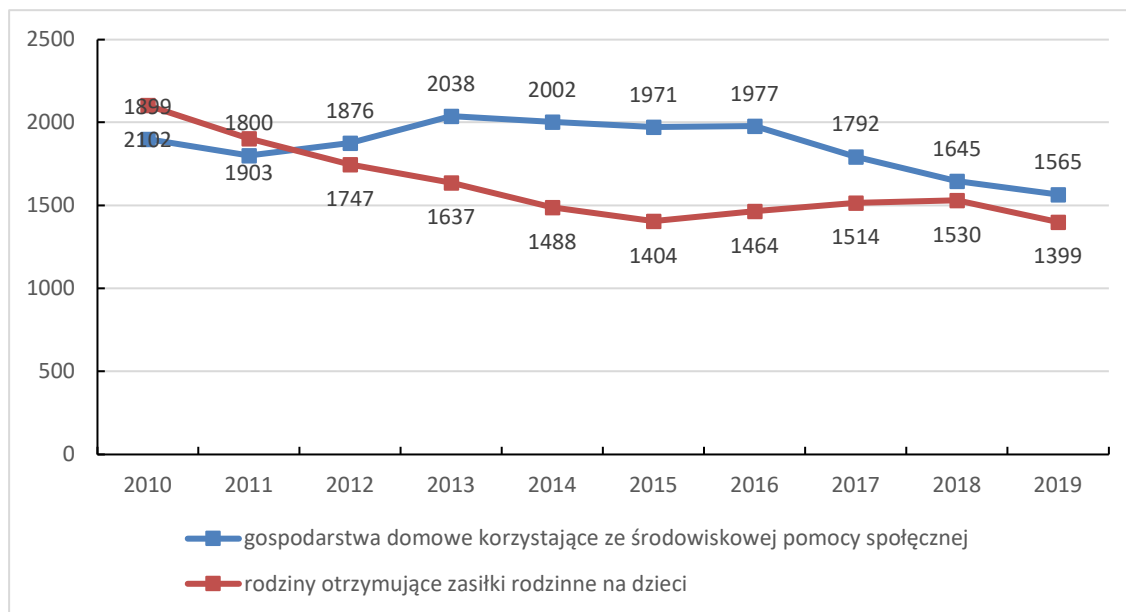
Ponadto usługi zdrowia świadczy około 55 przychodni oraz 11 praktyk lekarskich. W ramach podstawowego miejsca pracy w Ostrołęce na 10 tys. mieszkańców przypada 48 lekarzy oraz 119 pielęgniarek i położnych. Dla mieszkańców dostępnych jest ponad 25 aptek.

Według oceny mieszkańców przeprowadzonej w ramach „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostrołęki na lata 2017 – 2023”, 43,8% badanych uznała funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w mieście za niedostateczne. Zdaniem ankietowanych brakuje usług lekarzy specjalistów, w szczególności: kardiologa, endokrynologa, okulisty, onkologa i stomatologa. Wskazywano także zapotrzebowanie na logopedów, psychologów dziecięcych oraz terapeutów uzależnień dla dzieci i młodzieży.

8.3.4. Opieka Społeczna i bezpieczeństwo

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie Ostrołęki zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, zlokalizowany przy ul. gen. Józefa Hallera 12. Na terenie miasta działa również wielofunkcyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza (w tym dom dziecka) przy ul. Poznańskiej 34/36.

Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w mieście Ostrołęka od 2011 r. systematycznie rosła do roku 2013, po czym zaczęła minimalnie sukcesywnie spadać, wyjątkiem jest rok 2016, w którym liczba gospodarstw korzystających z pomocy zwiększyła się o 6. Jednak w okresie 2015-2018 liczba rodzin korzystająca z zasiłków rodzinnych na dzieci wzrosła z 1 404 do 1 530.

Wykres 16 Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego oraz rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci w mieście Ostrołęka w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

8.3.5. Sport i rekreacja

Mieszkańcy miasta mają do dyspozycji zaplecze rekreacyjno-sportowe do którego można zaliczyć Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (z siedzibą przy ul. gen. Józefa Hallera 10), który dysponuje:

- zespołem obiektów sportowo-rekreacyjnych przy ul. Witosa 1,
- pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim ze sztuczną trawą przy ul. Witosa 1,
- halą widowiskowo-sportową im. Arkadiusza Gołasia przy ul. Traugutta 1,
- zespół obiektów sportowych ul. Partyzantów 3,
- Zespół Kortów Tenisowych ul. Hallera 10.

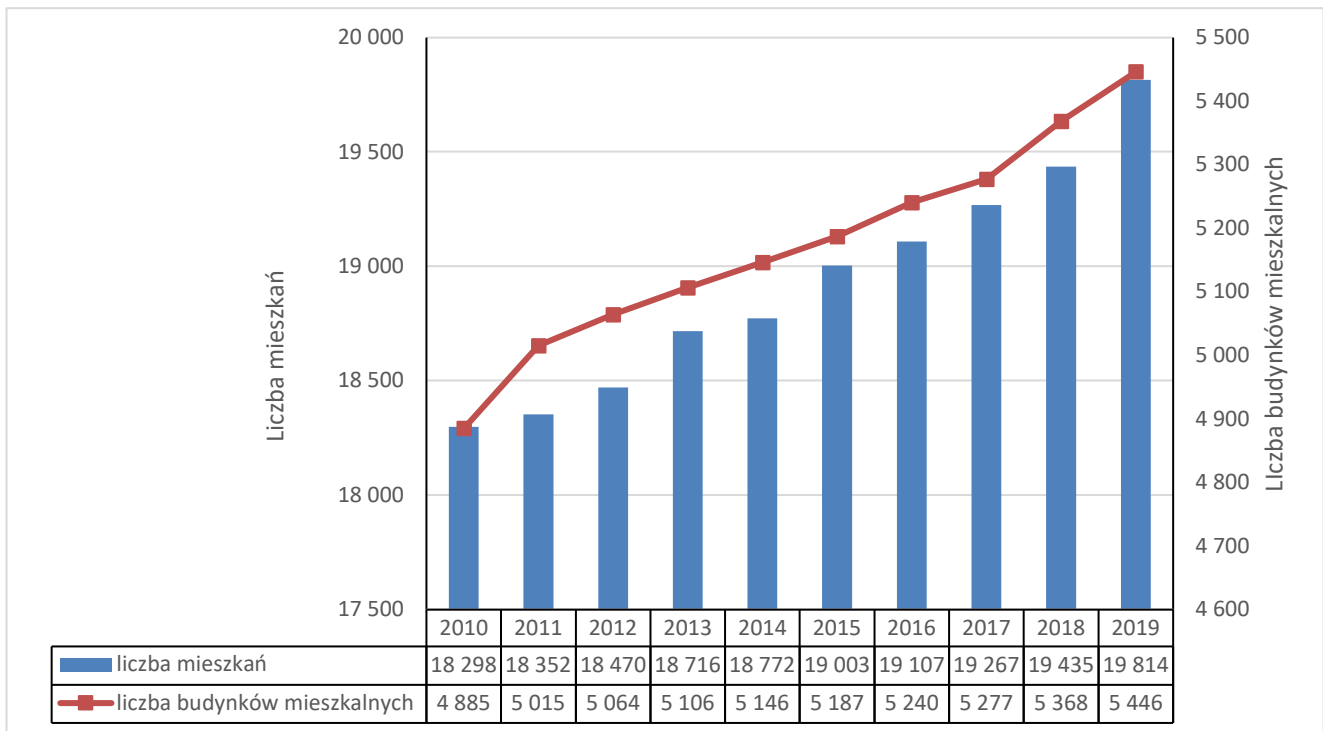
Na terenie miasta znajduje się Park Wodny „Aquarium” położony przy ul. Wincentego Witosa 3 i wiele mniejszych obiektów sportowych, m.in. orliki piłkarskie, korty tenisowe itp. Na terenie miasta znajduje się kilkanaście parków rozrywki, sal zabaw, siłowni itp., należących do podmiotów prywatnych

W Ostrołęce działa ponad 50 klubów sportowych, w takich dziedzinach jak: piłka nożna, ręczna, siatkówka, koszykówka, pływanie, tenis stołowy, kulturystyka, lekkoatletyka, ratownictwo wodne, karate, boks.

Miasto charakteryzuje się znaczącymi walorami krajobrazowo-przyrodniczymi, stanowiącymi doskonałą bazę dla rozwoju turystyki oraz rekreacji. Ponadto Ostrołęka oferuje turystom atrakcje kulturalne, a także możliwość zwiedzenia ciekawych zabytków.

8.3.6. Warunki mieszkaniowe

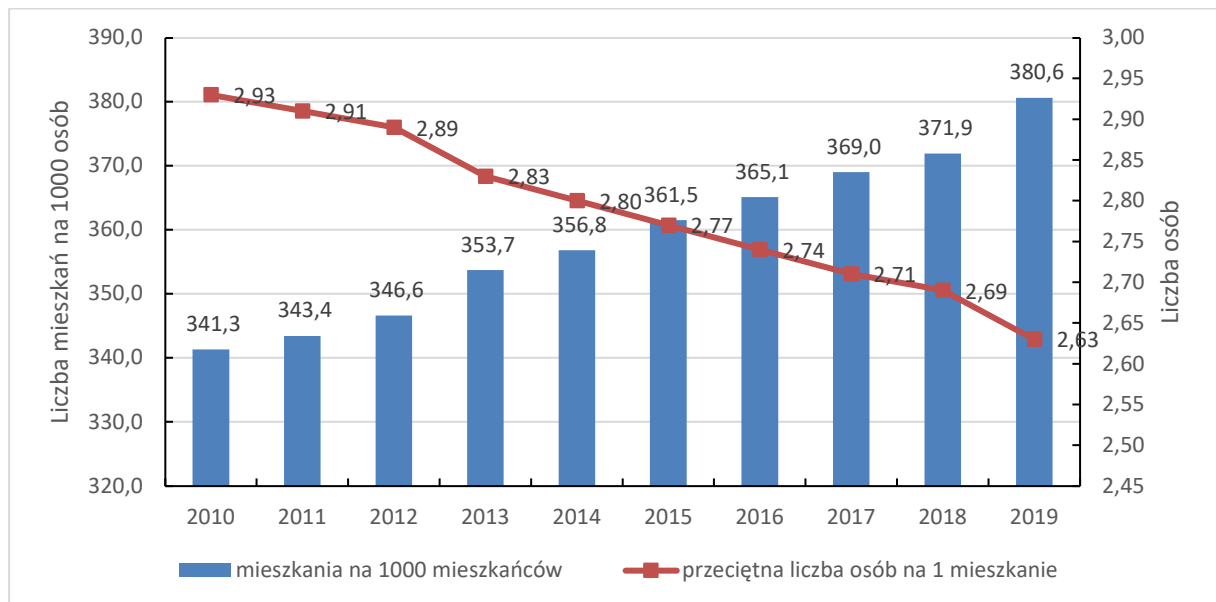
Na zasoby mieszkaniowe miasta Ostrołęki według danych GUS z 2019 r. składa się 5 446 budynków mieszkalnych. Są to zarówno budynki wielorodzinne, jak i jednorodzinne (w tym jednolokalowe, dwulokalowe i szeregowe). Od 2010 r. liczba budynków mieszkalnych w Ostrołęce stale rośnie. Średniorocznie rynek nieruchomości zwiększa się o 42 budynki. Duży skok nastąpił na przełomie lat 2010-2011, kiedy liczba budynków mieszkalnych zwiększyła się o 130. Jest to tendencja występująca jednocześnie również w województwie oraz w kraju.

Wykres 17 Mieszkania i budynki mieszkalne w mieście Ostrołęka w latach 2010-2019

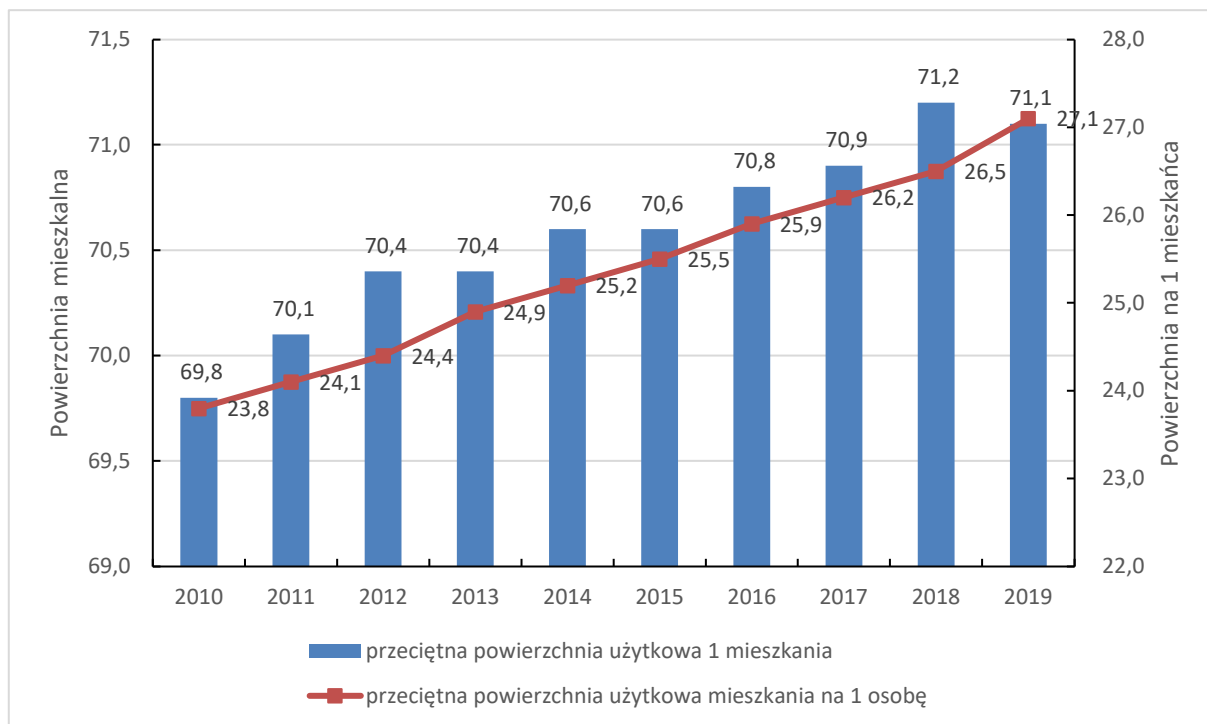
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Adekwatnie rośnie również liczba mieszkań. Średnio na jeden budynek mieszkalny przypada 3-4 mieszkania. Sukcesywnie zmniejsza się liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie – w 2019 r. wynosiła ona 2,63 osoby/mieszkanie (w 2010 – 2,93 osoby/mieszkanie). Wartości wskaźników w Ostrołęce są mniejsze niż średnio w województwie i w kraju.

Wykres 18 Mieszkania na 1000 mieszkańców i liczba osób na 1 mieszkanie w mieście Ostrołęka w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Wykres 19 Średnia powierzchnia mieszkania i średnia powierzchnia na 1 mieszkańca w mieście Ostrołęka w latach 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Dla wszystkich badanych wskaźników w analizowanym okresie odnotowano korzystne tendencje, co pozwala stwierdzić, że sytuacja mieszkaniowa w ostatniej dekadzie w mieście się poprawia.

W latach 2010-2019 liczba budynków w mieście wzrosła o 561, liczba mieszkań o 1 516, zaś ich średnia powierzchnia o -1,3 m, co skutkowało (wraz z ogólnym spadkiem liczby mieszkańców Ostrołęki) zwiększeniem powierzchni użytkowej mieszkań przypadającej na osobę. Zatem mimo ciągłego spadku liczby mieszkańców Ostrołęki liczba mieszkań i ich powierzchnia wzrasta. Widoczny jest więc w mieście trend związany z odejściem od schematu rodziny wielopokoleniowej zamieszkującej jedno mieszkanie oraz dążenie do zwiększenia komfortu zamieszkania poprzez zwiększenie powierzchni mieszkania przypadającej na jedną osobę. Świadczy o tym również tendencja spadku ilości osób zamieszkujących jedno mieszkanie, odnotowanej dla 2010 r. wartości 2,93 do 2,63 w 2019 r. Powyższy trend obrazują dane statystyczne z ostatniego dziesięciolecia oddanych do użytku mieszkań na terenie miasta Ostrołęki.

Warunki mieszkaniowe w Ostrołęce w 2019 r. na tle województwa mazowieckiego przedstawia poniższa tabela:

Tabela 20 Warunki mieszkaniowe w Ostrołęce w 2019 r. na tle województwa mazowieckiego wg danych GUS

Wyszczególnienie	Miasto	Województwo
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	71,1	72,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	27,1	31,3
Liczba osób w 1 mieszkaniu	2,63	2,31
Liczba osób przypadająca na 1 izbę	0,65	0,64
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,05	3,62
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	380,6	432,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL, GUS

Z powyższego zestawienia wynika, że pomimo wcześniej wykazanego ciągłego przyrostu liczby mieszkań i ich powierzchni, warunki zamieszkania (mierzone tymi wskaźnikami) są nadal gorsze w Ostrołęce niż ogółem w województwie mazowieckim. Średnia powierzchnia mieszkań jest mniejsza niż w województwie, a na jedno mieszkanie oraz na izbę w mieszkaniu, przypada więcej osób. Ogółem liczba mieszkań na 1000 mieszkańców jest zdecydowanie mniejsza niż w województwie. Warto dodać, że w krajach Unii Europejskiej wskaźnik ten kształtuje się w przedziale 450-500 mieszkań na 1000 mieszkańców.

O standardzie mieszkań świadczy również wyposażenie w urządzenia techniczne takie jak: wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie i gaz przewodowy. Wg danych GUS w 2019 r. liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg wynosiła 19 685, łazienkę – 19 518, w centralne ogrzewanie – 19 082, w ustęp spłukiwany – 19 632, zaś w sieć gazową – 16 138. Dane te świadczą o wysokim standardzie wyposażenia w urządzenia techniczne. Zgodnie z danymi statystycznymi z każdym rokiem ostatniego dziesięciolecia liczby te rosły..

Na podstawie danych GUS dotyczących liczby nowo oddanych mieszkań do użytkowania, można dostrzec, że w ostatnich latach najwięcej mieszkań budowanych jest na cele sprzedaży lub wynajmu. Jest to forma inwestycyjna, która zastępuje budowę mieszkań spółdzielczych, dominującej w II połowie lat 90-tych, aż do roku 2003.

Coraz większego znaczenia nabiera również budownictwo indywidualne. Średniorocznie na rynek nieruchomości trafia 155 nowych mieszkań.

8.3.7. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami należy do obowiązków podmiotów publicznych oraz odbywa się m.in. poprzez stosowanie uniwersalnego projektowania oraz przez wyznaczenie miejsc parkingowych dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową. Na obszarach objętych Studium należy uwzględnić potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w prowadzonej oraz planowanej działalności oraz dążyć do usuwania barier (architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych), a także zapobiegać ich powstawaniu.

Należy mieć na uwadze minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z przepisami odrębnymi.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

9.1. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ I STANU BEZPIECZEŃSTWA

Zagrożenia przemysłowe

Z danych KM PSP w Ostrołęce wynika, że w powiecie ostrołęckim znajdują się dwa zakłady zaliczane do grupy zwiększonego ryzyka powstania poważnej awarii przemysłowej, Należą do nich: STORA ENSO Poland (64t oleju opałowego, 445t oleju opałowego ciężkiego, 130t kwasu siarkowego, 30t ługu siarczkowego, 86,4t terpentyny 96,6t mieszaniny poreakcyjnej zasiarczonej⁴) oraz rozlewnia gazu płynnego Pegaz Oil Sp. z o.o., zlokalizowany w miejscowości Ławy (170t gazu płynnego propan-butan). Ponadto, na terenie samego miasta i w bezpośredniej okolicy znajduje się 5 zakładów stosujących substancje niebezpieczne. Są to: Zakłady Mięsne PEKPOL, STORA ENSO S.A., ENERGA Elektrownie Ostrołęka, Oddział terenowy w Ostrołęce Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piątnicy oraz AGRANA FRUIT POLSKA Sp. z o.o. Główne zagrożenie stanowi transport kolejowy i drogowy materiałów niebezpiecznych do wymienionych powyżej zakładów.

⁴Dane z informacji Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce za 2017 r.

Dodatkowo potencjalnym źródłem zagrożeń na terenie powiatu ostrołęckiego mogą być gazociągi. Zasilanie Ostrołęki w gaz odbywa się za pomocą gazociągu wysokiego ciśnienia Ostrów Mazowiecka – Ostrołęka. Podlega on redukcji w stacjach redukcyjno-pomiarowych I i II stopnia.

Zagrożenia powodziowe

Głównym zagrożeniem powodziowym dla miasta jest rzeka Narew. Ponadto zagrożone są tereny przy ujściu Omulwi do Narwi, ze względu na cofanie się wody w tych dopływach w przypadku wysokiego poziomu wody. Występujące wezbrania w całym powiecie mają charakter głównie roztopowy, a w mniejszym stopniu opadowy.

Najbardziej zagrożone są tereny prawobrzeżnej części miasta Ostrołęki. Aż 80% z nich zagrożona jest zalewem wody stuletniej, a istniejące obwałowania przeciwpowodziowe nie stanowią wystarczającego zabezpieczenia. W przypadku awarii zabezpieczeń i zalania terenów potencjalnie zagrożonych, najbardziej niebezpieczne byłoby zalanie terenu miejskiej oczyszczalni ścieków, co mogłoby doprowadzić do bardzo dużego skażenia środowiska.

Zagrożenia pożarowe

Duże zagrożenie pożarami lasów jest wynikiem stosunkowo bliskiego sąsiedztwa zabudowy oraz zakwalifikowania prawie wszystkich kompleksów leśnych do I kategorii zagrożenia pożarowego. W 2020 r. na terenie miasta Ostrołęki doszło do 59 pożarów.

Na podstawie danych KM PSP w Ostrołęce można zaobserwować, że liczba zdarzeń, w których udział brali strażacy, w 2020 r. zwiększyła się względem roku poprzedniego prawie dwukrotnie. Największy przyrost dotyczył zagrożeń miejscowych (z 618 do 1342). Liczba pożarów nieznacznie się zmniejszyła. Spadła również liczba fałszywych alarmów.

Tabela 21 Dane dotyczące działalności straży pożarnej w Ostrołęce w latach 2019-2020

RODZAJ ZDARZENIA											
POŻARY			MIEJSCOWE ZAGROŻENIA			ALARMY FAŁSZYWE			ZDARZENIA OGÓŁEM		
rok			rok			rok			rok		
2019	2020	bilans	2019	2020	bilans	2019	2020	bilans	2019	2020	bilans
445	323	-122	618	1342	742	168	125	-26	1231	1790	559

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce

9.2. JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNE ZA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta Ostrołęki odpowiedzialne są następujące jednostki:

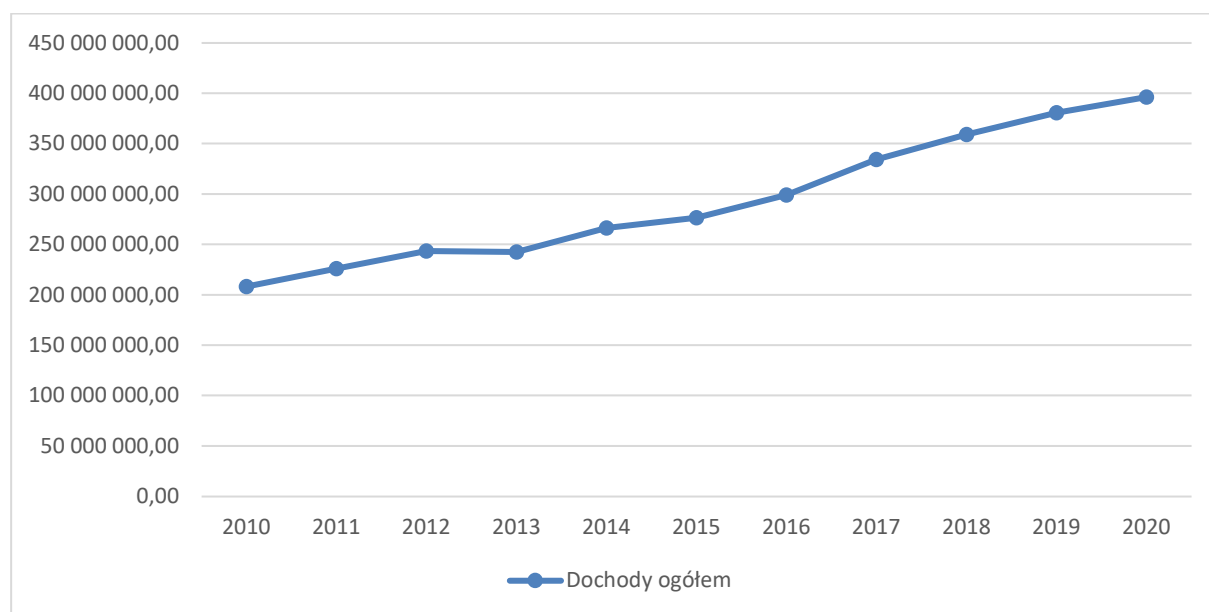
- Komenda Miejska Policji w Ostrołęce -do obowiązków której należy zapewnianie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez utrzymanie niskiego poziomu przestępczości, współpraca ze społecznością oraz prowadzenie prelekcji dla uczniów mających na celu zwiększanie ich świadomości na temat występujących zagrożeń oraz kształtowanie właściwych postaw. Komenda Miejska Policji w Ostrołęce swoim zakresem działania obejmuje powiat ostrołęcki. Jest to jedna z większych jednostek policji w województwie mazowieckim, pod koniec 2017 r. liczyła 253 funkcjonariuszy oraz około 45 pracowników cywilnych. W 2017 roku Komenda Miejska zapewniała całodobowe bezpieczeństwo na terenie miasta, oraz gmin ościennych -Olszewo-Borki, Rzekuń i Lelis (pozostała część powiatu znajduje się w obszarze działania podległym Komendzie Miejskiej, Komisariatu Policji w Myszynie oraz Posterunków Policji w Łysych, Baranowie, Czerwinie, Goworowie i Kadzidle);
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce licząca w 2017 r. 88 strażaków i 3 pracowników cywilnych. Stan wyszkolenia strażaków z PSP można uznać za wysoki. Wśród specjalistycznych szkoleń i kursów posiadanych przez funkcjonariuszy PSP w Ostrołęce znalazły się: szkolenia w zakresie ratownictwa chemicznego i ekologicznego (56 osób), w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym (11 osób), w zakresie transportów materiałów niebezpiecznych (14 osób), kurs

podstawowy z zakresu ratownictwa wysokościowego (14 osób), kurs śmigłowcowy z zakresu ratownictwa wysokościowego (4 osoby), szkolenie. kierowców – operatorów samochodów z drabiną mechaniczną (28 osób), kurs spec. obsługi dźwigów (17 osób), kurs spec. napełniania zbiorników ciśnieniowych (9 osób), kurs z zakresu Kwalifikowanej Pierwszej Pomocy (recertyfikacja – 88 osób), kurs spec. ster motorzystów (19 osób), kurs spec. dla nurków i młodszych nurków (łącznie 8 osób), szkol. doskonalące dla strażaków KSRG z zakresu współdziałania z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (87 osób), kurs ratowników medycznych (2 osoby).

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA OSTROŁĘKI

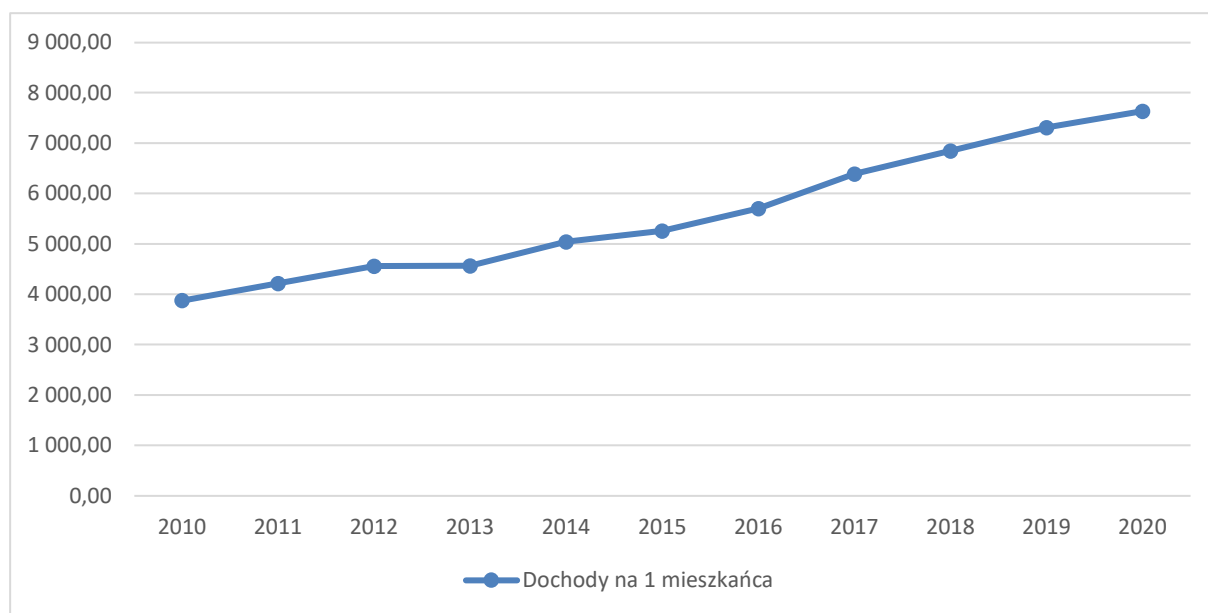
10.1 ANALIZA EKONOMICZNA

Analiza ekonomiczna miasta powinna nie tylko porównywać roczne wpływy i wydatki jednostki, ale ma być również próbą odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób kształtowały się te działy w ciągu ostatnich lat i jaki miały wpływ na deficyt budżetowy. W dalszej części nastąpi także ocena możliwości inwestycyjnych, stąd niezbędnym jest również odniesienie się do części inwestycyjnej budżetu, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju sieci infrastruktury technicznej czy budownictwa w mieście.

Wykres 20 Dochody miasta ogółem w latach 2010-2020

Budżet miasta Ostrołęka po stronie dochodów wykazuje – poza rokiem 2013 – stałą, wzrostową tendencję. Z największymi wzrostami mamy do czynienia w latach 2014, 2016, 2017 i 2018. Po każdym cyklu spadku dynamiki dochodów następował ich bardziej dynamiczny wzrost. W badanym okresie dochody gminy wzrosły o ok. 90%, przy średnim przyroście dochodów to ponad 18,8 mln zł rocznie. Analogicznie sytuacja wygląda po przeliczeniu dochodów gminy na jednego mieszkańca.

Wykres 21 Dochody miasta w zł na jednego mieszkańca w latach 2010-2020

Odnotowania wymaga podobny przebieg obu powyższych wykresów: w momencie wzrostu dochodów, w podobnym tempie wzrastają dochody na jednego mieszkańca, podobnie w przypadku spadku dochodów w latach 2012-2015. Wskazuje to na niewielki wpływ wahań liczby mieszkańców na wielkość wpływów do budżetu gminy.

Poza subwencjami i dotacjami, najważniejszym źródłem dochodów gminy są tzw. dochody własne. Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego źródłami dochodów własnych są:

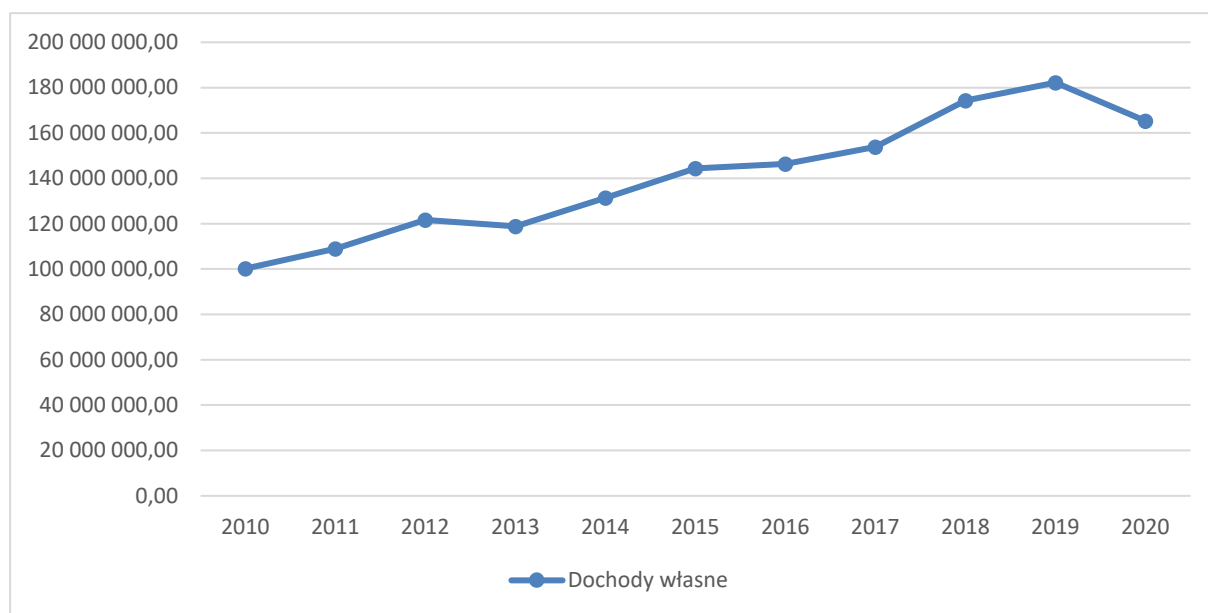
1) wpływy z podatków:

- od nieruchomości,
- rolnego,
- leśnego,
- od środków transportowych,
- dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,
- od spadków i darowizn,
- od czynności cywilnoprawnych;

2) wpływy z opłat:

- skarbowej,
- targowej,
- miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów,
- reklamowej,
- eksploatacyjnej - w części określonej w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze,
- innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;

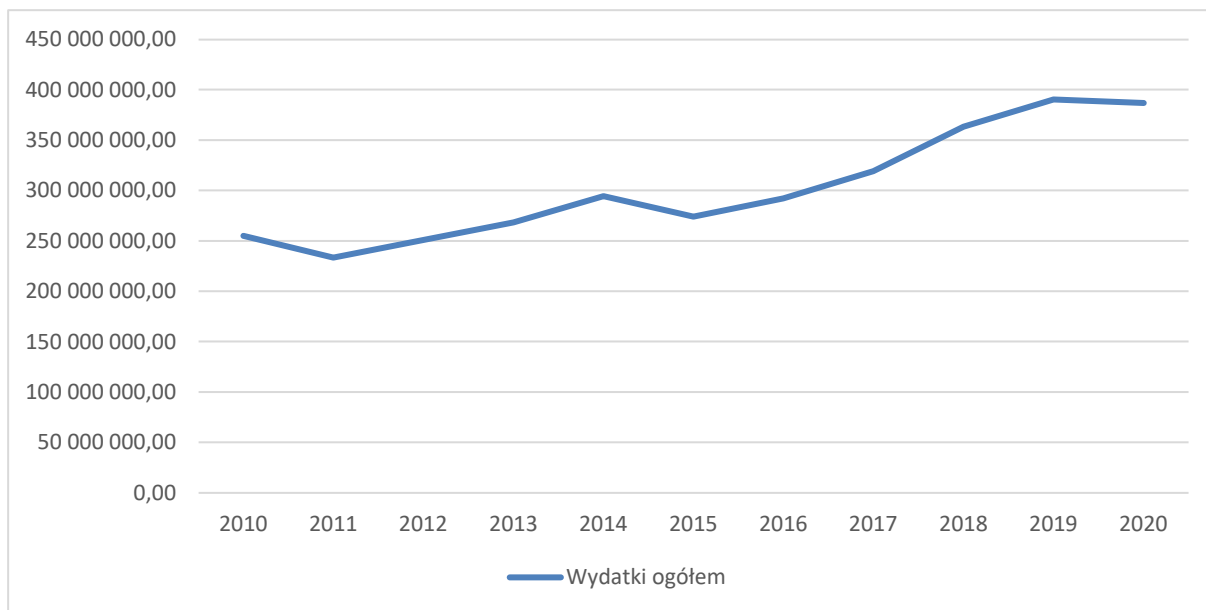
- 3) dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych;
- 4) dochody z majątku gminy;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- 6) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 7) 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 8) odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- 10) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 11) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Wykres 22 Dochody własne Miasta w zł w latach 2010-2020

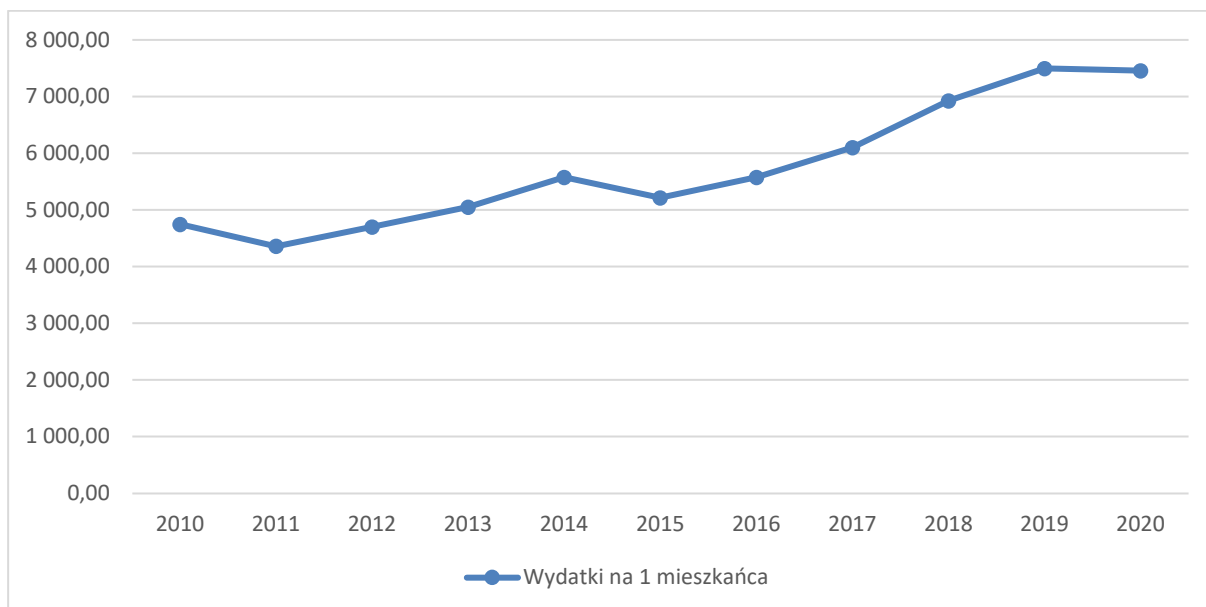
Analiza wielkości dochodów własnych Ostrołęki potwierdza regularność wzrostu analogiczny do dochodów ogółem. Poza większym spadkiem w roku 2013 i 2020, dochody własne miasta stale się zwiększają, a największy ich przyrost obserwowany jest w 2018 r., (ponad 20 mln zł). Najniższe dochody własne uzyskano w roku 2010, najwyższe w roku 2019, przy czym różnica między tymi wartościami wynosi ponad 82 mln zł. Średnio z dochodów własnych gmina uzyskuje rocznie 140,6 mln zł.

Wydatki miasta ukierunkowane są na rozwój społeczno-ekonomiczny i zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Dzielią się na majątkowe, w tym inwestycyjne oraz bieżące, do których zalicza się m.in. świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki na wynagrodzenia, a także wydatki na obsługę długu.

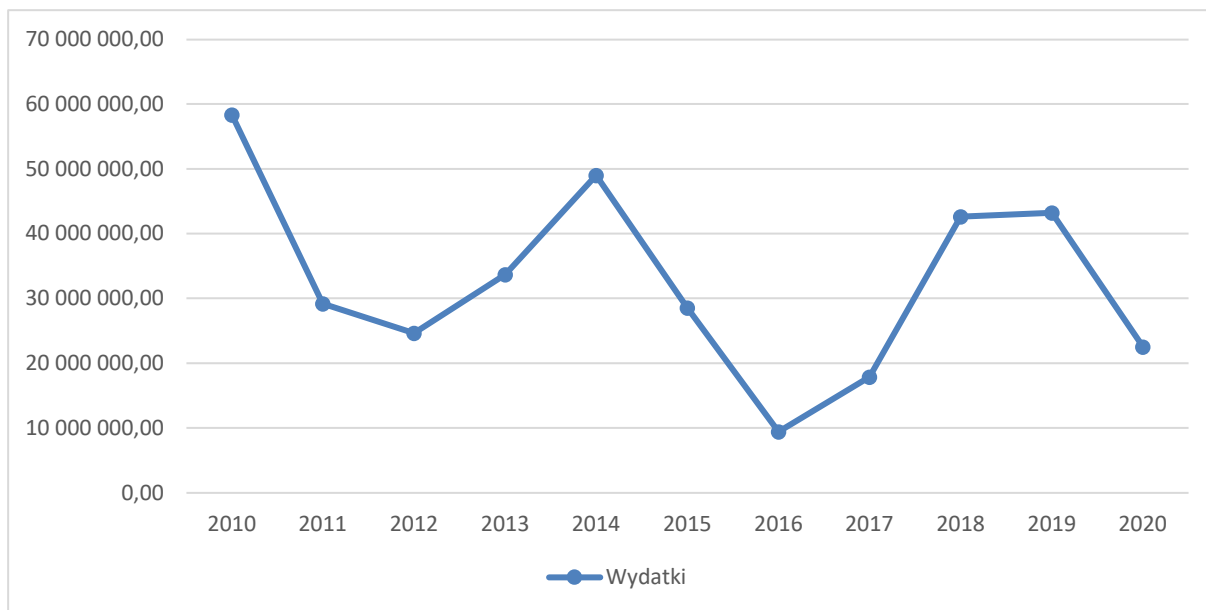
Wykres 23 Wydatki ogółem gminy w zł w latach 2010-2020

Wydatki, podobnie jak dochody, wykazują stałą tendencję wzrostową. Poza okresami lekkich spadków (lata 2011, 2015 i 2020) każdego roku odnotowuje się wzrost wydatków z 254,8 mln zł w 2010 r. do 386,9 mln zł w 2020 r. Stanowi to wzrost o ok. 50%. Średni przyrost wydatków to ok. 13,2 mln zł rocznie przy ok. 18,8 mln zł przyrostu dochodów rocznie. Jednocześnie wzrasta wskaźnik wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Wykres 24 Wydatki gminy w zł na jednego mieszkańca w latach 2010-2020

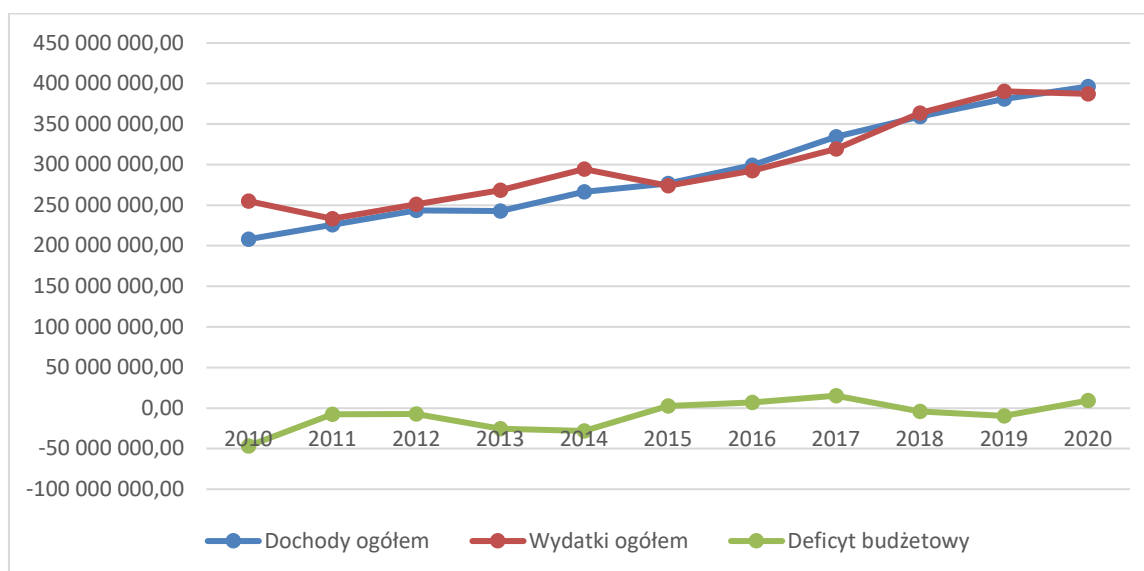
Bardzo istotną informacją z punktu widzenia finansowania ewentualnych zadań z zakresu infrastruktury wynikających z niniejszego bilansu są wydatki jednostki na cele inwestycyjne.

Wykres 25 Wydatki majątkowe miasta w zł w latach 2010-2020 (w tym inwestycyjne)

Wydatki miasta na inwestycje, z racji ograniczenia środków budżetowych, zwykle nie są podobnie wysokie każdego roku. W celu racjonalnego zarządzania długiem publicznym samorząd decyduje się na okresy zwiększonych wydatków na inwestycje oraz okresy, gdzie te wydatki są mniejsze. W przypadku badanego okresu w mieście Ostrołęka również widoczny jest taki trend. Można stwierdzić, że cykl wydatków inwestycyjnych zamyka się w okresach 3-4 letnich, po których następuje odciążenie budżetu. Największe wydatki zaobserwować można w okolicach roku 2010, (ponad 58,3 mln zł), najmniejsze w latach 2016-2017 (niecałe 18 mln zł).

Relacja dochodów i wydatków w ich wartościach bezwzględnych zawsze rodzi pytanie o wielkość deficytu budżetowego. W przypadku miasta Ostrołęki przedstawia się on następująco:

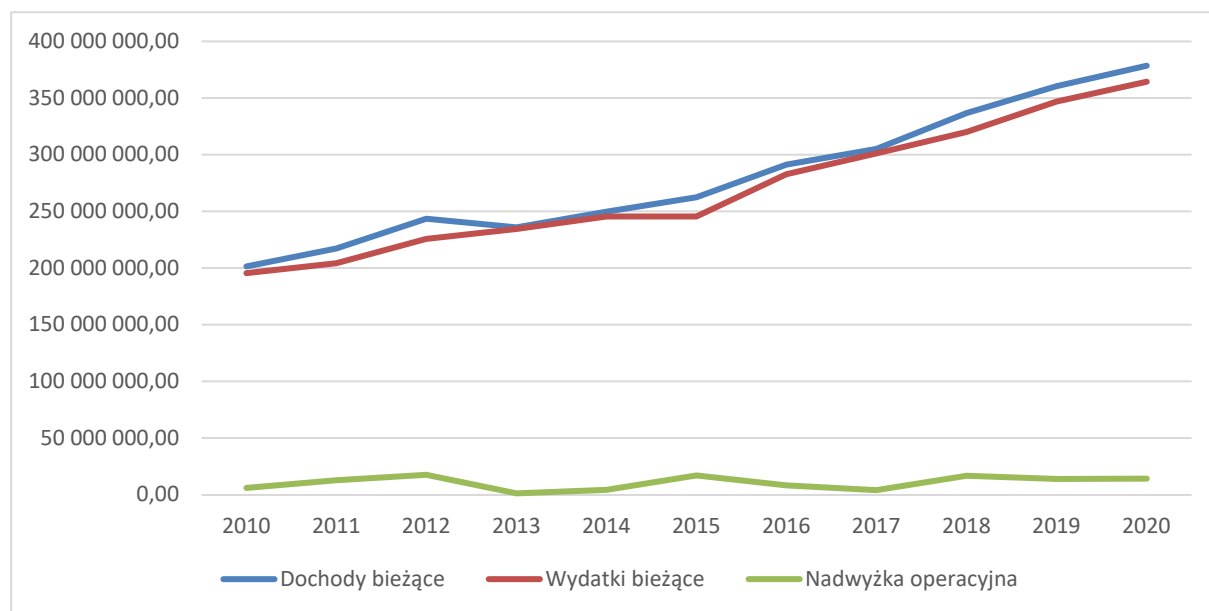

Wykres 26 Dochody i wydatki ogółem. Deficyt budżetowy

W badanym okresie przez pięć lat miasto Ostrołęka odnotowywało, podobnie jak większość gmin w kraju, deficyt budżetowy. Rzadziej natomiast, bo w latach 2015-2017 i 2020 odnotowuje się

nadwyżkę budżetową. Warto zauważyć, że w większości są to lata, w których wydatki inwestycyjne gminy były na niższym poziomie niż zwykle.

Sytuację ekonomiczną, zwłaszcza w kontekście możliwości ekonomicznych miasta, opisują także dane dotyczące dochodów i wydatków bieżących oraz ich wzajemna relacja.

Wykres 27 Dochody i wydatki bieżące; nadwyżka operacyjna

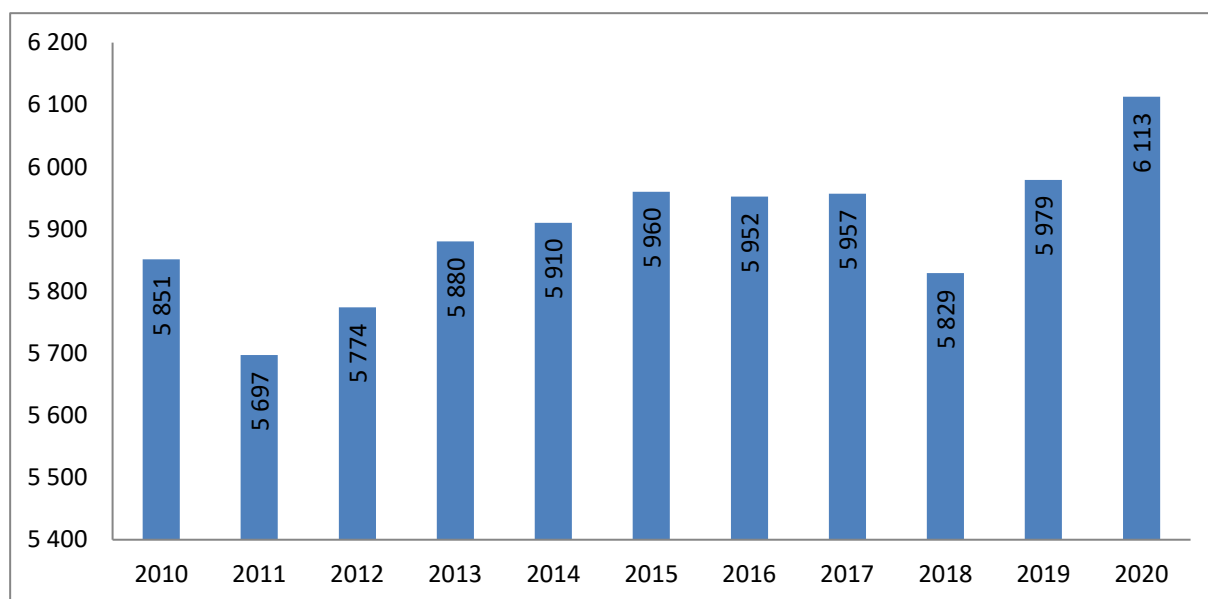
W badanym okresie zarówno dochody, jak i wydatki operacyjne miasta rosły. Wartym odnotowania jest fakt, że linia dochodów pozostaje nad linią wydatków, co oznacza nadwyżkę operacyjną i brak deficytu operacyjnego. Jest to dobry prognostyk w kontekście potencjalnych możliwości inwestycyjnych gminy, bowiem wskazuje, że gmina – poprzez odpowiedzialną politykę finansową – jest gotowa na ewentualne wydatki na rozbudowę infrastruktury.

Na sytuację ekonomiczną miasta wpływają jednak nie tylko przepływy pieniężne w budżecie gminnym. Można powiedzieć, że są one pochodną ogólnej sytuacji materialnej mieszkańców, a ta z kolei zależy od uwarunkowań stymulujących bądź destymulujących oszczędzanie, wydawanie pieniędzy, ogólniej – obieg pieniądza.

Pierwszym z uwarunkowań jest liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Głównym wyznacznikiem lokowania firm w danym miejscu (gminie) jest wielkość zysku i minimalizowanie strat. Poniższa tabela prezentuje ilość podmiotów gospodarki narodowej w mieście. Wielkość ta nawiązuje do rejestru REGON, w którym umieszczane są dane dotyczące:

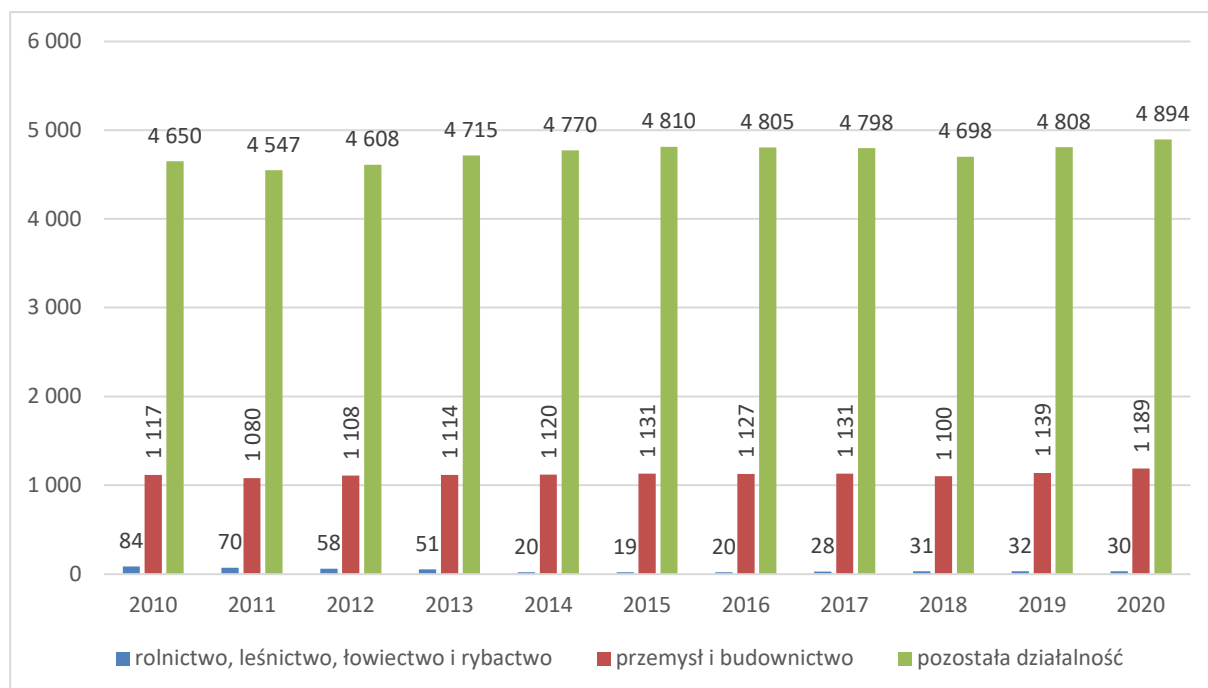
- osób prawnych,
- jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej,
- osób fizycznych prowadzące działalność gospodarczą, w tym prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne,
- jednostek lokalnych tych podmiotów.

Informacje z rejestru dają zatem obraz liczby podmiotów, które w głównej mierze będą korzystały z funkcji usługowej lub produkcyjnej zabudowy.

Wykres 28 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Ostrołęce w latach 2010-2020

Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej w mieście na przestrzeni lat 2010-2020 r rośnie. W roku 2018 można zaobserwować nieznaczny spadek trendu, jednak biorąc pod uwagę kolejne lata można stwierdzić, że miała ona charakter tymczasowy.

Wykres 29 Liczba podmiotów gospodarki narodowej w podziale na rodzaje

Z powyższego wykresu wynika, że zarówno w przemyśle, jak i w pozostałych działalnościach (przez które rozumie się usługi) liczba podmiotów wzrasta. W rolnictwie, leśnictwie i rybactwie widoczny jest natomiast wyraźny spadek. Taka sytuacja wynika przede wszystkim z dobrej koniunktury gospodarczej i odchodzenia ludzi młodych od rolnictwa na rzecz pozarolniczej

działalności gospodarczej oraz specyfiki miasta. Średni roczny podmiotów gospodarczych w poszczególnych działach wynosi:

- przemysł i budownictwo – 7 podmiotów,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – spadek o 5 podmiotów,
- pozostała działalność – 24 podmioty.

Istotną cechą wpływającą na kondycję ekonomiczną miasta jest budownictwo mieszkaniowe. Napływ nowych mieszkańców oznacza większe wpływy z podatków, ale też coraz większą potrzebę ponoszenia nakładów na przygotowywanie nowych terenów pod budownictwo. Analiza w tym zakresie została dokonana w rozdziale 8.3.6.

Kolejnym czynnikiem jest dostępność infrastruktury technicznej. Im bardziej rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna, tym mniejsze koszty jej uzupełnienia czy rozbudowy. Podstawowe statystyki dotyczące uzbrojenia gminy przedstawiają się następująco:

- 86,6% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci wodociągowej,
- 94,6% ludności korzysta z sieci wodociągowej,
- 83,4% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci kanalizacyjnej,
- 91,6% ludności korzysta z sieci kanalizacyjnej.

Powyższe dane wskazują na dobrze rozwiniętą sieć wodociągową oraz kanalizacyjną. Niedostatki sieci występują głównie na terenach, gdzie nowe zagospodarowanie dopiero się pojawia lub zabudowa istniejąca ma jeszcze charakter rozproszony. Do czasu ich rozproszczenia, z uwagi na rachunek ekonomiczny, można przyjąć, że korzystniejsze jest tam stosowanie rozwiązań indywidualnych.

10.2. ANALIZA SPOŁECZNA

Analiza społeczna została przedstawiona w rozdziale 8.

10.3. ANALIZA ŚRODOWISKOWA

Dla wskazania obszarów najbardziej predysponowanych do rozwoju zabudowy w mieście Ostrołęka wykonano waloryzację przyrodniczą, która umożliwiła skategoryzowanie obszaru pod względem wartości przyrodniczej. Waloryzacja ta została przeprowadzona na podstawie uwarunkowań wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego (rozdział 2.1), uwarunkowań wynikających z występowania obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych (rozdział 12.1) oraz uwarunkowań wynikających z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej (rozdział 5.2). Na tej podstawie wyznaczono:

- Tereny o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy,
- Tereny bez znacznych ograniczeń w rozwoju nowej zabudowy.

Tereny o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy obejmują:

- tereny objęte formami ochrony przyrody: obszary Natura 2000,
- tereny lasów,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w tym obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest średnie (wynosi 1%) oraz wysokie (wynosi 10%).

Wskazania i postulaty do kierunków rozwoju miasta: Wskazane wyżej tereny obejmują około 30% powierzchni miasta. Na obszarach o ograniczonej możliwości rozwoju nowej zabudowy istnieją ograniczenia środowiskowe i prawne w tworzeniu nowych terenów przeznaczonych do zabudowy. Ograniczenia te należy uwzględnić przy wyznaczaniu i weryfikacji kierunków rozwoju miasta. Postuluje się zachowanie drożności istniejących ciągów przyrodniczych poprzez utrzymanie aktualnego zagospodarowania terenu, np. w formie mozaiki łąk i lasów bez możliwości zabudowy kubaturowej.

Tereny bez znaczących ograniczeń w rozwoju nowej zabudowy obejmują tereny, na których brak jest środowiskowych przeciwwskazań do tworzenia nowych i uzupełniania istniejących obszarów zwartej zabudowy. Tereny te obejmują około 70% powierzchni miasta.

10.4. PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

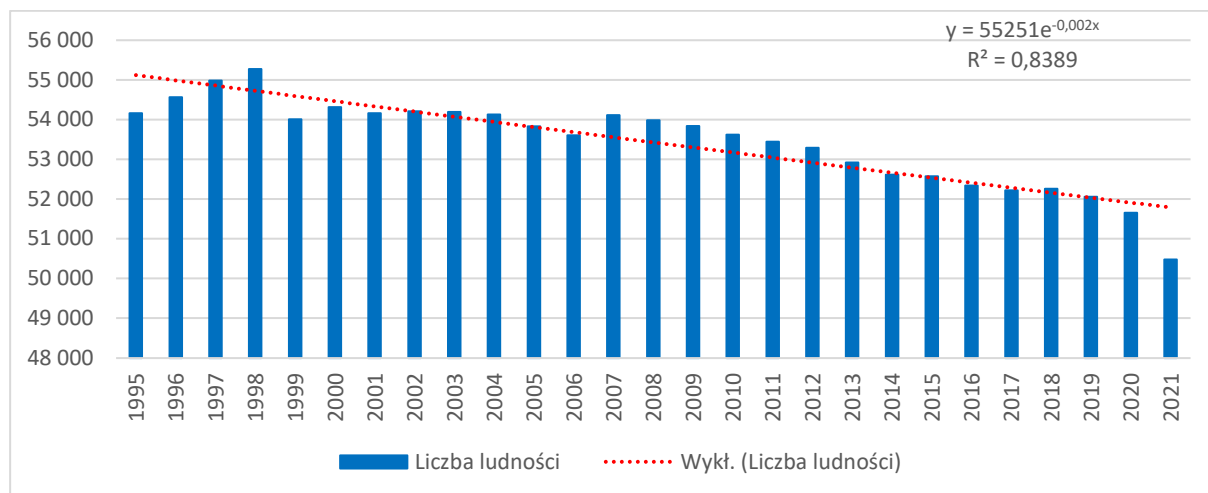
Zgodnie z art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jednym z elementów bilansu terenów powinna być prognoza demograficzna. Jej zadaniem jest wskazanie, jak będzie wyglądała sytuacja demograficzna gminy w zakładanej perspektywie przyszłego szacowania zapotrzebowania na zabudowę.

Przed przystąpieniem do opracowania prognozy należy zwrócić uwagę na dwie rzeczy. Pierwsza to perspektywa czasowa prognozy. Zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określając zapotrzebowanie na nową zabudowę bierze się pod uwagę perspektywę nie dłuższą niż 30 lat. Wydaje się więc zasadne, aby prognoza demograficzna opierała się również na takim okresie. Drugą kwestią, związaną z okresem prognozy, jest jej dokładność. Jak wskazuje piśmiennictwo⁵, horyzont prognozy jest tym czynnikiem, który ma największy wpływ na jej dokładność. Im dłuższy horyzont, tym prognoza jest mniej dokładna. Stąd, jak wskazuje literatura, za wiarygodną (prawdziwą) prognozę należy traktować tylko taką, która jednocześnie określa prawdopodobieństwo wystąpienia prognozowanego stanu w przyszłości. Powyższe rozważania mają o tyle istotne znaczenie, gdyż sporządzana prognoza demograficzna będzie posiadała 30-letni horyzont czasowy, a więc należy do prognoz długoterminowych o (najczęściej) małym prawdopodobieństwie spełnienia. W celu wzmocnienia danych wejściowych do prognozy poszerzono bazę danych liczby ludności w taki sposób, aby obejmowała lata 1995-2021.

Tabela 22 Liczba ludności miasta w latach 1995-2020

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ludność	54 162	54 560	54 981	55 271	54 008	54 315	54 156	54 207	54 194
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność	54 129	53 831	53 605	54 109	53 982	53 837	53 619	53 443	53 287
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność	52 917	52 611	52 571	52 337	52 215	52 262	52 055	51 656	50476

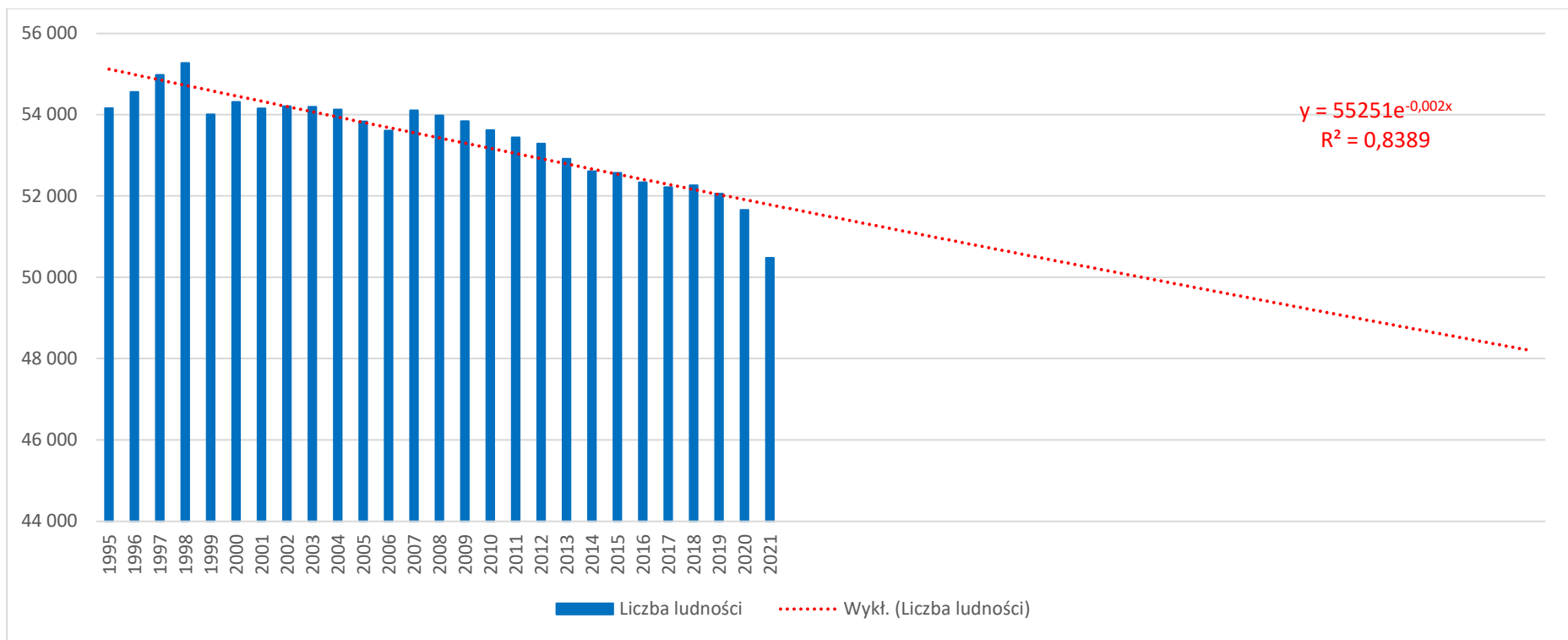
⁵Zarządzanie przestrzenne. Teoretyczne i praktyczne aspekty prognozowania finansowych skutków opracowań planistycznych pod red. Tomasza Bajerowskiego. Olsztyn 2008, s. 52.

Wykres 30 Zmiana liczby ludności Ostrołęki w latach 1995-2021

Z przedstawionych powyżej danych jednoznacznie wynika, że liczba ludności miasta maleje. Co prawda można wyróżnić okresy, gdy następuje skokowy wzrost, niemniej jednak generalna tendencja jest spadkowa. Potwierdzają to także analizy społeczne opisane w poprzednich rozdziałach. W celu pełniejszego zobrazowania zmian zachodzących w liczbie ludności, wyznaczono trend tych zmian, ukazany na wykresie jako czerwona linia przerywana. Aby jak najdokładniej ukazać zależności, posłużono się trendem wykładniczym, którego współczynnik determinacji był najwyższy spośród dostępnych⁶. W przedmiotowym przypadku wynosi on 0,84, co oznacza bardzo dobre dopasowanie dwóch zmiennych. Za pomocą funkcji statystycznych programu Excel wyznaczono również równanie matematyczne, opisujące zmianę liczby ludności od kolejnego roku, gdzie zmienna X stanowi kolejny rok w modelu danych (1995 – rok 1, 2011 – rok 17, 2022 – rok 28, pierwszy rok prognozy itp.). Za pomocą uzyskanych narzędzi można dokonać prognozy liczby ludności na kolejnych trzydziści lat, a więc do roku 2051.

⁶ Współczynnik determinacji (inaczej współczynnik dopasowania) jest wartością ukazującą siłę zależności dwóch cech (w niniejszym opracowaniu: danego roku oraz liczby ludności). Przyjmuje wartości od 0 do 1, im większa wartość tym siła dopasowania jest większa, a sprawdzalność prognozy wyższa.

Wykres 31 Prognoza liczby ludności do roku 2051

Wykres stanowi graficzną interpretację prognozy demograficznej w mieście Ostrołęka. Linia trendu wskazuje 84% pewności spadku liczby mieszkańców w ciągu 30 lat. W celu przedstawienia wyników prognozy w liczbach bezwzględnych należy pod otrzymany wzór

$$y = 55251e^{-0,002x}$$

podstawić kolejne lata prognozy.

Tabela 23 Prognoza demograficzna w liczbach bezwzględnych

Kolejny rok prognozy	Rok	Liczba ludności
Rzeczywiste dane o liczbie ludności	1995	54162
	1996	54560
	1997	54981
	1998	55271
	1999	54008
	2000	54315
	2001	54156
	2002	54207
	2003	54194
	2004	54129
	2005	53831
	2006	53605
	2007	54109
	2008	53982
	2009	53837
	2010	53619
	2011	53443
	2012	53287
	2013	52917
	2014	52611
	2015	52571
	2016	52337
2017	52215	
2018	52262	
2019	52055	
2020	51656	
2021	50476	
1	2022	52242
2	2023	52138
3	2024	52033
4	2025	51929
5	2026	51826
6	2027	51722
7	2028	51619
8	2029	51516
9	2030	51413
10	2031	51310

11	2032	51208
12	2033	51105
13	2034	51003
14	2035	50901
15	2036	50799
16	2037	50698
17	2038	50597
18	2039	50496
19	2040	50395
20	2041	50294
21	2042	50194
22	2043	50093
23	2044	49993
24	2045	49893
25	2046	49794
26	2047	49694
27	2048	49595
28	2049	49496
29	2050	49397
30	2051	49298

Z powyższej tabeli wynika, że w ostatnim roku prognozy (rok 2051), uwzględniając tendencje z poprzednich lat, liczba ludności powinna wynosić 49298 osób, co oznacza zmniejszenie liczby mieszkańców o 4864 osoby.

Niniejsza prognoza nie obejmuje migracji w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, bowiem miasto Ostrołęka do niego nie należy.

10.5. MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ MIASTO WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH

Potrzeby inwestycyjne miasta Ostrołęki (w tym wynikające z konieczności realizacji zadań własnych) związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach wyznaczonych w planach miejscowych oraz możliwości ich finansowania były analizowane w prognozach skutków finansowych uchwalenia tych dokumentów. Część z planowanych inwestycji została już zrealizowana, natomiast część została uwzględniona w planowanych wydatkach zawartych w wieloletnich prognozach finansowych Ostrołęki, w tym w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Prognozy te, jako dokumenty polityki finansowej gminy, są corocznie weryfikowane i aktualizowane.

W przeprowadzonych analizach ekonomicznych, środowiskowych i społecznych służących określeniu potrzeb i możliwości rozwoju miasta oszacowano możliwości finansowania przyjętych do realizacji inwestycji (określonych jako najbardziej potrzebnych) w perspektywie 30 lat.

W zakresie nakładów finansowych dotyczących inwestycji komunikacyjnych i infrastruktury technicznej uwarunkowania ekonomiczne miasta nie ograniczają możliwości rozwoju zamierzonych funkcji terenu. Zakłada się lokalizację nowej zabudowy przede wszystkim w zasięgu dostępu do istniejących w ich sąsiedztwie dróg publicznej oraz sieci infrastruktury technicznej. Nie wyklucza się, że lokalizacja części nowych terenów zabudowy będzie wymagała realizacji nowych niewielkich

odcinków dróg publicznych i infrastruktury technicznej, dotyczy to zwłaszcza. zaplanowanych już w prawie miejscowym terenów zabudowy.

Przewiduje się, że środki finansowe budżetu miasta z podziałem na poszczególne grupy wydatków inwestycyjnych do 2051 r., będą wystarczające na realizację ww. wydatków. Potwierdza to analiza kształtowania się relacji dochodów do wydatków, deficytu, a także widoczna nadwyżka operacyjna, która świadczy o solidnych podstawach ekonomicznych budżetu miasta. Ostrołęka jest wyposażona w podstawowe sieci i urządzenia infrastruktury technicznej, w tym ma dostęp do sieci przesyłowych, zaś sieć komunikacyjna jest dobrze rozbudowana i zapewnia dogodną obsługę na poziomie lokalnym i ponadregionalnym. W związku z powyższym wydatki inwestycyjne mogą zostać przeznaczone przede wszystkim na dalszą, sukcesywną rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej, ewentualnie w niewielkim stopniu również sieci wodociągowej oraz modernizację (przebudowę i remonty) istniejących dróg, a także rozbudowę w niewielkim stopniu dróg gminnych wraz z sieciami infrastruktury technicznej. Te ostatnie wydatki dotyczyć będą nowych, zaplanowanych już w prawie miejscowym, terenów zabudowy znajdujących się w zasięgu obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Zakładane dotychczas udziały środków finansowych przeznaczanych na drogi publiczne i infrastrukturę techniczną pozwalają wnioskować, iż utrzymanie się podobnych tendencji budżetowych w kolejnych latach umożliwi przeprowadzenie rozbudowy układu komunikacyjnego wraz z siecią kanalizacji sanitarnej i siecią wodociągową dla potrzeb zabudowy, również poza terenami obecnie wyposażonymi w tego rodzaju w infrastrukturę.

Należy również zwrócić uwagę, że obowiązujące przepisy, a zwłaszcza ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, nie nakładają na inwestorów bezwzględnego obowiązku przyłączenia się do sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej, dopuszczając jednocześnie – tam, gdzie przyłączenie do sieci jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadnione – rozwiązania indywidualne. Również orzecznictwo sądowe w dziedzinie planowania przestrzennego zakazuje umieszczania w dokumentach planistycznych nakazu przyłączenia do sieci⁷. Co do zasady zatem można stwierdzić, że obecność sieci kanalizacji sanitarnej w gminie, choć podnosi jakość życia mieszkańców oraz ułatwia inwestowanie, to nie jest warunkiem niezbędnym do lokalizowania nowej zabudowy na terenie gminy.

Podsumowując, realizacja opisanych wyżej możliwości inwestycyjnych będzie mogła nastąpić w przypadku realnych potrzeb uzbrajania terenów dla nowej zabudowy. Miasto Ostrołęka posiada możliwości finansowe do realizacji zadań własnych z zakresu budowy nowej infrastruktury komunikacyjnej i sieci infrastruktury technicznej dla uzbrojenia obszarów nowej zabudowy realizowanej w latach 2021-2051.

10.6. MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Przed przystąpieniem do szacowania zapotrzebowania na nową zabudowę, z uwagi na prognostyczny charakter opracowania, niezbędnym wydaje się sprecyzowanie podstawowych pojęć i założeń.

Przede wszystkim należy mieć na uwadze, że nie każdy kierunek zagospodarowania ustalony w studium powinien podlegać szacowaniu. W tym miejscu należy wymienić chociażby inwestycje celu publicznego lokalizowane niezależnie od ewentualnego szacowanego zapotrzebowania czy obszary rozmieszczenia obiektów infrastruktury technicznej. Dodatkowo należy rozróżnić pojęcia

⁷ Por. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1 czerwca 2012 r., II OSK 684/12: „Władztwo planistyczne gminy generalnie nie uzasadnia wprowadzania zakazu wyposażania terenów przeznaczonych w planie na rozwój budownictwa mieszkaniowego w elementarne wyposażenie, a w szczególności w szczelne, bezodpływowe zbiorniki.”

„kierunku zagospodarowania”, który ustalany jest w studium, od „funkcji zabudowy”, która szacowana jest w bilansie terenów. Kierunek jest zatem pojęciem ogólniejszym, funkcja zabudowy jest szczegółowym przeznaczeniem danego obiektu budowlanego. W tym kontekście szacowaniu będą podlegać funkcje: mieszkaniowa, usługowa i produkcyjno-usługowa.

Dodatkowo, w przypadku funkcji usługowej należy zwrócić uwagę na istotną jej cechę, wyróżniającą ją od innych: funkcja usługowa może współistnieć z zabudową o innych funkcjach. W tym kontekście szczególnie z dwiema: mieszkalnictwem oraz produkcją (przemysłem). Funkcja usługowa nie tylko je uzupełnia, ale i wzbogaca. Zjawisko to jest charakterystyczne dla całego kraju. Usługi współistniejące z zabudową mieszkaniową to usługi nie zakłócające, jej, o podobnej skali intensywności, jak również usługi zlokalizowane w budynkach o funkcji usługowej ogólnomiejskiej, jak szkoły, domy kultury, budynki poczty, Policji, służby zdrowia, świetlice itp., które choć związane są ściśle z mieszkalnictwem i rozwojem funkcji osadniczych, to jednak gabarytami i intensywnością generują większą powierzchnię użytkową. Usługi współistniejące z produkcją lokowane są zazwyczaj w budynkach o większych gabarytach i intensywności (np. magazyny) lokujące często przedsięwzięcia znacząco oddziałujące na środowisko, wykluczające w zasadzie funkcję mieszkaniową. Niekiedy trudno jest wyznaczyć ścisłą granicę między funkcją produkcyjną i związaną z nią funkcją usługową. Tak istotna różnica między oboma typami funkcji usługowej powinna mieć również swoje odzwierciedlenie w sporządzonym bilansie, w związku z tym szacowanie zapotrzebowania na zabudowę, jak również kolejne elementy bilansu będą traktować funkcję usługową jako dwie oddzielne funkcje: związaną z mieszkalnictwem oraz związaną z produkcją.

Przed przystąpieniem do szacowania zapotrzebowania na nową zabudowę trzeba również zwrócić uwagę, że zapotrzebowanie na każdą z funkcji zabudowy wynika z innych czynników. Zostaną one omówione podczas szacowania poszczególnych funkcji, niemniej jednak najbardziej odpowiednią w każdym przypadku wydaje się analiza dotychczasowych trendów i prognozowanie na ich podstawie.

Poniższa prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę zostanie wykonana metodą zalecaną przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju w ramach projektu „Niskoemisyjność i prognozowanie zapotrzebowania na tereny w planowaniu przestrzennym”.

Wyjątkiem będzie szacowanie na zapotrzebowanie na funkcje produkcyjne – elektroenergetyczne, związane z blokiem C Elektrowni Ostrołęka, oraz tereny lasu miejskiego. Budowa nowego bloku energetycznego jest inwestycją strategiczną rangi krajowej i jest realizowana niezależnie od polityki przestrzennej miasta Ostrołęki. Natomiast las miejski (przewidziany do urządzenia), będzie nową funkcją w mieście i nie ma możliwości określenia dotychczasowego trendu w tym zakresie. Co prawda w mieście funkcjonuje już park miejski, ale nie jest on zabudowany obiektami posiadającymi powierzchnię użytkową zabudowy oraz posiada niewystarczającą funkcjonalność. Las miejski będzie odpowiedzią na zapotrzebowanie na miejsce, w którym nastąpi połączenie natury z aktywnością i czynnym wypoczynkiem na świeżym powietrzu oraz funkcjami kultury.

Zabudowa mieszkaniowa

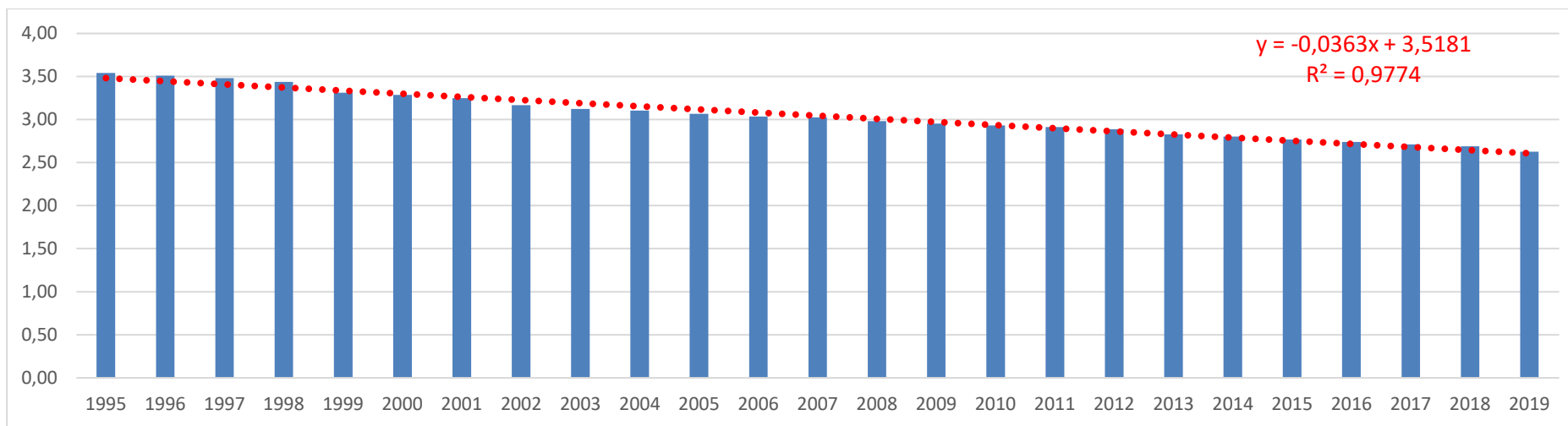
Zabudowa mieszkaniowa jest tym rodzajem zabudowy, na który zapotrzebowanie – mniejsze lub większe – istnieje zawsze. Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową zależne jest przede wszystkim od liczby ludności w gminie. Zgodnie z wykonaną prognozą demograficzną liczba ludności miasta spadnie do 49298 osób w trzydziestym roku prognozy. Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące mieszkalnictwa wskazują, jednocześnie mimo generalnego spadku liczby ludności, na stale oddawane do użytkowania nowe mieszkania oraz wzrastającą powierzchnię użytkową jednego mieszkania, średnio o 0,55 m² rocznie.

Podstawowe dane potrzebne do obliczenia zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową przedstawia tabela:

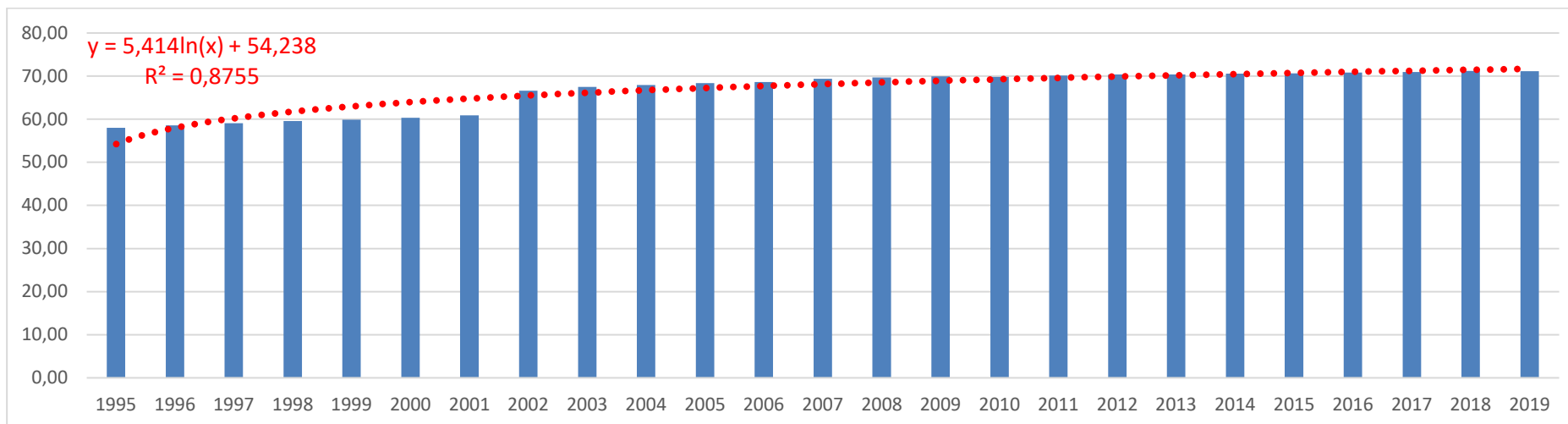
Tabela 24 Dane dotyczące mieszkalnictwa

Cecha / rok	Liczba mieszkań	Powierzchnia użytkowa mieszkań	Liczba ludności	Osób na mieszkanie	Średnia powierzchnia mieszkania
1995	15300	886869	54162	3,54	57,97
1996	15555	910997	54560	3,51	58,57
1997	15798	933428	54981	3,48	59,09
1998	16085	958392	55271	3,44	59,58
1999	16310	976734	54008	3,31	59,89
2000	16534	997514	54315	3,29	60,33
2001	16679	1014908	54156	3,25	60,85
2002	17121	1140380	54207	3,17	66,61
2003	17362	1171399	54194	3,12	67,47
2004	17436	1184667	54129	3,10	67,94
2005	17568	1200379	53831	3,06	68,33
2006	17662	1211552	53605	3,04	68,60
2007	17887	1240418	54109	3,03	69,35
2008	18115	1262088	53982	2,98	69,67
2009	18243	1275105	53837	2,95	69,90
2010	18298	1277483	53619	2,93	69,82
2011	18352	1286542	53443	2,91	70,10
2012	18470	1299406	53287	2,89	70,35
2013	18716	1316975	52917	2,83	70,37
2014	18772	1324846	52611	2,80	70,58
2015	19003	1341665	52571	2,77	70,60
2016	19107	1353004	52337	2,74	70,81
2017	19267	1366669	52215	2,71	70,93
2018	19435	1383036	52262	2,69	71,16
2019	19814	1409539	52055	2,63	71,14

Zgodnie z powyższymi danymi liczba mieszkań systematycznie rośnie, co zostało już potwierdzone analizami we wcześniejszych rozdziałach. Wraz z ilością mieszkań maleje natomiast średnia liczba ludności przypadająca na mieszkanie. Jest to zjawisko powszechne w całym kraju i związane z opuszczaniem domów rodzinnych przez osoby młode, w związku z czym rodzice pozostają często sami w dużych domach, co powoduje swoiste rozgęszczenie ludności. Zjawisko to jest bardzo dobrze widoczne w Ostrołęce. Wraz ze spadkiem liczby osób na mieszkanie rośnie jednocześnie średnia powierzchnia mieszkania, co jest również oznaką bogacenia się społeczeństwa, z drugiej strony może być problemem w utrzymaniu tych mieszkań w momencie dalszego rozgęszczania się ludności.

Wykres 32 Zmiana liczby osób na mieszkanie w latach 1995-2019

Wykres 33 Zmiana średniej wielkości mieszkania w latach 1995-2019

Powyższe wykresy obrazują graficzną interpretację trendów zmian w zagęszczeniu mieszkań oraz ich średniej wielkości. Pozyskane dane statystyczne tworzą wiarygodne, bo opisujące z dokładnością 98% i 87%, trendy zmian w wymienionych cechach. Wskazują także równania obydwu zależności, na podstawie których można je prognozować. I tak, dla zagęszczenia ludności równanie ma postać:

$$y = -0,0363x + 3,5181,$$

natomiast dla wielkości mieszkania:

$$y = 5,414 \ln(x) + 54,238.$$

Prognozę w wartościach bezwzględnych przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 25 Prognoza liczby osób przypadających na mieszkanie

Kolejny rok prognozy	Rok	Osób na mieszkanie
	1995	3,54
	1996	3,51
	1997	3,48
	1998	3,44
	1999	3,31
	2000	3,29
	2001	3,25
	2002	3,17
	2003	3,12
	2004	3,10
	2005	3,06
	2006	3,04
	2007	3,03
	2008	2,98
	2009	2,95
	2010	2,93
	2011	2,91
	2012	2,89
	2013	2,83
	2014	2,80
	2015	2,77
	2016	2,74
	2017	2,71
	2018	2,69
	2019	2,63
	2020	2,57
	2021	2,54
1	2022	2,50
2	2023	2,47
3	2024	2,43
4	2025	2,39
5	2026	2,36
6	2027	2,32

Kolejny rok prognozy	Rok	Osób na mieszkanie
7	2028	2,28
8	2029	2,25
9	2030	2,21
10	2031	2,18
11	2032	2,14
12	2033	2,10
13	2034	2,07
14	2035	2,03
15	2036	1,99
16	2037	1,96
17	2038	1,92
18	2039	1,88
19	2040	1,85
20	2041	1,81
21	2042	1,78
22	2043	1,74
23	2044	1,70
24	2045	1,67
25	2046	1,63
26	2047	1,59
27	2048	1,56
28	2049	1,52
29	2050	1,49
30	2051	1,45

Tabela 26 Prognoza średniej wielkości mieszkania

Kolejny rok prognozy	Rok	Średnia powierzchnia mieszkania
	1995	57,97
	1996	58,57
	1997	59,09
	1998	59,58
	1999	59,89
	2000	60,33
	2001	60,85
	2002	66,61
	2003	67,47
	2004	67,94
	2005	68,33
	2006	68,60
	2007	69,35
	2008	69,67
	2009	69,90
	2010	69,82

Kolejny rok prognozy	Rok	Średnia powierzchnia mieszkania
	2011	70,10
	2012	70,35
	2013	70,37
	2014	70,58
	2015	70,60
	2016	70,81
	2017	70,93
	2018	71,16
	2019	71,14
	2020	71,88
	2021	72,08
1	2022	72,28
2	2023	72,47
3	2024	72,65
4	2025	72,83
5	2026	73,00
6	2027	73,17
7	2028	73,33
8	2029	73,49
9	2030	73,64
10	2031	73,79
11	2032	73,93
12	2033	74,07
13	2034	74,21
14	2035	74,34
15	2036	74,47
16	2037	74,60
17	2038	74,73
18	2039	74,85
19	2040	74,97
20	2041	75,08
21	2042	75,20
22	2043	75,31
23	2044	75,42
24	2045	75,52
25	2046	75,63
26	2047	75,73
27	2048	75,83
28	2049	75,93
29	2050	76,03
30	2051	76,13

Jak wynika z powyższych prognoz, w trzydziestym roku prognozy średnia wielkość mieszkania wyniesie 76,13 m², natomiast jedno mieszkanie zamieszkiwać będzie średnio 1,45 osoby. Według wykonanej prognozy demograficznej liczba ludności Ostrołęki wynosić będzie 49298 osób. Szacowana powierzchnia użytkowa zajmowanej funkcji mieszkaniowej w trzydziestym roku prognozy wyniesie zatem:

$$P_{M2051} = \frac{49298 \text{ osób}}{1,45 \text{ osoby/mieszkanie}} \times 76,13 \text{ m}^2 = 2\,588\,314,99 \text{ m}^2$$

Przedmiotowa wartość prezentuje docelową ilość powierzchni funkcji mieszkaniowej w trzydziestym roku prognozy, a więc w 2051 r. Trzeba zwrócić uwagę, że wielkość ta zawiera w sobie również powierzchnię mieszkań już istniejących, należy zatem od uzyskanego wyniku odjąć istniejącą w chwili dokonywania niniejszej prognozy powierzchnię mieszkalną:

$$P_{M2021} = \frac{50476 \text{ osób}}{2,54 \text{ osoby/mieszkanie}} \times 72,08 \text{ m}^2 = 1\,432\,405,54 \text{ m}^2$$

Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy mieszkaniowej wyrazi się zatem wzorem:

$$Z_{M2051} = P_{M2051} - P_{M2021}$$

gdzie:

Z_{M2051} – zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej w 2051 r.

P_{M2051} – powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w 2051 r.

P_{M2021} – powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w 2021 r.

$$Z_{M2051} = 2\,588\,314,99 \text{ m}^2 - 1\,432\,405,54 \text{ m}^2 = 1\,155\,909,45 \text{ m}^2$$

Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej wyniesie zatem 1 155 909,45 m².

Usługi związane z funkcją mieszkaniową

Funkcja usługowa powiązana jest często – z uwagi na swoją specyfikę - z funkcją mieszkaniową. Usługi dopełniają i wzbogacają tę funkcję, zapobiegając jednocześnie monofunkcyjności⁸ terenu.

W mieście Ostrołęka znajdują się 1202 budynki o funkcji usługowej, których łączna powierzchnia zabudowy wynosi 510 834 m². Zgodnie z danymi GUS, w mieście zarejestrowanych jest 11 241 podmiotów świadczących różnego rodzaju usługi. Jak wskazano w analizie ekonomicznej, średnio rocznie w mieście rejestrowane są 24 nowe podmioty.

Z danych pozyskanych metodą analizy powierzchni użytkowych i powierzchni zabudowy istniejących budynków przemysłowych wynika, że powierzchnia użytkowa budynku usługowego stanowi średnio 120% jego powierzchni zabudowy, wynika z tego więc, że powierzchnia użytkowa budynków produkcyjnych w gminie wynosi:

$$120\% \times 510\,834 \text{ m}^2 = 613\,000,8 \text{ m}^2$$

zaś w przeliczeniu na jeden podmiot wynosi średnio:

$$613\,000,8 \text{ m}^2 \div 11241 = 54,53 \text{ m}^2$$

Roczny przyrost podmiotów usługowych – jak podano wyżej – wynosić ma 24 podmioty rocznie, zatem przy założeniu utrzymania tego tempa wzrostu zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy usługowej wyniesie:

$$Z_{U2051} = 54,53 \text{ m}^2 \times 24 \times 30 = 39\,261,6 \text{ m}^2$$

⁸Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, projekt pn. „Niskoemisyjność i prognozowanie zapotrzebowania na tereny w planowaniu przestrzennym”.

gdzie:

Z_{U2051} – zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy usługowej w 2051 r.

Szacuje się zatem, że przyszłe zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową usług w perspektywie trzydziestu lat wyniesie 39 261,6 m².

Funkcja produkcyjna i związana z nią funkcja usługowa

Przemysł i usługi są tymi rodzajami zabudowy, które nie wynikają wprost z prognoz demograficznych czy ilości wybudowanej masy budynkowej mieszkań (można powiedzieć, że to one raczej są czynnikiem powodującym wzrost liczby mieszkańców, a tym samym mieszkań). Lokalizacja zabudowy przemysłowo - usługowej następuje przede wszystkim w wyniku korelacji korzystnych uwarunkowań środowiskowych terenu, jego dobrej dostępności oraz wyników analizy ekonomicznej. Mówiąc wprost: budowa budynku przemysłowego lub usługowego musi być opłacalna.

W przypadku zabudowy przemysłowej, według danych GUS w mieście funkcjonuje 1189 podmiotów w dziale przemysł i budownictwo, natomiast rocznie ich liczba zwiększa się średnio o 7 podmiotów od 2010 r., przy czym w ostatnich dwóch latach dynamika ta wzrosła do 39-50 podmiotów rocznie. Jest to związane z lepszą koniunkturą gospodarczą. W związku z tym zakłada się utrzymanie i lekki wzrost tej koniunktury do średnio 15 nowych podmiotów gospodarczych rocznie. Zgodnie z danymi ewidencji gruntów i budynków, która zawiera również informacje z Klasyfikacji Środków Trwałych, w mieście występuje łącznie 249 budynków produkcyjnych (kod 101), których powierzchnia zabudowy wynosi łącznie 229 395 m². Z danych pozyskanych metodą analizy powierzchni użytkowych i powierzchni zabudowy istniejących budynków przemysłowych wynika, że powierzchnia użytkowa budynku przemysłowego stanowi średnio 130% jego powierzchni zabudowy, wynika z tego więc, że powierzchnia użytkowa budynków produkcyjnych w mieście wynosi:

$$130\% \times 229\,395\,m^2 = 298\,213,5\,m^2$$

zaś w przeliczeniu na jeden podmiot wynosi średnio:

$$298\,213,5\,m^2 \div 1189 = 250,81\,m^2$$

Roczny przyrost podmiotów w branży przemysłu i budownictwa – jak założono wyżej – wynosić ma 15 podmiotów rocznie, zatem przy założeniu utrzymania tego tempa wzrostu zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy przemysłowo - usługowej wyniesie:

$$Z_{PU2051} = 250,81\,m^2 \times 15 \times 30 = 112\,864,5\,m^2$$

gdzie:

Z_{PU2051} – zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy przemysłowo-usługowej w 2051 r.

Szacuje się zatem, że przyszłe zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową produkcji i usług w perspektywie trzydziestu lat wyniesie 112 864,5 m².

Funkcja produkcyjna – elektroenergetyczna

Odrębną kategorią zabudowy jest produkcja związana z wytwarzaniem energii w ramach Elektrowni Ostrołęka. W skład elektrowni wchodzi istniejące: Elektrociepłownia Ostrołęka A, Elektrownia Ostrołęka B oraz będący w realizacji blok C elektrowni.

Elektrownia Ostrołęka jest obiektem strategicznym o randze krajowej związanym z bezpieczeństwem energetycznym północno-wschodniej Polski, zatem ewentualne zapotrzebowanie na teren pod elektrownię nie jest bezpośrednio związany z potrzebami samego miasta (z wyjątkiem elektrociepłowni działającej jedynie lokalnie). Zapotrzebowanie na nową zabudowę jest więc związane z celami strategicznymi określanymi na szczeblu krajowym. Skala zabudowy będzie zależna od decyzji strategicznych (zapadających poza Urzędem Miasta Ostrołęka) odnoszących się do wielkości produkcji energii elektrycznej oraz wykorzystanej technologii. Nadmienić należy, że będący w realizacji blok C był planowany i realizowany pierwotnie jako oparty na węglu.

Natomiast w 2020 r. decyzją podjętą na szczeblu krajowym (bez udziału Miasta) zmieniono sposób zasilania na paliwa oparte na gazie. Spowodowało to zupełną zmianę technologii a co za tym idzie -zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy.

Zapotrzebowanie na teren pod blok C elektrowni został określony przez CCGT Ostrołęka sp z o.o. w piśmie z dnia 12.11.2021 r. znak: CCGT/SPV/AŻ/129/2021 na 120 ha. Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy zostało określone natomiast na poziomie do 20 000 m².

Zgodnie z decyzją Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie ustalenia terenu zamkniętego ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, szereg działek (o łącznej powierzchni 54ha), na których ma być realizowany blok C elektrowni zostało uznanych za teren zamknięty ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Wyznaczony teren zamknięty obejmuje obszar lokalizacji kluczowych instalacji bloku C. Przy tym zgodnie ze zgłoszonym CCGT Ostrołęka sp z o.o. faktycznym zapotrzebowaniem na teren pod realizację inwestycji, jest większy i wymaga wskazania w studium dodatkowych terenów na ten cel, o powierzchni 66ha (120ha wskazanego zapotrzebowania – 54ha stanowiące teren zamknięty).

Funkcja lasu miejskiego

Wraz z rozwojem miasta, wzrasta zapotrzebowanie mieszkańców na obiekty i tereny rekreacyjne. Natomiast wraz ze zmianami świadomości społecznej i ekologicznej zwiększa się zapotrzebowanie na wysokiej jakości otwarte tereny zielone, pełniące funkcje ekologiczne (tj. filtracja powietrza, zwiększenie retencji wody, zwiększenie bioróżnorodności, ochrona flory i fauny), rekreacyjne, kulturalne oraz edukacyjne. W odpowiedzi na zgłaszane zapotrzebowanie przez mieszkańców na tego rodzaju tereny, zorganizowany został konkurs architektoniczny na urządzenie lasu miejskiego przy ul. Warszawskiej uzupełnionego obiektami rekreacyjnymi, kulturalnymi, sportowymi oraz usługami towarzyszącymi. W ramach prac konkursowych został określony teren potrzebny do realizacji lasu miejskiego o powierzchni 40 ha, jednocześnie określono zapotrzebowanie na realizację amfiteatru, punktów obserwacyjnych, strefy rekreacyjnej, strefy gastronomicznej, tężni i innych obiektów rekreacyjnych o łącznej maksymalnej powierzchni użytkowej zabudowy 3000 m².

10.7. PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ ORAZ CAŁKOWITEJ W SKALI GMINY CHŁONNOŚCI TERENÓW, W PODZIALE NA FUNKCJE ZABUDOWY

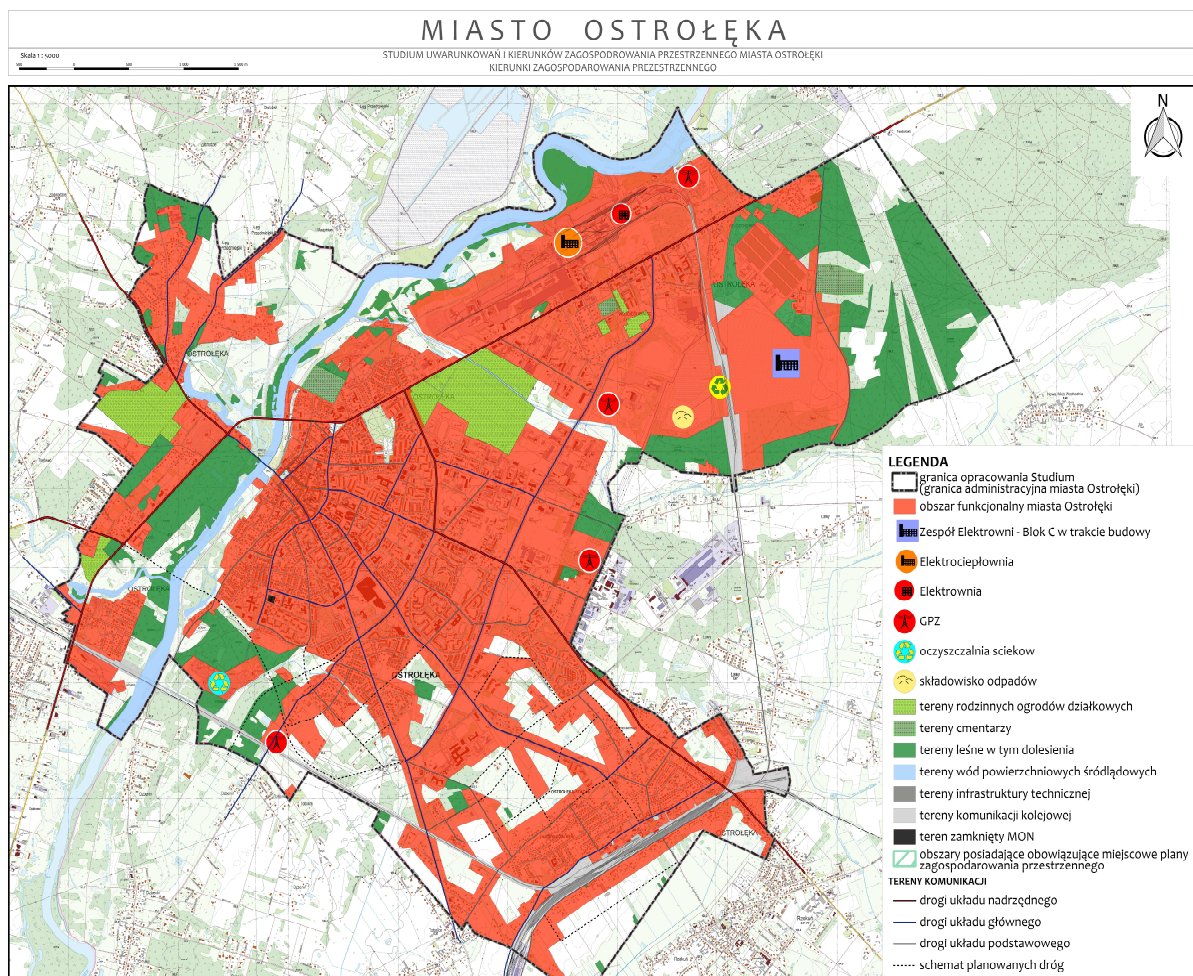
Na podstawie przeprowadzonych analiz i prognoz otrzymano wszystkie informacje niezbędne w procesie bilansowania terenów pod nową zabudowę w mieście Ostrołęka. Nie może jednak ująć uwadze fakt, że jest pewna grupa danych, których nie sposób pozyskać metodami prognostycznymi, w tym w szczególności udział powierzchni zabudowy do powierzchni działki oraz przelicznik powierzchni zabudowy na powierzchnię użytkową. Ich ustalenie wynika raczej z doświadczeń projektowania przestrzeni w odniesieniu do specyfiki różnych funkcji zabudowy. Są to jednocześnie wielkości, zwane dalej współczynnikami, które stanowiąc będą zarazem założenia dla przeprowadzonego bilansu terenów (z zastrzeżeniem, że wartości powierzchni działek niezabudowanych - luk w zabudowie uzyskane zostały metodami graficznymi za pomocą narzędzi GIS). Tabela poniżej przedstawia przyjęte uśrednione współczynniki:

Tabela 27 Przyjęte parametry przeliczeniowe dla zabudowy

Funkcja zabudowy	Mieszkaniowa	Usługowa związana z mieszkaniową	Produkcyjno-usługowa
Średni wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni działki	0,30	0,50	0,50
Średni współczynnik przeliczeniowy powierzchni zabudowy na powierzchnię użytkową	1,10	1,20	1,30

Ustawodawca w procesie bilansowania terenów, oprócz szacowania zapotrzebowania na nową zabudowę, ustalił konieczność analizy możliwości lokalizowania nowej zabudowy w tzw. obszarach o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Obecny w judykaturze pogląd⁹ głosi, że przez obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej rozumieć należy obszary zurbanizowane, w których struktura przestrzenna, ciągi komunikacyjne i wyposażenie w sieci infrastruktury technicznej oraz infrastruktura społeczna zostały zrealizowane w takim zakresie, że zlokalizowanie na tych obszarach nowej zabudowy nie wymaga istotnych nowych inwestycji infrastrukturalnych (np. budowy nowych dróg czy szkół, zwielokrotnienia przepustowości istniejących sieci uzbrojenia). Zgodnie z powyższym, na terenie miasta Ostrołęki wyznaczono obszary, które spełniają wymienione warunki. Należy przy tym zaznaczyć, że część dróg w obszarach funkcjonalnych stanowią drogi gruntowe, przy czym są to ciągi komunikacyjne szerokie (umożliwiające wymijanie się aut), wyrównane, utrwalone, przebiegają zgodnie z docelowym przebiegiem oraz są wystarczające do prawidłowej obsługi komunikacyjnej obecnych oraz przyszłych mieszkańców oraz służb publicznych.

Do terenu o wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej należy także zaliczyć obszar, na którym w trakcie realizacji jest blok C Elektrowni Ostrołęka. Obszar inwestycji jest obsługiwany z kilku dróg oraz jest uzbrojony w sieć elektroenergetyczną, wodociągową i kanalizacji sanitarnej. Ponadto inwestycja nie jest finansowana z budżetu Miasta, zatem jednostka nie będzie obciążona dodatkowymi kosztami w przypadku konieczności realizacji nowych dróg lub rozbudowy sieci infrastruktury technicznej.

⁹ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z 6 marca 2019 r. sygn. akt IV SA/Po 1156/18.

Rysunek 6. Granice obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

W kolejnym rozdziale przedstawione zostało rozliczenie powierzchni wraz z bilansem terenów. Przed przejściem do analizy obliczeń należy jednak wyjaśnić podstawowe założenia i metodykę prac.

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym szacowaniu podlegają obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (dalej: obszary zwarte) a także tereny poza tymi obszarami, objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W ramach czynności analitycznych, w tabeli 27 ustalono najpierw powierzchnię luk w zabudowie w granicach obszarów o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej na obszarach objętych planami miejscowymi (część D). Przyjęto ponadto założenie, że działki już zabudowane traktowane są jako zagospodarowane. Otrzymane wyniki porównano z danymi satelitarnymi obrazującymi zagospodarowanie działek, dokonując jednocześnie niezbędnych pojedynczych korekt uwzględniających sytuacje, w których:

- niektóre działki (zwłaszcza te o większych powierzchniach) są zabudowane relatywnie niewielkimi obiektami budowlanymi, a ich większa powierzchnia jest tak naprawdę niezagospodarowana,
- istnieją niezabudowane działki, których powierzchnia jest na tyle mała, że nie będą mogły stanowić samodzielnych działek budowlanych.

Wylimitowanie wymienionych pojedynczych przypadków zapobiega stworzeniu fałszywego obrazu chłonności terenów, natomiast chłonność ta liczona jest dla działek rzeczywiście pustych i możliwych do zagospodarowania – tzw. luk w zabudowie.

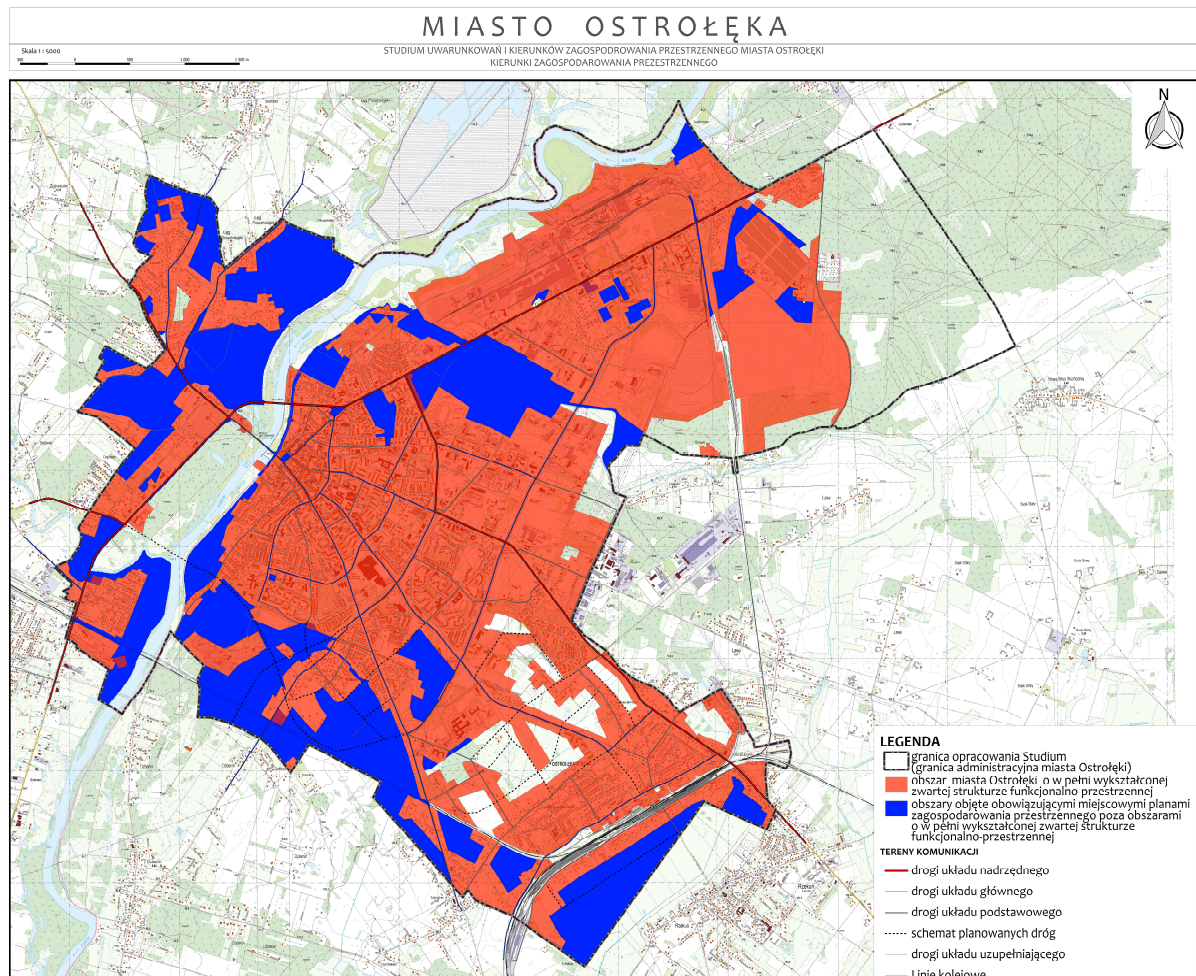
Tereny o zwartej, w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w części objęte są miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w części zaś nie podlegają tego rodzaju regulacjom. W celu wyodrębnienia z terenów luk w zabudowie możliwych do zlokalizowania powierzchni zabudowy poszczególnych funkcji, posłużono się średnimi współczynnikami przyjętymi z analizy parametrów zabudowy i zagospodarowania zawartych w planach miejscowych (część E – G), jak również analizy stanu zagospodarowania gminy (część J – L). Finalnie oszacowano chłonność na o zwartej, w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej (dalej: zwartej) - część H + M = N.

Na obszarach położonych poza obszarami zwartymi, objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, wyodrębniono metodami graficznymi tereny o przeznaczeniu takim, jak funkcje podlegające bilansowaniu, stanowiące niezagospodarowane działki – tzw. luki w zabudowie (część O). Następnie – podobnie, jak w przypadku obszarów zwartych, za pomocą właściwych współczynników określono możliwą do zlokalizowania w ich granicach powierzchnię użytkową (część P – T), określając chłonność obszarów zwartych. Na koniec zsumowano obydwie otrzymane chłonności dla każdej z funkcji (część U) i porównano je z zapotrzebowaniem na powierzchnię użytkową poszczególnych funkcji zabudowy. (część V – W).

Ze względu na specyfikę funkcji produkcyjnych związanych z wytwarzaniem energii w ramach Elektrowni Ostrołęka, porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę oraz całkowitej w skali gminy chłonności terenów dokonano niezależnie od pozostałych funkcji, dla których porównania dokonano w tabeli 27.

Zgodnie z powyższymi założeniami, maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę dla funkcji produkcyjnych energetycznych wynosi 120 ha. Należy przy tym zauważyć, że inwestycja (budowa bloku C elektrowni) jest w trakcie realizacji, teren został przygotowany, zapewniono odpowiedni dostęp komunikacyjny oraz doprowadzono sieci infrastruktury technicznej. W związku z tym, że w trakcie realizacji doszło do zmiany technologii budowy (zasilanie węglem zostało zmienione na zasilanie paliwami gazowymi), część zrealizowanej już inwestycji musiała zostać wyburzona, jednak teren pozostał w formie, w jakiej został przygotowany na potrzeby pierwotnie przewidzianej inwestycji. Warto podkreślić, że obszar, na którym ma powstać blok C elektrowni Ostrołęka, jest terenem o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej. Należy przy tym zauważyć,

że omawiany teren został przyłączony do miasta Ostrołęki w 2018 r. i do tej pory nie został dla niego uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 7. Granice obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Tabela 28 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

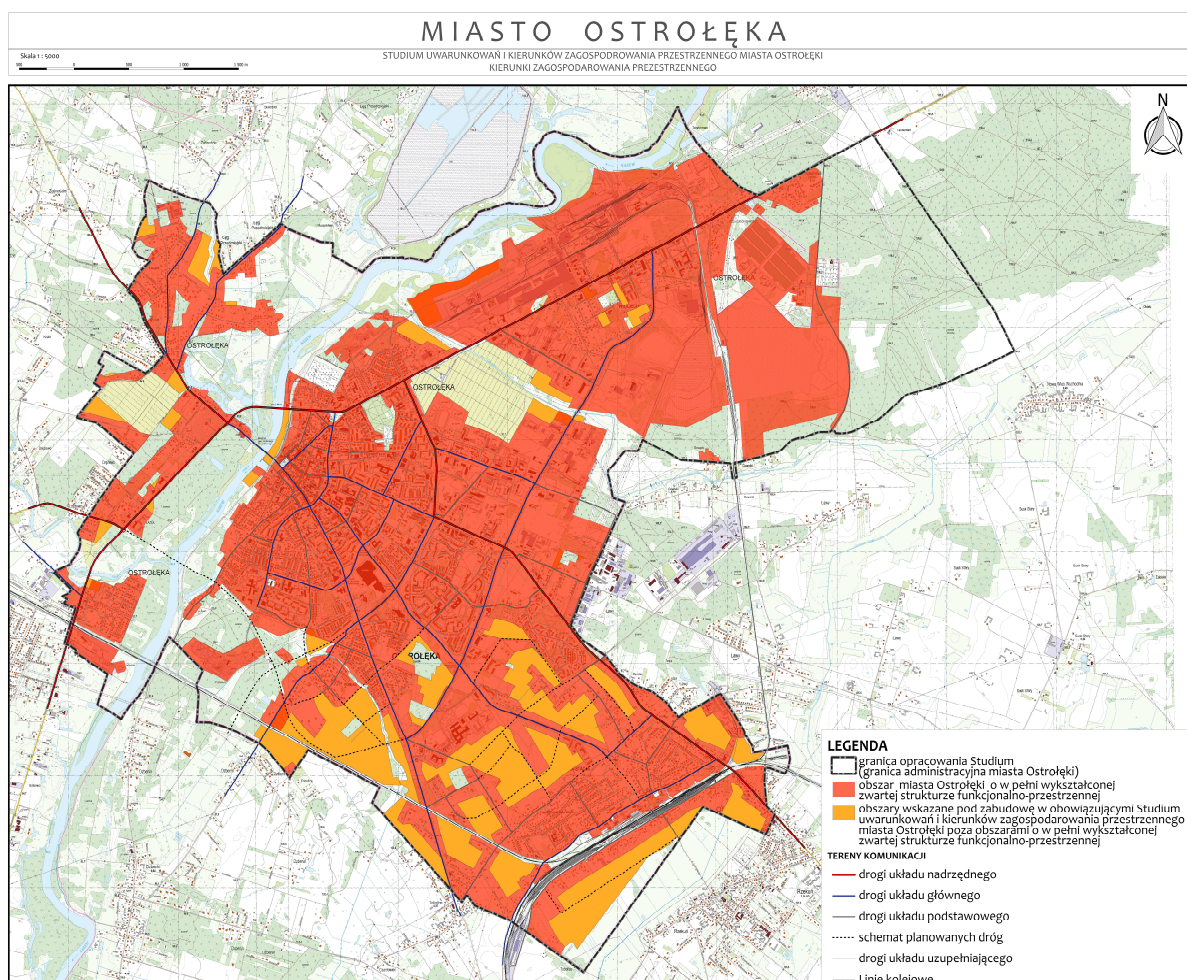
Wiersz	Funkcja zabudowy		Mieszkaniowa	Usługowa związana z mieszkaniową	Produkcyjno-usługowa	Las miejski
A	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową (m.kw.) w trzydziestym roku prognozy	Szacowane	1 155 909,45	39 261,60	112 864,50	3 000
B		Zwiększone o 30%, zgodnie z art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy	1 502 682,29	51 040,08	146 723,85	3 900
C	Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową (ha) w trzydziestym roku prognozy		150,2682	5,1040	14,67	40
OBSZARY O ZWARTEJ, W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, W TYM:						
OBJĘTE MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO						
D	Powierzchnia działek niezabudowanych - luk w zabudowie (ha)		120,4091	29,1048	19,0308	0
E	Średni wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni działki		0,3	0,5	0,5	0
F	Możliwa do zlokalizowania powierzchnia zabudowy w ramach działek niezabudowanych - luk w zabudowie (ha)		36,1227	14,5524	9,5154	0
G	Średni współczynnik przeliczeniowy powierzchni zabudowy na powierzchnię użytkową		1,1	1,2	1,3	0
H	Możliwa do zlokalizowania powierzchnia użytkowa (ha) [F*G]		39,7350	17,4629	12,3700	0
NIEOBJĘTE MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO						
I	powierzchnia działek niezabudowanych - luk w zabudowie (ha)		158,1119	4,0560	1,3520	0

J	Średni wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni działki	0,3	0,5	0,5	0
K	Możliwa do zlokalizowania powierzchnia zabudowy w lukach w zabudowie (ha) [I * J]	47,4336	2,0280	0,6760	0
L	Średni współczynnik przeliczeniowy powierzchni zabudowy na powierzchnię użytkową	1,1	1,2	1,3	0
M	Możliwa do zlokalizowania powierzchnia użytkowa (ha) [K * L]	52,1769	2,4336	0,8788	0
N	Całkowita możliwa do zlokalizowania powierzchnia użytkowa na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (ha) - CHŁONNOŚĆ [H + M]	91,9120	19,8964	13,2488	0
TERENY POZA OBSZARAMI O ZWARTEJ, W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, OBJĘTE MIEJSCOWYMI PLANAMI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO					
O	Powierzchnia działek niezabudowanych - luk w zabudowie (ha)	177,3452	100,6071	43,6877	0
P	Średni wskaźnik powierzchni zabudowy do powierzchni działki	0,3	0,5	0,5	0
R	Możliwa do zlokalizowania powierzchnia zabudowy w ramach działek niezabudowanych - luk w zabudowie (ha) [O * P]	53,2035	50,3036	21,8439	0
S	Średni współczynnik przeliczeniowy powierzchni zabudowy na powierzchnię użytkową	1,1	1,2	1,3	0

T	Możliwa do zlokalizowania powierzchnia użytkowa - CHŁONNOŚĆ (ha) [R * S]	58,5239	60,3643	28,3970	0
U	SUMA CHŁONNOŚCI [N + T]	150,4359	80,2607	41,6458	0
V	Porównanie chłonności oraz szacowanego zapotrzebowania - BILANS	nadmiar powierzchni [U - C]	0,1676	75,1567	26,9734
W		niedobór powierzchni [C - U]			40

Po dokonaniu bilansu terenów stwierdza się, że zapotrzebowanie na funkcję: mieszkaniową, usługową związaną z mieszkaniową oraz produkcyjno-usługową jest mniejsze niż chłonność dotychczas wyznaczonych terenów. Zapotrzebowanie ponad wskazaną chłonność występuje jedynie w odniesieniu do terenów rekreacyjnych związanych z lasem miejskim. W odniesieniu do bloku C elektrowni Ostrołęka zapotrzebowanie na zabudowę wynika z dokumentów strategicznych i jest niezależne od polityki przestrzennej miasta Ostrołęka, przy tym będzie realizowana na terenach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Niemniej jednak, zgodnie z interpretacją przepisów przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (pismo do wojewodów nr DPP.621.1.2016.RR, NK: 66198/16 z dnia 29 kwietnia 2016 r.), pomimo przeszacowania terenów pod zabudowę w aktualnie obowiązujących miejscowych planach oraz SUiKZP gminy, nie jest konieczne ich zmniejszenie w ramach prac nad nową edycją SUiKZP gminy. Przepisy jedynie nie dopuszczają - w przypadku, gdy zapotrzebowanie na zabudowę może być w pełni zaspokojone na obszarach objętych planami miejscowymi oraz obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - przewidywania nowej zabudowy poza tymi obszarami. Pod pojęciem „nowej zabudowy” rozumieć należy zabudowę, która nie była dotąd projektowana w obowiązującym studium.

Rysunek 8. Granice obszarów wskazane pod zabudowę w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ostrołęki poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Miasto Ostrołęka zajmuje powierzchnię 3 345 ha.

Na terenie miasta zdecydowanie przeważają grunty należące do osób fizycznych (47,71%), w tym prawie 54% stanowią grunty nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Około 15% stanowią grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste. Wśród tej grupy najczęściej (około 10%) zajmują grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości. Około 9,5% wszystkich gruntów w mieście stanowią grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym zaś nieco ponad 9% -grunty spółek prawa handlowego.

Szczegółowe zestawienia zawiera poniższa tabela.

Tabela 29 Struktura własności gruntów miasta Ostrołęka stan na dzień 1 stycznia 2019 r

Grupa lub podgrupa rejestrowa	Wyszczególnienie wchodzące w skład grupy	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
Grunty SP poza użytkowaniem wieczystym	wchodzące w skład zasobu Własności Rolnej SP	41	1,23
	w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP	1	0,03
	w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych	144	4,30
	wchodzące w skład zasobu nieruchomości SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	44	1,32
	grunty SP pokryte wodami powierzchniowymi	3	0,09
	grunty SP przekazane organom wykonującym zadania zarządcze w stosunku do dróg publicznych	30	0,90
	Razem	263	7,86
Grunty SP w użytkowaniu wieczystym	grunty SP w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	14	0,42
	grunty SP w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych	73	2,18
	grunty SP w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych	6	0,18
	grunty SP w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	226	6,76
	Razem	319	9,54
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	3	0,09
	Razem	3	0,09
Grunty gmin i zw. międzygm. z wyłączeniem gruntów przekaz. w użytkowanie wieczyste	grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości z wyłączeniem grup poniżej	335	10,01
	przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	41	1,23
	przekazane w trwały zarząd organom wykonującym zadania zarządców w stosunku do dróg gminnych	130	3,89
	Razem	506	15,13
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	grunty w użytkowaniu wieczystym gminnych osób fizycznych	18	0,54
	grunty w użytkowaniu wieczystym gminnych osób prawnych	2	0,06

Grupa lub podgrupa rejestrowa	Wyszczególnienie wchodzące w skład grupy	Powierzchnia ogólna gruntów [ha]	Udział [%]
	grunty w użytkowaniu wieczystym spółdzielni mieszkaniowych	23	0,69
	grunty w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	123	3,68
	Razem	166	4,96
Grunty będące własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty których właściciele są nieznanymi	grunty będące własnością wojewódzkich osób prawnych oraz których właściciele są nieznanymi	1	0,03
	Razem	1	0,03
Grunty osób fizycznych	wchodzące w skład gospodarstw rolnych	738	22,06
	nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	858	25,65
	Razem	1 596	47,71
Grunty spółdzielni	grunty, które są własnością spółdzielni mieszkaniowych i ich zw. oraz grunty których	40	1,20
	pozostałe grunty	11	0,33
	Razem	51	1,52
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	32	0,96
	Razem	32	0,96
Wspólnoty gruntowe	Wspólnoty gruntowe	1	0,03
	Razem	1	0,03
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekaz. w użytkowanie wieczyste	grunty wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości z wyłączeniem gruntów poniżej	1	0,03
	gr. powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty których właściciele nie są znani	7	0,21
	gr. powiatów przekazane organom które wykonują zadania zarządcze w stosunku do dróg powiatowych	31	0,93
	Razem	39	1,17
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	grunty wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości z wyłączeniem gruntów poniżej	35	1,05
	gr. województw przekazane w trwały zarząd oraz grunty których właściciele nie są znani	5	0,15
	gr. województw przekazane organom które wykonują zadania zarządcze w stosunku do dróg wojewódzkich	19	0,57
	Razem	59	1,76
Grunty będące przedmiotem własności i władania spółek prawa handlowego i innych osób niewymienionych wcześniej	spółek prawa handlowego	303	9,06
	partii politycznych i stowarzyszeń	1	0,03
	pozostałe z tej grupy	5	0,15
	Razem	309	9,24
RAZEM	powierzchnia ewidencyjna	3 345	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów z UM Ostrołęka, styczeń 2019

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

12.1 OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Z wymienionych w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – form ochrony przyrody (poza ochroną gatunkową) na terenie miasta Ostrołęka występują: 2 obszary Natura 2000 oraz 8 pomników przyrody.

12.1.1. Obszary Natura 2000

Na terenie miasta znajdują się 2 obszary Natura 2000 opisane poniżej:

PLB140014 – Doliny Dolnej Narwi zajmuje powierzchnię 26 527,82 ha, z czego prawie 15,7% (524,84 ha) znajduje się na obszarze miasta Ostrołęka. Obszar leży na Nizinie Północnomazowieckiej pomiędzy Łomżą a Pułtuskim - długości nurtu rzeki wynosi ok.140 km, a szerokość doliny zmienia się w zakresie 1,5-7 km. Niemal na całym odcinku rzeka silnie meandruje. Brzegi rzeki są generalnie strome, szerokość nurtu wynosi 80-100 m, występują tu wypłylenia i łachy, liczne są starorzecza. W dolinie występują zadrzewienia wierzbowe i olchowe oraz niewielkie połacie borów sosnowych. Obszary leśne są poprzęplatane terenami otwartymi, na których dominują pastwiska.

Na tym obszarze występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jest to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych (szczególnie w okresie lęgowym) takich gatunków ptaków jak: *batalion (PCK)*, *błotniak łąkowy*, *dubelt (PCK)*, *kraska (PCK)*, *krwawodziób*, *kulik wielki (PCK)*, *kulon (PCK)*, *łabędź krzykliwy*, *rybitwa białoczelna (PCK)*, *rybitwa czarna*, *rybitwa rzeczna*, *rycyk*, *sieweczka rzeczna*, *sowa błotna (PCK)*, *zimirdek*.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 30 kwietnia 2014 r. ustanowiono „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Narwi” (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 4462) zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 10 lutego 2015 r. (Dz. Urz. Województwa Mazowieckiego z 2015 r. poz. 1303) oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 25 maja 2016 r. (Dz. Urz. Województwa Mazowieckiego z 2016 r. poz. 4966).

PLB140005 – Doliny Omulwi i Płodownicy zajmuje powierzchnię 34 386,66 ha, z czego 0,69% (23 ha) znajduje się na obszarze miasta Ostrołęka. Obszar ten położony jest na terenie dwóch makroregionów fizycznogeograficznych: Nizin Północnomazowieckich oraz Pojezierza Mazurskiego. Większość terenu obszaru Doliny Omulwi i Płodownicy znajduje się w granicach mezoregionu Równina Kurpiowska (część południowa i środkowa). Równina ta zbudowana jest głównie z piasków, które na działach międzydolinnych tworzą wydmy, dochodzące do 20 m wysokości względnej, natomiast wzdłuż biegu obu rzek ciągną się podmokłe terasy zalewowe zajęte przez łąki. Niewielka, północna część obszaru znajduje się w granicach mezoregionu Równina Mazurska, która zbudowana jest z rozległych sandrów nakrywających zasięg fazy leszczyńskiej. Pod względem podziału geobotanicznego omawiany teren znajduje się w granicach okręgu Puszczy Kurpiowskiej.

W ostoi Doliny Omulwi i Płodownicy stwierdzono 26 lęgowych gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto wykazano występowanie wielu gatunków ptaków migrujących nie wymienionych w Załączniku I. Jako przedmioty ochrony uznanych zostało 19 gatunków. Spośród nich 12 to gatunki z I załącznika DP. Na terenie obszaru występuje kilka gatunków silnie zagrożonych wyginięciem (*kraska*, *wodniczka* i *cietrzew*). Obszar ma kluczowe znaczenie dla ochrony *kulika wielkiego*, będąc jedną z największych krajowych ostoi gatunku. Przedmiotami ochrony są gatunki zajmujące różnorodne siedliska. Na terenach łąk i turzycowisk są to: *kropiatka*, *kulik wielki*, *rycyk*, *krwawodziób*, *dubelt*, *kszyk*, *błotniak łąkowy*, *wodniczka* i *cietrzew*. W urozmaiconym krajobrazie kulturowym powszechnie występują: *bocian biały*, *lerka*, *świergotek polny*, *dudek* oraz ginąca *kraska*.

Z kolei ze stawami rybnymi związane są: *wąsatka* i *pliszka cytrynowa*. Na terenach leśnych (ubogie bory sosnowe na piaszczystych glebach) powszechnie występuje *lelek*.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 marca 2014 r. ustanowiono „Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Omulwi i Płodownicy PLB140005” (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2014 r. poz. 3721) wraz z późniejszymi zmianami.

12.1.2. Pomniki przyrody

Na terenie miasta Ostrołęka występuje 8 pomników przyrody – pojedyncze drzewa. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 30 Pomniki przyrody na terenie miasta Ostrołęka

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (opis)	Data ustanowienia	Podstawa prawna	Lokalizacja	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wysokość [m]
1	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	2008-03-21	Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z 26.02.2008 w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu ostrołęckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Z 06.03. 2008 Nr 29 poz.1073)	ul. Księcia Mieszka I 2	306	18
2	„Wodnik” Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	2015-08-06	Uchwała Nr 75/XI/2015 z dnia 25 czerwca 2015r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 2015 r. poz. 6424=	Rośnie nad lewym brzegiem rzeki Narwi na działce nr ewid. 30035/19, obręb 0003-3.	340	23
3	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	2008-03-21	Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Mazowieckiego z 26.02.2008 w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu ostrołęckiego (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego Z 06.03. 2008 Nr 29 poz.1073)	ul. Księcia Mieszka I	336	18
4	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1974-07-24	jw.	ul. Poprzeczna 5	230	18
5	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1974-07-24	jw.	ul. Bogusławskiego i 11 Listopada	207	18
6	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	2008-03-21	jw.	ul. Staszica 1	200	20

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (opis)	Data ustanowienia	Podstawa prawna	Lokalizacja	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wysokość [m]
7	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	2008-03-21	jw.	u. 11 Listopada 28	305	18
8	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	2008-03-21	jw.	ul. Baśniowa 16	160	25

Źródło: Dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://crfop.gdos.gov.pl>

W sąsiedztwie pomników przyrody obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z aktów ustanawiających, które również są uwzględnione w obowiązującej ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (art. 45), natomiast nie obowiązują zakazy wynikające z aktu ustanawiającego pomnik przyrody, które nie są uwzględnione w ww. przepisie ustawy, jak również nie mają zastosowania zakazy wymienione w art. 45 ustawy, które nie figurują w akcie prawa miejscowego. Wskazano jest, aby Miasto dążyło do uregulowania stanu prawnego pomników przyrody w celu dostosowania do obowiązujących przepisów.

12.1.3. Obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Na terenie miasta Ostrołęka nie występują obiekty i tereny proponowane do objęcia ochroną prawną.

12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na terenie miasta Ostrołęka występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te zostały opisane w rozdziale 5.2 niniejszego studium.

12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

12.3.1. Obiekty i obszary prawnej ochrony konserwatorskiej

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich:

- uzgadnianie zamierzeń i działań inwestycyjnych, w trybie przepisów odrębnych, z organem ds. ochrony zabytków;
- uzyskanie pozwolenia organu ds. ochrony zabytków dla wszelkich działań inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków.

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków nieruchomych zamieszczono poniżej.

Tabela 31. Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze miasta Ostrołęka

L.p.	Obiekt	Adres	Numer rejestru	Chronologia
1	Zespół urbanistyczny Starego Miasta	Ostrołęka, w granicach: rzeka Narew – ul. Bogusławskiego – ul. Kopernika, zespół kościelny – ul. Batorego – ul. Pstrowskiego	A-440z 9.02.1977	XVI – XIX w.
2	Zespół sakralny z XVIII w.:	Ostrołęka, ul. Gomulickiego 1a	A-384z.	XVIII w.

	kościół pw. św. Antoniego i Klasztor O. O. Bernardynów, wraz z ogrodem w granicach istniejącego ogrodzenia i otoczeniem w promieniu 50 m		08.12.1958 r	
3	Kościół pw. Nawiedzenia NMP z XIV/XVII w. wraz z wyposażeniem wewnątrz i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	Ostrołęka, ul. Szwedzka 2	A-388 z 20.01.1959 r.	XIV/XVII w.
4	Murowana dzwonnica znajdująca się przy kościele farnym pw. Nawiedzenia NMP	Ostrołęka, pl. Papieża Jana Pawła II	A-1186, z 16.05.2013 r.	2 poł. XVIII w.
5	Dom staromiejski, murowany	Ostrołęka, pl. gen. J. Bema 8	A-434 z 04.04.1974 r.	XIX w.
6	Budynek drewniany, dwukondygnacyjny z mansardą, wykuszem	Ostrołęka, ul. Głowackiego 42	A-438 z 09.02.1977 r.	przełom XIX/XX.
7	Budynek murowany (kamienica) WSS „Społem”	Ostrołęka, pl. gen. J. Bema 9	A-453 z 28.08.1979 r.	przełom XIX i XX w.
8	Kaplica cmentarna(murowana)	Ostrołęka, ul. Kujawska	A-479 z 11.12.1981 r.	poł. XIX
9	Dawny szpital powiatowy św. Józefa	Ostrołęka, ul. Szpitalna 2	A-529 z 24.01.1986 r	z 1850 r. przebudowany w 1909 r
10	Klasykistyczny budynek dawnego Starostwa	Ostrołęka, pl. gen. J. Bema 3	A-581 z 17.11.1986 r.	z 1824 r.
11	Ratusz klasycystyczny	Ostrołęka, przy pl. gen. J. Bema 1	A-582 z 17.11.1986 r	wzniesiony w latach 1825-1828
12	Cerkiew prawosławna ob. kościół parafialny pw. św. Wojciecha	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 44	A-583 z 17.11.1986 r	z 1890 r
13	Plebania kościoła parafialnego pw. św. Wojciecha	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 44	A-583 z 17.11.1986 r.	z 1890 r.
14	Budynek przedszkola	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 32	A-585 z 18.12.1987 r.	z 1890 r.
15	Budynek pokoszarowy, murowany	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 23	A-586 z 18.12.1987 r.	powstały w latach 1886-1900
16	Budynek murowany z cegły	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 42	A-587 z 18.12.1987 r.	powstały w 1886 r
17	Budynek pokoszarowy, murowany z cegły	Ostrołęka, ul. Legionowa 15	A-588 z 18.12.1987 r	powstały w 1886 r
18	Budynek pokoszarowy, murowany	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 5	A-589, z 18.12.1987 r.	powstały w latach 1886-1900

19	Budynek pokoszarowy, murowany z cegły	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 6	A-590, z 18.12.1987 r.	powstały w 1886 r.
20	Fortyfikacje ziemne „Forty Bema wraz z drogą rokadową fortu – do starego przyczółka mostowego. Pomnik-Mauzoleum, znajdujący się na terenie „Fortów Bema”	Ostrołęka, ul. Stacha Konwy/Warszawska	A-602 z 23.07.1991 r.	1880 r.
21	Budynek mieszkalny	Ostrołęka, ul. Kościuszki 8	A-606 z 04.05.1993 r.	lata 20-te XX w.
22	Budynek murowany	Ostrołęka, pl. gen. J. Bema 4	A-612 z 12.06.1994 r.	lata 20-te XX w.
23	Budynek plebanii	Ostrołęka, ul. Szwedzka 2	A-613 z 03.01.1995 r.	początek XX w.
24	Elewacje zewnętrzne i gabaryt budynku koszarowego	Ostrołęka, al. Wojska Polskiego 21	A-622 z 12.01.1998 r.	lata 1886-1890
25	Stara część cmentarza parafialnego rzymskokatolickiego	Ostrołęka, ul. Legionowa 15	A-560 z 30.01.1986 r.	XIX w
26	Dwór drewniany	Ostrołęka, ul. Łomżyńska 26	A-454 z dnia 22.08.1979r.	wzniesiony w 3 ćwierci XIX w
27*	Grodzisko wczesnośredniowieczne nizinne położone na gruntach miejskich zwanych „Starym Miastem”, wraz z otaczającym podgrodzium (obszar w promieniu 100 m od zewnętrznej linii wałów grodziska)	-	numer rejestru zabytków 36/152 z 19.01.1955 r.	-
28*	Nawarstwienia kulturowe starego miasta w Ostrołęce	-	numer rejestru zabytków 320, decyzja z dn. 04.08.1992 r.	-

*Na terenie miasta Ostrołęka do rejestru zabytków wpisane są również nieruchomości archeologiczne o LP 27 i 28.
Źródło: dane Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Na terenie miasta znajduje się jedno stanowisko archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków. Jest to grodzisko wczesnośredniowieczne wpisane do rejestru zabytków województwa mazowieckiego pod nr 36/152, decyzja z dnia 19.01.1955 r.

Tabela 32. Stanowiska archeologiczne ujęte w Wojewódzkim Rejestrze Zabytków

L.P.	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Chronologia stanowiska
1	39-71	5	2	średniowiecze, nowożytność

Źródło: dane Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

13.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy miasta Ostrołęki składa się z 171,92 km dróg publicznych (120,14 km dróg utwardzonych i 30,61 km nieutwardzonych) w tym:

- 9,36 km dróg krajowych;
- 6,45 km dróg wojewódzkich;
- 41,104 km dróg powiatowych
- 98,141 km dróg gminnych

Pod względem funkcjonalnym układ drogowy pełni dualne zadania. Wyróżnia się drogi służące połączeniom ponadlokalnym, tzn. innym niż tylko potrzebom komunikacyjnym miasta, są to drogi krajowe, wojewódzkie, część powiatowych oraz drogi o znaczeniu lokalnym, obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne, do których zaliczają się pozostałe drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Przez teren miasta Ostrołęka przechodzą następujące drogi krajowe i wojewódzkie:

- droga krajowa nr 61 o przebiegu Warszawa - Legionowo - Zegrze - Serock - Pułtusk - Różan – Ostrołęka – Łomża – Grajewo – Augustów. Droga stanowi ważny szlak komunikacyjny łączący Warszawę z Augustowem. Przebiega przez województwo mazowieckie i podlaskie. Od kilku lat droga jest systematycznie rozbudowywana i modernizowana. Droga ma duże znaczenie w prowadzeniu ruchu tranzytowego. Droga została sklasyfikowana jako droga główna ruchu przyspieszonego;
- droga krajowa nr 53 o przebiegu Olsztyn – Szczytno – Rozogi – Myszyniec – Kadzidło – Ostrołęka. DK53 jest drogą o znaczeniu regionalnym, uzupełniającą podstawową sieć drogową państwa. Jest to jedna z trzech dróg krajowych łączących Warmię i Mazury z Mazowszem, a pośrednio z Warszawą. W województwie mazowieckim jest kręgosłupem komunikacyjnym północno-wschodniej części regionu, mającym większe znaczenie jedynie w okresie letnim. Droga została sklasyfikowana jako droga główna;
- droga wojewódzka nr 544 o przebiegu Brodnica- Lidzbark – Działdowo – Mława – Przasnysz – Krasnosielc – Ostrołęka. W obszarze administracyjnym miasta znajduje się tylko około 300 metrów drogi. DK 544 łączy się DK 61. Droga została sklasyfikowana jako droga zbiorcza. Droga stanowi ważne połączenie w układzie wewnątrz regionalnym i ponadregionalnym;
- droga wojewódzka nr 627 o przebiegu Ostrołęka - Ostrów Mazowiecka - Małkinia - Kosów Lacki - Sokołów Podlaski. Droga została sklasyfikowana jako droga główna.

W dalszej kolejności, dla powiązań zewnętrznych i wewnętrznych miasta istotne są drogi powiatowe. Zapewniają one spójność sieci drogowej oraz służą głównie wewnętrznym potrzebom komunikacyjnym miasta i okolicznych miejscowości. W Ostrołęce są to drogi:

- droga nr 5102W stanowiąca ul. 11 Listopada;
- droga nr 5101W stanowiąca ul. Al. Jana Pawła II;
- droga nr 5119W stanowiąca ul. Al. Ks. Jerzego Popiełuszki i ul. Al. Solidarności;
- droga nr 5106W stanowiąca ul. Pl. Gen. Józefa Bema;
- droga nr 5107W stanowiąca ul. Gen. Ludwika Bogusławskiego;
- droga nr 5119W stanowiąca ul. Bohaterów Warszawy i ul. Bohaterów Westerplatte;
- droga nr 5111W stanowiąca ul. Ks. Stanisława Brzóska;
- droga nr 5110W stanowiąca ul. Henryka Dobrzańskiego;
- droga nr 5105W stanowiąca ul. Farną;
- droga nr 5101W stanowiąca ul. Gen. Armii Aleksandra Gorbatawa;
- droga nr 4403W stanowiąca ul. Goworowską;
- droga stanowiąca ul. Graniczną;

- droga nr 5112W stanowiąca ul. Gen. Józefa Hallera;
- droga nr 5109W stanowiąca ul. Inwalidów Wojennych;
- droga nr 5120W stanowiąca ul. Kaczyńską;
- droga nr 4403W stanowiąca ul. Jana Kilińskiego;
- droga nr 5114W stanowiąca ul. Kolejową;
- droga nr 5107W stanowiąca ul. Mikołaja Kopernika;
- droga stanowiąca ul. Janusza Korczaka;
- droga nr 5106W stanowiąca ul. Gen. Tadeusza Kościuszki;
- droga nr 5108W stanowiąca ul. Króla Stanisława Leszczyńskiego;
- droga nr 5116W stanowiąca ul. Ławską;
- droga nr 4403W stanowiąca ul. Obozową;
- droga nr 2538W stanowiąca ul. Gen Zygmunta Padlewskiego;
- droga nr 5119W stanowiąca ul. Ks. Antoniego Pęksy;
- droga nr 5103W stanowiąca ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego;
- droga nr 2569W stanowiąca ul. Pomian;
- droga nr 5113W stanowiąca ul. Przemysławą;
- droga stanowiąca ul. Rodziny Ulmów;
- droga stanowiąca ul. Rolną;
- droga nr 5107W stanowiąca ul. Henryka Sienkiewicza;
- droga nr 2538W stanowiąca ul. Zygmunta Sierakowskiego;
- droga nr 5117W stanowiąca ul. Składową;
- droga nr 2539W stanowiąca ul. Słoneczną;
- droga nr 5103W stanowiąca ul. Stanisława Staszica;
- droga nr 2569W stanowiąca ul. Konradmirała Włodzimierza Steyera;
- droga nr 5105W stanowiąca ul. Szpitalną;
- droga nr 5104W stanowiąca ul. Targową;
- droga nr 5118W stanowiąca ul. Wierzbową;
- droga nr 2569W stanowiąca ul. Brata Zenona Żebrowskiego;
- droga nr 5115W stanowiąca ul. Stefana Żeromskiego;
- droga nr 5113W stanowiąca ul. Żołnierzy Armii Krajowej.

Drogi publiczne kategorii gminnej zapewniają spójność sieci drogowej oraz służą głównie wewnętrznym potrzebom komunikacyjnym mieszkańcom miasta, zapewniając bezpośrednią obsługę zagospodarowania, wyprowadzając ruch na drogi wyższych kategorii. Stanowią uzupełnienie powiązań komunikacyjnych o znaczeniu lokalnym. Na obszarze Ostrołęki znajduje się 327 odcinków dróg gminnych. Drogi gminne w około 31% stanowią drogi gruntowe, przy czym w zdecydowanej większości są to drogi szerokie, wyrównane, utrwalone, przebiegają zgodnie z docelowym przebiegiem oraz są wystarczające do prawidłowej obsługi komunikacyjnej okolicznych mieszkańców oraz służb publicznych. Docelowo należy dążyć do sukcesywnego utwardzania tych dróg.

Układ głównych ulic w mieście ma charakter promienisto- obwodowy, skoncentrowany u zbiegu dróg krajowych nr 61 i 53. Jest on zdeterminowany położeniem w stosunku do rzeki Narew. W związku z przebiegiem przez miasto DK nr 61, która szczególnie związana jest z ruchem tranzytowym, w mieście występują duże utrudnienia komunikacyjne. Ma to związek z brakiem wykształconego systemu dróg o charakterze obwodowym. W związku z tym, te same ulice, które pełnią funkcje tranzytowe, są jednocześnie wykorzystywane do obsługi wewnętrznej miasta. Częściowym rozwiązaniem problemu był projekt inwestycyjny, który zakładał budowę „obwodnicy” wewnętrznej miasta. Przyczyniła się ona do poprawy komunikacyjnej miasta oraz udostępniła nowe tereny inwestycyjne. Budowa zewnętrznej obwodnicy miasta jest zadaniem priorytetowym w najbliższej przyszłości miasta. Realizacja inwestycji jest istotna z punktu widzenia połączeń międzynarodowych i wojewódzkich, jak również poprawy warunków życia mieszkańców miasta.

Znacznym problemem komunikacyjnym miasta jest brak wystarczającej ilości obiektów mostowych łączących oba brzegi rzeki Narew. Przy dużym natężeniu ruchu, dwa obecnie istniejące mosty nie są w stanie zaspokoić potrzeb komunikacyjnych. Dodatkowo dwie drogi, w ciągu których

znajdują się obiekty mostowe łączą się poprzez jedno skrzyżowanie o ruchu okrężnym 300 metrów od zjazdu z mostu. Skutkuje to skupieniem całego ruchu z obu mostów na jednym skrzyżowaniu, które nie jest w stanie sprostać rozładowaniu wysokiego natężenia ruchu.

Największe natężenie ruchu występuje na drogach krajowych. Zgodnie z danymi Generalnego Pomiaru Ruchu z 2015 roku drogą wojewódzką nr 627 i 544 porusza się 2000-5000 pojazdów w ciągu doby. W porównaniu do badania Generalnego Pomiaru Ruchu z 2010 kategoria ruchu na tych drogach spadła o 1 poziom, zanotowano również spadek SDRR o 5-33%. Według Planu rozwoju sieci drogowej dróg wojewódzkich województwa mazowieckiego na lata 2016-2026, docelową klasą techniczną dróg 627 i 544 jest klasa GP. Stan drogi nr 544 określony został jako krytyczny, natomiast drogi 627 -jako dobry i zadowalający. Maksymalny dopuszczalny nacisk osi na obu drogach wynosi 80 kN. Drogi wojewódzkie nr 544 i 627 tworzą korytarz transportowy zwany Wielką Pętlą Mazowsza.

Tabela 33. Wyniki generalnego pomiaru ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich w roku 2015

Nazwa odcinka	Nr dr	SDRR poj. silnik. Ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
			Moto-cykle	Sam. osob. Mikro-busy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. Ciężarowe		Auto-busy	Ciągniki rolnicze
						Bez przycz.	Z przycz.		
Różan-Ostrołęka	DK 61	4912	26	3333	361	197	916	75	4
Ostrołęka-Wojciechowice	DK 61	8989	48	6398	728	247	1428	133	7
Kadzidło-Ostrołęka	DK 53	8840	35	7198	650	260	591	101	5
Nowa Wieś-Ostrołęka	DW 544	4044	36	3455	202	93	226	24	8
Ostrołęka-Czerwin-Ostrów Mazowiecka	DW 627	3080	25	2456	197	132	240	18	12

Źródło: na podstawie danych Generalnego Pomiaru Ruchu z 2015 r.

Sieć drogowa Ostrołęki w ostatnich latach poddawana była licznym modernizacjom i przebudowom. Jednak zwiększająca się liczba użytkowników dróg nie pozwala na osiągnięcie wymiernych efektów, bez budowy nowych odcinków dróg.

13.1.2. Komunikacja kolejowa

Miasto Ostrołęka stanowi węzeł kolejowy o znaczeniu lokalnym, co oznacza, że zbiegają się tu linie niemające poważniejszego znaczenia w układzie krajowym. Zlokalizowane są tu linie kolejowe:

- 29 Tłuszcz-Ostrołęka;
- 34 Ostrołęka-Małkinia, odcinek Ostrołęka R98- Ostrołęka;
- 35 Ostrołęka-Szczytno, odcinek Ostrołęka- Grabowo;
- 36 Ostrołęka-Łapy, odcinek Ostrołęka- Czerwony Bór;
- 900 Ostrołęka-Goworki.

Stacja kolejowa „Ostrołęka” położona jest około 5 km od centrum miasta. Niekorzystne położenie, z dala od centrum miasta, wpływa na coraz bardziej marginalne znaczenie kolei. Regionalnym przewoźnikiem obsługującym połączenia kolejowe są „Koleje Mazowieckie”.

Ze stacji kolejowej „Ostrołęka” wyprowadzona jest ponadto 4-kilometrowa bocznicą towarową przeznaczoną dla potrzeb elektrowni.

13.1.3. Komunikacja publiczna autobusowa

Podstawę systemu komunikacji publicznej Ostrołęki w układzie wewnętrznym, jak również zewnętrznym stanowi komunikacja autobusowa.

Miejska komunikacja autobusowa zorganizowana jest przez Miejski Zakład Komunikacji. MZK jest jednostką organizacyjną Miasta i podlega Prezydentowi Miasta oraz Radzie Miasta Ostrołęki. Od października 2017 roku wszystkie kursy autobusami miejskimi są bezpłatne. W chwili obecnej Miejski Zakład Komunikacji Spółka z o.o. w Ostrołęce obsługuje 19 linii autobusowych mając do dyspozycji 30 autobusów. Spółka świadczy usługi na terenie Miasta Ostrołęka oraz gmin ościennych: Rzekuń, Olszewo Borki, Lelis.

Rysunek 9. Mapa przystanków w mieście Ostrołęka

źródło: <http://www.mzk.ostroleka.pl>

W związku z likwidacją PKS Ostrołęka, zarządzanego przez firmę Mobilis, w 2018 roku, połączenia autobusowe regionalne na terenie powiatu ostrołęckiego przejęła firma Gabriella i inni prywatni przewoźnicy. Firma Gabriella obecnie również administruje ostrołęckim dworcem autobusowym, położonym przy jednej z głównych arterii miasta- ulicy Bogusławskiego. Stan techniczny dworca jest zły -wymaga on generalnego remontu i modernizacji.

13.1.4. Transport ładunków

Miasto Ostrołęka położone jest na trasie szlaku tranzytowego prowadzącego z Europy Zachodniej do krajów nadbałtyckich: Łotwy, Litwy i Estonii.

Największym źródłem i celem ruchu towarowego na terenie miasta Ostrołęki są duże zakłady przemysłowe tj.: Stora Enso - zakład papierniczy, Energa Elektrownie Ostrołęka, Ytong Polska.

Znaczna część największych źródeł i celów ruchu towarowego (obiekty produkcyjne, magazyny, hurtownie) zlokalizowane są w północno-wschodnim i wschodnim regionie miasta (osiedle Wojciechowice). Obsługa ruchu towarowego odbywa się przy pomocy transportu samochodowego. Transport kolejowy wykorzystywany jest przede wszystkim do przewozu opału do elektrowni.

13.1.5. Ruch pieszy i rowerowy

Zdecydowana większość ulic i dróg w mieście posiada wydzielone chodniki dla pieszych. Największe natężenie ruchu pieszego występuje w rejonie koncentracji handlu i usług w centrum miasta.

Łączna długość ścieżek rowerowych w mieście wynosi 21 km. Sieć dróg rowerowych jest sukcesywnie rozwijana. Przygotowywana jest budowa nowych ścieżek rowerowych w ramach projektu pt. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza poprzez zrównoważony rozwój mobilności miejskiej na terenie Ostrołęki”.

W roku 2019 Miasto uruchomiło pierwsze stacje wypożyczania miejskich rowerów. Obecnie wypożyczalnie mają dziesięć lokalizacji, w których rozlokowanych zostało 35 jednośladów. Miasto sukcesywnie planuje rozwijać system wypożyczania miejskich rowerów, poprzez budowę kolejnych stacji i dostawę kolejnych rowerów.

13.1.6. Parkowanie pojazdów

Na obszarze miasta występują problemy z parkowaniem pojazdów. Związane są ze wzrostem natężenia ruchu i wzrostem współczynnika motoryzacji wśród mieszkańców miasta i powiatu ostrołęckiego. W ostatnich latach następuje znaczny wzrost udziału samochodów osobowych w podróżach po mieście, przy jednoczesnym spadku przewozów komunikacją zbiorową.

13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (przyjęty jednomyślnie przez Sejmik Województwa Mazowieckiego Uchwałą nr 22/18 na posiedzeniu 19 grudnia 2018 r.) wskazuje Ostrołękę jako ośrodek położony na obszarze głównego istniejącego i postulowanego korytarza transportowego w skali międzynarodowej i międzyregionalnej:

- korytarz NNE: Warszawa -Łomża/Ostrołęka -Ełk -Suwałki -< Kowno/Wilno.

Ponadto Plan określa kierunki powiązań w skali międzyregionalnej i regionalnej jako:

- korytarz N-E:(Olsztyn-)Szczytno-Ostrołęka-Małkinia- Siedlce;
- korytarz NW-NE: Toruń-Sierpc-Raciąż-Ciechanów-Ostrołęka-Śniadowo (-Białystok).

Miasto Ostrołęka została wyznaczona jako ośrodek węzłowy o znaczeniu wojewódzkim (z takimi miastami jak Ciechanów, Płock, Siedlce).

W zakresie systemu dróg krajowych na obszarze województwa mazowieckiego plan uwzględnia budowę obwodnicy miasta Ostrołęka w ciągu drogi DK61.

W zakresie systemu kolejowego w dokumencie uwzględniono przebudowę/remont linii kolejowych:

- Nr 29 na odcinku Mostówka- Ostrołęka;
- Nr 35 na odcinku Ostrołęka- Chorzele;
- Nr 36 na odcinku Ostrołęka- Śniadowo.

Postulowana jest inwestycja celu publicznego polegająca na budowie kolei normalnotorowej łączącej Ostrołękę z miastem Pisz, w związku z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku przyjęta została uchwałą Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. Jest to dokument programowy, który określa wizję oraz cele i kierunki rozwoju województwa mazowieckiego.

Jako cel rozwojowy strategia stawia poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego. Kierunkami działań są:

- zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu,
- rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców,
- udrożnienie system tranzytowego.

Strategia wyodrębnia ostrołęcko-siedlecki obszar strategicznej interwencji. Wśród działań mających na celu poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru są:

- modernizacja połączenia kolejowego Ostrołęka-Warszawa,
- odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce- Ostrołęka- Olsztyn w celach- umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.

W celu zapewnienia spójnej sieci połączeń konieczna jest również poprawa stanu technicznego odcinków linii o znaczeniu regionalnym (Tłuszcz– Ostrołęka).

13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY

Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego miasta należą:

- brak obwodnicy zewnętrznej miasta, która wyprowadzałaby ruch tranzytowy;
- okresowe przeciążenia układu drogowego w centrum miasta;
- znaczne braki w wyposażeniu w nawierzchnie twarde ulepszone części dróg gminnych;
- niewystarczająca ilość przepraw przez rzekę Narew;
- skupienie ruchu z dwóch mostów na rzece Narew w jedno skrzyżowanie o ruchu okrężnym na prawym brzegu rzeki, powodujące zatory drogowe;
- niewystarczająca długość ścieżek rowerowych i duże rozdrobnienie już istniejących;
- niewystarczająco rozbudowany system komunikacji miejskiej;
- zróźnicowany (w dużej części zły) stan infrastruktury drogowej;
- zły stan techniczny infrastruktury kolejowej;
- przystanek kolejowy oddalony znacznie od centrum miasta;
- niedostateczna ilość terenów do parkowania w śródmieściu (nieadekwatna do wzrostu poziomu motoryzacji).

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi miasta są:

- korzystne położenie miasta pod względem komunikacyjnym – na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych DK61 i DK53;
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej;
- dobra dostępność komunikacyjna - rozwinięta sieć dróg stanowiących połączenia zewnętrzne z otaczającymi obszarami i udostępniających zagospodarowanie w mieście.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- nadmierny wzrost ruchu drogowego, za którym nie będzie nadążała rozbudowa układu drogowego;
- opóźnienia w rozbudowie i modernizacji układu drogowego;
- pogarszanie się jakości obsługi komunikacją publiczną, szczególnie dostępności do niej;
- wydłużanie się procesów inwestycyjnych wynikające z przedłużających się procedur administracyjnych;
- rozpraszanie („rozlewanie”) zabudowy i dezintegracja przestrzenna miasta i gmin sąsiednich, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport, szczególnie indywidualny;
- wzrost motoryzacji i tendencja do użytkowania samochodów do podróży wewnątrzmijskich, konsekwencją jest rosnące zatłoczenie ulic w godzinach szczytu w centralnym obszarze miasta i na niektórych drogach dojazdowych oraz wzrost negatywnych oddziaływań na środowisko;
- brak sprawnego wdrażania polityki transportowej państwa oraz województwa;
- konflikty społeczne i ekologiczne, ujawniające się przy modernizacji i rozbudowie układu drogowego.

Wnioski

Obecny system transportowy miasta dość dobrze zaspakają podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnym problemem są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, obejmujące wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków oraz poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rozwiązanie tych problemów wymaga podjęcia szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych, zgodnie z właściwościami właścicieli i zarządców poszczególnych podsystemów poprzez ich rozbudowę i modernizację.

W zakresie uwarunkowań wynikających z diagnozy dotychczasowego rozwoju systemu transportowego oraz planowanego jego rozwoju, określonego w dokumentach krajowych i wojewódzkich, jak również wnioskowanego przez zarządców dróg, w kierunkach rozwoju systemu transportowego gminy, określonych w Studium, powinny być uwzględnione w szczególności:

- zapewnienie możliwości przestrzennych dla:
 - budowy obwodnicy miasta Ostrołęki w ciągu drogi krajowej nr 61;
 - modernizacji i przebudowy dróg, które stanowią szkielet układu drogowego miasta;
- budowa nowych dróg gminnych dla obsługi nowego zagospodarowania;
- przebudowa i rozbudowa istniejących dróg gminnych, przede wszystkim wyposażenie ich w nawierzchnie twarde ulepszone;
- budowa ścieżek rowerowych dla codziennych potrzeb i rekreacji, łączenie już istniejących fragmentów ścieżek.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

14.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Miasto Ostrołęka zaopatrywane jest w wodę z wodociągu komunalnego eksploatowanego przez Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Sp. Z o.o. Jest to spółka jednoosobowa, która zarządzana jest przez miasto.

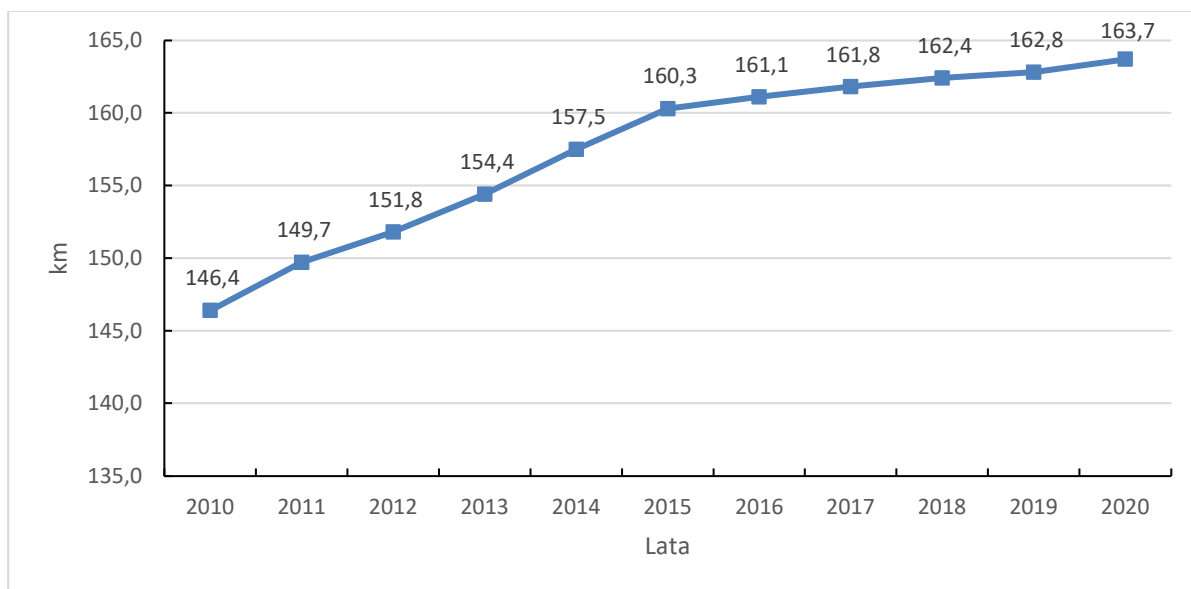
System zaopatrzenie w wodę oparty jest na 2 ujęciach wód podziemnych. Pobór wód odbywa się z ujęć wody:

- **„Leśna” położonej przy ulicy Leśnej w Ostrołęce**- ujęcie składa się z trzech studni głębinowych zlokalizowanych na terenie Stacji Uzdatniania Wody. Pobór następuje w ilości: $Q_d=2000\text{m}^3/\text{dobę}$, $Q_h=86\text{ m}^3/\text{godzinę}$, przy zasobach w wysokości $Q_e=86\text{ m}^3/\text{h}$ zatwierdzonych decyzją Marszałka Województwa Mazowieckiego. Odprowadzane są wody popłuczne ze Stacji Uzdatniania Wody „Leśna” do rzeki Omulew w ilości $40\text{ m}^3/\text{dobę}$. Pozwolenie wodnoprawne obowiązuje do dnia 2 kwietnia 2034 roku;
- **„Kurpiowska” położonej przy ulicy Kurpiowskiej 21 w Ostrołęce**- ujęcie składa się z 20 studni głębinowych zlokalizowanych na terenie zakładu Ostrołęckiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji. Zasoby wodne posiadają zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w wysokości $660\text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S=6\text{ m}$, w celu zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców miasta Ostrołęka. Pobór następuje w ilości łącznej: $Q_{\text{max/s}}=0,18\text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{\text{sr/d}}=15840\text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{\text{dop/rok}}=5781600\text{m}^3/\text{rok}$. Pozwolenie wodnoprawne obowiązuje do 2.01.2049 roku.

Zgodnie z decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 27 czerwca 2018 r. ustanowiono strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej dla ujęć wód podziemnych będących w eksploatacji przez Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., poprzez wyznaczenie terenu ochrony bezpośredniej dla studni 1,2,3 w SUW „Leśna” oraz

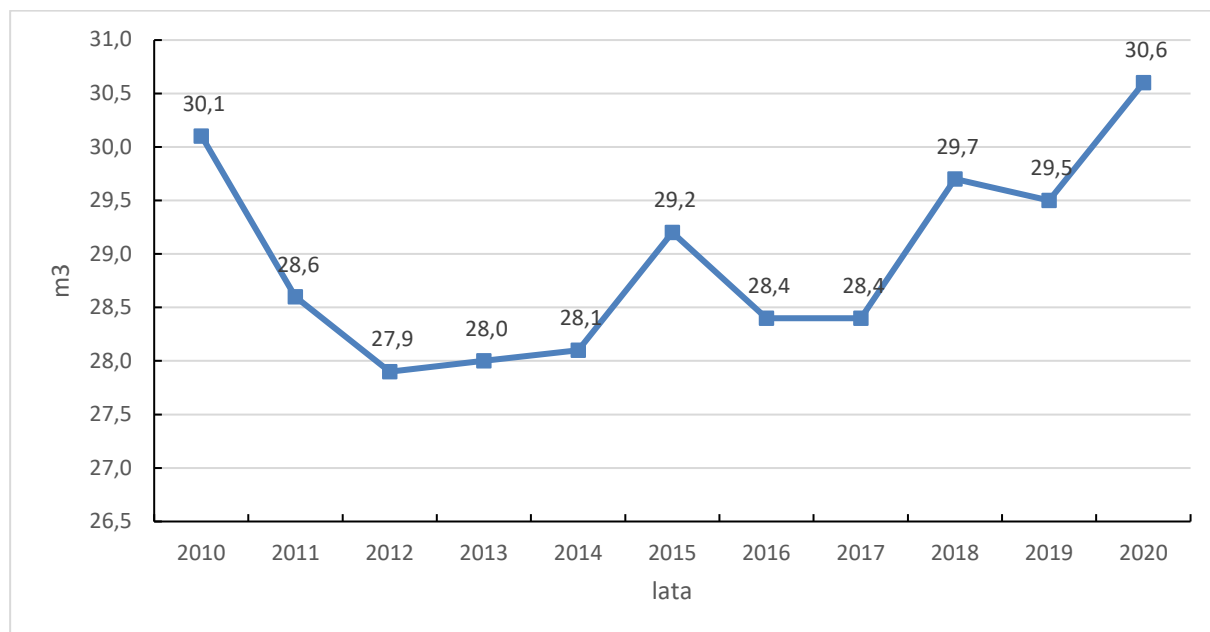
20 studni z SUW „Kurpiowska”. Działki, na których zlokalizowane są ujęcia wody, są oznaczone, ogrodzone i zabezpieczone instalacją alarmową i monitoringiem wizyjnym. Obecnie nie przewiduje się nowych projektowanych ujęć wody i SUW.

Ze względu na rozwój zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej sukcesywnie rozwija się infrastruktura techniczna. Sieć wodociągowa uzupełniana jest wraz z powstawaniem nowej zabudowy. Ogółem długość sieci wodociągowej w mieście wynosi 163,7 km (stan na 2020 rok). Rozbudowa sieci wodociągowej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne.

Wykres 34 Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 2010-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL.

Wykres 35 Zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca w latach 2010-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL.

Poza obszarem obsługi sieci wodociągowej znajdują się obszary:

- pomiędzy ulicami: Goworowska, Jana Pawła II, ul. Rolna, Wiejska;
- pomiędzy ul. Pomian, Goworowska (do granic miasta; ul. Sendlerowej, Sadowa, Bednarczyka);

- pomiędzy ul. Kolejową, ul. J. Słowackiego do granic miasta;
- strefa ekonomiczna - obszar pomiędzy ulicami: Ks. A. Pęksy, ul. Turskiego, prawa strona miasta- obszar pomiędzy ul. Sierakowskiego, Pamięci Narodowej, do granic miasta.
- Pomiedzy ulicami: Fortową, Działkową, Ks. S. Brzóska.

Na terenie miasta znajduje się 8 studni awaryjnych w ulicach:

- 11 Listopada;
- H. Modrzejewskiej;
- Celulozowej;
- Kolberga;
- Hallera;
- M. Konopnickiej;
- Ks. Franciszka Blachnickiego;
- Kpt. Józefa Kozłowskiego „Lasa”.

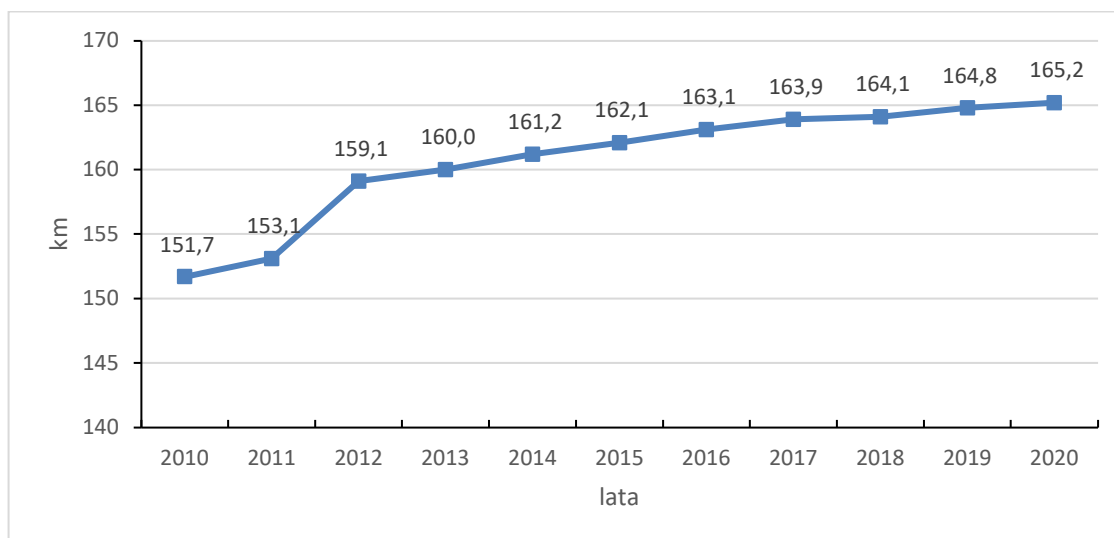
14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Kanalizacja sanitarna

Na terenie miasta Ostrołki funkcjonuje system kanalizacji rozdzielczej. Ścieki bytowo-gospodarcze odprowadzane są do oczyszczalni ścieków, a następnie zrucane do rzeki Narew. Tereny zabudowy w lewobrzeżnej części miasta są skanalizowane prawie w całości. Poza obszarem sieci znajdują się:

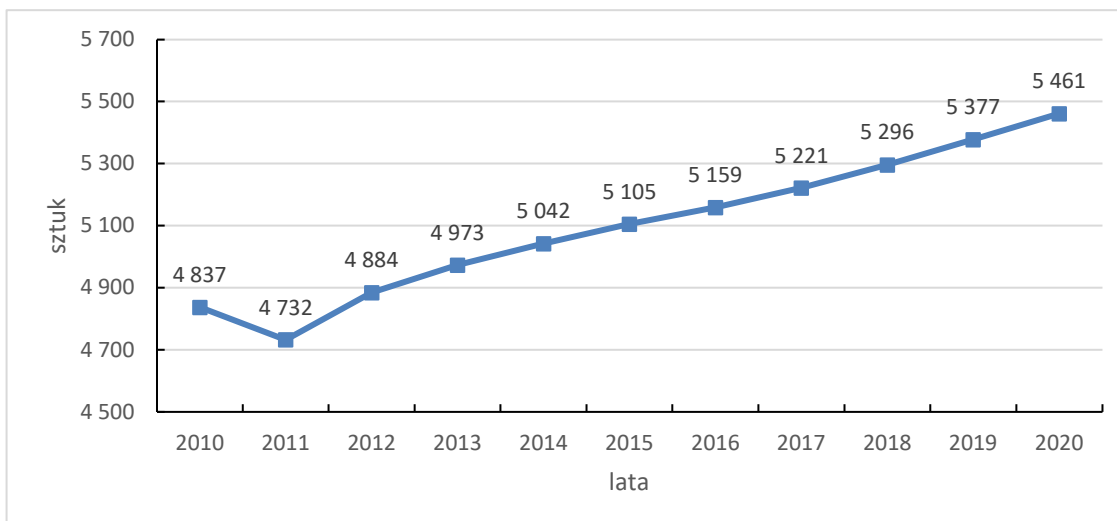
- obszar pomiędzy ulicami: Goworowską, Jana Pawła II, ul. Rolną, Wiejską;
- obszar pomiędzy ulicami Pomian, Goworowską (do granic miast; ul. Sendlerowej, Sadowej, Bednarczyka itd.);
- obszar pomiędzy ul. Kolejową, ul. J. Słowackiego do granic miasta;
- strefa ekonomiczna- obszar pomiędzy ulicami: Ks. A. Pęksy, ul. Turskiego, prawa strona miasta- obszar pomiędzy ul. Sierakowskiego, Pamięci Narodowej, do granic miasta;
- obszar pomiędzy ulicami: Fortowa, Działkowa, Ks. S. Brzóska.

Na dalej położonych zurbanizowanych terenach sieć jest sukcesywnie rozbudowywana. Na prawym brzegu Narwi w sieć kanalizacji sanitarnej wyposażone jest osiedle „Leśne”. Z miejskiej sieci kanalizacyjnej korzysta dominująca część mieszkańców miasta. Sieć ma dużą awaryjność, spowodowaną głównie niedrożnością przewodów (zbyt małe średnice) i małe spadki terenu. Największa awaryjność sieci występuje w rejonie osiedla Wojciechowice..

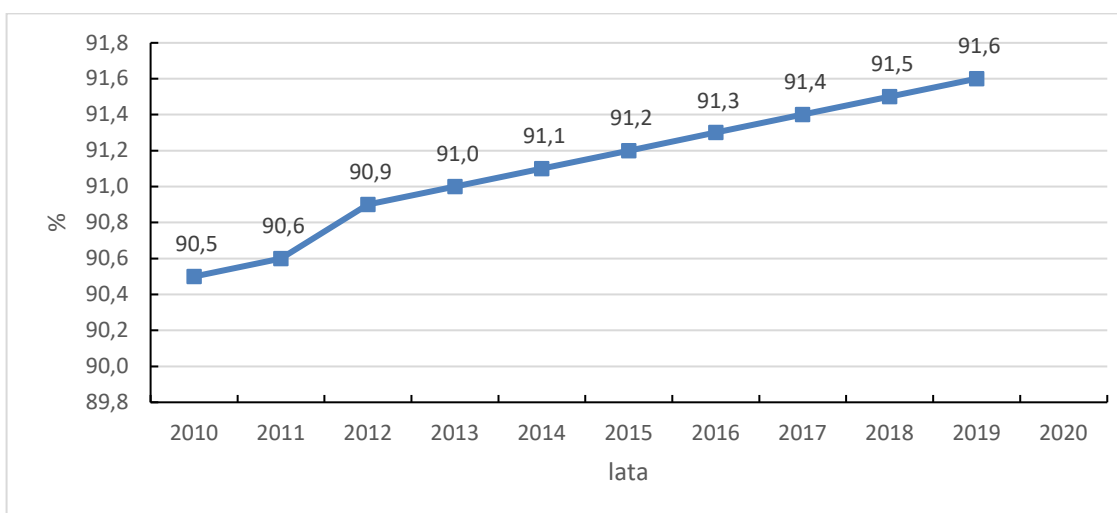
Wykres 36 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wykres 37 Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Wykres 38 Korzystający z sieci kanalizacyjnej (% ludności)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Kanalizacja sanitarna składa się z dwóch odrębnych systemów wykonanych na terenie miasta tj. na części prawobrzeżnej i lewobrzeżnej. Sieć kanalizacji sanitarnej wykonana jest w systemie mieszanym w technologii grawitacyjnej z rur kamionkowych, betonowych, PVC i technologii ciśnieniowej z rur PE o średnicach 40mm, 63mm, 90mm. Kanalizacja sanitarna lewobrzeżnej części miasta podzielona jest na trzy zlewnie:

- w rejonie Śródmieścia doprowadzone są ścieki do (pompowni) tłoczni P-1 i do pompowni P-2;
- rejon obrzeży Śródmieścia oraz rejon os. Stacja, Wojciechowice i z terenu gminy Rzekuń -kolektory i kanały tej zlewni doprowadzają ścieki do pompowni P-3.

Kanalizacja prawobrzeżnej części miasta jako jedna zlewnia zbiera ścieki w tłoczni „Leśna” P-7 oraz przyjmuje ścieki z terenu skanalizowanego gminy Olszewo-Borki i z terenu gminy Lelis. Pompownie główne P-2, P-3, tłocznia P-1 i tłocznia P-7 przewodem tłoczonym zamontowanym pod mostem kolejowym przetłaczają ścieki do oczyszczalni „Chemiczna” w Ostrołęce.

Obecnie Miasto Ostrołęka opracowuje projekt budowlany na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjno-tłocznym dla osiedla „Leśniewo”.

Oczyszczalnia ścieków

W Ostrołęce funkcjonuje jest jedna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w południowo-zachodniej części miasta, położona na lewym brzegu Narwi, przy ulicy Chemicznej. Ścieki bytowo-gospodarcze transportowane są do oczyszczalni za pomocą systemu przepompowni, ponieważ układ wysokościowy miasta nie pozwala na grawitacyjne odprowadzanie ścieków. Ostrołęcka oczyszczalnia należy do typu mechaniczno-biologicznego o przepustowości 20000 m³/dobę. Oczyszczalnia pracuje metodą dwufazowego osadu czynnego w oparciu o drobno pęcherzykowe napowietrzanie denne. Ścieki surowe po oczyszczeniu mechanicznym (kraty, piaskownik) trafiają do osadnika wstępnego, gdzie następuje odbiór zawiesiny wykorzystywanej do fermentacji. Następnie ścieki kierowane są do zbiornika uśredniającego i kolejno na reaktory biologiczne ciągu technologicznego tj. komora predenitryfikacji, komora defosfatacji, komora denitryfikacji i komora nityfikacji. Po oczyszczeniu biologicznym ścieki kierowane są do osadników wtórnych, gdzie następuje sedymentacja zawiesiny ze ścieku oczyszczonego. Wielkość oczyszczalni to 150 000 RLM, oczyszczalnia posiada dwa ciągi technologiczne do oczyszczania biologicznego z podziałem hydraulicznym na ciąg 40% i na ciąg 60%. W zależności od napływającego ładunku do oczyszczalni istnieje możliwość sterowania technologią, ciągi technologiczne mogą pracować spójnie jak również niezależnie jeden od drugiego. W związku z pozwoleniem wodno-prawnym na odprowadzanie ścieków, istnieje obowiązek wykonywania 24 badań jakości ścieków dopływających do oczyszczalni jak i oczyszczonych odprowadzanych do odbiorników, tj. po 2 badania w każdym miesiącu. Po oczyszczeniu ścieki zrzucane są do rzeki Narew. Oczyszczalnia jest ciągle rozbudowywana i modernizowana- między innymi pod kątem zmniejszenia uciążliwości zapachowej. Ostatnia modernizacja miała miejsce w 2010 roku. Wykonano modernizację z hermetyzacją i rozbudową obiektów oczyszczania mechanicznego. Wybudowano osadnik wstępny z pompownią osadu wstępnego, zmodernizowano reaktor biologiczny, przeprowadzono renowację osadników wtórnych, zmodernizowano układ recyrkulacji osadu, pompowni osadu nadmiernego i pompowni technologicznych. Zmodernizowano i rozbudowano gospodarke osadami ściekowymi – między innymi wybudowano komory fermentacyjne i obiekty towarzyszące, obiekty gospodarki biogazem, węzeł odwadniania mechanicznego osadów z kotłownią i agregatorownią. Biogaz będący produktem końcowym procesu fermentacji jest wykorzystywany na potrzeby urządzeń i obiektów oczyszczalni oraz ogrzewania budynków na jej terenie. Wyniki badań jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni miejskiej wskazują, że oczyszczalnia spełnia wymagane warunki w zakresie oczyszczania ścieków.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest ciek wodny „Dopływ spod Starej Wsi” z ujściem do rzeki Narew. Odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pozwolenia wodno-prawnego wydanego przez Dyrektora RZGW w Warszawie z dnia 2.07.2012 r. Dopuszczalny przepływ ścieków ustalony w pozwoleniu wynosi $Q_{\text{śrd}} = 13\ 000\ \text{m}^3/\text{dobę}$ i $Q_{\text{max t}} = 7\ 300\ 000\ \text{m}^3/\text{rok}$. Prowadzona jest na bieżąco dobową ewidencją ilości ścieków odprowadzanych do odbiornika na podstawie urządzenia pomiarowego tj. przepływomierza elektromagnetycznego.

Na terenie miasta zlokalizowanych jest 7 przepompowni głównych (w tym tłocznie P-1, P-4, P-5, P-7):

- Tłocznia P-7 zlokalizowana przy ul. Warszawskiej na prawobrzeżnej części miasta Ostrołęki zbiera ścieki z osiedla Łazek, osiedla Leśne oraz z terenu gminy Olszewo-Borki;
- Tłocznia P-5 zlokalizowana przy ul. Nadnarwiańskiej przyjmuje ścieki z terenu osiedla Łęczysk;
- Tłocznia P-4 zlokalizowana przy ul. Partyzantów przyjmuje ścieki z osiedla Wojciechowice;
- Tłocznia P-1 zlokalizowana przy ul. Bogusławskiego przyjmująca ścieki z osiedla Śródmieście;
- Przepompownia P-2 zlokalizowana przy ul. Sienkiewicza obsługuje osiedle Sienkiewicza, Śródmieście i Łęczysk;
- Przepompownia P-3 zlokalizowana przy ul. Pomian zbiera ścieki z osiedli: Kwiatowe, Centrum, Pomian, Bursztynowe, Stacja oraz z miejscowości Rzekuń;
- Przepompownia P-8 zlokalizowana przy ul. Witosa zbiera ścieki z ul. Targowej, ul. Celnej oraz obsługuje obiekt sportowo-rekreacyjny (basen).

Na obszarach pozbawionych sieci kanalizacyjnej zlokalizowany jest punkt zlewny, skąd taborem asenizacyjnym odbierane są ścieki.

Wody deszczowe

Wody deszczowe są transportowane odrębną siecią kanalizacyjną i po podczyszczeniu w separatorach zrzucają się również do rzeki Narew oraz lokalnych cieków wodnych (rowów i kanałów).

Miejska sieć kanalizacji deszczowej nie obejmuje następujących terenów:

- osiedle Leśniewo (system studzienek drenażowych),
- osiedle Łazek (za wyjątkiem ulicy gen. Zygmunta Padlewskiego i Otok),
- częściowo na obszarze osiedla Wojciechowice (teren osiedla przy ulicy Partyzantów - studnie chłonne; teren osiedla SM Cell-dom - studnie chłonne; teren osiedla mieszkaniowego przy ulicy Krańcowej),
- tereny niezurbanizowane.

System miejskiej sieci kanalizacji (w sytuacji zmian klimatu powodującego obfite opady deszczu) jest niewystarczający. Wskazana jest budowa nowych wylotów kanalizacji deszczowej, w tym kanałów burzowych - otwartych i zamkniętych oraz planowanie i tworzenie zupełnie nowych, sztucznych zbiorników retencyjnych zgodnie z dyrektywami Unii Europejskiej oraz skutkami ekonomicznymi nowego prawa wodnego. Maksymalne retencjonowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych.

W mieście brak jest typowych kanałów burzowych, odciążających system sieci kanalizacji deszczowej w trakcie obfitych opadów deszczu.

Projektowane odcinki sieci kanalizacji deszczowej w mieście Ostrołęka:

- nowy wylot do rzeki Narwi w rejonie ulicy Szwedzkiej;
- nowa sieć kanalizacji wraz z 2 wylotami, realizowana w ramach przebudowy mostu drogowego;
- ul. Zielona;
- ul. Ostrołęckich Harcerzy;
- nowa sieć kanalizacji w trakcie budowy ul. Juliusza Słowackiego i ul. Ostrowskiej wraz z przebudową wylotu do rowu melioracyjnego przy ul. Magazynowej;
- ul. gen. Zygmunta Padlewskiego i ulica Zygmunta Sierakowskiego;
- ul. 5 Pułku Ułanów.

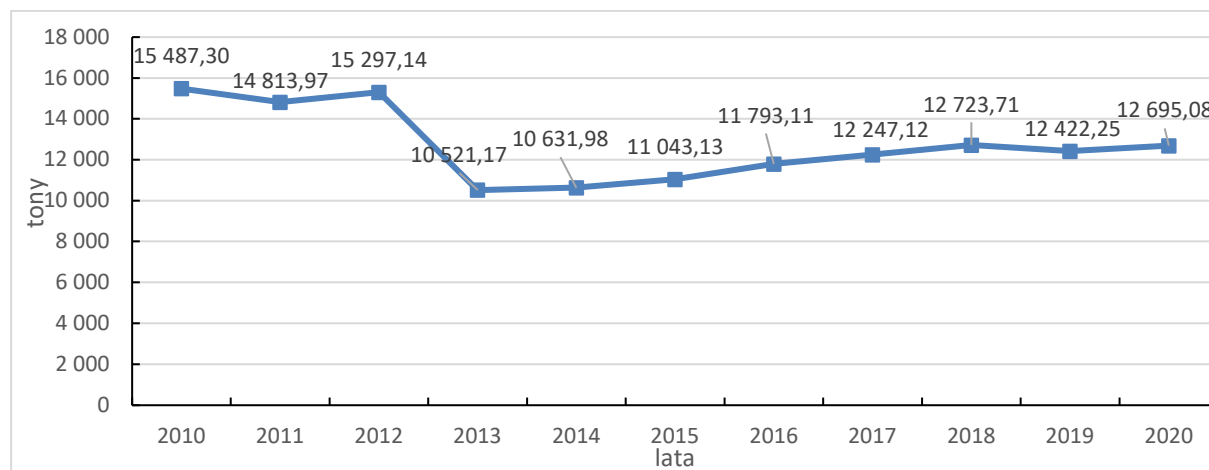
14.2. GOSPODARKA ODPADAMI

W planie gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 Ostrołęka zaliczona została do Regionu wschodniego.

Odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych powstające na terenie miasta Ostrołęki są zagospodarowane w regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK w Ostrołęce przy ulicy Turskiego 4), oddanej do użytku w 2015 r., w której zastosowano nowoczesną technologię pozwalającą na maksymalny odzysk z odpadów zmieszanych surowców nadających się do recyklingu. W skład Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Stacja Segregacji Odpadów Komunalnych miasta Ostrołęki i gmin powiatu ostrołęckiego wchodzi 18 obiektów, w tym dwa najważniejsze – hala sortowni i kompostowni. Zorganizowany system gospodarowania odpadami komunalnymi Ostrołęki obejmuje wszystkich właścicieli nieruchomości, na których powstają odpady komunalne. W pobliżu ww. ZUOK od 2013 r.

funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który obsługuje mieszkańców miasta Ostrołęki oraz gminy Rzekuń.

W 2020 roku na terenie miasta Ostrołęka ogółem zebrano 17 469,77 ton odpadów. Składa się na to 12 695,08 ton odpadów zmieszanych i 4 774,69 ton odpadów zebranych selektywnie. Wielkość zbieranych odpadów zmieszanych w Ostrołęce na przestrzeni lat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39 Zebrane zmieszane odpady na przestrzeni lat 2010-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

W związku z lokalizacją na obszarze miasta elektrowni węglowej, odpady wytworzone w procesie spalania węgla składowane są we względnie bezpieczny sposób na składowisku „Łęg” na prawym brzegu Narwi (na terenie gminy Lelis).

14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

W mieście zlokalizowany jest zespół elektrowni Energa Elektrownie Ostrołęka, w skład którego wchodzi Elektrociepłownia Ostrołęka A i Elektrownia Ostrołęka B. Elektrownia Ostrołęka B. Ta druga instalacja jest jedyną elektrownią systemową w północno-wschodniej Polsce, zapewniającą bezpieczeństwo energetyczne kraju. Elektrownia składa się z trzech bloków energetycznych o mocy 230 MW, 230 MW i 230 MW. Moc sumaryczna elektrowni wynosi 690 MW. Elektrownia jest na bieżąco modernizowana i ulepszana. Ostatnia modernizacja zakończyła się w kwietniu 2019 roku i polegała na podniesieniu sprawności jednej z turbin. Jednym z głównych celów modernizacji turbiny było unowocześnienie wszystkich bloków energetycznych Elektrowni Ostrołęka B, z jednoczesnym dostosowaniem ich do spełnienia zaostrzonych standardów emisji w zakresie pyłu i tlenków azotu. Dzięki modernizacji wzrosła moc pierwszego bloku elektrowni do 230 MW. Na rok 2020 planowana jest budowa drugiej nitki instalacji odsiarczania. Wszystkie bloki energetyczne elektrowni Ostrołęka B, dzięki przeprowadzonym inwestycjom, spełniają obowiązujące wymogi środowiskowe w zakresie emisji pyłów i tlenków azotu.

Przy elektrowni Ostrołęka B znajduje się stacja 400/220/110 kV „Ostrołęka”, wyprowadzająca 2 dwutorowe linie napowietrzne 400kV i 2 linie 220 kV. Linie mają charakter przesyłowy, wiążą Ostrołękę z krajowym systemem sieci przesyłowych. Istniejące i projektowane linie przedstawia Tabela.

Tabela 34. Istniejące linia 400kV, 220kV, 110kV w mieście Ostrołęka

L.P	Rodzaj linii	Relacja
1	400 kV	Ostrołęka- Olsztyn Mątki

2	400 kV	Ostrołęka- Łomża
3	220 kV*	Ostrołęka- Miłosna*
4	220 kV	Ostrołęka- Ełk
5	110 kV	Ostrołęka- Myszyniec
6	110 kV	Ostrołęka- Pomian
7	110 kV	Ostrołęka- Żabin
8	110 kV	Ostrołęka- Ostrów Mazowiecka
9	110 kV	Ostrołęka- Łomża
10	110 kV	Ostrołęka- Kolno
11	110 kV	Ostrołęka- Przasnysz

Źródło: dane PSE, PGE

Planowana jest inwestycja rozbudowy istniejącej jednotorowej linii 220 kV relacji Miłosna-Ostrołęka. Istniejąca linia zostanie przebudowana na linię dwutorową w gabarytach 400kV relacji Ostrołęka – Wyszaków, Ostrołęka – Stanisławów.

Długość linii przesyłowych 220 i 400 kV na terenie miasta:

- 400 kV Ostrołęka – Olsztyn:
 - odcinek dwutorowy (przejście przez rz. Narew)- ok. 235m;
 - odcinek jednotorowy (wprowadzenie na stację Ostrołęka toru 1) ok. 175m;
 - odcinek jednotorowy (wprowadzenie na stację Ostrołęka toru 2) ok. 195m.
- 400 kV Ostrołęka – Łomża:
 - odcinek dwutorowy- ok. 20m.;
 - dwa odcinki jednotorowe (wprowadzenie na stację Ostrołęka toru 1 i toru 2, każdy po ok. 70m.
- 220 kV Ostrołęka- Miłosna- długość ok. 195m.;
- 220 kV Ostrołęka- Ełk- długość ok. 182m.

Na terenie administracyjnym miasta znajdują się ponadto Główne Punkty Zasilania 110/15 kV zasilające teren jednostki.

Tabela 35. GPZ na terenie miasta Ostrołęki.

Lp.	Nazwa GPZ	Moc zainstalowanych trafo. [MVA]	Obciążenie w szczycie	
			2017 [MW]	2018 [MW]
1	Goworki 110/15kV	50	16,7	16,1
2	Pomian 110/15kV	32	12,6	13,69
3	Wojciechowice 110/15kV	50	5,4	6,1

Źródło: dane PGE Dystrybucja S.A

Cały obszar miasta Ostrołęka jest zelektryfikowany i zasilany za pośrednictwem magistralnych linii średniego napięcia 15 kV, należącymi do PGE Dystrybucja S.A.

Tabela 36. Wykaz linii 15kV zasilających miasto

Lp.	Nazwa linii 15 kV	Obciążenie w szczycie [%]	Ilość przyłączonych stacji transformatorowych [szt.]
1	GOWORKI-MIASTO 3	17	8
2	GOWORKI-OCZYSZCZALNIA 1	15	4
3	GOWORKI-RZEKUŃ	19	5
4	GOWORKI-MLECZARNIA	17	10
5	GOWORKI-MIASTO 4	42	7
6	GOWORKI-DYLEWO 2	26	1
7	GOWORKI-CENTRUM	6	5
8	GOWORKI-DYLEWO 1	24	4
9	GOWORKI-PROSZKOWNIA	40	1
10	GOWORKI-MIASTO 1	5	1
11	GOWORKI-PKP	15	13
12	GOWORKI-MIASTO 2	30	6
13	GOWORKI KLECZKOWO	34	6
14	GOWORKI ZAKŁADY MIĘSNE 1	40	2
15	GOWORKI ZAKŁADY MIĘSNE 2	40	4
16	POMIAN-GRABOWO	18	2
17	POMIAN-ŁĘCZYSK 2	17	10
18	POMIAN-ŁĘCZYSK 1	25	9
19	POMIAN-CENTRUM 1	28	10
20	POMIAN-DPS	18	8
21	POMIAN-MIODOWA	8	5
22	POMIAN-GALERIA	20	5
23	POMIAN-SZPITAL	20	1
24	POMIAN-OCZYSZ. ŚCIEKÓW	18	3
25	POMIAN-POZNAŃSKA 1	25	10
26	POMIAN-CENTRUM 2	20	6
27	POMIAN-PARKOWA	25	10
28	POMIAN-POZNAŃSKA 2	25	10
29	POMIAN-SIENKIEWICZA S2	20	4
30	POMIAN-SIENKIEWICZA S3	30	5
31	WOJCIECHOWICE-KOŁBRZESKA	25	4
32	WOJCIECHOWICE-DROMOST	45	9
33	WOJCIECHOWICE-ORLEN	35	11
34	WOJCIECHOWICE-PGO	20	6
35	WOJCIECHOWICE-REJON	10	8
36	WOJCIECHOWICE-WOJCIECH.	17	6

	Średnie obciążenie linii w szczycie wynosi <u>23%</u> .	Suma stacji transformatorowych zasilających teren miasta wynosi <u>219 szt.</u>

Źródło: dane PGE Dystrybucja S.A

Tabela 37. Obciążenie stacji transformatorowych 15/0,4kV w %.

	Procentowe obciążenie stacji transformatorowych 15/04kV w szczycie		
	Poniżej 50%	Od 50% do 74%	Powyżej 75%
Ilość stacji transformatorowych 219 [szt.]	6	208	5

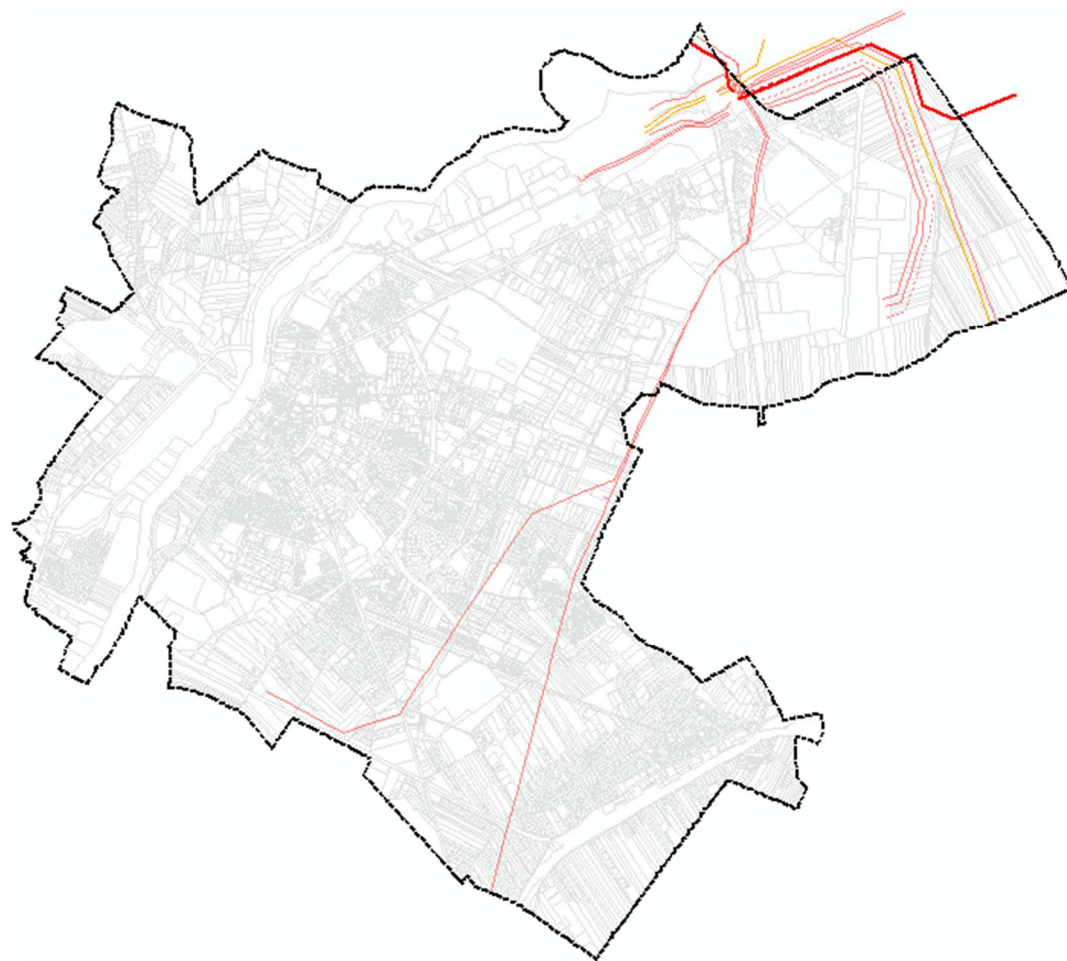
Źródło: dane PGE Dystrybucja S.A

Długość poszczególnych linii elektroenergetycznych z podziałem na napowietrzne i kablowe, które pozostają pod zarządem PGE Dystrybucja przedstawia poniższa Tabela. Dodatkowo przewidywane inwestycje w zakresie energetyki (rozbudowy oraz modernizacji systemu) przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 38. Długość poszczególnych rodzajów linii z podziałem na napięcia

Rok	LINIE 110 kV		LINIE 15 kV		LINIE 0,4 kV	
	napowietrzne	kablowe	napowietrzne	kablowe	napowietrzne	kablowe
2017	17,920	0	52,703	151,446	140,016	203,279
2018	17,920	0	49,220	163,481	140,016	212,328

Źródło: dane PGE Dystrybucja S.A

Rysunek 10. Rozmieszczenie linii 400kV/220kV/110kV na terenie miasta Ostrołęka
Źródło: opracowanie własne

14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Zasilanie miasta w gaz odbywa się z dwóch gazociągów wysokiego ciśnienia. Pierwszy z nich łączy Ostrów Mazowiecką z Ostrołęką, posiada średnicę 200 mm. Gaz dostarczany do Ostrołęki pod wysokim ciśnieniem ulega redukcji do ciśnienia średniego w stacji redukcyjno-pomiarowej I stopnia, zlokalizowanej przy ul. Bohaterów Westerplatte w rejonie rzeki Czeczotki oraz do ciśnienia niskiego w stacji redukcyjno-pomiarowej II stopnia, usytuowanej na tym samym terenie. Gaz dostarczany jest na cele przygotowania posiłków oraz dla części odbiorców do podgrzania wody i ogrzewania pomieszczeń.

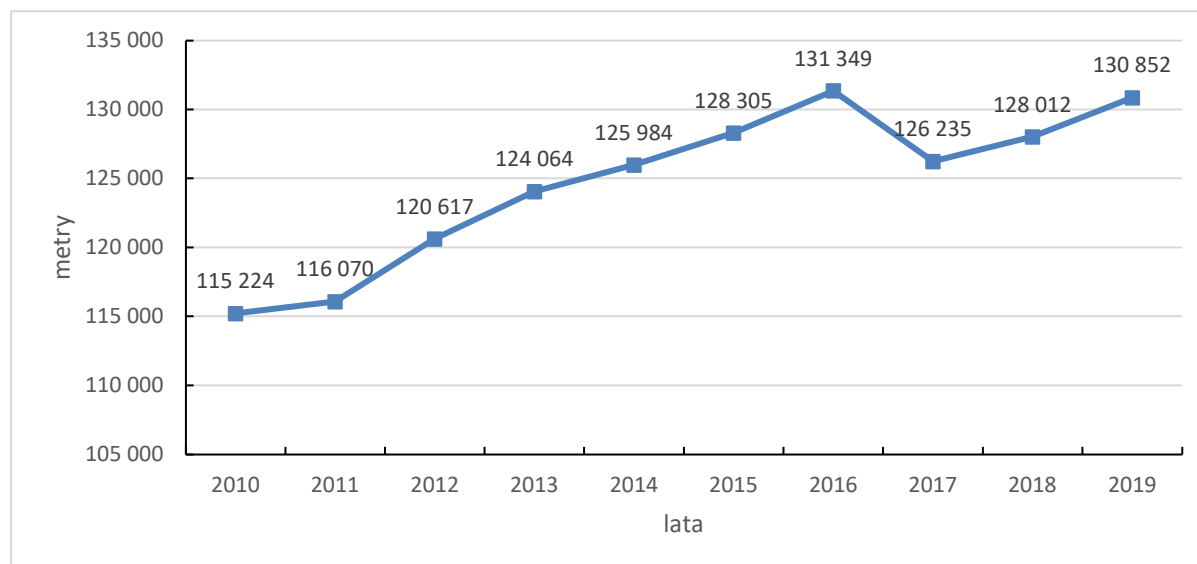
W ostatnich latach zbudowany został drugi gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Lubiejewo-Ostrołęka Kadzidło o średnicy 150 mm. Przy gazociągu tym w prawobrzeżnej części miasta, w rejonie ul. Słonecznej, zrealizowano nową stację redukcyjno-pomiarową I stopnia.

Obecnie na terenie miasta Ostrołęka są prowadzone inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej w obrębie ulic: Królowej Bony, Kraszewskiego, Poziomkowej, Wypychy, Alei Wojska Polskiego, Bernardyńskiej, Pomian, Korczaka, Spokojnej, Odległej, Ekologicznej, Fortowej i Miodowej. Wykonywane są także bieżące przyłączenia nowych odbiorców, przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu umowy z Przedsiębiorstwem Gazowniczym. Sieć gazowa na bieżąco jest modernizowana i konserwowana w celu utrzymania ciągłej i bezpiecznej eksploatacji.

Układ sieci gazowej w mieście i jego otoczeniu jest w ciągłej rozbudowie. Trwają prace związane szczególnie z rozbudową sieci gazowej dla prawobrzeżnej części miasta, w których uwzględnia się również potrzeby sąsiadujących miejscowości na terenie gmin Olszewo-Borki i Lelis.

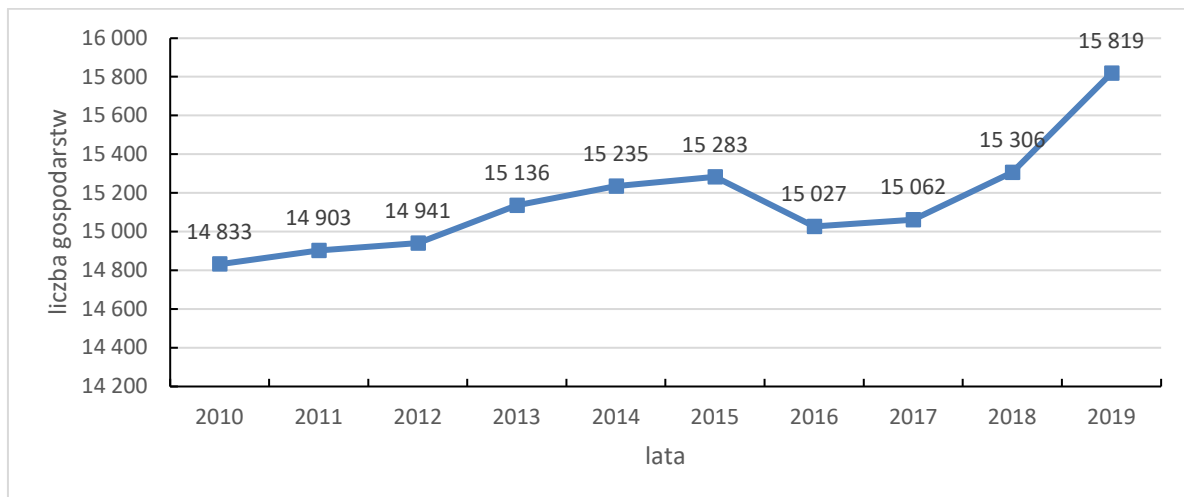
Sieć gazowa średniego ciśnienia jest w dobrym stanie technicznym. Materiałem, z którego zbudowane są gazociągi jest polietylen i stal. Istniejąca infrastruktura gazowa pozwala na rozbudowę sieci dystrybucyjnej i podłączenia nowych odbiorców bez niebezpieczeństwa zaburzenia dostaw paliwa gazowego. Planowany wzrost zużycia gazu w mieście nie będzie miał żadnego wpływu na bezpieczeństwo dostaw gazu.

W roku 2019 z sieci gazowej korzystało około 82% mieszkańców Ostrołęki.

Wykres 40 Długość czynnej sieci gazowej na przestrzeni lat 2010-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL.

Wykres 41 Liczba odbiorców gazu (liczba podłączonych gospodarstw domowych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

W skład systemu ciepłowniczego miasta Ostrołęki wchodzi:

- źródło ciepła- człon ciepłowniczy Elektrownia Ostrołęka B;
- sieci ciepłownicze przesyłowe magistralne, rozdzielcze i osiedlowe wodne oraz przyłącza ciepłownicze;
- węzły cieplne;
- instalacje odbiorcze.

Właścicielem źródła ciepła jest ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A, natomiast właścicielem sieci ciepłowniczych jest ENERGA Ciepło Ostrołęka Sp. Z o.o. Ponadto ENERGA Ciepło Ostrołęka jest operatorem miejskiego systemu ciepłowniczego w Ostrołęce i kupuje energię ciepłą z ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. Działalność ciepłownicza prowadzona jest na podstawie koncesji na przesył i dystrybucję ciepła oraz koncesji na obrót ciepłem.

W skład systemu przesyłowego sieci ciepłowniczych wchodzi:

- sieci ciepłownicze wodne dwuprzewodowe kanałowe (technologia tradycyjna);
- sieci ciepłownicze wodne dwuprzewodowe napowietrzne na niskiej i wysokiej estakadzie;
- sieci ciepłownicze wodne dwuprzewodowe preizolowane;
- sieci parowe.

W skład systemu ciepłowniczego wchodzi 1462 węzły cieplne, z czego 427 jest własnością ENERGA Ciepło Ostrołęka Sp. z o.o.. Pozostałe węzły stanowią własność poszczególnych odbiorców ciepła.

Głównymi odbiorcami wytworzonego ciepła są gospodarstwa domowe, użyteczność publiczna, handel i usługi oraz przemysł. Ciepło z miejskiej sieci ciepłowniczej dostarczane jest do następujących osiedli na terenie Miasta Ostrołęka:

- Os. Bursztynowe;	- Os. Traugutta;
- Os. Stare Miasto;	- Os. Parkowa;
- Os. Centrum;	- Os. Witosa;
- Os. Starosty Kosa;	- Os. Sienkiewicza;
- Os. Dzieci Polskich;	- Os. Wojciechowice;
- Os. Śródmieście;	- Os. Stacja;
- Os. Łęczysk;	- Os. Ławy.

Nośnikiem ciepła w sieciach wodnych jest woda gorąca o parametrach 120/65°C i ciśnieniu do 1,6 MPa, którą zasilane są węzły ciepłownicze zlokalizowane w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na terenie miasta. Długość sieci ciepłowniczych wodnych wynosi 105,2 km, a zapotrzebowanie na moc cieplną -82,0 MW.

Sieci wodne, które możemy sklasyfikować jako magistralne, rozdzielcze i przyłącza, przesyłają czynnik grzewczy ze źródła ciepła do poszczególnych odbiorców. Sieć wodną tworzą:

- sieci napowietrzne o łącznej długości 8077 metrów, o średnicy od 100 do 800 mm, co stanowi 7,7% sieci wodnej;
- sieci preizolowane o łącznej długości 67355 metrów, o średnicy od 25 do 600 mm, co stanowi 64% sieci wodnej;
- sieci kanałowe o łącznej długości 17867 metrów, o średnicy od 25 do 600 mm, co stanowi 16,7% sieci wodnej.

Wyprowadzenie mocy ze źródła (członu ciepłowniczego Elektrowni B ENERGA Elektrownie S.A.) odbywa się siecią o średnicy 2 DN 600, a następnie na granicy rozdziału między EEO a ECO siecią „P” o średnicy 2 DN 400 i przepustowości do 985 [t/h] lub siecią „O” o średnicy 2 DN 800 i przepustowości do 5300 [t/h]. W normalnym układzie pracy ciepło do miasta przesyłane jest siecią „O”, sieć „P” zaś stanowi rezerwę.

Istniejąca infrastruktura i lokalizacja sieci ciepłowniczych magistralnych, przesyłowych umożliwia podłączenie nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej praktycznie na całym obszarze miasta po lewej stronie rzeki Narew, za wyjątkiem osiedli: Centrum (w części tzw. osiedla “Kwiatowego, Leśniewo i części osiedla Stacja (za wyjątkiem części obszaru przylegającego do budynków przy ul. Żeromskiego 88 i 90 i Placu Dworcowego 5). Obszar miasta objęty systemem ciepłowniczym można ograniczyć następująco: rzeka Narew, ulice Czwartaków, Księdza A. Pęksy, Bohaterów Westerplatte, Aleja Solidarności, Bohaterów Warszawy, Ostrołęckich Harcerzy, ppłk. Ł. Ciepłińskiego „Pług”, Al. Jana Pawła II, Geodetów, Goworowska, Pomian, Heleny Modrzejewskiej w stronę ul. Nowomiejskiej i Łęczysk, Mazowieckiej i Króla Stefana Batorego, z odgałęzieniem wzdłuż al. Jana Pawła II w stronę ul. Kaczyńskiej z obszarem wzdłuż ul. Marii Dąbrowskiej w stronę budynków przy ul. Żeromskiego 88, 88A i 90 oraz do Placu Dworcowego 5.

Dla nowo realizowanych lub przewidywanych do realizacji osiedli budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i towarzyszącego zostały wybudowane nowe lub rozbudowane istniejące sieci przesyłowe:

- wzdłuż al. Księdza J. Popiełuszki, umożliwiającą podłączenie osiedla obok obiektu Centrum Multimedialnego NATURA;
- sieć od al. Jana Pawła II w stronę ul. Z. Rogalewicz, dla potrzeb obiektów ISBUD;
- sieć do budynków przy ul. Krańcowej 1, 1A, 1C i 1H, z możliwością podłączenia nowych obiektów w rejonie jej lokalizacji.

14.6. TELEKOMUNIKACJA

Telefonia przewodowa obejmuje obszar całego miasta, zaspokajając potrzeby mieszkańców w zakresie łączności. Usługi telekomunikacyjne zapewnia również system telefonii bezprzewodowej wszystkich operatorów sieci komórkowej. Istnieją tu także dobre możliwości odbierania programów radiowych i telewizyjnych. Na obszarze miasta zapewniony jest ogólny dostęp do Internetu.

15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH ORAZ UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO

15.1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO I POWIATOWEGO

15.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM) przyjęty został uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 13180).

Miasto Ostrołęka zaliczane jest do ośrodków o randze subregionalnej województwa mazowieckiego. Z uwagi na swój potencjał gospodarczy i demograficzny ośrodki te pełnią rolę równoważącą w stosunku do Warszawy i mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia spójności wewnętrznej regionu, którego konkurencyjność ma rosnąć zgodnie z założeniami PZPWM. Powiat ostrołęcki i inne powiaty subregionu ostrołęckiego są zaliczane do **obszarów o najniższym dostępie do dóbr i usług (obszar ostrołęcki)**, w których zasady zagospodarowania to działania ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.

Kierunki rozwoju przestrzennego – Rozwój zagospodarowania przestrzennego województwa:

- **Sieć osadnicza i infrastruktura społeczna** w *Planie* wskazuje się poprawę jakości i dostępności do infrastruktury społecznej, w tym poprzez: budowę i rozbudowę bazy kultury o znaczeniu regionalnym, budowę i rozbudowę sieci muzeów, rewitalizację oraz adaptację zasobów dziedzictwa kultury, w tym obiektów zabytkowych dla potrzeb kultury; rozbudowę specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia (w tym szpitali wojewódzkich), zakładów opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej, jak również opieki rehabilitacyjnej oraz obiektów pomocy społecznej rozbudowę placówek i bazy dydaktycznej uczelni, infrastruktury naukowo-badawczo-rozwojowej oraz placówek oświatowych, w tym szkolnictwa zawodowego. Miasto Ostrołęka cechuje jeden z najniższych wskaźników liczby mieszkańców przypadającej na 1 miejsce w domach pomocy społecznej.
- **Jakość środowiska** – polityka ochrony środowiska realizowana jest przez tworzenie obszarów zapewniających różnorodność biologiczną, są to: występujące formy ochrony przyrody, duże kompleksy leśne, doliny rzek m.in. Narwi i Omulwi oraz mokradła, torfowiska, a także ekstensywnie użytkowane obszary rolnicze.
- **Dziedzictwo kulturowe** – jako elementy krajobrazów kulturowych zaliczane są m.in. regiony etnograficzne (np. kurpiowski), pasmowe układy elementów przyrodniczo-kulturowych i ośrodki osadnicze (m.in. elementy krajobrazowe dolin rzecznych, ośrodki miejskie i wiejskie, które ze względu na szczególną wartość historyczną, religijną czy kulturalną mają istotne znaczenie dla budowania tożsamości lokalnej i regionalnej oraz materialnego i niematerialnego dziedzictwa regionu) oraz obiekty o randze międzynarodowej i krajowej (m.in. miasto historyczne Ostrołęka z XV w.). Przez teren miasta Ostrołęka przechodzi pasmo rzeki Narwi i rzeki Omulwi. W planie wyznacza się również ośrodki tożsamości kulturowej regionu (m.in. Ostrołęka).
- **Turystyka** – w PZPWM miasto Ostrołęka wskazane zostało jako ponadlokalny ośrodek obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu subregionalnym. W przestrzeni województwa można wskazać obszary posiadające duży potencjał do rozwoju następujących form turystyki: miejskiej i kulturowej (m.in. muzea w Ostrołęce), religijno-pielgrzymkowej, aktywnej, biznesowej i konferencyjno-biznesowej, wypoczynkowej, uzdrowskiej i zdrowotnej, prozdrowotnej. Przez miasto przebiegać będzie również projektowany szlak wodny – Szlak Pasażerki im. Króla Stefana Batorego i ponadregionalny szlak Pisa-Narew. Dodatkowo rzeka Narew jest ponadregionalną

drogą wodną. Dodatkowo plan określa szkieletową sieć tras rowerowych w oparciu o trasy o zasięgu międzynarodowym, ponadregionalnym i regionalnym. Przez Ostrołękę ma przebiegać trasa o zasięgu międzynarodowym (należąca do EuroVelo trasa EV11 – Szlak Europy Wschodniej) i ponadregionalnym w oparciu o doliny rzeczne (Narwi) i linie kolejowe oraz regionalne, służące obsłudze ośrodków regionalnych i subregionalnych.

- **Transport drogowy** – Zgodnie z siecią istniejącej i planowanej infrastruktury transportowej na obszarze województwa mazowieckiego wyznacza się główne istniejące i postulowane kierunki powiązań transportowych województwa w skali międzynarodowej i międzyregionalnej. Przez miasto Ostrołęka przebiegają: Korytarz NNE: Warszawa –Łomża/Ostrołęka – Ełk – Suwałki – Kowno/Wilno. W Planie określa się ponadto kierunki powiązań w skali międzynarodowej i regionalnej: Korytarz N-E: (Olsztyn-) Szczytno – Ostrołęka – Małkinia – Siedlce oraz Korytarz NW-NE: Toruń – Sierpc – Raciąż – Ciechanów – Ostrołęka – Śniadowo (- Białystok). Ostrołęka jest również istotnym ośrodkiem węzłowym o znaczeniu wojewódzkim. PZPWM uwzględnia budowę obwodnicy Ostrołęki w ciągu drogi DK61.
- **Transport kolejowy** – plan przewiduje przebudowę/remont istniejącego układu kolejowego dla poprawy sprawności i szybkości połączeń oraz bezpieczeństwa ruchu: linii nr 29 Mostówka – Ostrołęka, linii nr 35 Ostrołęka – Chorzele, linii nr 36 Ostrołęka – Śniadowo. Ostrołęka jest ważnym węzłem i punktem przesiadkowym. Dodatkowo plan ustala budowę bezkolizyjnych skrzyżowań na modernizowanych liniach kolejowych z drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi.
- **Transport zbiorowy** – Ostrołęka jest ważnym węzłem i punktem przesiadkowym z punktu widzenia transportu kolejowego. PZPWM uwzględnia rozmieszczenie węzłów i punktów przesiadkowych w Ostrołęce (dla transportu kolejowego i drogowego).
- **Transport lotniczy** – w planie uwzględnia się sieć lotnisk, do których należy m.in. lądowisko wpisane do ewidencji lądowisk – sanitarne w Ostrołęce. W zakresie transportu lotniczego w planie uwzględnia się ograniczenia wynikające z sieci lotnisk i lądowisk: strefy ograniczenia wysokości zabudowy oraz obszary ograniczonego użytkowania.
- **Elektroenergetyka** – Istniejące w województwie mazowieckim systemy energetyczne, z których znaczna część zalicza się do kluczowych elementów systemów krajowych i międzynarodowych, nie zapewniają wystarczającego poziomu bezpieczeństwa energetycznego regionu, a także Polski. W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w województwie mazowieckim zachodzi potrzeba rozbudowy powiązań sieciowych, w tym kształtowania układów pierścieniowych o powiązaniach międzyregionalnych i międzynarodowych. System elektroenergetyczny najwyższych napięć (przesyłowych) na obszarze województwa mazowieckiego tworzy m.in. elektrownia Ostrołęka (690MW), linie elektroenergetyczne 400 kV i 220 kV oraz stacje elektroenergetyczne 400/220/110 kV, 400/110 kV i 220/110 kV. Planowane jest powstanie nowego bloku elektroenergetycznego w Ostrołęce o mocy 1000 MW. Najważniejszym wyzwaniem w perspektywie do 2020 r. jest efektywne wyprowadzenie mocy z elektrowni Koźnice i Ostrołęka: źródeł zasilających nie tylko województwo mazowieckie i sąsiednie regiony, lecz także istotnych dla funkcjonowania ww. połączenia transgranicznego. Inwestycje w zakresie zintegrowania elektroenergetycznych systemów przesyłowych Polski i państw nadbałtyckich są priorytetowymi projektami będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania Unii Europejskiej. Dodatkowo istniejąca/w trakcie realizacji jest linia elektroenergetyczna 400 kV Ostrołęka – Olsztyn Mątki.
- **Gazownictwo** – W celu dalszej poprawy bezpieczeństwa gazowego Polski, a tym samym województwa mazowieckiego i Warszawy, planowana jest budowa gazociągu międzysystemowego Polska-Litwa, integrującego systemy gazowe krajów Unii Europejskiej w basenie Morza Bałtyckiego. Inwestycja ta – posiadająca status projektu o znaczeniu wspólnotowym – będzie realizowana we wschodniej części województwa mazowieckiego.
- **Odnawialne źródła energii** - Największe potencjalne możliwości rozwoju OZE w województwie mazowieckim związane są z wykorzystywaniem biomasy, która może być używana zarówno do bezpośredniego spalania, jak i produkcji biopaliw oraz biogazu. W całym regionie istnieje

możliwość wykorzystywania energii słonecznej – przede wszystkim do podgrzewania wody użytkowej, lecz także na potrzeby rolnicze i lokalnej produkcji energii elektrycznej w ogniwoch fotowoltaicznych. Znaczna część obszaru województwa ma także korzystne uwarunkowania do rozwoju energetyki wiatrowej. Dodatkowo, w zachodniej części regionu istnieje potencjał do rozwoju energetyki wykorzystującej wodę geotermalną. Miasto Ostrołęka leży na obszarze mało korzystnym dla energii wiatrowej. Dodatkowo blok współ-spalający biomasę w elektrowni Ostrołęka jest jednym ze źródeł odnawialnej energii elektrycznej o największych mocach w województwie mazowieckim.

- **Gospodarka odpadami** – Gospodarka odpadami komunalnymi w województwie mazowieckim prowadzona jest w oparciu o regiony gospodarki odpadami, które obsługiwane są przez 36 regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), w tym: 1 instalację termicznego przekształcania odpadów komunalnych, 16 instalacji domechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (MBP), 10 kompostowni i 9 składowisk. Docelowo na terenie województwa funkcjonować będzie 1440 składowisk odpadów komunalnych o statusie RIPOK.
- **Bezpieczeństwo publiczne** – W województwie mazowieckim szczególne zagrożenie powodziowe stwarza Wisła i jej największe dopływy, w tym Narew. Ostrołęka jest zaliczana do gmin z bardzo wysokim poziomem ryzyka powodziowego wynikającego z map zagrożenia i ryzyka powodziowego (od rzeki Narew). Dodatkowo dla powiatu ostrołęckiego występuje zagrożenie suszy hydrogeologicznej, która jest spowodowana istotnymi zmianami poziomu zwierciadła wód podziemnych, spowodowanych oddziaływaniami antropogenicznymi. W *Planie* zakłada się podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym poprzez m.in.: uwzględnianie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej (dla odcinków rzek które nie zostały objęte ww. mapami); realizację inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej przewidzianych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryt rzecznych, budowa wałów przeciwpowodziowych, urządzeń piętrzących i zbiorników retencyjnych) oraz działań strategicznych ujętych w *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Wisły* (m.in. budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury przeciwpowodziowej); utrzymanie oraz zwiększanie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni poprzez m.in.: zmniejszanie odpływu wód opadowych i roztopowych ze zlewni, zwiększenie różnych form retencji wodnej (budowa zbiorników retencyjnych wraz z budowlami hydrotechnicznymi, zwiększanie lesistości, odtwarzanie terenów wodno-błotnych, przywracanie naturalnego charakteru cieków i naturalnych przepływów wód, tworzenie polderów zalewowych); zapewnienie wysokiego stopnia zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych w zakresie zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych związanych z głównymi rzekami regionu m.in. z rzeką Wisłą; ograniczanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego terenów o intensywnym zagospodarowaniu oraz obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, obiektów użyteczności publicznej, stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe, itp.; zwiększanie wykorzystania wód opadowych i roztopowych.

Wskazane w PZPWM inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na obszarze miasta Ostrołęki:

- Prace na linii kolejowej nr 29 odcinek Mostówka-Ostrołęka;
- Modernizacja linii kolejowej nr 35 na odcinku Ostrołęka-Chorzele;
- Prace na linii kolejowej nr 36 odcinek Ostrołęka-Śniadowo;
- Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami;
- Budowa obwodnicy Ostrołęki w ciągu drogi DK61;
- Parkuj i Jedź – przygotowanie kompletnej dokumentacji projektowej oraz budowa parkingów;
- Budowa linii 400 kV Ostrołęka – Stanisławów (z wykorzystaniem trasy istniejącej linii 220 kV);
- Budowa linii 400 kV Ostrołęka – Ełk (z wykorzystaniem trasy istniejącej linii 220 kV);
- Rozbudowa stacji Ostrołęka (II etap) w systemie 400 kV;

- Budowa międzysystemowego gazociągu stanowiącego połączenie systemów przesyłowych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej;
- Inwestycje w zakresie sieci kanalizacyjnych, w tym budowa i modernizacja;
- Inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków, w tym budowa, rozbudowa lub modernizacja;
- Budowa jazu na rzece Narew podpiętrzającego wodę w okresach niżówek dla potrzeb ujęcia wód chłodzących Elektrowni Ostrołęka;
- Rewitalizacja. Per causam ad animi;
- Modernizacja Centralnej Sterylizatorni wraz z zakupem wyposażenia/ Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr Józefa Psarskiego w Ostrołęce – poprawa jakości udzielanych świadczeń medycznych;
- Poprawa jakości życia mieszkańców subregionu ostrołęckiego poprzez poprawę dostępności do usług publicznych w zakresie rehabilitacji kardiologicznej jako uzupełnienie kompleksowej opieki kardiologicznej w Mazowieckim Szpitalu Specjalistycznym im. dr Józefa Psarskiego w Ostrołęce – poprawa jakości udzielanych świadczeń medycznych;
- Budowa, rozbudowa, przebudowa lub modernizacja obiektów wykorzystywanych przez podmioty lecznicze, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest podmiotem tworzącym – poprawa jakości udzielanych świadczeń medycznych;
- Budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów jednostek oświatowych, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organem prowadzącym – poprawa infrastruktury technicznej jednostek oświatowych;
- Budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów Instytucji Kultury, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organizatorem – poprawa infrastruktury instytucji kultury.

W zakresie systemu kolejowego w Planie postuluje się ujęcie, w dokumentach podmiotów realizujących politykę przestrzenną w województwie, sporządzenie studialnej dokumentacji projektowej dla następujących inwestycji w zakresie:

- budowy linii kolejowych:
 - Ostrołęka - Pisz.
- budowy infrastruktury i przywrócenia ruchu w obszarze Ostrołęki:
 - studium wykonalności linii do śródmieścia Ostrołęki wraz z budową regionalnego węzła komunikacji publicznej;
 - uruchomienie przewozów pasażerskich na liniach: nr 34 Małkinia - Ostrołęka, nr 36 Ostrołęka - (Śniadowo - Łomża/Białystok), nr 35 Ostrołęka - Chorzele - (Szczytno).

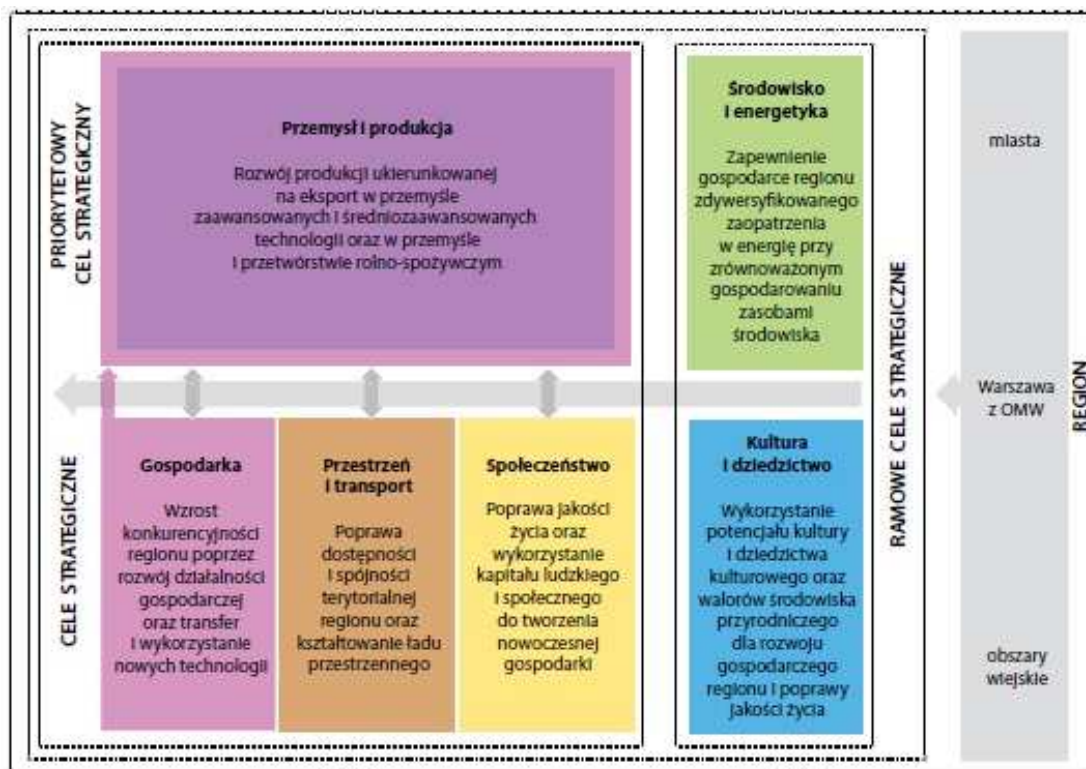
W celu zapewnienia spójności tras oraz warunków sprzyjających poprawie bezpieczeństwa i rozwojowi komunikacji rowerowej w Planie postuluje się wyposażenie wszystkich mostów drogowych oraz kolejowych przez Wisłę, Narew i Bug w ciągi pieszo-rowerowe.

15.1.2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku Innowacyjne Mazowsze (SRWM) przyjęta została uchwałą Nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. Jest to dokument programowy, który określa wizję oraz cele i kierunki rozwoju województwa mazowieckiego.

Wizją SRWM sformułowana została w następujący sposób: *Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców. Celem głównym jest zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie.*

W Strategii wyróżniono najważniejsze cele rozwojowe, wyróżniając cel priorytetowy skupiający się na przemyśle i produkcji oraz 3 cele strategiczne. Ich uzupełnieniem są dwa ramowe cele strategiczne..

Rysunek 11. Struktura celów rozwojowych SRWM do 2030 roku
Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze

Tabela 39. Cele i kierunki działań określone w SRWM do 2030 roku

Priorytetowy cel strategiczny: PRZEMYSŁ I PRODUKCJA	
Cel rozwojowy: <i>Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym</i>	
Kierunki działań	Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji
	Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców
	Umiejdzynarodowienie gospodarcze
	Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym
	Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych
Cel Strategiczny GOSPODARKA	
Cel rozwojowy: <i>Wzrost konkurencyjności regionu przez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii</i>	
Kierunki działań	Wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych
	Wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych
	Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych
	Wzmocnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich
	Restrukturyzacja miast w celu wzmocnienia ich funkcji społeczno-gospodarczych
	Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług
Cel Strategiczny PRZESTRZEŃ I TRANSPORT	

Cel rozwojowy: <i>Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego</i>	
Kierunki działań	Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu
	Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego
	Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców
	Udrożnienie system tranzytowego
	Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach
Cel Strategiczny SPOŁECZEŃSTWO	
Cel rozwojowy: <i>Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki</i>	
Kierunki działań	Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
	Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki
	Wyrównanie szans edukacyjnych
	Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej
	Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej
	Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna
	Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego
Ramowy cel strategiczny: ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	
Cel rozwojowy: <i>Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska</i>	
Kierunki działań	Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji
	Produkcja energii ze źródeł odnawialnych
	Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska
	Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie
	Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej
	Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym
	Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń
Ramowy cel strategiczny: KULTURA I DZIEDZICTWO	
Cel rozwojowy: <i>Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia</i>	
Kierunki działań	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększania atrakcyjności turystycznej regionu
	Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej
	Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego
	Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej
	Upowszechnianie kultury i twórczości

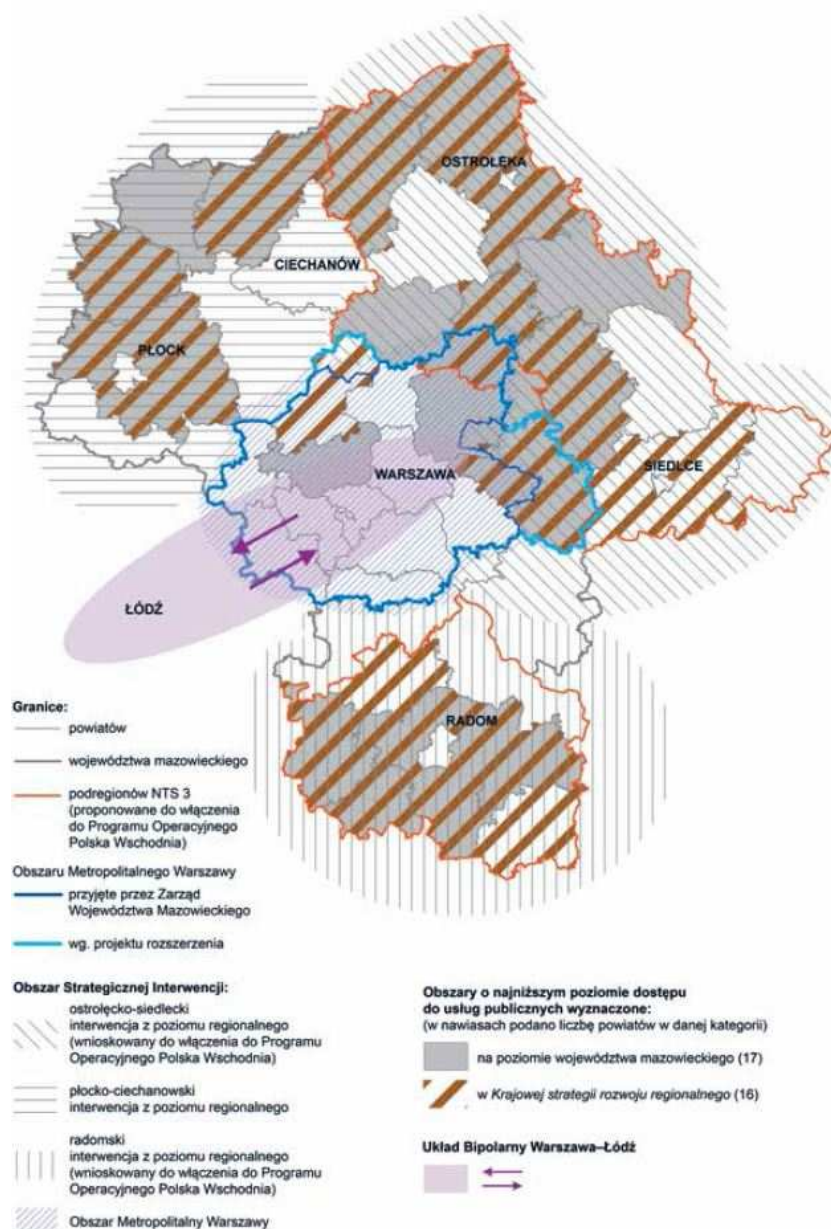
Źródło: opracowanie własne na podstawie SRWM do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze

W Strategii wyróżniono 2 typy obszarów strategicznej interwencji: problemowe oraz bieguny wzrostu. Teren miasta Ostrołęka zawiera się w obszarach strategicznej interwencji – problemowych – w ostrołęcko-siedleckim obszarze strategicznej interwencji. Dodatkowo zalicza się do obszarów o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych wyznaczonych w Krajowej strategii rozwoju regionalnego.

Ostrołęcko-siedlecki obszar strategicznej interwencji

Głównymi ośrodkami życia społeczno-gospodarczego tego obszaru są Siedlce (76,5 tys. mieszkańców) oraz Ostrołęka (53,4 tys.), a także Wyszków (27,3 tys.), Ostrów Mazowiecka (23 tys.), Sokołów Podlaski (18,8 tys.), Garwolin (17,0 tys.) i Węgrów (12,8 tys.). Przeważającą część mieszkańców stanowi ludność zamieszkująca obszary wiejskie. Ostrołęka została wskazana w KSRR jako miasto o średnim natężeniu problemów, do której będą skierowane interwencje na rzecz restrukturyzacji i rewitalizacji miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Obszar ten, szczególnie w części północno-wschodniej, jest niedoinwestowany pod względem infrastrukturalnym, ma słabą dostępność do usług publicznych i niewielki potencjał rozwojowy. Występuje tam znaczne bezrobocie. W powiecie makowskim w połowie 2012 roku odnotowano jeden z najwyższych w województwie odsetków długotrwale bezrobotnych wynoszący 64,4% ogółu bezrobotnych. W tym samym czasie pięć powiatów wyróżniało się najwyższym udziałem bezrobotnych poniżej 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (sokołowski – 29,8%, ostrołęcki – 28,9%, węgrowski – 28,9% siedlecki – 28,2% oraz łosicki – 28,0%). Zakres usług skoncentrowanych w obrębie istniejącej sieci miast jest niewystarczający, zbyt niski jest poziom dochodów własnych oraz poziom inwestycji w pozarolniczych działach gospodarki. W podregionie ostrołęcko-siedleckim wskaźnik PKB na 1 mieszkańca w 2010 roku kształtował się na poziomie 76,1% wartości krajowej. Z tego względu Samorząd Województwa Mazowieckiego postuluje włączenie tej jednostki statystycznej NTS 3 do interwencji z poziomu krajowego w ramach programu rozwoju dla Polski Wschodniej. Polityka prowadzona wobec tego obszaru powinna skutkować podniesieniem jakości życia i polepszeniem warunków prowadzenia działalności gospodarczej (m.in. poprzez uzupełnienie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej) oraz wykształcenia zdolności absorpcyjnych obszaru, a zwłaszcza ośrodków miejskich (Ostrołęki i Siedlec). Ważnym elementem prowadzonej polityki powinno być zwiększenie dostępu do usług publicznych oraz podniesienie ich jakości, a także wykorzystanie w gospodarce podregionu potencjału sektora rolniczego. Wśród działań kierowanych do OSI ostrołęcko-siedleckiego na tle strategicznych kierunków rozwoju województwa, wymienić należy:

- poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru, poprzez m.in.:
 - modernizację połączenia kolejowego Ostrołęka – Warszawa,
 - budowę autostrady A2 do wschodnich granic województwa,
 - odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn w celach umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.
 - rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, w tym:
 - umacnianie wykształconych specjalizacji przemysłu: energetycznego, papierniczego, celulozowego, drzewnego, maszynowego, metalowego.
 - poprawę jakości i dostępności usług publicznych, poprzez:
 - rozwój Uniwersytetu Przyrodniczego-Humanistycznego w Siedlcach,
 - utworzenie publicznej wyższej szkoły zawodowej w Ostrołęce.
 - przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:
 - sprzężenie potencjału naukowego Uniwersytetu Przyrodniczego-Humanistycznego w Siedlcach z sektorem rolniczym subregionu w celu zwiększenia efektywności sektora rolniczego,
- wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

Rysunek 12. Obszary strategicznej interwencji według MBPR

Źródło: SRWM do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze

15.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO

15.2.1. Strategia Rozwoju Miasta Ostrołęki do roku 2020

Strategia Rozwoju Miasta Ostrołęki do roku 2020 została przyjęta uchwałą Nr 246/XXI/2012 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Ostrołęki do roku 2020. Określa ona priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie miasta projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Przyczyną podjęcia prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Miasta Ostrołęki na lata 2000–2010 była konieczność uaktualnienia założeń rozwojowych miasta i dostosowania ich do obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Wizja Miasta Ostrołęki przyjęła brzmienie: *Ostrołęka – przyjazne mieszkańcom, przedsiębiorcom i inwestorom, dynamicznie rozwijające się miasto, budujące swoją przyszłość z poszanowaniem dla bogatej historii.* Określa ona stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, korzystając z potencjału własnego oraz szans pojawiających się w najbliższym

otoczeniu. Wizja rozwoju miasta zostanie osiągnięta poprzez dążenie do realizacji określonych celów strategicznych, tj. poprzez realizację przypisanych do nich programów i zadań strategicznych.

Strategia rozwoju miasta Ostrołęka nie posiada sformułowanej misji.

Zgodnie ze Strategią, aby dążyć do realizacji wizji miasta należy określić zgodne z nimi cele. Dlatego w strategii wyróżnione zostały trzy poziomy planowania strategicznego: cele strategiczne, programy strategiczne oraz zadania strategiczne. Obszary rozwojowe miasta są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Wyznacznikami docelowych kierunków rozwoju miasta Ostrołęka są cele strategiczne, których osiągnięcie umożliwi realizacja konkretnych celów operacyjnych.

Tabela 40 Struktura celów strategicznych zawarta w SR Miasta Ostrołęka do roku 2020

Cel strategiczny I: ----- POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA W MIEŚCIE	Program strategiczny I.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej miasta
	Program strategiczny I.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego Ostrołęki
	Program strategiczny I.3. Poprawa bezpieczeństwa w mieście
	Program strategiczny I.4. Poprawa jakości środowiska naturalnego
	Program strategiczny I.5. Dbanie o wizerunek miasta
	Program strategiczny I.6. Aktywizacja społeczności lokalnej
	Program strategiczny I.7. Rozwój zasobów mieszkaniowych miasta
	Program strategiczny I.8. Poprawa jakości infrastruktury technicznej
	Program strategiczny I.9. Rewitalizacja Miasta Ostrołęki
	Program strategiczny I.10. Rozwiązywanie problemów społecznych
Cel strategiczny II: ----- DYNAMIZACJA ROZWOJU GOSPODARCZEGO	Program strategiczny II.1. Wzmocnienie lokalnego systemu gospodarczego
	Program strategiczny II.2. Edukacja przedsiębiorczości
	Program strategiczny II.3. Rozwój subregionalnych funkcji administracyjno-usługowych
	Program strategiczny II.4. Rozwój rekreacji i turystyki sezonowo-weekendowej
Cel strategiczny III: ----- KREOWANIE TOŻSAMOŚCI MIASTA I KULTYWOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	Program strategiczny III.1. Animacja lokalnej kultury
	Program strategiczny III.2. Kultywowanie kultury regionu kurpiowskiego
	Program strategiczny III.3. Promocja kultury i folkloru regionu kurpiowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SR Miasta Ostrołęka do roku 2020

W trakcie opracowania jest strategia rozwoju miasta Ostrołęki do roku 2030 r. Tryb i harmonogram opracowania strategii został określony w Uchwale nr 489/L/2021 Rady Miasta Ostrołęka z dnia 30 września 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania Strategii Rozwoju Miasta Ostrołęki do 2030 r.

15.2.2. Program Rewitalizacji dla Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023

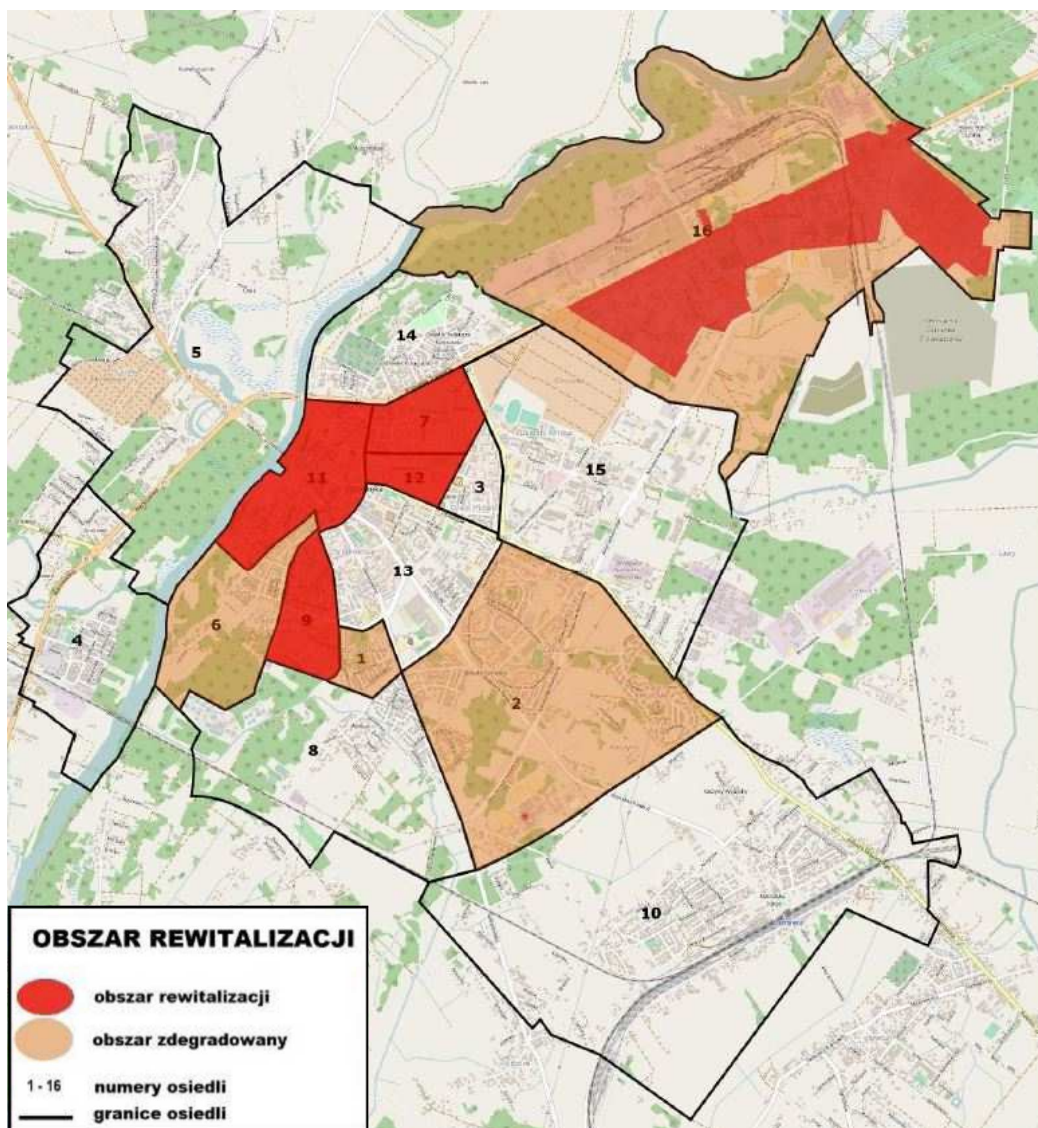
Program Rewitalizacji dla Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023 został przyjęty uchwałą nr 205/XXX/2016 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 29 września 2016 r. i zmieniony uchwałą Rady Miasta

Ostrołęki nr 355/L/2017 Rady Miasta z dnia 27 lipca 2017 r., a następnie uchwałą nr 480/L/2021 Rady Miejskiej Ostrołęki z dnia 30 września 2021 r.

Na podstawie diagnozy stanu miasta wyznaczony został obszar rewitalizacji zajmujący powierzchnię ok. 546,51 ha (18,85% gminy), zamieszkiwany przez 12 346 mieszkańców (25,15%). Do obszaru rewitalizacji włączono osiedle: Parkowe, Wojciechowice, Sienkiewicza, Stare Miasto, Starosty Kosa, gdzie tylko osiedla Wojciechowice obszar rewitalizacji został zawężony wyłącznie do terenów zamieszkałych. Proponowana wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego brzmi (fragment): *W 2023 r. Wojciechowice postrzegane są nie tylko jako przemysłowa dzielnica miasta, ale także jako miejsce przyjazne do zamieszkania. Mieszkańcy są dumni ze znaczenia, jaką ten obszar miał i nadal ma dla rozwoju całego miasta i chętnie angażują się w działania na rzecz rozwoju swojej dzielnicy i poprawy warunków zamieszkania.*

Osiedle Stare Miasto, Starosty Kosa i Parkowe to miejsca tętniące życiem, w którym skupia się życie społeczne, kulturalne i gospodarcze miasta. Dzięki odpowiednio zaplanowanym przestrzeniom i miejscom, które do tej pory były niewykorzystywane, obszary te stały się atrakcyjnymi miejscami do zamieszkania i spędzania wolnego czasu.

Podjęte działania na osiedlu Sienkiewicza zminimalizowały negatywny wizerunek związany z problemami występującymi w szczególności wśród mieszkańców bloków socjalnych, przyczyniły się one do zmniejszenia liczby osób uzależnionych, szczególnie od alkoholu, a także do poprawy jakości życia mieszkańców, przede wszystkim osób starszych. (...)

Rysunek 13 Obszar rewitalizacji

Źródło: Program Rewitalizacji dla Miasta Ostrołęki na lata 2017-2023

15.2.3. Program Ochrony Środowiska Miasta Ostrołęki na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku

Program Ochrony Środowiska Miasta Ostrołęki na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku został przyjęty uchwałą nr 371/LII/2017 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 28 września 2017 r.

Po analizie dokumentów wyższego szczebla oraz diagnozie obszaru gminy wyznaczone zostały zadania do realizacji, dodatkowo do programu wpisane zostały zadania niezrealizowane w poprzednim POŚ. Poniżej w Tabeli wymienione zostały zadania wynikające z Programu, mogące mieć wpływ na treść studium:

Tabela 41. Zadania ochrony środowiska wynikające z POŚ Miasta Ostrołęki

Nazwa	Okres realizacji	Obszar interwencji

Nazwa	Okres realizacji	Obszar interwencji
Wymiana oświetlenia na energooszczędne	2017-2022	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Rozbudowa mostu na rzece Narew w Ostrołęce w ciągu drogi krajowej nr 61, ul. Mostowa	2015-2019	
Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 544 w odcinku ul. Brzozowej na terenie m. Ostrołęki wraz z budową ciągów pieszo - rowerowych	2016-2017	
Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 627 w odcinku ul. Ostrowskiej i ul. Słowackiego na terenie m. Ostrołęki wraz z budową ciągów pieszo rowerowych	2016-2018	
Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 627 w odcinku ul. Witosza na terenie m. Ostrołęki wraz z budową ścieżek rowerowych	2016-2018	
Przebudowa ul. Wiejskiej wraz z oświetleniem ulicznym – etap I wraz z budową ciągów pieszo rowerowych	2010-2017	
Budowa drogi łączącej ul. Korczaka z ul. Dobrzańskiego wraz z budową jednostronnej ścieżki rowerowej	2011-2018	
Przebudowa ul. Krańcowej wraz z budową ścieżki rowerowej	2011-2021	
Budowa drogi lokalnej łączącej Al. Jana Pawła II, os. Kwiatowe i ul. Chryzantemową z ul. Bohaterów Warszawy wraz z budową ścieżki rowerowej	2010-2017	
Budowa drogi łączącej ul. Ks. A.Pęksy z ul. gen.T.Turskiego	2013-2018	
Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych na terenie m. Ostrołęki wraz z obiektem „Parkuj & Jedź” oraz niezbędną rowerową infrastrukturą towarzyszącą, doposażeniem MZK Sp. z o.o. w Ostrołęce w niskoemisyjny tabor pasażerski wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, wdrożeniem rozwiązań optymalizujących wykorzystanie środków transportu publicznego oraz rozwiązań uprzywilejowujących transport publiczny	2015-2018	
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych rozwiązań kształtowania przestrzeni i ich funkcjonowania umożliwiających ochronę powietrza i przewietrzanie miast i osiedli odpowiednio do obowiązujących przepisów prawa	2017-2022	
Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. „ciche” nawierzchnie, ekrany akustyczne, wały ziemne)	2017-2022	
Tworzenie w miastach tzw. Stref ciszy, w tym poprzez stosowanie ograniczeń prędkości w terenach zabudowanych	2017-2022	
Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	2017-2022	Promieniowanie elektromagnetyczne
Budowa, przebudowa, remont, modernizacja budowli przeciwpowodziowych nie będących pod zarządem WZMiUW	2017-2022	Gospodarka wodami
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami	2017-2022	

Nazwa	Okres realizacji	Obszar interwencji
Wylimitowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią	2017-2022	...
Określenie warunków możliwego zagospodarowywania obszarów chronionych obwałowaniami	2017-2022	
Unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (p= 0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia	2017-2022	
Realizacja przedsięwzięć zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych	2017-2022	
Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	2017-2022	
Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów oraz funkcji retencyjnych cieków oraz zbiorników wodnych	2017-2022	
Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury	2017-2022	
Rozbudowa kanalizacji deszczowej (burzowej) na terenach zurbanizowanych	2017-2022	Gospodarka wodno-ściekowa
Przeciwdziałanie degradacji gleb i powierzchni ziemi	2017-2022	Gleby
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych w celu przywrócenia im wartości użytkowych lub przyrodniczych	2017-2022	
Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego” – Zintensyfikowanie kontroli i sukcesywne likwidowanie „dzikich” wysypisk odpadów azbestowych	2017-2024	Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne ¹⁸ (18- Jeżeli skarga Samorządu Województwa Mazowieckiego na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Mazowieckiego zostanie pozytywnie rozpatrzona, to w PGOWM 2022 instalacja ta jest wskazana jako zastępcza – przewidziana do zamknięcia, jednak nie później niż do lipca 2018 r.)	2018-2022	
Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach	2017-2022	Zasoby przyrodnicze
Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	2017-2022	
Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, np. barszczu kaukaskiego, Sosnowskiego	2017-2022	
Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i na terenach zmeliorowanych w stanie nie pogorszonym	2017-2022	
Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	2017-2022	
Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo. Realizacja programu Pisa Narew	2017-2022	
Budowa, modernizacja i pielęgnacja terenów zieleni	2017-2022	
Wprowadzanie elementów zazieleniających obszary zabudowane (tzw. zielone dachy, zielone ściany)	2017-2022	

Nazwa	Okres realizacji	Obszar interwencji
Pielęgnacja pomników przyrody i zieleni w obiektach zabytkowych	2017-2022	
Utrzymanie zieleni przy drogach gminnych, powiatowych, wojewódzkich, krajowych	2017-2022	
Odbudowa powierzchni zniszczonej przez wiatry i pożary	2017-2022	Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz gruntów, na których postępuje sukcesja naturalna	2017-2022	
Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych	2017-2022	Poważne awarie przemysłowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ Miasta Ostrołki na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku